

Hallituksen vuosikertomus 2025

Liite 1 Ministeriöiden toimialojen tuloksellisuuden kuvaukset

Hallituksen vuosikertomus 2025

Liite 1 Ministeriöiden toimialojen tuloksellisuuden kuvaukset

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Valtioneuvosto

Valtioneuvoston kanslia

Tekijänoikeuslaki (404/1961) 9 § Tekijänoikeussuojaa vailla olevat teokset

ISBN pdf: 978-952-383-505-4

ISSN pdf: 2490-0966

ISBN painettu: 978-952-287-841-0

ISSN painettu: 2490-0613

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Paino: Grano Oy, 2026

Hallituksen vuosikertomus 2025

Liite 1 Ministeriöiden toimialojen tuloksellisuuden kuvaukset

Valtioneuvoston julkaisu 2026:30

Julkaisija Valtioneuvosto

Yhteisötekijä Valtioneuvoston kanslia

Kieli suomi

Sivumäärä 243

Tiivistelmä

Valtioneuvosto antaa eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksen perustuslain 46 §:ssä säädettyä kertomuksena hallituksen toiminnasta, valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta sekä niistä toimista, joihin hallitus on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt. Hallituksen vuosikertomuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 9 a §:ssä sekä valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 17 ja 18 §:ssä.

Talousarviolain 18 §:ssä edellytetään, että hallituksen vuosikertomukseen otettavien valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvausten tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, valtion taloudellisesta asemasta sekä tuloksellisuudesta (oikea ja riittävä kuva). Säädöstatolla kertomuksen sisältöä määrittävät erityisesti myös hallituksen vuosikertomuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (853/2024) vaatimukset. Hallituksen vuosikertomus vuodelta 2025 muodostuu viidestä osasta:

- Hallituksen vuosikertomus
- Liite 1 Ministeriöiden toimialojen tuloksellisuuden kuvaukset
- Liite 2 Tilinpäätöslaskelmat
- Liite 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta
- Liite 4 Valtion yhtiöomistus

Asiasanat

hallituksen vuosikertomukset, eduskunta, valtioneuvosto, hallituksen kertomukset, valtion tilinpäätös, omistajaohjaus

ISBN PDF 978-952-383-505-4

ISBN painettu 978-952-287-841-0

Asianumero VN/31309/2025

ISSN PDF 2490-0966

ISSN painettu 2490-0613

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-505-4>

Sisältö

1	Valtioneuvoston kanslia	7
1.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	9
1.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	11
1.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	11
1.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	17
2	Ulkoministeriö	20
2.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	21
2.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	25
2.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	25
2.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	36
3	Oikeusministeriö	39
3.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	40
3.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	45
3.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	45
3.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	57
4	Sisäministeriö	59
4.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	60
4.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	65
4.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	65
4.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	74
5	Puolustusministeriö	77
5.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	78
5.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	80
5.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	80
5.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	94
6	Valtiovarainministeriö	97
6.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	99
6.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	103
6.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	103
6.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	111

7	Opetus- ja kulttuuriministeriö	115
7.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	116
7.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	121
7.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	121
7.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	131
8	Maa- ja metsätalousministeriö	134
8.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	135
8.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	140
8.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	140
8.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	149
9	Liikenne- ja viestintäministeriö	151
9.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	152
9.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	155
9.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	155
9.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	163
10	Työ- ja elinkeinoministeriö	166
10.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	167
10.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	171
10.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	171
10.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	179
11	Sosiaali- ja terveysministeriö	181
11.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	182
11.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	186
11.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	186
11.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	201
12	Ympäristöministeriö	203
12.1	Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin.....	204
12.2	Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys	207
12.2.1	Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä	207
12.2.2	Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä.....	219

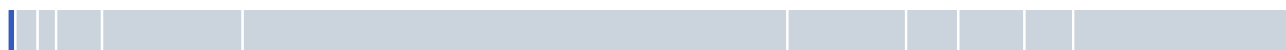
13 Valtion liikelaitokset ja talousarvion ulkopuoliset rahastot	221
13.1 Valtion liikelaitokset	221
Metsähallitus	221
Senaatti-kiinteistöt	223
Puolustuskiinteistöt	226
13.2 Valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot	228
Huoltovarmuusrahasto	228
Maatalouden interventiorahasto (Mira)	230
Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera)	231
Palosuojelurahasto.....	233
Rahoitusvakauserahasto.....	235
Valtion asuntorahasto	237
Valtion eläkerahasto	238
Valtion televisio- ja radiorahasto	240
Valtiontakuurahasto	241
Ydinjätehuoltorahasto	242
Ympäristövahinkorahasto.....	243

1 Valtioneuvoston kanslia

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

- Valtioneuvoston kanslian osuus **621 milj. €**

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 192 milj. €
- Siirtomenot 37 milj. €
- Sijoitusmenot 144 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Määrärahojen käyttöprosentti

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

VNK	Talousarvion luku	2023	2024	2025
23.01	Hallinto	194	195	187
23.10	Omistajaohjaus	288	31	144
23.20	Poliittisen toiminnan avustaminen	36	35	35
23.30	Oikeuskanslerin virasto	4	4	4
23.90	Muut menot	2	2	3
23	VNK:n hallinnonala yhteensä	523	267	373

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

- Valtioneuvoston kansliassa **727 henkilötyövuotta**

Virastot 0 KPL

- Ei virastoja

Rahastot 0 KPL

- Ei rahastoja

Liikelaitokset 0 KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt 31 KPL

FINANSSI-INTRESSI

- Edita Group Oy
- Suomen Rahapaja Oy
- Valmet Automotive

STRATEGINEN INTRESSI

- Boreal Kasvinjalostus Oy
- Cinia Oy
- Finavia Oyj
- Finnair Oyj
- Fortum Oyj
- Gasum Oy
- Kemijoki Oy
- Leijona Catering Oy
- Motiva Oy
- Neova Oy
- Neste Oyj
- Patria Oy
- Posti Group Oyj
- SSAB
- Suomen Lauttaliikenne Oy
- Suomen Siemenperunakeskus Oy
- Suomen Viljava Oy
- Tapio Oy
- VR-Yhtymä Oyj

ERITYISTEHTÄVÄT

- Finnish Minerals Group Oy
- Finnipilot Pilotage Oy
- Governia Oy
- Kuntarahoitus Oyj
- Solidium Oy
- Suomen Erillisverkot Oy
- Suomen Ilmailuopisto Oy
- Suomen Ostoliikennekalusto Oy
- Veikkaus Oy

1.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Maailmanpolitiikan jännitteet lisääntyivät, kun erilaiset kriisit ja globaali vastakkainasettelu kasvoi erityisesti turvallisuuden, kaupan ja talouden, teknologian ja huoltovarmuuden osalta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa yhdistettynä kiristyvään suurvaltakilpailuun on muuttanut Euroopan turvallisuusympäristöä nopeasti, merkittävästi ja pitkäkestoisesti. Transatlanttinen suhde ja kauppapoliittinen turbulenssi on lisäksi vaikeuttanut toimintaympäristön ennakoitavuutta. Murroksen keskellä Euroopassa on siirrytty ottamaan enemmän vastuuta omasta turvallisuudesta sekä vahvistamaan puolustusta.

EU:n perinteisten maantieteellisten jakolinjojen lisäksi jakautumista aiheuttivat jäsenmaiden erilainen suhtautuminen esimerkiksi turvallisuus-, rahoitus- ja talouskysymyksiin sekä kilpailupolitiikkaan. Poliitiikan haasteet heijastuvat myös EU-toimielinten väliseen tasapainoon EU:n monivuotisen rahoituskehityksen (2028–2034) neuvottelujen ohella. Euroopan turvallisuutta ja puolustusta sekä kansainvälistä kauppapolitiikkaa ja taloustilannetta käsiteltiin pääministerin ilmoituksilla eduskunnassa.

Suomen talous elpyi edelleen hitaasti. Vuonna 2025 bruttokansantuote kasvoi 0,2 prosenttia. Talouden heikko tila heijastui myös työmarkkinoihin, ja työttömyys kasvoi edellisestä vuodesta. Työllisyysaste oli noin 76 prosenttia. Hallitus teki rakennelähtöisiä toimia tilanteen parantamiseksi, kuten verotuksen ja työmarkkina-sääntelyn uudistukset. Julkinen talous oli vuoden lopussa vahvasti alijäämäinen. Hallitus jatkoi säästötoimenpiteitä julkisen talouden tasapainottamiseksi. Kertomusvuonna varmistettiin myös uusia investointeja Suomeen, kuten datakeskushankkeet ja Yhdysvaltojen kanssa tehdyt jäänmurtajakaupat. Eduskuntaryhmät sopivat parlamentaarisesti julkisen talouden hoitamisesta. Sopimuksella pyritään hillitsemään julkisen velan kasvua tulevina vuosikymmeninä.

Taulukko 1. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Hallituksen toiminnan tueksi ei onnistuta tuottamaan tietoa, oikea-aikaista viestintää ja yhteisiä palveluita.	Hallitustyöskentely hidastuu ja heikentyy.	Vahvistetaan yhteistyörakenteita, tuetaan hallitusta järjestelmällisesti, valtioneuvostosta viestitään yhtenäisesti sekä varaudutaan häiriö- ja poikkeustilanteisiin valtioneuvoston yhteisin suunnitteluperustein.	Melko epä-todennäköinen / kohtalainen
Valtioneuvoston toiminta ei ole yhtenäistä ja ministeriöissä tehdään osin päällekkäistä työtä.	Ratkaisuja tehdään yksittäisistä kokonaisuuksista, ja käytännön toiminnassa ilmenee päällekkäisyyttä. Tämä johtaa epä-yhtenäiseen toimintaan ja ratkaisuihin vähentäen tehokkuutta ja yhtenäisyyttä.	Parannetaan yhteistyötapoja ja toimintaa valtioneuvoston yhteisten toimintamallien mukaisesti muun muassa valtioneuvoston hankehallinnassa ja asiakirjahallinnossa. Varmistetaan uudistettavien toimintaprosessien ja niitä tukevien tietojärjestelmien yhteen-toimivuus sekä käytettävyys.	Melko todennäköinen / kohtalainen
Suomen EU-vaikuttaminen ei johda riittävällä tasolla asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.	EU-päätöksenteon linjaukset ja ratkaisut ovat Suomelle osin epäedullisia.	Vaikutetaan Suomen kannalta keskeisiin asioihin ratkaisukeskeisesti, oikea-aikaisesti ja yhtenäisesti eri tasoilla.	Melko epä-todennäköinen / kohtalainen
Valtion yhtiö-omistusten taloudellinen tulos heikkenee.	Vaikutukset omaisuustuloihin.	Aktiivisella omistajuudella tavoitellaan yhtiöiden kehittymistä.	Melko epä-todennäköinen / kohtalainen

Valtioneuvoston kanslian riskienhallintasuunnitelma on päivitetty ja on otettu käyttöön uusi riskienhallinnan työkalu. Valtioneuvoston kansliassa on kehitetty ja laajennettu valvontaprosesseja ja toimenpiteitä erityisesti ICT-, tietosuoja- ja kyberturvallisuusriskien osalta. Teknologian uudistuessa riskinä voi olla teknisten valvontatoimenpiteiden riittävyys ja uusiutumiskyky.

1.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

1.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite: Vahva ja välittävä Suomi rakentuu konkreettisista teoista ja ratkaisuista toimien aktiivisesti ja aloitteellisesti niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Yhteistyöllä Suomi selviää kaikista haasteista.

Valtioneuvoston kanslia hoitaa toimialansa mukaiset tehtävät voimassa olevan hallitusohjelman perusteella. Vaikuttavuustavoitteen toteutumista seurataan valtioneuvoston kanslian määrittelemien neljän strategisen painopisteen mukaisesti.

Pääministerin avustaminen valtioneuvoston johtamisessa

Hallituksen neuvotteluja ja iltakouluja järjestettiin edellisvuotta vähemmän, kokonaismäärä oli 29 (-19 prosenttia). Valtioneuvoston yleisistuntoja järjestettiin 56 (-19 prosenttia) ja tasavallan presidentin esittelyjä 27 (-7 prosenttia). [Kasvuriihihanke](#) toteutettiin pääministerin toimeksiannosta yhteistyössä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa, ja sen pohjalta käynnistettiin useita hallituksen kasvupolitiikkaa tukevia toimia. Valtioneuvoston [tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa](#) (VNS 7/2025 vp) annettiin eduskunnalle. Yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpano eteni. Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio luovutti loppuraporttinsa ([osa 1](#) ja [osa 2](#)), ja asetettiin totuus- ja sovintokomission suosituksia arvioiva parlamentaarinen työryhmä. [Opas valtioneuvoston yleisistunnossa päätettävien ohjausasiakirjojen valmisteluun 2025](#) julkaistiin ja annettiin [valtioneuvoston yhteinen ohje neuvottelukunnille](#).

Ehdotukset Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmiksi luovutettiin pääministerille. Kevään kehysriihessä päätettiin ohjelmien strategisten toimenpiteiden käynnistämisestä. Kauppaneuvos Harri Broman aloitti työnsä pääministerin erityisedustajana Itäisen Suomen ohjelmassa. Lisäksi valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen kehittämishankkeen työryhmävalmistelu saatiin päätökseen ja osana hanketta laadittiin kuvaus valtioneuvoston häiriötilanteiden hallinnan yhteistyömallista.

Tutkimus- ja innovaationeuvosto linjasi kansallisista tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopolitiikan ja -toiminnan strategisista valinnoista. Valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan tutkimustoiminnan ensimmäiset tutkimushankkeet käynnistyivät. Lisäksi eduskunnalle annettiin hallituksen esitykset laiksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain muuttamisesta (HE 136/2025 vp) sekä laiksi valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta (HE 137/2025 vp).

Hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksen mukaisesti valtioneuvoston kansliaan päätettiin perustaa 1.7.2026 lukien valtioneuvoston yhteinen viestintäosasto. Valtioneuvoston kanslia asettama hanke valmisteli valtioneuvoston ja sen ministeriöiden viestinnän tehtävien kokoamista valtioneuvoston kansliaan.

Hallitusohjelman toimeenpanoa on kuvattu kertomusosan luvussa 2.

Suomen EU-politiikan johtaminen

Keskeisiä EU:n politiikkasektoreita olivat Ukrainan tilanne, kokonaisturvallisuus mukaan lukien puolustus ja rajaturvallisuus sekä strateginen kilpailukyky. EU:n rahoituskehys oli keskeinen näitä läpileikkaava teema. Suomi sitoutui voimakkaasti Ukrainan tukemiseen. EU hyväksyi neljä uutta pakotepakettia Venäjän sotatalouden heikentämiseksi. Puolustusyhteistyön ja kokonaisturvallisuuden osalta Suomi vaikutti useisiin EU-aloitteisiin ja EU-Nato-yhteistyötä edistettiin.

Ennen EU:n tulevan monivuotisen rahoituskehysesityksen antamista valmisteltiin sektorikohtaiset ennakkovaikuttamislinjaukset. Suomen sisältöpainotukset näkyivät monipuolisesti komission ehdotuksessa. Muodostettiin valtioneuvoston kannat komission rahoituskehysesitykseen ja siihen liittyviin säädösehdotuksiin. Lisäksi vaikutettiin EU:n strategisen kilpailukyvyn kokonaisuuteen ja sisämarkkinoihin sekä EU-sääntelyn yksinkertaistamiseen.

Kansallisten asiantuntijoiden lähettämistä Suomen EU-vaikuttamisen kannalta tärkeisiin tehtäviin jatkettiin. Näissä tehtävissä työskenteli vuoden 2025 aikana yli 20 suomalaista asiantuntijaa. EU-osaamisen kehittämistä valtioneuvostossa tuettiin sisäisillä koulutuksilla sekä EU-teemaisella mentorointiohjelmalla. Lisäksi tiedotusta EU-uramahdollisuuksista tehostettiin ja suomalaisille tarjottiin valmennusta ja henkilökohtaista neuvontaa EU-virkakilpailuihin osallistumisessa, mikä näkyi sekä hakijoiden että läpäisseiden määrän kasvuna.

Suomi osallistui EU-tuomioistuimen käsittelemiin asioihin, jotka koskivat muun muassa oikeusvaltioperiaatetta, valtiontukia, Ukrainan tukemista, suden pyyntilupia sekä sähköisten viestintäverkkojen turvallisuutta. Lisäksi Suomi nosti kaksi kumoamiskannetta komission toimia vastaan. Komissio puolestaan nosti Suomea kohtaan yhden rikkomuskanteen.

Valtion aktiivinen ja selkeä omistajapolitiikka

Valtioneuvoston kansliassa jatkettiin valtion [omistajapoliittisen periaatepäätöksen](#) toteuttamista ja osana tätä työtä keskityttiin omistajaohjauksen koordinaation syventämiseen valtioneuvostotasolla. Valtioneuvoston kanslia laati selvityksen pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisena kokonaisarviointina valtion erityistehtäväyhtiöistä. Selvityksen johtopäätöksenä oli, että erityistehtäväyhtiöiden omistajaohjauksen prosessien tulee olla vastaavanlaisia kuin muidenkin yhtiöiden ja että valtioneuvoston päätöksenteon tuki pystytään parhaiten toteuttamaan yhteisiä toimintatapoja noudattamalla.

Valtion pörssiomistusten tuotto elpyi selvästi edellisen vuoden heikolta tasolta. Kokonaistuotto oli 47,9 (2024: -23,8) prosenttia. Solidiumin osakeomistusten kokonaistuotto oli 36,4 (2024: 4,8) prosenttia ja valtion suoraan omistamien pörssi-yhtiöiden kokonaistuotto 55,8 (2024: -34,9) prosenttia, johon vaikutti kaikkien yhtiöiden erittäin hyvä tuottotaso. Helsingin pörssin tuottoindeksi nousi 36 prosenttia. Valtion kaikkien pörssiomistusten arvo oli 25,0 (2024: 17,7) miljardia euroa. Valtion suoran pörssiomistuksen osuus oli 16,0 (2024: 10,8) miljardia euroa ja Solidiumin osakeomistuksen osuus 9,0 (2024: 6,9) miljardia euroa.

Valtioneuvoston kanslia on valmistellut omaisuustulojen osalta hallituksen investointiohjelman rahoitussuunnitelman, jonka osana valtio-omisteisten yhtiöiden pääomarakenteet on analysoitu. Omaisuustulojen osalta vuoden 2025 talousarvion mukainen tuloarviotavoite saavutettiin ja omaisuustuloja kertyi 1,9 (2024: 1,5) miljardia euroa, josta valtioneuvoston kanslian osuus oli 1,8 miljardia euroa (2024: 1,3 miljardia). Hallituksen investointiohjelman rahoitusta omaisuustuloilla kertyi 0,8 miljardia euroa. Postin listautumisanti ja -myynti kasvatti tulokertymää 100 miljoonalla eurolla. Lisäksi omaisuustuloja kasvatti pääasiassa Fortumin hyvä osinkotaso sekä Solidiumin kasvanut osinko- ja pääomanpalautustaso, jota nosti pääasiassa ylimääräinen, Mandatum ja Kemiran myynneistä kertynyt 222 miljoonan euron pääomanpalautus.

Vuoden aikana tehtiin yhtiöjärjestelyitä. Valtiosta tuli Valmet Automotiven enemmistöomistaja ja samalla yhtiön tytäryhtiö Ioncor eriytettiin siirrettäväksi Finnish Minerals Groupin omistukseen. Perustettiin julkisesti tuettu raideliikenteen Suomen Ostoliikennekalusto Oy sekä toteutettiin edellä mainittu Postin listautumisanti ja myynti, jonka jälkeen valtio omistaa Postin osakkeista 65,8 prosenttia.

Valtion yhtiöomistuksesta kerrotaan kattavammin hallituksen vuosikertomuksen liitteessä 4.

Valtioneuvoston yhteinen toimintakulttuuri ja kehittämishankkeet

Valtioneuvostokorttelin osalta käynnistettiin rakennustyöt ja valtioneuvoston linnan peruskorjaus aloitetaan vuonna 2026. Suunniteltiin valtioneuvoston linnan ja muiden valtioneuvostotoimintojen väistötilaratkaisut. Säätytalon uudistetut tilat otettiin käyttöön joulukuussa. Valtioneuvoston toimistotilojen tilankäyttöä tehostettiin sijoittamalla henkilöstöä yhteisiin toimitiloihin, ja tilatehokkuus oli 14,6 (2024: 16,5) neliometriä henkilöä kohden. Toimistotiloja oli 58 000 neliometriä, mikä on 12 000 neliometriä vähemmän kuin edellisenä vuonna (18 prosenttia).

Asianhallintajärjestelmään rekisteröitiin 311 000 asiakirjaa, mikä on 10 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Käännössivuja tuotettiin 107 000 sivua, jossa kasvua on 19 prosenttia edellisvuoteen nähden.

Uusia tietojärjestelmäratkaisuja otettiin käyttöön sekä laadittiin esiselvityksiä tulevien järjestelmähankintojen perustaksi (valtioneuvoston lausuntopalvelun hankinta, valtioneuvoston hanketiedon ratkaisun esiselvitys, valtioneuvoston asianhallintaratkaisun toiminnallisten vaatimusten määrittelyt). Lisäksi tietoteknisten laitteiden yhteiskäyttöisyyttä lisättiin ja ylimääräisiä laitteita sekä liittymiä irtisanottiin. Tuettujen työasemien lukumäärä oli noin 7 000 kappaletta laskien 5 prosenttia edellisestä vuodesta.

Selvitys valtioneuvoston yhteisiin virkoihin siirtymisestä ja valtioneuvoston henkilöstöhallinnon kokoamisesta valtioneuvoston kansliaan valmistui. Selvityksen pohjalta ryhdyttiin valmistelemaan valtioneuvoston toimintojen kokoamisedotuksia. Valtioneuvoston toimitilojen virasto- ja vartiointipalvelut yhdistävä palvelumalli otettiin käyttöön. Valtioneuvoston kanslian hankintalinjaukset ja toimenpideohjelma päivitettiin tukemaan kiinteästi hankintojen valmistelutyötä ja vastaamaan nykyistä hallitusohjelmaa.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Valtioneuvoston kanslian vastuulla oleva [kestävän kehityksen toimikunta](#) jatkoi vuoteen 2030 ulottuvan [strategiansa](#) toimeenpanoa ja käynnisti kymmenestä käytännön toimenpidekokonaisuudesta koostuvan [vuosien 2025–2027 toiminta-suunnitelmansa](#) toteutuksen. Valtioneuvoston kanslia jatkoi [Nuorten Agenda2030-ryhmän](#) sekä [Nuorten luonto- ja ilmastyöryhmän](#) (NUOLI) toiminnan tukemista.

Kansainvälisessä yhteistyössä korostui edelleen tarve vahvistaa multilateralismia sekä globaalia luottamusta ja sitoutumista Agenda 2030:n ja sen kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanoon erittäin vaikeassa kansainvälispoliittisessa tilanteessa. Suomi muun muassa liittyi YK:n asuinyhdyskuntaohjelma UN Habitatin koordinoimaan Partnership Platform on Localising the SDGs -aloitteeseen. Valtioneuvoston kanslia ja ympäristöministeriö vastaavat yhteistyössä Suomen osallistumisesta hankkeeseen.

EU-työssä keskityttiin kestävän kehityksen politiikkajohdonmukaisuuden ja yksityisen sektorin toimijoiden roolin vahvistamiseen kestävyystyössä. Keväällä valmisteltiin EU:n yhteiset avainviestit YK:n kestävän kehityksen korkean tason seurantakokoukseen. Suomi korosti viestien valmistelussa sukupuolten tasa-arvoon, naisten ja tyttöjen oikeuksiin, seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin sekä rauhan ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän vahvistamiseen liittyviä viestejä.

Suomi arvioitiin viidennen kerran peräkkäin maailman parhaaksi kestävästä kehityksestä edistävänä maaksi YK:n yhteydessä toimivan [Sustainable Development Solutions Networkin maavertailussa](#). Suomen kolmas YK:lle toimitettava [Agenda2030:n toimeenpanoa koskeva vapaaehtoinen maaraaportti](#) (voluntary national review, VNR) valmistui. Pääministeri Petteri Orpo esitteli raportin YK:n kestävän kehityksen korkean tason seurantakokouksessa New Yorkissa yhdessä nuoriso- ja yritysedustajien kanssa. Maaraaporttiin sisältyy valtioneuvoston arvion lisäksi useiden eri sidosryhmien itsenäisiä arvioita Suomen kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuksen tilasta. Raportin mukaan Suomen vahvuuksia ovat korkea yhteiskunnallinen luottamus, toimiva demokratia, koulutus ja tasa-arvo. Eniten kehitettävää Suomella on ekologisessa kestävyudessa, erityisesti kulutus- ja tuotantomallien saamisessa kestävämmälle tasolle, sekä tasa-arvon vahvistamisessa, johon liittyen naisiin kohdistuva väkivalta on edelleen huolestuttavalla tasolla.

Valtioneuvoston kanslian johdolla toteutettavan yhteiskunnallisen kestävyysarvioinnin raportti [Näkymiä Suomen tilaan – yhteiskunnallinen kestävyysarviointi 2025](#) julkaistiin. Jatkettiin [valtioneuvoston Agenda 2030 selonteon](#) (VNS 3/2020 vp) toimeenpanon koordinoimista. Yhteiskunnallisessa kestävyysarvioinnissa viittä kestävyyttä on arvioitu niiden keskeisimpien osa-alueiden kautta hyödyntämällä

indikaattoriseurantaa ja olemassa olevaa tutkimustietoa. Käytetyt viisi kestävyyttä ovat: 1) turvallisuuden, demokratian ja oikeusvaltion kestävyys, 2) sosiaalinen ja terveydellinen kestävyys, 3) taloudellinen kestävyys, 4) ekologinen kestävyys ja 5) inhimillisen pääoman ja kulttuurinen kestävyys. Kehitys on tavoitteiden mukaista tai selvästi paranevaa kuudella osa-alueella 35 arvioidusta osa-alueesta. Kehitys on vaihtelevaa tai siinä ei ole havaittu merkittävää muutosta 14 osa-alueella. Kehitys on epätoivottavaa 15 osa-alueella, eli se on tavoitteiden vastaista tai muuten heikkenevää kehitystä.

Itsenäinen ja riippumaton kestävä kehityksen tieteellinen asiantuntijapaneeli jatkoi työtään valtioneuvoston kanslian yhteydessä. [Kestävyyspaneeli](#) keskittyi vuoden aikana tulevaisuustyöhön ja toteutti kolmiosaisen hankkeen, jossa julkaistiin [keskustelunavaus](#) myönteisistä tulevaisuuskuvista kestävyysmurroksen vauhdittajana, osallistettiin kestävä kehityksen toimikunta digitaaliselle tulevaisuusmatkalle ja rakennettiin Oodiin kokemuksellinen [Huone 2050](#), jossa vierailijat pääsivät vierailemaan kestävyysmurroksen jälkeisessä helsinkiläisperheen kodissa vuonna 2050. Lisäksi järjestettiin tulevaisuushankkeesta työpaja median edustajille. Kestävyyspaneeli myös tuotti itsenäisen [arvion](#) Suomen Agenda2030-toimeenpanon maa-reportista. Paneelin arvion mukaan Suomi on vahvoilla osaamisen ja koulutuksen osalta, mutta yhteiskunnan hyvinvointi on rakentunut huomattavan ekologisen velan varaan. Paneeli peräänkuuluttaa arviossaan uskottavampia kansallisia kestävä kehityksen strategioita, systeemistä ajattelua, tieteeseen perustuvaa päätöksentekoa sekä rohkeita ja osallistavia visioita kestävästä tulevaisuudesta.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Valtioneuvoston kanslian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2024–2026 päivittämiseksi tehtiin kanslian henkilöstölle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely. Suunnitelma sisältää sekä toiminnallisen tasa-arvon että henkilöstöpoliittisen näkökulman tarkastelun ja niihin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet.

Valtioneuvoston kanslian tilaama [arviointiselvitys](#) ministeriöiden toiminnallisista ja henkilöstöpoliittisista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista valmistui keväällä 2025. Selvityksen tarkoitus on tuottaa ministeriöille tietoa suunnitelmien kehittämisen tueksi. Arvioinnin mukaan onnistunut suunnitteluprosessi ja toimeenpano edellyttää ministeriöiden johdon avointa tukea, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemojen yhdistämistä ministeriön ydinprosesseihin sekä aktiivisia henkilöitä edistämään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioita käytännössä. Valtioneuvoston kanslia asetti työryhmän pohtimaan selvityksen suositusten toimeenpanoa.

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa oleviin yhtiöihin nimitettiin vuonna 2025 yhteensä 203 hallitusjäsentä, joista valtion nimeämiä oli yhteensä 169. Näistä uusia jäseniä oli 39. Naisten osuus valtion nimitysvallassa olevista hallitusjäsenistä nousi hieman edellisvuoden tasolta ja oli 47 prosenttia. Naisten osuus valtion nimitysvallassa olevista hallitusten puheenjohtajista oli 39 prosenttia.

1.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Valtioneuvoston kanslian pääluokan määrärahoja käytettiin vuonna 2025 yhteensä 373,1 miljoonaa euroa, mikä oli 106,1 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisvuonna. Lisäys edellisvuoteen nähden johtuu pääosin valtio-omisteisten yhtiöiden rahoituksesta. Määrärahoja käytettiin toiminta- ja kulutusmenoihin 51 prosenttia, omistajaohjaukseen 39 prosenttia, poliittisen toiminnan avustamiseen 9 prosenttia ja muun toiminnan osuus oli yhteensä 1 prosenttia.

Hallinnonalan toiminta- ja kulutusmäärärahojen käyttö väheni 7,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot olivat suurin kuluerä, ja toimintamenojen merkittävimmät kuluerät olivat valtioneuvoston yhteiset toimitilat, tietohallintopalvelut sekä valtioneuvoston kanslian henkilöstökulut. Valtioneuvoston kanslian toimintamenojen käyttö väheni 7,5 miljoonaa euroa (-4,9 prosenttia) 146,9 miljoonaan euroon, mitä selittää valtioneuvoston toimitilavuokrista ja ICT-kuluista aikaansaadut vähennykset. Valtioneuvoston keskeisiin lainsäädäntö- ja kehittämishankkeisiin kohdennettavan yhteisen toiminta ja hankkeet -määrärahan käyttö puolestaan kasvatti 3,8 miljoonalla eurolla toimintamenojen käyttöä.

Hallinnonalan menojen lisäys johtui pääosin omistajaohjauksen sijoitusmenojen kasvusta 144,1 miljoonaan euroon. Pääomasijoitus Finnish Minerals Group Oy:tä (entinen Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy) pääomitettiin 140 miljoonalla eurolla.

Poliittisen toiminnan avustamiseen (puoluetuet) käytettiin 34,6 miljoonaa euroa.

Toiminnan taloudellisuutta ja tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja esitetty luvussa 1.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Valtioneuvoston kanslian tuottavuusohjelman mukaiset toimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Valtioneuvoston kanslian tuottavuusohjelmassa toimintameno- vähennykset kohdennettiin valtioneuvoston kanslian ja oikeuskanslerinviraston toimintamenoihin sekä EU:n kansallisten asiantuntijoiden palkkamenoihin, joiden käyttö laski yhteensä 11,2 miljoonaa euroa tuottavuustoimenpiteiden vaikutuksesta johtuen.

Valtioneuvoston kanslia on toteuttanut toimintameno säästöjä vähentämällä toimintiloja, karsimalla valtioneuvostolle tarjottavia ICT-palveluita sekä muita valtioneuvoston yhteisiä palveluita. Henkilöstömenot ovat hieman kasvaneet.

Taulukko 2. VNK:n hallinnonalan tuottavuustoimien eteneminen, miljoonaa euroa.

Säästökohde	2023 käyttö	2024 käyttö	2025 käyttö	2025/2024 muutos prosenttia
Valtioneuvoston kanslian toimintamenot ¹	154,2	154,1	142,9	-7
• Toimitilavuokrat	41,5	43,9	37,0	-16
• Valtioneuvoston IT-palvelut	42,5	40,1	36,1	-10
• Henkilöstö ja muut menot	70,2	70,1	69,8	0
EU:n kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot	1,3	1,7	1,8	6
Oikeuskanslerinviraston toimintamenot	4,0	4,3	4,3	0
Yhteensä (brutto)	159,5	160,1	148,9	-7

¹ Valtioneuvoston kanslian toimintamenot pois lukien yhteinen toiminta ja hankkeet -määräraha ja suomalaisten vaiheet Venäjällä vuoden 1917 lokakuun vallankumouksen jälkeen -tutkimushanke.

Valtioneuvoston kanslian tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä saavutettiin erityisesti vuokratulussa, jotka vähenivät 6,9 miljoonaa euroa 37,0 miljoonaan euroon. Toimitila- ja tilasidonnaisten kulujen vähennys toteutettiin tiivistämällä valtioneuvoston käytössä olevaa toimitilaverkostoa. Valtioneuvoston tilatehokkuutta parannettiin myös toimitilojen peruskorjausten yhteydessä siirtymällä monitila-toimistoihin sekä lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä. Valtioneuvoston IT-palvelumenot

pienenivät 4,0 miljoonaa euroa, kun tuottavuutta parannettiin karsimalla työvälineiden sekä tietoteknisten laitteiden ja liittymien määrää sekä siirtymällä kustannustehokkaampiin vaihtoehtoihin.

Valtioneuvoston kanslian toimintamenoista maksetut henkilöstö- ja muut menot laskivat 69,8 miljoonaan euroon. Tästä henkilöstökulujen osuus nousi 0,5 miljoonalla eurolla 45,3 miljoonaan euroon yleiskorotusten ja työnantajasivukulujen kasvun vuoksi, vaikka toimintamenoista maksettu henkilötyövuosien määrä laski 612,0 (2024: 628,4) henkilötyövuoteen. Valtioneuvoston kanslian henkilömäärä kasvoi vuoden loppua kohden, kun valtioneuvoston vartiointi- ja valvomotoiminnan uusi palvelumalli otettiin käyttöön.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Valtioneuvoston kanslian tilinpäätös 2025](#)

2 Ulkoministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Ulkoministeriön osuus **1 645 milj. €**

Määrärahojen käyttö

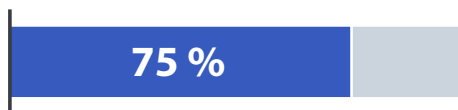
- Kulutusmenot 376 milj. €
- Siirtomenot 721 milj. €
- Sijoitusmenot 144 milj. €
- Muut menot 1 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

UM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
24.01	Ulkoasiainhallinto	303	305	320
24.10	Kriisinhallinta	66	78	66
24.30	Kansainvälinen kehitysyhteistyö	928	690	736
24.90	Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	118	132	120
24	UM:n hallinnonala yhteensä	1 416	1 205	1 242

Määrärahojen käyttöprosentti

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Ulkoministeriössä **1 367 henkilötyövuotta**

Virastot **0** KPL

• Ei virastoja

Rahastot **0** KPL

• Ei rahastoja

Yhtiöt **1** KPL

• Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)

Liikelaitokset **0** KPL

• Ei liikelaitoksia

Keskeiset hallinnolliset muutokset

Työ- ja elinkeinoministeriön alaisen **Business Finland Oy:n** ulkomaantoiminnot integroitiin 1.1.2026 ulkoasiainhallinnon rakenteisiin.

Hallinnonalaan liittyviä tunnuslukuja

Ulkomaan edustustot

90 kpl

Edustustojen vuosimenot

170 milj. €

Kehitysyhteistyön maksatukset (ennakko)

718 milj. €

Kehitysyhteistyön osuus BKT:stä (arvio)

0,36 %

Kehitysyhteistyömäärärahat

1 064 milj. €

2.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Suomen ja Euroopan ulkoisen toimintaympäristön huomattava muutostila jatkuu vuonna 2025. Turvallisuustilanne pysyi vakavana ja vaikeasti ennakoitavana. Keskeisin turvallisuusympäristöön vaikuttava tekijä oli Ukrainassa jo neljättä vuotta jatkuva Venäjän hyökkäyssota, jonka seurauksena yhteistyöhön, sääntöihin ja sopimukseen pohjautuva Euroopan turvallisuusarkkitehtuuri on horjunut. Samaan aikaan sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän, ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion haastaminen eri tahoilta lisääntyi. Muutokset Yhdysvaltojen ulkopolitiikassa aiheuttivat jännitteitä Euroopalle ja Suomelle keskeisiin transatlanttisiin suhteisiin sekä heikensivät osaltaan toimintaympäristön ennakoitavuutta. Kasvava globaali vastakkainasettelu ja suurvaltojen väliset jännitteet vaikuttivat turvallisuuteen, talouteen, teknologiaan, huoltovarmuuteen, teollisuuteen, kauppaan sekä

kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen. Tilanteen ei ennakoida helpotuvan merkittävästi, vaikka esimerkiksi Ukrainan rauhanneuvottelut johtaisivat tulokseen.

Euroopan unioni on säilyttänyt asemansa Suomen tärkeimpänä arvoyhteisönä ja ulkosuhteiden viitekehyksenä ja vaikutuskanavana. Nato-jäsenyys on vakiintunut keskeiseksi osaksi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, tiivistäen turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä liittolaisten kanssa ja vahvistaen sekä Suomen että Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta. Suomen vuoden 2025 Etyj-puheenjohtajuuden kattoteemana oli kriisinkestävyys.

Suomen puheenjohtajuus Pohjoismaiden ministerineuvostossa sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisessa N5-yhteistyössä vuonna 2025 syvensi yhteistyötä erityisesti Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kanssa. Ministerineuvostossa kokonais-turvallisuus otettiin ensimmäistä kertaa läpileikkaavasti mukaan kaikkien sektoreiden työhön ja edistettiin pohjoismaisten yhteiskuntien kriisinkestävyyttä. N5-puheenjohtajana Suomi painotti johdonmukaisesti geotaloutta sekä vahvaa tukea Ukrainalle. Yhteisten julkilausumien ja lukuisien kolmasmaatapaamisten myötä Pohjoismaiden profiili globaalissa yhteistyössä vahvistui.

Laaja-alainen kanssakäyminen Yhdysvaltojen sekä Kanadan kanssa tiivistyi muun muassa ICE Pact -jäänmurtajayhteistyön puitteissa, vahvistaen samalla Suomen profiilia arktisena toimijana. Suurvaltakilpailu on korostanut tarvetta syventää yhteistyötä samanmielisten Euroopan ulkopuolisten kumppaneiden kuten Japanin, Kanadan, Etelä-Korean ja Australian kanssa.

Suomeen erityisesti Venäjän taholta kohdistunut hybridivaikuttaminen jatkui vuonna 2025. Venäjän varjolaivaston toiminta aiheutti turvallisuus- ja ympäristöriskejä ja auttoi Venäjää kiertämään pakotteita. Itämeren vedenalaiseen kriittiseen infrastruktuuriin kohdistui edelleen vahinkoja, jotka edellyttivät nopeita ja päättäväisiä toimia.

Ukrainan tukeminen niin kahdensivolisesti kuin osana EU:ta ja laajempaa kansainvälistä yhteisöä oli keskeinen osa Suomen ulkopoliittikkaa. Ukraina oli myös vuonna 2025 Suomen suurin kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun kumppanimaa.

Ilmastonmuutos, köyhyyden ja näköalattomuuden aiheuttama globaali muuttoliike sekä äärioliikkeet ja terrorismi tekivät osaltaan toimintaympäristöstä vaativan. Epävakaas Euroopan eteläisessä naapurustossa lisääntyi ja geopoliittinen kilpailu Afrikassa syveni. Lähi-idässä alati kasvanut eskalaatioriski toteutui Iranin sodan puhjetessa helmikuussa 2026.

Suomen kauppapolitiikan tärkeimpänä tavoitteena pysyi suomalaisyritysten viennin ja investointien edistäminen. Vienninedistämis toiminnan vahvistamiseksi uudistettiin Team Finland -johtamisrakenne ja -strategia sekä valmisteltiin Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoasiainhallintoon 1.1.2026 lukien. Kauppapolitiikassa kiinnitettiin erityistä huomiota taloudelliseen turvallisuuteen ja kriittisten riippuvuuksien hallintaan. Kauppuhteiden monipuolistamista edistettiin muun muassa tukemalla EU:n vapaakauppasopimusneuvotteluja.

Ulkoasiainhallinnon toimintatapoja ja edustustoverkkoa kehitettiin vuonna 2025 edelleen vastaamaan paremmin muuttuneen toimintaympäristön tarpeita ja toiminnan painopisteitä. Hallitusohjelman mukainen ulkoasiainhallinnon uudistus on pitkälti sisäänajettu, luoden työlle uuden ajan ulkopoliittikkaan sopivan perustan. Toimintatapoja uudistettiin muun muassa yksinkertaistamalla työprosesseja sekä lisäämällä digitaalisten työvälineiden kuten tekoälyn käyttöä. Suomi avasi Yhdysvaltojen Houstoniin edustuston, jonka päätehtävänä on viennin edistäminen, sekä päätti kolmen edustuston sulkemisesta vuonna 2026.

Talousarvioasetuksen mukaisessa sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumassa todetut keskeisimmät ulkoasiainhallinnon toimintaan ja sen jatkuvuuteen kohdistuvat riskit on esitetty taulukossa alla. Arvioissa ei ole merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaisarviona ulkoministeriön sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kohtalaisella tasolla. Riskienhallintapolitiikkaa on kehitetty ja riskianalyysi on kytketty osaksi toiminnan ja talouden suunnittelu-prosessia. Tietoisuus riskienhallinnasta on lisääntynyt, mutta se kaipaa edelleen systemaattisuutta, vastuiden selkeyttämistä ja käytännön jalkautusta.

Taulukko 3. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Toimintaympäristön nopeat muutokset, useamman poikkeus-tilanteen samanaikaisuus.	Vaikuttaa kansainvälisten suhteiden hoitoon Helsingissä ja edustustoissa; kuormittaa resursseja ja vaikeuttaa päätöksentekoa.	Toimiva tilannejohto, organisaatorajat ylittävä yhteistyö, resurssien joustava kohdentaminen, ennakoiva tilannekuva.	Melko todennäköinen / kohtalainen
Turvallisuusriskit (rikollisuus, vakoilu, konfliktit, terrorismi, luonnonkatastrofit, pandemiat).	Uhkaavat ulkoasiainhallinnon ja etenkin pienten edustustojen toimintakykyä; voivat aiheuttaa keskeytyksiä, evakuinteja ja kustannuksia.	Systematisoidut turvatoimet, jatkuva riskianalyysi, varautuminen, säännöllinen koulutus ja harjoittelu, järjestelmien toimivuus.	Melko todennäköinen / vakava
ICT-järjestelmien toiminta ja tietoturvariskit (verkkohyökkäykset, haittaohjelmat, UH-verkon haavoittuvuudet).	Heikentävät toimintakykyä etenkin vaikean toimintaympäristön ja heikomman infrastruktuurin maissa; voivat vaarantaa valtioneuvoston yhteiset sekä hallinnonalan substanssijärjestelmät.	Tekniset ja tilaratkaisut, osaamisen kehittäminen, verkkoyhteyksien parantaminen, varayhteysjärjestelyt, ulkoasiainhallinnon erityistarpeiden huomioiminen keskitetyissä ratkaisussa.	Melko todennäköinen / vakava
Talous- ja kehitysyhteistyöhallinnon riskit (osaamisvajaukset, ohjeiden noudattaminen, erityisesti Euroopan ulkopuolella korruptio-alttius).	Virheet varainkäytössä, taloudelliset menetykset, mainehaitat.	Ohjeistuksen selkeyttäminen, koulutus, tehtävien keskittäminen kotimaahan, valvonnan vahvistaminen.	Melko todennäköinen / kohtalainen

2.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

2.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisenä tavoitteena oli turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin sekä taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä. Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa toteutettiin arvo-pohjaisen realismin mukaisesti. Vaikeutuneessa toimintaympäristössä Suomi edisti ja puolusti itselleen keskeisiä arvoja, kuten demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, kansainvälisen oikeuden noudattamista ja ihmisoikeuksia, samalla vahvistaen omaa turvallisuuttaan osana euroatlanttista yhteistyötä ja monenkeskisiä rakenteita.

Turvallisuustilanteeseen liittyi laajaa epävarmuutta niin Suomen ja Euroopan lähi-alueilla kuin globaalisti. Näissä oloissa Suomi edisti turvallisuutta ja vakautta lisääviä ratkaisuja yhdessä kumppanimaidensa kanssa sekä kahdenvälisesti että monenvälisesti. Suomi tuki kehitystä, jossa Euroopan unionin rooli ja keinot ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisena toimijana vahvistuivat ja jossa Natolla ja EU:lla on toisiaan täydentävät ja vahvistavat roolit Euroopan turvallisuuden varmistamisessa.

Suomen Etyj-puheenjohtajuus vuonna 2025 vahvisti Suomen sitoutumista sääntöpohjaiseen turvallisuusjärjestykseen, Ukrainan tukemiseen ja Venäjän vastuuvollisuuden edistämiseen. Suomi käynnisti Helsinki+50-aloitteen, joka edisti Etyjin periaatteiden vahvistamista ja järjestön toiminnallista kehittämistä sekä varmisti osallistujavaltioiden laajan sitoutumisen Etyjin tulevaisuutta koskevaan keskusteluun. Puheenjohtajuuskaudella Suomi korosti Etyjin kenttäoperaatioiden ja instituutioiden merkitystä sekä varmisti järjestön operatiivisen toiminnan jatkuvuuden budjettikonsensuksen puuttumisesta huolimatta. Lisäksi Suomi hyödynsi Turvallisuusfoorumien puheenjohtajuuttaan Ukrainan tukemiseen, Venäjän vastuuvollisuuden esillä pitämiseen sekä resilienssiä, kokonaisturvallisuutta ja sodankäynnin humanitaarisia vaikutuksia koskevien keskustelujen edistämiseen.

Suomi vaikutti diplomatian keinoin EU:n yhtenäisyyden, globaalin roolin ja uskottavuuden vahvistamiseen sekä tuki unionin pitkän aikavälin strategista kilpailukykyä ulkosuhteiden kautta. Suomi osallistui aktiivisesti unionin ulko-, turvallisuus- ja puolustusyhteistyön kehittämiseen muuttuneessa toimintaympäristössä.

Suomi edisti määräenemmistö päätösten lisäämistä EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa unionin päätöksenteon tehostamiseksi ja toimintakyvyn turvaamiseksi, ottaen huomioon EU:n laajentumisen edellyttämät institutionaaliset uudistukset. Samalla Suomi vahvisti EU:n kumppanuuksia, edisti paineen lisäämistä Venäjää kohtaan, priorisoi itäisen sivustan turvallisuutta sekä tuki vahvasti Ukrainaa poliittisesti, taloudellisesti ja sotilaallisesti.

Suomi osallistui aktiivisesti Naton työhön liittokunnan ja euroatlanttisen alueen turvallisuuden vahvistamiseksi. Toiminta Natossa vakiintui vuonna 2025 osaksi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimeenpanoa. Haagin huippukokouksessa päätettiin liittokunnan puolustusmenojen korottamisesta viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2035 mennessä siten, että 3,5 prosenttia kohdennetaan puolustukseen ja turvallisuuteen liittyviin investointeihin ja 1,5 prosenttia laajempiin turvallisuuteen liittyviin menoihin. Suomeen perustettiin Naton maavoimien johtoporras, ja Naton eteen työnnettyjen maavoimajoukkojen (FLF Finland) toiminta käynnistettiin. Nämä toimet vahvistavat pelotetta ja puolustusta Naton koillisilla alueilla. Yhteistyötä lisättiin erityisesti Pohjoismaiden, Itämeren alueen liittolaisten sekä arktisten liittolaisten kesken.

Itämeren alueen turvallisuus pysyi keskeisenä huolenaiheena erityisesti kriittiseen vedenalaiseen infrastruktuuriin kohdistuneiden vaurioiden, Venäjän käyttämän varjolaivaston toiminnasta johtuvien turvallisuus- ja ympäristöriskien sekä ilmatilanloukkausten vuoksi. Kehitys korosti toimintaympäristön jännitteisyyttä, infrastruktuurin haavoittuvuutta sekä tarvetta vahvistaa varautumista ja valvontaa. Suomi toimi aktiivisesti EU:ssa ja Natossa kriittisen infrastruktuurin suojaamisen, tilannekuvan parantamisen ja yhteistyön vahvistamisen edistämiseksi.

Pohjoismainen yhteistyö pysyi vuonna 2025 tiiviinä ja syveni erityisesti ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä. Yhteistyö Pohjoismaiden ja Baltian maiden kesken jatkui aktiivisena ja vahvisti Pohjois-Euroopan alueellista vakautta. Suomen ja Ahvenanmaan Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuudessa edistettiin pääministerien [Vision 2030](#) toimeenpanoa prioriteetteina kokonaisturvallisuuden, kriisivalmiuden ja resilienssin vahvistaminen sekä lapset ja nuoret.

Suomi jatkoi kahdenvälisen suhteiden vahvistamista keskeisten EU:n ulkopuolisten kumppanimaiden, erityisesti Yhdysvaltojen, Britannian ja Kanadan kanssa. Yhdysvaltojen kanssa puolustusyhteistyö tiivistyi puolustusyhteistyösopimuksen toimeenpanon edetessä. Britannian kanssa strateginen kumppanuus syveni muun muassa Suomen osallistuessa Britannian johtamaan, alueellista puolustuskykyä

vahvistavaan Joint Expeditionary Force -yhteistyöhön. Arktinen yhteistyö Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa eteni ICE Pact -aloitteen kautta, vahvistaen arktisen alueen vakautta ja liittolaisten yhteistä varautumista.

Kiina on tärkeä kumppani, mutta myös kilpailija ja järjestelmätason haastaja. Suomen ja Kiinan vuoropuhelu jatkui monipuolisena myös korkeimman johdon tasolla. Tarve hallita suurvaltakilpailun riskejä ja tiivistää yhteyksiä samanmielisiin valtioihin on johtanut kumppanuuksien kehtämiseen myös EU- ja Nato-viite-ryhmän ulkopuolisten maiden kuten Japanin, Etelä-Korean ja Australian kanssa. Lisäksi korkean tason yhteydenpito oli vilkasta Afrikan ja Persianlahden maiden sekä Brasilian kanssa.

Suomi osallistui kansainväliseen sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan EU:n, YK:n, Naton, Etyjin ja Kansainväliseen rikostuomioistuimen puitteissa sekä vaikuttavan sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan kehittämiseen.

Suomi tuki Ukrainaa edelleen vahvasti. Vuonna 2025 Suomi antoi Ukrainalle tukea yhteensä noin 550 miljoonan euron arvosta. Suomi osallistui Naton turvallisuus- ja koulutustukeen sekä liittyi Naton koordinoimaan PURL-aloitteeseen (Prioritized Ukraine Requirements List) ja Ukrainan kyberresilienssiä vahvistavaan Tallinnan mekanismiin. Suomi ja Ukraina perustivat kansainvälisen väestönsuojakoalition väestönsuojarakentamisen edistämiseksi, ja Suomi jatkoi Ukrainan energiainfrastruktuurin kehittämistä. Lisäksi Suomi jatkoi vahvaa tukeaan EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) toimien kautta sotilaallisella ja siviilisektorilla. Suomi toimi aktiivisesti kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan edistämiseksi Ukrainassa ja turvallisuusjärjestelyjen valmistelemiseksi niin sanotun halukkaiden koalition puitteissa sekä tuki Ukrainan EU- ja Nato-jäsenyysspyrkimyksiä.

Suomi osallistui päätöksentekoon EU:n Venäjä-pakotteista ja toimeenpani niitä kiinnittäen erityistä huomiota pakotteiden kiertämisen estämiseen. Pakoteyhteistyössä EU:n jäsenmaiden ja kumppanimaiden kanssa korostuivat yhteiset toimet varjolaivastoon puuttumiseksi, Venäjään kohdistettujen henkilö- ja sektoripakotteiden toimeenpanokysymykset sekä rajavaltioihin liittyvät erityiskysymykset koskien ulkomaankaupan valvontaa. Suomi tuki pyrkimyksiä saattaa Venäjä ja sen edustajat vastuuseen hyökkäyssodasta, mukaan lukien korvausvastuu vahingoista ja henkilökohtainen rikosvastuu.

Vuonna 2025 ulkoministeriö ja edustustot antoivat konsulipalveluita yhteensä noin 245 000 asiakkaalle. Ulkoministeriön ympärivuorokautista päivystystä hoitava päivystyskeskus vastaanotti noin 6 700 yhteydenottoa. Konsulikriiseistä eniten

työllisti Lähi-idän laajentunut konflikti. Lisäksi korostuivat poliittiset levottomuudet sekä väkivaltaisiksi muuttuneet mielenosoitukset useissa maissa, kuten Tansaniassa ja Nepalissa.

Ulkoasiainhallinnon säännöllisen mediaseurannan perusteella mielenkiinto ulko-ministeriön toimialaa ja Suomea kohtaan pysyi kohonneella tasolla suhteessa pidemmän ajan keskiarvoon, mutta laski edelleen verrattuna kolmeen edellisvuoteen. Tavallista korkeampi kiinnostustaso edesauttoi strategista viestintää Suomen keskeisistä kannoista esimerkiksi Itämeren turvallisuutta koskevien tapahtumien (kaapelirikot, varjolaivasto) kaltaisissa tehostetun viestinnän tilanteissa.

Vaikuttavuustavoite 2: Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän edistäminen ja monenkeskisen yhteistyön vahvistaminen

Viime vuosille leimallinen kehitys, jossa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä haastetaan eri tahoilta ja monenvälisen järjestelmän toiminnalle keskeisiä instituutioita pyritään rapauttamaan, kiihtyi vuonna 2025. EU:n rooli sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän puolustajana on keskeinen, ja Suomi tuki unionia siinä. Osoittamalla tukensa Ukrainan EU- ja Nato-jäsenyyspyrkimyksille Suomi on käytännössä vahvistanut jokaisen valtion oikeutta päättää omista turvallisuusjärjestelyistään.

Vuoden 2024 [ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon](#) (VNS 372024 vp) yhteydessä hyväksytyt YK-strategian mukaisesti yhtenä Suomen keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa YK:n ja sääntöpohjaisen monenkeskisen järjestelmän säilymiseen ja vahvistamiseen muuttuneessa toimintaympäristössä. Suomi jatkoi pitkäjänteistä työtään universaalien ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän puolustamiseksi. Suomi tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamista muun muassa liittymällä [globaaliin aloitteeseen](#), jonka tarkoitus on vahvistaa poliittista sitoutumista kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen. Suomi osallistui aktiivisesti YK:n puitteissa käytävään keskusteluun kansainvälisen oikeuden soveltumisesta kyberympäristössä sekä jatkoi vankkaa tukeaan kansainvälisten lainkäyttöelinten itsenäiselle ja riippumattomalle työlle.

Suomi osallistui työhön Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevän erityistuomioistuimen perustamiseksi sekä Ukrainan vahinkorekisteriä ja vaadekomission perustamista koskevaan työhön. Suomi jatkoi väliintuloaan Ukrainan Venäjää vastaan nostamassa joukkotuhontaväitteitä koskevassa riita-asiassa kansainvälisessä tuomioistuimessa.

Vuoden 2025 lopussa kansainvälisissä lainkäyttö- ja tutkintaelimissä oli Suomea vastaan vireillä 51 ihmisoikeusvalitusta, joista kahdeksan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa ja 43 YK:n sopimusvalvontaelimissä. Ihmisoikeusvalitusasioissa hallituksen vastineita, lisävastineita ja muita kirjelmiä annettiin 54. Suomi teki kolme suullista sivuväliintuloa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suuressa jaostossa Latviaa, Liettuaa ja Puolaa vastaan vireillä olevissa Valko-Venäjän rajatilannetta koskevilla valituksissa.

Ihmisoikeussopimusten täytäntöönpanosta hallitus antoi kaksi määräaikaisraporttia ja kolme välikausiraporttia sekä osallistui YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien suulliseen kuulemiseen. Hallitus käsitteli 11.12.2025 kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten Suomelle antamia ratkaisuja, päätelmiä ja suosituksia. Suomi jatkoi aloitteellisuuttaan EU:n liittymisessä Euroopan ihmisoikeussopimukseen, edisti Istanbulin sopimuksen mahdollisimman laajaa hyväksyntää ja vaikutti neuvotteluihin lapsen oikeuksien yleissopimuksen uudesta valinnaisesta pöytäkirjasta. Suomi johti Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien johtokomiteaa.

Vuonna 2025 annettiin yhteensä kuusi hallituksen esitystä kansainvälisistä sopimuksista. Esitykset koskivat YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen biodiversiteettisopimuksen voimaansaattamista, niin sanotun Ottawan jälkäväkimiinasopimuksen irtisanomista, EU-Chile-puitesopimusta, edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyötä Suomen ja Uruguayn välillä, virallisten työntekijöiden puolisoiden ansiotyötä Suomen ja Yhdysvaltojen välillä sekä Suomen ja Norjan rajankäyntiä.

Vaikuttavuustavoite 3: Kokonaisvaltaisen kehityspolitiikan edistäminen

Kehityspolitiikka tuki Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita hallitusohjelman ja [kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon](#) (VNS 4/2024 vp) mukaisesti. Kehitysrahoitusta suunnattiin strategisesti, ja kehitysyhteistyö kosketti Suomen ulkosuhteita laajasti valtaosan maailman maista ollessa kansainvälisen kehitysrahoituksen piirissä. Suomi jatkoi kehityspolitiikkaa tasa-vertaisena kumppanina kehittyville maille.

Kehityspolitiikassa korostui kokonaisvaltainen tavoite kaupan ja kehityksen tiiviimmästä yhteydestä. Ulkoministeriö jatkoi kestäväen kehityksen ja Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden edistämistä erityisesti Suomen vahvuusalueilla, joita olivat naiset ja tytöt, koulutus ja ilmastotoimet. Työ perustui tärkeiden arvojen ja oikeuksien kunnioittamiseen, kuten demokratia, oikeusvaltioperiaate, kansainvälinen oikeus ja ihmisoikeudet, rauha, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Suomi pyrkii siihen, että kehitysyhteistyöllä saadaan aikaan kestäviä tuloksia ja pitkän aikavälin vaikutuksia. Vuonna 2025 tehdyistä uusista kehitysyhteistyön määrärahamyönnöistä naisten ja tyttöjen oikeuksia edistävien myöntöjen osuus oli 73 prosenttia.

Vuotta 2025 sävyttivät globaalin kehitys- ja humanitaarisen rahoituksen murros ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän haastaminen sekä YK:ssa käynnistyneet YK80- ja Humanitarian Reset -reformit. Suomi tuki kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää edelleen muun muassa YK-rahoituksen ja politiikkavaikuttamisen kautta.

Suomi painotti suomalaisyritysten tukemista kehittyvissä maissa aktiivisen vaikuttamistyön kautta. Keskeistä oli edistää suomalaisyritysten osallistumista EU:n ja kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten mahdollistamiin hankkeisiin ja pääsyä niiden rahoituksen piiriin. Toiminta tähtäsi myös taloudellisen toimeliaisuuden vahvistamiseen kehittyvissä maissa.

Ukraina oli vuonna 2025 Suomen suurin kehitysyhteistyörahoituksen kumppanimaa ja humanitaarisen avun saaja. Vuoden 2025 aikana järjestettiin myös ensimmäinen Suomen investointituki Ukrainalle -rahoitusinstrumentin (FUIF) haku. Instrumentin tavoitteena on tukea Ukrainan julkisen sektorin investointeja.

Suomen kykyä osallistua EU:n digitaalisen diplomatian, kumppanuuksien ja kehitysyhteistyön toteutukseen vahvistettiin. Työssä hyödynnettiin suomalaisten toimijoiden, erityisesti yritysten, osaamista ja edistettiin näiden pääsyä Global Gateway -rahoitukseen. Ulkoministeriö tavoitteli digitalisaatiohankkeiden painoarvon nostoa Global Gatewayssä. Finnfundin edelläkävijyys digisektorin kehitysrahoittajana vahvistui EU-komission myönnettyä sille merkittävät takaukset digitaalisektorin ohjelmansa kautta.

Hallitusohjelman mukaisesti kehityspolitiikan painopistettä on siirretty kotimaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön. Vuonna 2025 järjestettiin kansalaisjärjestöjen ohjelmaturkihakukierros. Kansalaisjärjestöjen monivuotiseen ohjelmamuotoiseen kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen apuun myönnettiin yhteensä noin 311 miljoonaa euroa vuosille 2026–2029. Ohjelmaturkea myönnetään 23 kansalaisjärjestölle.

Suomi osallistui kansainvälisten ilmasto- ja ympäristösopimusten toimeenpanoon, esimerkiksi YK:n ympäristökokous UNEA-7 ja ilmastopuitesopimuksen 30. osapuolikokous. Näin autetaan myös luomaan kysyntää ilmasto- ja ympäristötekniikalle.

Osana valtiontalouden tasapainottamista Suomen kehitysyhteistyömäärärahoihin on hallituskauden aikana kohdistettu sopeutuksia neljään otteeseen: hallitusohjelmassa, kehysriihissä 2024 ja 2025, sekä budjettiriihessä 2025. Vuoden 2025 sopeutusten jälkeen kauden 2024–2028 vähennys suhteessa edellisen hallituksen budjettikehyksiin on prosentuaalisesti 40 prosenttia varsinaiseen kehitysyhteistyöhön. Sopeutuksia on valmisteltu hallitusohjelman ja kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisten selontekojen linjaukset huomioiden.

Niiden kohdentamisessa on pidetty kiinni hallitusohjelman periaatteesta, että jo tehtyjä sitoumuksia ei pureta. Vuoden 2025 kahden sopeutuskierroksen myötä vähennyksiä jouduttiin kohdentamaan myös hallitusohjelmassa määriteltyihin prioriteetteihin, mukaan lukien Suomen kehitysyhteistyön kaikkiin temaattisiin painopisteisiin. Ukrainan tukeen ja kotimaisten kansalaisjärjestöjen rahoitukseen ei kohdennettu sopeutuksia myöskään vuonna 2025.

Vaikuttavuustavoite 4: Suomen kasvua tukevien taloussuhteiden edistäminen ja suomalaisyritysten osallistumisen edistäminen kansainvälisiin arvoketjuihin ja kauppaan

Nopeasti muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä Suomi on tarkastellut ulkosuhteita entistä strategisemmin ja kokonaisvaltaisemmin [kansainvälisiä taloussuhteita ja kehitysyhteistyötä koskevan selonteon](#) (VNS 4/2024 vp) mukaisesti.

Kauppapolitiikan tärkeimpänä tavoitteena oli edelleen suomalaisten yritysten viennin ja investointien edistäminen sekä markkinaehtoisten ja kauppamyönteisten ratkaisujen löytäminen EU-sääntelyn kehittämisessä. Suomen kasvua edistettiin vaikuttamalla aktiivisesti EU:n yhteiseen kauppapolitiikkaan sekä ulkosuhteiden ja kauppapolitiikan huomioon ottamiseen EU:n sisämarkkinalainsäädännön valmistelussa. Samalla kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota taloudelliseen turvallisuuteen ja kriittisten riippuvuuksien hallintaan ajamalla monipuolisempia kumppanuuksia, hajautettuja toimitusketjuja sekä riskien hallintaa niin kansallisesti kuin EU:n tasolla.

Suomi tavoitteli monipuolista kauppasuhteverkostoa ja edisti EU:n kauppaneuvotteluissa strategista, joustavaa ja maakohtaista lähestymistapaa. Vuosi 2025 oli EU:n ja Yhdysvaltain välisissä kauppasuhteissa haastava Yhdysvaltain tehtyä keväällä yksipuolisia tullinkorotuksia. Elokuussa annettu EU:n ja USA:n välinen yhteislausuma tullitasoihin ja yhteistyöhön liittyvine kirjauksineen vakautti tilannetta jossain määrin. Yhdysvallat jatkoi kuitenkin tämänkin jälkeen yksipuolisia toimiaan, joilla oli kielteinen vaikutus suomalaisyritysten viennille. Samalla pyrittiin määrätietoisesti avaamaan uusia markkinoita Suomen vahvasti tukemien EU:n kauppasopimusneuvottelujen kautta. Neuvottelut saatiin päätökseen Mercosurin, Chilen, Meksikon ja Indonesian kanssa, minkä lisäksi neuvotteluita jatkettiin muun muassa Intian ja Arabiemiraattien kanssa.

Haasteista huolimatta Suomi pyrki vahvistamaan monenvälistä sääntöjärjestelmää mukaan lukien Maailman kauppajärjestö WTO:ssa, tiivistä osallistumista G20- ja G7-ryhmien työskentelyyn sekä vahvasti OECD-vaikuttamistyötään. Suomi osallistui ensimmäistä kertaa päämies- ja ministeritasolla maailman suurimpien

talouksien G20-ryhmän työhön päättyneellä Etelä-Afrikan puheenjohtajuuskaudella ja sai virallisen aseman kutsuvierasmaana myös joulukuussa 2025 alkaneella Yhdysvaltojen puheenjohtajuuskaudella.

Valtioneuvosto pyrki vaikuttamaan järjestelmällisemmin kotimaisen teknologia-sektorin kansainvälisiin toimintaedellytyksiin ja kansainväliseen teknologiapolitiikkaan. Vaikuttamistyötä tehtiin Suomen arvojen ja vahvuusalojen pohjalta tavalla, joka edistää yritystemme kilpailukykyä ja parantaa niiden mahdollisuuksia kytkeytyä globaaleihin arvoketjuihin. Kansainvälisen teknologiapolitiikan tavoitteena on ollut varmistaa entistä yhtenäisempi ja vaikuttavampi toiminta, jonka perustana ovat olleet ulkoministeriön elokuussa 2025 julkistamat teknologiaulkopolitiikan painopisteet. Niiden toimeenpanemiseksi ulkoministeri nimesi kansainvälisten teknologiakysymysten erityisedustajan, jonka tehtävänä on vahvistaa Suomen profiilia teknologiapolitiikassa ja edistää kansainvälistä teknologiayhteistyötä.

Suomen tavara- ja palveluvienti kasvoi vuonna 2025 yhteensä 2,68 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Syyskuussa 2025 hyväksytty Team Finland (TF) -strategia ohjaa TF-verkoston kotimaan ja ulkomaan työtä hallituskauden loppuun saakka. Strategiassa määritellään TF-työn tavoitteet sekä kansainväliset prioriteetti-markkinat ja -toimialat. Uudistettu TF-johtoryhmä tuo yhteen viennin ja kansainvälistymisen edistämisen kotimaan- ja ulkomaantoiminnot, mitä tukee tiivis yhteistyö sektoriministeriöiden sekä elinkeinoelämän järjestöjen kanssa yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi.

Ulkoasiainhallinnon asiakasyrityksiltä saama palaute TF-työstä parani edelliseen vuoteen verrattuna (4,7 / 5 vuonna 2025 ja 4,5 / 5 vuonna 2024). Ulkoministeriön ohjausroolia vahvistettiin valtion viennin ja kansainvälistymisen edistämistoiminnoissa. Samalla ulkoministeriö kehittää omia yrityspalveluitaan vastaamaan yritysten tarpeisiin. Ulkoministeriö ja Business Finland allekirjoittivat 13.6.2025 siirtosopimuksen, jossa sovittiin Business Finlandin ulkomaantoimintojen siirtymiseen liittyvistä keskeisistä käytännön järjestelyistä ja siirron kohteen tarkentamisesta. Integraatioprosessi eteni sopimuksessa sovittujen yksityiskohtien pohjalta ja siirto toteutui 1.1.2026.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Suomella on kestävä kehityksen edistäjänä korkea profiili. YK:n käyttämän [vertailuraportin](#) mukaan Suomi on saavuttanut noin 87 prosenttia Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteista (SDG), ollen Sustainable Development Solutions Networkin maavertailussa jo viidettä vuotta kärkisijalla niiden toimeenpanossa. Hyvästä

tasostaan huolimatta Suomella on edelleen tekemistä tavoitteiden saavuttamisessa. Lisätoimien tarve korostuu, kun tarkastellaan EU:n tai kansallisen tason kestävyystavoitteiden saavuttamista. Kansainvälisellä tasolla SDG-tavoitteiden toimeenpanossa ollaan pahasti aikataulusta jäljessä. Lisäksi tavoitteita haastetaan ennennäkemättömällä tavalla. Taustalla vaikuttaa myös kansainvälisen anti-gender-liikkeen vahvistuminen. Vuotta 2025 sävytti lisäksi Yhdysvaltojen irtautuminen Agenda 2030 -toimintaohjelmasta ja tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävästä periaatteista sekä vetäytyminen kymmenistä kestävästä kehityksestä edistävästä kansainvälisestä järjestöistä.

Kansainvälisessä yhteistyössä kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi korostuivat tarpeet vahvistaa multilateralismia ja globaalia luottamusta vaikeassa geopolitiisessä tilanteessa. Suomi tuki aktiivisesti kansainvälisen rauhan ja vakauden edistämistä ja on osaltaan pyrkinyt lieventämään länsimaiden ja kehittyvien maiden välisiä jännitteitä. Demokratia ja ihmisoikeuksien toteutuminen ovat edellytyksiä sille, että Agenda 2030 ja kestävä kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Suomi on sitoutunut YK:n peruskirjan arvoihin ja tukee niitä vankkumattomasti. Suomi painottaa ja tukee johdonmukaisesti kansainvälisiin sääntöihin perustuvaa monenkeskistä yhteistyötä. Suomen kehityspolitiikka pohjaa vahvasti kestävä kehityksen tavoitteisiin, ja sen painopistealueet edistävät tavoitteiden toteutumista.

Suomi edistää kestävä kehitystä ja on sitoutunut YK:n kestävä kehityksen ja Agenda 2030:n globaalin toimeenpanon vauhdittamiseen. Vuonna 2025 Suomi tuki kestävä kehityksen edistämistä niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Suomi osallistui heinäkuussa 2025 laajalla, pääministeri Petteri Orpon johtamalla valtuuskunnalla YK:n kestävä kehityksen edistymis- ja seurantakokoukseen (High-Level Political Forum, HLPF). Kokouksessa tuotiin esiin suomalaisia ratkaisuja tavoitteena, että ne hyödyttäisivät myös muita maita kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Erityisenä painopisteenä oli SDG 5 eli sukupuolten tasa-arvo, jota tarkasteltiin niin työelämään liittyvien oikeuksien, digitalisaation kuin nuortenkin näkökulmasta.

Suomi edisti SDG-tavoitteiden toimeenpanon kiihdyttämistä muun muassa 4. kehitysrahoitushuippukokouksessa (Financing for Development, FfD4), jossa Suomi tuki kestävä kehityksen rahoitusta kärkitavoitteinaan kotimaisen tulopohjan vahvistaminen, yksityisten pääomien mobilisointi ja digitalisaation hyödyntäminen. Vähiten kehittyneiden maiden mahdollisuuksia toimeenpanna SDG-tavoitteita tuettiin Suomen ja YK:n yhteisen, resilienssin vahvistamiseen keskittyvän LDC Future Forum -konferenssin avulla. Suomi osallistui myös YK:n sosiaalisen kehityksen huippukokoukseen tavoitteenaan globaalin sosiaalisen kehityksen ja Agenda 2030:n tavoitteiden edistäminen.

Ulkoministeriön yhteydessä toimiva kehityspoliittinen toimikunta vahvisti kehityspolitiikan vaikuttavuutta ja edisti kehityspoliittista vuoropuhelua myös vuonna 2025 sitä koskevassa asetuksessa määritellyllä tavalla.

Suomeen suuntautuvien korkean tason vierailujen ja konferenssien valmistelussa ja toteutuksessa on huomioitu kestävyuden eri ulottuvuudet matkustus-, kuljetus- ja tarjoilujärjestelyissä. Vuonna 2025 ulkoministeriö ja WWF Suomi päivittivät ympäristövastuullisten kokousten ohjeet kattaviksi vastuullisten kokousten ohjeiksi, joissa huomioidaan ympäristövastuun lisäksi taloudellinen ja sosiaalinen vastuu.

Ulkoministeriön 1.8.2025 aloittanut konferenssipalvelutiimi huomioi järjestämiseen tapahtumissa kaikenkattavasti vastuulliset kokousjärjestelyt. Se myös kouluttaa ulkoministeriön eri osastojen edustajia säännöllisesti vastuullisten kokousten periaatteista, ja vastuullisuus ohjaa tapahtumatuotantoa kokonaisvaltaisesti ulkoministeriössä.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Sukupuolten tasa-arvoon ja naisten ja tyttöjen oikeuksiin sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin (SRHR) kohdistuva vastarinta vahvistui eri puolilla maailmaa. Suomen ja samanmielisten maiden rooli ja vastuu sukupuolten tasa-arvon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistäjänä sekä moniperustaisen syrjinnän vastustajana korostui.

Vuosi 2025 oli sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen oikeuksia edistävän [Pekingin toimintaohjelman](#) 30-vuotisjuhlavuosi, ja Suomi oli keskeisessä roolissa YK:n Naisten asemaa käsittelevän toimikunnan (CSW) 69. istunnossa, jossa arvioitiin ohjelman toimeenpanon edistystä. Suomi vaikutti aktiivisesti päätöslauselma-neuvotteluissa ja edisti kunnianhimoisia kirjauksia erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja naiseen kohdistuvan väkivallan torjunnan vahvistamiseksi. Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajana Suomi vahvisti alueellista profiilia tasa-arvotyön edelläkävijänä ja toi johdonmukaisesti esiin Suomen prioriteetteja lukuisissa virallisissa ja sivutapahtumissa. Suomen johdonmukainen vaikuttaminen auttoi varmistamaan eteenpäin katsovat loppupäätelmät haastavasta kansainvälisestä neuvotteluilmapiiiristä huolimatta, ja vahvisti Suomen asemaa globaalina tasa-arvon ja ihmisoikeuksien puolestapuhujana.

Suomi tuki YK:n tasa-arvotyötä, naisten ja tyttöjen oikeuksia, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia sekä yhdenvertaisuustyötä kahdenvälisesti ja monenvälisillä foorumeilla. Suomi jatkoi vahvaa tukea YK:n tasa-arvojärjestölle UN Womenille sekä YK:n väestörahasitolle UNFPA:lle. Suomi edisti naisten ja tyttöjen

oikeuksia, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia kehitysrahoituksen, kehitysyhteistyöohjelmien ja vaikuttamistyön kautta. Lisäksi Suomi kanssajohti Generation Equality -kampanjan Teknologia ja innovaatiot tasa-arvon puolesta -toiminta-koalitiota. Suomi on edistänyt teknologian ja sukupuolten tasa-arvon teemoja lukuisissa päätöslauselmissa ja muissa neuvotteluprosesseissa ja tuonut teemaa esiin kansainvälisillä foorumeilla, eri tilaisuuksissa, tapaamisissa ja viestinnässä.

Kahdenvälisen kehitysyhteistyön puitteissa vahvistettiin sukupuolten tasa-arvoa Ukrainassa. Suomi valmisteli kolmen miljoonan euron tasa-arvorahoitusta UN Womenin Ukrainan maaohjelmalle kolmelle vuodelle ja tuki Ukrainan ulko-ministeriön tasa-arvotavoitteita tarjoamalla ukrainalaisten naisdiplomaattien neuvottelu- ja johtamiskoulutusta sekä vertaisoppimista suomalaisten naisdiplomaattien kanssa. Suomi jatkoi tukeaan Euroopan neuvoston Ukrainan toimintaohjelmalle (neljä miljoonaa euroa vuosina 2024–2025) painopisteenään sukupuolten tasa-arvo ja Istanbulin sopimuksen toimeenpano. Lisäksi Suomi tuki konfliktiin liittyvän seksuaalisen väkivallan uhreja Ukrainassa osana Partnership Fund for Resilient Ukraine (PFRU) -rahaston työtä 4,3 miljoonalla eurolla.

Maatasolla yhteistyö UN Womenin kanssa jatkui myös Nepalissa ja Tansaniassa, ja Naiset, rauha ja turvallisuus -teeman puitteissa Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä. UNFPA:n työtä sukupuolittuneen väkivallan ehkäisemiseksi tuettiin myös Tansaniassa ja Mosambikissa.

Neljännän [Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman](#) (WPS, 2023–2027) mukaisesti Suomi korosti edelleen tarvetta vahvistaa eri taustoista tulevien naisten mahdollisuuksia osallistua rauhaan ja turvallisuuteen liittyvien kysymysten käsittelyyn ja päätöksentekoon. Suomi jatkoi tukeaan useiden maiden Naiset, rauha ja turvallisuus -työlle, järjesti muun muassa kansainvälisen naisrauhanturvaajien koulutuksen Helsingissä ja toimi kansainvälisellä tasolla päätöslauselman normatiivisen pohjan vahvistamiseksi.

Tasa-arvon edistäminen painottui vuonna 2025 myös Suomen Etyj-puheenjohtajuuden läpileikkaavana teemana. Tärkeimmät kysymykset olivat naisiin kohdistuva väkivalta, Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelma sekä poikien ja miesten rooli tasa-arvon edistämässä. Suomi nimitti ulkoministerin erityisedustajan tekemään vaikuttamistyötä ja edustamaan puheenjohtajaa lukuisissa tapahtumissa ja kenttämatoilla. Muita toimia olivat Wienissä toukokuussa 2025 järjestetty suuri tasa-arvokonferenssi sekä Naiset, rauha ja turvallisuus -tiekartta. Tiekartta sisältää osallistujavaltioille suunnattuja konkreettisia toimintasuosituksia, joilla Naiset, rauha ja turvallisuus -tavoitteita voidaan edistää Etyjin puitteissa.

Ulkoministeriössä näkyy muun suomalaisen yhteiskunnan tavoin vahva sukupuolittunut sijoittuminen eri ammattialoille. Ministeriö maksaa samasta työstä samaa palkkaa. Ulkoministeriössä asiantuntijatehtävissä toimivista 70 prosenttia on naisia ja toimeenpaneivissa tehtävissä 74 prosenttia. Korkeimmassa johdossa naisia oli 29 prosenttia, koko johdossa 46 prosenttia ja edustuston päälliköiden tehtävissä 52 prosenttia (tilanne 31.12.2025). Edellisvuoteen verrattuna naisten osuus nousi koko johdossa, myös ylimmässä johdossa. Edustuston päälliköissä naisten osuus pysyi ennallaan.

2.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Vuoden 2025 kustannuslaskelmien mukaan ulkoasiainhallinnon ydintoimintoihin käytettiin yhteensä 1 120 henkilötyövuoden (47,7 prosenttia), ohjaustoimintoihin 13 henkilötyövuoden (0,6 prosenttia) ja johtamiseen, hallintoon ja muihin tukitehtäviin 1 214 henkilötyövuoden (51,7 prosenttia) työpanos.

Kustannuksista ydintoimintojen osuus oli 193 miljoonaa euroa (48,0 prosenttia), ohjaustoimintojen osuus 2,6 miljoonaa euroa (0,7 prosenttia) sekä johtamisen, hallinnon ja muiden tukitehtävien osuus 206 miljoonaa euroa (51,3 prosenttia). Ydintoimintojen kustannukset jakautuivat seuraavasti: ulko- ja turvallisuuspolitiikka 51,0 miljoonaa euroa (26,5 prosenttia), kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet, mukaan lukien Team Finland -toiminta, 54,5 miljoonaa euroa (28,3 prosenttia), kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö 14,6 miljoonaa euroa (7,6 prosenttia), konsulipalvelut ja maahantulotehtävät 46,2 miljoonaa euroa (24,0 prosenttia), ulkoasiainhallinnon muut kansainväliset tehtävät, mukaan lukien maakuvatyö, 13,4 miljoonaa euroa (6,9 prosenttia) ja muut sisältötehtävät 13,0 miljoonaa euroa (6,7 prosenttia). Kustannukset sisältävät valtioneuvoston hallintoyksikön ilmoittamat vuoden 2025 palvelutuotannon kustannukset.

Koko ulkoasiainhallinnon henkilötyövuosimäärä kasvoi 1,7 prosentilla 2 307 henkilötyövuodesta 2 347 henkilötyövuoteen. Vastaavasti hallinnonalan kustannukset kasvoivat viidellä prosentilla verrattuna vuoteen 2024. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan henkilötyövuodet ja kustannukset säilyivät edellisvuoden tasolla. Konsulipalvelujen ja maahantulotehtävien hoitamiseen käytettävät henkilötyövuodet ovat nousset maltillisesti seitsemällä prosentilla ja kustannukset kuudella prosentilla verrattuna vuoteen 2024. Kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön henkilötyövuodet ja kustannukset laskivat merkittävästi; muutosprosentti henkilötyövuosissa oli 11 prosenttia ja kustannuksissa kaksi prosenttia. Muutos heijastaa hallituksen kehitysyhteistyömäärärahoihin tekemiä sopeuttamistoimia.

Kaupapolitiikan ja kaupallistaloudellisten suhteiden vahva nousu heijastuu kasvuna ydintoimintojen henkilötyövuosissa ja kustannuksissa. Niihin käytettyjen henkilötyövuosien ja kustannusten osuus nousi merkittävästi vuodesta 2024 johdettua erityisesti Business Finlandin ulkomaantoimintojen integroinnista ulkoasiainhallintoon. Business Finlandin ulkomaantoimintojen budjettirahoitus 21,0 miljoonaa euroa siirrettiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta ulkoministeriön hallinnonalalle vuoden 2025 alusta ja ulkomaantoimintojen hoitamisesta solmittiin palvelusopimus Business Finland Oy:n kanssa. Kaupapolitiikkaan ja kaupallistaloudellisiin suhteisiin käytettävien resurssien osuus nousi hallinnonalan kokonaisyötyövuosissa 52 prosenttia ja -kustannuksissa 61 prosenttia. Business Finlandin ulkomaantoiminnot (lukuun ottamatta Visit Finland-, Invest in Finland-, Work in Finland- ja Foresight-toimintoja) integroitiin ulkoasiainhallintoon 1.1.2026.

Tukitehtävien hoitaminen edustustoissa vie edelleen enemmän aikaa kuin vastaavien tehtävien hoitaminen ministeriössä Helsingissä. Edustustot hoitavat itse monet Suomessa valtioneuvoston hallintoyksikölle kuuluvat tehtävät. Tukitoimintojen osuus käytetyistä resursseista pysyi kuitenkin vuoden 2024 tasolla.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Ulkoministeriön hallinnonalalla tuottavuutta on vahvistettu kahden hallitusohjelman mukaisen kokonaisuuden kautta: ulkoasiainhallinnon uudistuksella ja Team Finland -uudistuksella.

Ulkoasiainhallinnon uudistus toteutettiin vuosina 2024–2025 kustannusneutraalina kokonaisuutena ilman erikseen määriteltyä säästövelvoitetta. Uudistuksessa on muun muassa selkeytetty johtamisrakenteita, kohdennettu voimavaroja keskeisiin tavoitteisiin ja parannettu henkilöstösuunnittelun vuorovaikutusta. Uudistus on tehostanut toimintaa ja siten tukenut hallinnonalalle kohdennettujen toimintamenosäästöjen saavuttamista.

Team Finland -uudistuksessa Business Finlandin ulkomaantoimintojen rahoitus siirrettiin vuoden 2025 alusta ulkoministeriön hallinnonalalle, ja integraatio ulkoasiainhallintoon toteutettiin 1.1.2026. Uudistukseen sisältyy yleisen tuottavuussäästötasoin mukainen säästövelvoite, mutta hallitus on sitoutunut turvaamaan riittävät voimavarat Team Finland -ulkomaanpalveluille. Hallituskauden loppuun resurssit kohdennetaan syyskuussa 2025 hyväksytyn strategian mukaisesti.

Valtionhallinnon tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi hallitus kohdensi keväällä 2024 ulkoministeriön pääluokkaan 9,1 miljoonan euron säästövelvoitteen. Tästä 5,0 miljoonaa euroa kohdennettiin hallinnonalan toimintamenoihin vuoden 2025 talousarviossa. Lisäksi hallitus kohdensi vuoden 2026 talousarviossa ulkoministeriön toimintamenoihin 6,4 miljoonan euron lisäsäästövelvoitteen.

Toimintameno säästöt kohdennetaan pääasiassa ministeriön Suomen toimintoihin. Henkilöresurssisäästöjen kohdennuksissa otetaan huomioon ulkoasiainhallintouudistus, hallitusohjelman kirjaukset ja ulkoministeriön johdon toiminnalliset linjaukset sekä Team Finland -uudistus. Edustustoverkon toimintakyky turvataan mahdollisimman pitkälle. Säästöjen tarkempi kohdentuminen valmistellaan osana hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitteluprosessia ottaen huomioon vuosittaiset strategiset painopisteet.

Toimintameno säästöjen saavuttamiseksi hallinnonalalla on asetettu ministeriölle ja edustustoille vuosittaisia säästövelvoitteita, erityisesti matkustamiseen liittyvistä menoista, sekä vähennetty korvaavaa rekrytointia. Lisäksi on tarkasteltu edustustoverkon resursointia muun muassa vähentämällä lähetetyn henkilöstön määrää. Säästöjä on kohdennettu myös hallinnonalan kehittämishankkeisiin, muun muassa tietohallintoon.

Edustustoverkon osalta tehtiin vuonna 2025 päätös kolmen toimipisteen sulkemisesta. Vuonna 2026 suljetaan Suomen edustustot Islamabadissa, Kabulissa ja Yangonissa. Sulkemisten lähtökohtana on edustustoverkon strateginen tarkastelu, mutta niillä saavutetaan myös noin 1,5 miljoonan euron toimintameno säästöt.

Ulkoministeriö selvittää myös ulkomailla sijaitsevien omistuskiinteistöjen siirtämistä Senaatti-kiinteistöille. Valtion kokonaisuudessa ulkoministeriön omistajahallinnassa olevien kiinteistöjen siirto Senaatti-kiinteistöille parantaisi valtion kiinteistöomaisuuden hoidon yhtenäisyyttä ja tehostaisi sitä kautta valtion resurssien käyttöä. Hankkeen edellytyksenä on, ettei se heikennä kiinteistöjen diplomaattisia verovapauksia.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Ulkoministeriön tilinpäätös 2025](#)

3 Oikeusministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Oikeusministeriön osuus **1 395 milj. €**

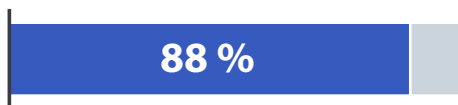

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 1 103 milj. €
- Siirtomenot 130 milj. €
- Sijoitusmenot 0 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Määrärahojen käyttöprosentti

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

OM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
25.01	Ministeriö ja hallinto	170	192	196
25.10	Tuomioistuimet ja oikeusapu	508	–	–
25.10	Tuomioistuimet	–	378	367
25.15	Oikeuspalvelut	–	154	197
25.20	Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta	114	117	–
25.20	Ulosotto	–	–	116
25.30	Syyttäjät	60	64	68
25.40	Rangaistusten täytäntöönpano	265	274	282
25.50	Vaalimenot	27	50	7
25	OM:n hallinnonala yhteensä	1 144	1 229	1 234

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Oikeusministeriössä **10 047 henkilötyövuotta**

Virastot **7** KPL

- Tuomioistuinlaitos
- Ulosottolaitos
- Syyttäjälaitos
- Rikosseuraamuslaitos
- Oikeusrekisterikeskus
- Oikeuspalveluvirasto
- Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virasto

Rahastot **0** KPL

- Ei rahastoja

Yhtiöt **0** KPL

- Ei yhtiöitä

Liikelaitokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Keskeiset hallinnolliset muutokset

Oikeushallinnon erityisviranomaisten yhteinen virasto OEV aloitti toimintansa 1.1.2025. Viraston muodostavat 11 itsenäistä ja riippumatonta viranomaista sekä näille hallintopalveluja tuottava yksikkö. Hallintopalveluyksikön lisäksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastoon kuuluvat seuraavat viranomaiset:

Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI), Konkurssiasiamies, Kuluttajariitalautakunta, Lapsiasiavaltuutettu, Oikeudenkäyntiavustajalautakunta, Onnettomuustutkintakeskus, Tasa-arvovaltuutettu, Tiedusteluvalvontavaltuutettu, Tietosuojavaltuutettu, Vanhusasiavaltuutettu, Yhdenvertaisuusvaltuutettu.

Oikeuspalveluvirasto OPV aloitti toimintansa 1.1.2025, ja se kokoaa yhteen julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelut. Virasto korvaa aiemmat kuusi oikeusapu- ja edunvalvontapiiriä.

3.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Suomi sijoittuu edelleen erinomaisesti kansainvälisissä demokratia- ja oikeusvaltiovertailuissa. Euroopan komissio arvioi vuoden 2025 [oikeusvaltiokertomuksessa](#) Suomen oikeusjärjestelmän riippumattomuuden ja laadun erittäin korkeiksi, vaikka oikeudenkäyntien kestossa on edelleen parannettavaa. Maailmanlaajuisesti demokratian ja oikeusvaltion tilan arvioidaan kuitenkin heikentyneen. Kansainvälinen kehitys huomioon ottaen oikeusvaltorakenteita on tarpeen kehittää myös Suomessa. Digitalisaation sekä tekoälyn kehittyminen ja käytön yleistyminen lisäävät vaatimuksia tietosuojan, syrjimättömyyden ja oikeusturvan varmistamiselle. Demokratian toimivuutta haastavat myös esimerkiksi kyberuhat, mis- ja disinformaatio sekä eri tahoihin (muun muassa journalistit, kuntien luottamushenkilöt

ja viranhaltijat) kohdistuva häirintä. Osallistumuotojen lisääntyessä niiden yhteys todelliseen päätöksentekoon voi jäädä heikoksi, mikä saattaa vähentää halua osallistua.

Luottamus viranomaisiin ja instituutioihin on ollut Suomessa kansainvälisesti vertaillen korkea, mutta OECD:n [luottamustutkimuksen](#) (2024) ja [Kansalaispulssi-kyselyn](#) (2025) mukaan hienoisessa laskussa. Erityisesti nuorten usko tulevaisuuteen on heikentynyt ([Nuorisobarometri 2025](#)). Kertomusvuoden maaliskuussa hyväksytyt valtioneuvoston demokraatiopoliittisen [periaatepäätöksen](#) mukaan useat tutkimustulokset osoittavat, että korkeasti koulutetut ja hyväosaiset edelleen äänestävät muita useammin, kun taas nuoret ja vieraskieliset ovat vaaleissa aliedustettuina. Kiinnostus erilaisiin osallistumistapoihin, kuten kansalaispaneelisiin ja digikanaviin, on sen sijaan jatkuvasti kasvanut.

Kotitalouksien velkaantumisaste sekä maksuhäiriöisten henkilöiden ja ulosottovelallisten määrät ovat pysyneet korkealla tasolla. Maksuhäiriöitä kirjattiin vuonna 2025 enemmän kuin yhtenäkkään aiempaan vuonna 2020-luvulla, ja ulosottovelallisten määrä oli kaikkien aikojen korkein. Kaikkien velallisten ulosottovelan määrä ei kuitenkaan ole erityisen suuri. Vuoden 2024 tilastotietojen perusteella noin 37 prosentilla luonnollisista henkilöistä oli velkoja ulosotossa korkeintaan 1 000 euroa, ja noin 55 prosentilla korkeintaan 10 000 euroa. Yli 50 000 euron velkoja ulosotossa oli noin 13 prosentilla velallisista. Vuoden 2024 aikana vireille tulleista uusista velallisista noin 52 prosenttia selvisi veloistaan maksamalla saman vuoden aikana. Velkaantumiskehitykseen vaikuttavat monet yhteiskunnalliset muutostekijät kuten työttömyys, elinkustannukset sekä luottotarjonta ja korkotaso. Myös yritysten taloudellinen tilanne tiukkeni, ja konkurssiin haettiin hieman enemmän yrityksiä kuin edellisenä vuonna. Oikeusavun tulorajat eivät enää täysin vastaa pieni- ja keskituloisen väestön tulotasoa ([Selvitys julkisen oikeusavun tulorajojen vaikutuksista](#)). Väestön ikääntyminen on lisännyt edunvalvontapalveluiden tarvetta. Myös talous- ja velkaneuvontapalveluita annettiin edellistä vuotta enemmän.

Tuomioistuimissa henkilöstömäärä oli aikaisempaa suurempi ja sen vuoksi odotuksena oli, että aiemmin kertynyttä ruuhkaa saadaan purettua. Tavoite ei kuitenkaan täysin toteutunut, koska myös saapuneiden asioiden määrä kasvoi useissa asiaryhmissä. Käräjäoikeuksissa laajojen riita-asioiden määrää kasvattivat erityisesti summaarisissa velkomusasioissa annettuihin yksipuolisiin tuomioihin kohdistuvat takaisinsaantikanteet. Myös hovioikeuksiin ja hallinto-oikeuksiin saapuneiden asioiden määrä kasvoi. Vaikka käsittelyaikojen alueelliset erot tasaantuivat hieman monissa asiaryhmissä, alueelliset erot ovat kuitenkin edelleen suuria, mikä on ongelmallista yhdenvertaisuuden kannalta.

Vankimäärä on kasvanut viime vuosina huomattavasti ja osin ennakoimattomasti, minkä takia vankiloissa on tällä hetkellä enemmän vankeja kuin vankipaikkoja (yliasutus). Vankimäärän kasvuun ovat vaikuttaneet monet tekijät, kuten edellisellä hallituskaudella toteutettu seksuaalirikossäännösten kokonaisuudistus ja tuomioistuinten rangaistuskäytäntö. Kiristyvän kriminaalipolitiikan johdosta vankimäärän arvioidaan kasvavan edelleen myös tulevina vuosina. Vankipaikkojen lisäämiseen on osoitettu merkittäviä määrärahalisäyksiä.

Suomen rikollisuustaso on pitkällä aikavälillä pysynyt kansainvälisesti verrattuna matalana, mutta viime vuosien kehitys viittaa siirtymään kohti entistä vakavampaa ja näkyvämpää väkivaltaa. Erityisesti nuorten tekemät väkivallanteot ovat raaistuneet. Myös henkirikosten yritykset ovat olleet selvässä kasvussa, vaikka varsinaisten henkirikosten määrä on pysynyt verrattain vakaana. Rikollisuus on myös siirtynyt enenevässä määrin digitaaliseen toimintaympäristöön. Arviot korruption yleisyydestä ovat pysyneet verrattain tasaisina. Vuoden 2025 Eurobarometrin mukaan 21 prosenttia suomalaisista arvioi korruption olevan yleistä maassamme. EU-maiden keskiarvo oli 69 prosenttia. Transparency Internationalin korruptiohavaintoindexissä Suomi on pysynyt vuodesta toiseen kärkikolmikossa eli korruptiota esiintyy kansainvälisesti vertailtuna Suomessa vähän.

Oikeusministeriön hallinnonalan riskienhallintaa on vahvistettu yhtenäistämällä riskienhallinnan menettelytapoja sekä kytkemällä riskienhallinta ja ennakointi tiiviimmäksi osaksi tulosohjausta. Kehitystyöstä huolimatta hallinnonalan strategiset riskit ovat edelleen merkittäviä. Niiden vaikutukset ovat kasvaneet riskien keskinäisriippuvuuden sekä entistä monimutkaisemman ja vaativamman toimintaympäristön vuoksi.

Taulukko 4. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Nopean lainvalmistelun paine kasvaa nopeasti muuttuvassa ja vaativassa toimintaympäristössä.	Tiukka valmistelu-aikataulu vaarantaa hyvän lainvalmistelutavan noudattamista ja lainsäädännön laatua sekä asianmukaista vaikutusten arviointia. Päätöksenteon ennakoitavuus voi kärsiä ja alueelliset erot oikeusturvan toteutumisessa voivat kasvaa. Tämä heikentää kansalaisten yhdenvertaisuutta ja luottamusta viranomaistoimintaan.	Edistetään huolellista prosessisuunnittelua, tehokasta lainvalmistelun johtamista sekä seurataan lainvalmisteluhankkeiden etenemistä ja EU-sääntelyn täytäntöpanon määräaikoja.	Riski on melko todennäköinen ja vaikutuksiltaan vakava. Riskin vakavuus riippuu säädöshankkeen yhteiskunnallisesta merkittävydestä ja laajuudesta.
Rikosvastuu ei toteudu joutuisasti ja tasapuolisesti.	Rikosprosessin pitkä kesto on haasteena käsittelyaikojen kasvaessa kaikissa rikosprosessiketjun viranomaisissa. Lisäksi ratkaisujaissa on alueellisia eroja. Tämä vaarantaa oikeusturvan toteutumista ja tehokasta saatavuutta sekä viime kädessä rikosoikeudenhoidon uskottavuutta, kun rikosvastuu ei toteudu alueellisesti yhdenvertaisella tavalla. Tämä voi myös heikentää luottamusta oikeusvaltioon.	Rikosprosessin sujuvoittamiseksi on käynnissä useita kehitys- ja lainsäädäntöhankkeita. Yhteistyötä rikosprosessiketjun eri toimijoiden välillä on tiivistetty ja toimintatapoja pyritään yhtenäistämään.	Riski on melko todennäköinen ja vaikutuksiltaan vakava.

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Väestöryhmien välinen polarisaatio lisääntyy.	Väestöryhmien välinen polarisaatio johtaa laaja-alaisiin ongelmiin ja nuorten tekemä rikollisuus ja jengiytyminen lisääntyy ja vakavoituu. Eriarvoisuuden kokemus, heikko kotoutuminen ja väestöryhmien välinen polarisaatio voivat heikentää turvallisuuden tunnetta ja altistaa konflikteille.	Ehkäistään polarisaatiota ja nuorisoriikollisuutta tukemalla hyvien väestösuhteiden hankkeita. Lisätään kaikkien nuorten osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Toteutetaan nuoriso- ja jengirikollisuutta ehkäisevissä ja torjuvassa toimenpideohjelmassa olevia moniammatilliseen yhteistyöhön perustuvia toimia. Toteutetaan työtä myös jengeihin liittymisen ehkäisemiseksi.	Riski on melko todennäköinen ja vaikutuksiltaan vakava.
Digitaalisten palvelujen ja tekoälyn haasteet kasvavat.	Digitalisaation, pilvipalveluiden ja tekoälyn nopea kehitys voi lisätä hallinnonalan tietosuoja- ja turvallisuusriskejä sekä kasvattaa riippuvuutta ulkopuolisista teknologioista. Samalla on olemassa riski, että digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia ei pystytä hyödyntämään täysimääräisesti, mikä heikentää toiminnan tehokkuutta ja palvelujen laatua. Lisäksi tietojärjestelmien kasvava korjausvelka voi heikentää tiedon hyödyntämistä, hidastaa digipalvelujen sujuvuutta ja lisätä haavoittuvuuksia tietoturvassa.	Kehitetään hallinnonalan digi-, pilvi- ja tekoälypalveluita sekä henkilöstön digiosaamista ja tekoälyn hyödyntämistä turvallisesti. Parannetaan riskienhallintaa tietojärjestelmien, tietosuojan ja kyber turvallisuuden hallitsemiseksi.	Riski on todennäköinen ja vaikutuksiltaan vakava. Riskin toteutuminen on aina teknologia- ja tietojärjestelmäkohtaista, jolloin toteutumisen vaikutukset voivat vaihdella ja rajautua.

3.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

3.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Jokaisella on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

Eduskuntavaalien suhteellisuuden parantamiseksi oikeusministeriö on käynnistänyt valmistelun perustuslain ja vaalilain muuttamiseksi [parlamentaarisen vaali-
aluetyöryhmän](#) enemmistön ehdotuksen mukaisesti. Tavoitteena on estää erityisen korkeita piileviä äänikynnyksiä ja kehittää vaalijärjestelmää. Äänestämiseen liittyviä käytäntöjä on käsitelty erillisessä parlamentaarisessa työryhmässä, joka kiinnitti huomiota esimerkiksi äänestyspaikkojen esteettömyyden toteutumiseen ja kuljetuspalveluiden myöntämistä koskevan ohjeistuksen kehittämiseen.

Kesäkuussa 2025 julkaistussa [arviomuistiossa](#) on todettu, että kansalaisaloitejärjestelmä sekä muut aloite- ja kuulemisjärjestelmät toimivat pääosin hyvin. Sen sijaan kehitettävää olisi aloitteiden käsittelyn seurannassa, aloiteviestinnässä ja lainvalmistelun kuulemisessa ja vaikutusarvioinneissa. Kertomusvuonna on jatkettu sähköisten demokratiapalveluiden (demokratia.fi) kehittämistä, vakiinnuttamista ja käyttöönoton tukemista. Kansalaisaloite.fi-palvelun kävijämäärä on pysynyt korkeana ja palvelussa pantiin kertomusvuonna vireille 145 kansalaisaloitetta, joista eduskuntaan on edennyt kolme aloitetta. Myös nuorille suunnatun Digi-raadin käyttäjämäärä on lisääntynyt. Valtioneuvosto hyväksyi maaliskuussa 2025 periaatepäätöksen [kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi](#), jonka toimien tavoitteena on vahvistaa erityisesti äänestysaktiivisuutta, lasten ja nuorten osallistumista sekä demokratiaosaamista. Osana valtioneuvoston kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoa oikeusministeriö julkaisi kesäkuussa 2025 [selvityshenkilön raportin](#), joka käsitteli kansalaisjärjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevan sääntelyn kehittämistä. Raportin mukaan nykyinen lainsäädäntö ei rajoita järjestö- tai vapaaehtoistoimintaa eikä muodosta selkeitä esteitä kansalaisten osallistumiselle.

Valtioneuvoston periaatepäätös [neljännestä perus- ja ihmisoikeustoiminta-
ohjelmasta](#) vuosille 2024–2027 hyväksyttiin marraskuussa 2025. Sen tarkoituksena on vahvistaa oikeusvaltion rakenteita sekä puuttua tunnistettuihin haasteisiin perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa.

Saamelaiskäräjistä annetun lain (414/2025, HE 100/2023 vp) muutokset tulivat voimaan kertomusvuoden elokuussa. Muutoksilla edistetään saamelaisten itsemääräämisoikeuden toteutumista ja parannetaan saamelaisten kieltään ja kulttuuriaan koskevan itsehallinnon toimintaedellytyksiä. Jatkossa saamelaiskäräjät antaa vuosittaisen kertomuksen suoraan eduskunnalle.

Vaikuttavuustavoite 2: Oikeusjärjestys turvaa toimintamahdollisuudet ja edistää vakautta

Kertomusvuonna valmistui [kokonaistarkastelu](#) velkaantumislähtöistä. Selvityksen mukaan kotitalouksien velkaantuminen ja maksuvaikeudet ovat lisääntyneet koko 2000-luvun ajan. Erityisesti nuorten velkaantuminen on lisääntynyt muun muassa taloudenhallinnan puutteiden takia. Ylivelkaantumisen taustalla on usein yllättävät elämänmuutokset, kuten esimerkiksi työttömyys. Kansallisen talousosaamisen edistäminen on tärkeää hyvän taloudenpidon vahvistamiseksi ja ylivelkaantumisen torjumiseksi. Ylivelkaantumiseen liittyviä ongelmia on pyritty ehkäisemään myös muun muassa kuluttajansuojalain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muutoksilla sekä erilaisilla tukitoimilla.

EU:n oikeusalan [tulostaulusta 2025](#) ilmenee, että yli 80 prosenttia vastanneista yrityksistä tuntee joko erittäin suurta tai melko suurta luottamusta lainsäädännön ja tuomioistuinten tarjoaman sijoitusuojan tehokkuuteen.

Vaikuttavuustavoite 3: Laadukas lainvalmistelu on edellytys toimivalle yhteiskunnalle

Oikeusministeriö on selvittänyt valtioneuvoston lainvalmistelijoiden ja lainvalmistelun sidosryhmien näkemyksiä lainvalmisteluprosessin laadusta. Tulokset vastasivat vuoden 2022 tuloksia. Sidosryhmien näkemykset olivat lainvalmistelijoita kriittisempiä erityisesti kuulemisen ja osallisuuden sekä vaikutusarviointien osalta. Muiden lainvalmistelun osa-alueiden osalta näkemykset olivat lähempänä toisiaan. Tarkemmin tuloksia on kuvattu kertomusosan luvussa 3.

Lainvalmistelun yhteistyöryhmän työtä jatkettiin valtioneuvoston lainvalmistelun laadun ja ministeriöiden yhteistyön vahvistamiseksi. Lainvalmistelun uusi [kuulemisopas](#) valmistui. Sen myötä kuulemiskäytäntöjä yhdenmukaistetaan kotimaisen ja EU-säädösvalmistelun eri vaiheissa ottaen kuitenkin huomioon lainvalmisteluhankkeiden erilaisuus. Lainvalmistelukoulutusta tarjottiin valtioneuvoston lainvalmistelijoille koulutus suunnitelman mukaisesti.

Panostukset vaikutusarvioinnin kehittämiseen valtioneuvostossa ovat tuottaneet tulosta lainsäädännön arviointineuvoston käyttämien, hallituksen esitysluonnosten vaikutusarvioinnin laatua kuvaavien standardilausumien valossa. Lausumien keskiarvojen trendi on ollut nouseva ja vuoden 2025 keskiarvo oli aiempia vuosia parempi.

Vaikuttavuustavoite 4: Korkealaatuinen oikeusturva on kaikkien saatavilla

Euroopan komission julkaiseman vuoden 2025 oikeusalan [tulostaulun](#) mukaan kansalaisten ja yritysten luottamus Suomen oikeusjärjestelmään on pysynyt korkeana. Suomen haasteina ovat jo pitkään olleet oikeudenkäyntien pitkä kesto ja kalleus. Valtiontalouden tarkastusvirasto antoi vuonna 2025 [tarkastuskertomuksen](#) pitkittyneistä rikosprosesseista.

Yleiset tuomioistuimet ratkaisevat sekä riita- että rikosasioita. Kertomusvuoden aikana käräjäoikeuksiin saapui aiempaa enemmän laajoja riita-asioita, jolloin niihin kohdentui myös enemmän tuomioistuinten resursseja. Käräjäoikeuksiin saapuneiden rikosasioiden määrä on kokonaisuutena pitkään ollut varsin vakaa, mutta kertomusvuonna osaan käräjäoikeuksista saapui selvästi aiempaa enemmän ja osaan taas selvästi aiempaa vähemmän rikosasioita. Tuomioistuinten käsityksen mukaan tähän vaikutti osaltaan syyttäjien resurssipula tietyillä alueilla. Keskimääräisissä käsittelyajoissa oli edelleen alueellisia eroja ja yleisten tuomioistuinten keskimääräiset käsittelyajat rikosasioissa ovat kokonaisuutena edelleen kasvaneet, mikä on oikeusturvariski. Saapuneiden asioiden määrän kasvun vuoksi myös yli vuoden vireillä olleiden asioiden määrä pysyi korkeana.

Taulukko 5. Keskimääräisiä käsittelyaikoja tuomioistuimissa, kuukautta

	2024	2025
Käräjäoikeudet, laajat riita-asiat	9,9	10,4
Käräjäoikeudet, rikosasiat	6,6	7,0
Hovioikeudet	6,6	6,6
Hallinto-oikeudet	8,4	8,1
Vakuutusoikeus	12,6	12,2
Markkinaoikeus	4,8	7,1

Oikeusrekisterikeskuksen Kansalaisen sähköisen asioinnin kehittämissuunnitelmassa rakennettiin perusta OmaOikeus-asiointipalvelulle, hallinnonalan yhteiselle sähköisen asioinnin kokonaisuudelle. Ohjelmassa käynnistettiin asiamiesten tunnistautumista mahdollistava tuottavuusprojekti yhdessä hallinnonalan sektorien ja Suomen Asianajajien kanssa sekä toteutettiin Nuori rikosprosessissa -palvelumuotoilu-projekti, jossa valtiovarainministeriön elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation ohjelman kanssa kartoitettiin nuoren rikoksentehtävän ja uhrin sähköisen asioinnin palvelupolkuja.

Ulosottolaitos turvaa osaltaan korkealaatuisen oikeusturvan niin velkojille kuin velallisille. Tiukoista toimintaresurseista huolimatta perintätulos oli kertomusvuonna ennätyskorkealla tasolla. Julkisyhteisöille perintätuloksesta kertyi veroina, muina julkisoikeudellisina asioina ja sakkoina yli 460 miljoonaa euroa. Lisäksi valtiolle kertyi ulosottomaksutuloja noin 99,5 miljoonaa euroa.

Ulosottolaitoksessa tehtiin aktiivista organisaation, toimintatapojen ja tietojärjestelmien kehitystyötä, joka osaltaan edesauttoi tulostavoitteiden toteutumista. Tuottavuus oli edellisvuotta korkeammalla tasolla, mutta tavoiteltua alhaisempi, koska asioita käsiteltiin tavoitetta vähemmän. Tähän vaikutti osaltaan työaikaa enemmän vaativien realisointien ja häätöjen suuri määrä. Myös yleinen taloudellinen tilanne heijastui kasvaneina velallis- ja asiamäärinä. Käsittelyaika oli edellisvuoden tasolla ja hieman tavoitetta parempi. Myös toimintojen käsittelyajat olivat oikeansuuntaisia. Erityistäytäntöönpanon euromääräinen tulos oli erityisen korkea, tosin tulosta nosti yksi suuri yli 100 miljoonan euron kertymä. Pakotteiden hoito työllisti voimakkaasti toimintoa ja vaikeutti muiden vaativien perintätehtävien hoitamista ja siten myös harmaaseen talouteen puuttumista.

Taulukko 6. Ulosottolaitoksen tavoitteet ja tulokset

Otsikko	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Perintätulos eli hakijoille tilitetty rahamäärä, milj. euroa	1 193	1 240	1 200	1 477
Käsittelyaika, kk	9,3	8,4	8,5	8,4
Käsittelyaika perustäytäntöönpano, kk	4,4	4,4	3,0	4,9
Käsittelyaika laaja täytäntöönpano, kk	8,2	8,2	6,0	8,1
Käsittelyaika erityistäytäntöönpano, kk	12,9	12,9	16,0	16,0
Taloudellisuus, euroa/käsiteltyasia	39	41	37	41
Tuottavuus, käsitellyt asiat/henkilötyövuosi	2 470	2 453	2 654	2 525
Erityistäytäntöönpano perintätulos, milj. euroa	36	30	25	166

Lähde: Ulosottolaitos

Vuonna 2025 toimintansa aloittanut Oikeuspalveluvirasto toteuttaa oikeusturvaa huolehtimalla yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten suojasta. Talous- ja velkaneuvonnan ja edunvalvonnan palveluja annettiin kertomusvuonna arvioitua enemmän ja tavoitteet toteutuivat. Edunvalvonnan tarvetta on lisännyt väestön ikääntyminen, mutta palvelua annettiin entistä useammin myös mielenterveys- ja päihdeongelmallisille nuorille. Talous- ja velkaneuvonnan palveluiden tarvetta lisäsi kansalaisten velkaantuminen ja kotitalouksien talousongelmat. Oikeusapua annettiin arvioitua vähemmän, mikä näkyy myös arvioitua pidempänä jonotusaikana palveluun. Oikeuspalveluvirasto on ryhtynyt kehittämään laaja-alaisesti toimintaa tuottavuuden ja palveluiden laadun ja saavutettavuuden parantamiseksi.

Taulukko 7. Oikeuspalveluviraston tavoitteet ja tulokset

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Oikeusapu				
Käsitellyt asiat, kappaletta	43 614	40 821	45 000	41 050
Jonotusaika, päivää	13,1	13,1	10	13,3
Talous- ja velkaneuvonta				
Käsitellyt asiat, kappaletta	32 760	33 163	37 000	37 782
Talousneuvonta, kappaletta	33 360	36 229	35 000	40 613
Yleinen edunvalvonta				
Päämiesten määrä, kappaletta	43 743	45 621	47 000	47 322
Tuottavuus, päämiesmäärä / henkilötyövuosi	66	66	67	70
Edunvalvontapalkkiot, 1 000 euroa	29 148	32 696	33 344	34 328

Yksityiset oikeusavustajat hoitivat kertomusvuonna 39 688 oikeusapuasiasiaa (2024: 37 476). Oikeusapuasioden määrä kasvoi noin 2 000 asialla edellisestä vuodesta.

Vaikuttavuustavoite 5: Rikollisuus ja turvattomuuden tunne vähenevät

Poliisin tietoon tullut rikollisuus kääntyi Suomessa vuosina 2023–2025 selkeään nousuun erityisesti väkivaltarikosten, omaisuusrikosten ja seksuaalirikosten osalta, ja kehitys voimistui vuonna 2025, jolloin kokonaisrikollisuus kasvoi aiempiin vuosiin verrattuna tuntuvasti. Väkivaltarikosten määrä kasvoi sekä yksityisissä että julkisissa tiloissa, henkirikosten yritykset lisääntyivät ja seksuaalirikokset nousivat voimakkaasti. Omaisuusrikoksissa erityisesti varkaudet ja murrot lisääntyivät. On kuitenkin tärkeää huomioida, että poliisin tilastot kuvaavat vain ilmoitettua rikollisuutta.

Uhridirektiivin mukaisia uhrien yleisiä tukipalveluja tuottavan Rikosuhripäivystyksen (RIKU) palveluita käytti kertomusvuonna noin 31 300 (2024: 30 800) asiakasta. Yhteydenotoista suurin osa liittyi lähisuhdeväkivaltaan (21 prosenttia), seksuaalirikoksiin (15 prosenttia), omaisuusrikoksiin (10 prosenttia) ja pahoinpitelyihin (8 prosenttia). Asiakkaista lähes 1 500 oli ihmiskaupan tai ihmiskaupan kaltaisten rikosten uhreja. Vuonna 2025 RIKU:n asiakkaista noin 7 800 tuli palveluun poliisin ohjaamana, mikä on 12 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Asiakkaista suurin osa oli uhreja (82 prosenttia), loput muun muassa uhrien läheisiä ja rikosasioiden todistajia. Kertomusvuonna kehitettiin tekoälytyökaluja sekä ammattilaisille että lähisuhdeväkivallan uhreille. RIKU:n valmiusjärjestelmän kehittäminen eteni äkillisiä laajoja rikostapahtumia koskevien valtakunnallisten ja alueellisten valmiussuunnitelmien käyttöönotolla. Sopeuttamistoimien seurauksena RIKU:n hallinnollisia rakenteita kevennettiin ja palvelupisteiden määrä väheni 31:stä 22:een.

Taulukko 8. Rikosuhripäivystyksen avainlukuja

	2023	2024	2025
Asiakkaat eri palveluissa	31 500	30 800	31 300
Tukisuhteet	10 100	9 900	9 800
Yhteydenotot palvelupisteisiin	6 900	6 700	7 200
116 006 puhelin	8 300	7 500	7 500
Juristin puhelin	860	1 150	1 190
RIKUchat	4 900	5 400	5 500
Palvelupisteet	31	31	22
Vapaaehtoiset	560	570	510
Henkilökunta perustyössä (htv)	64	60	60

Nollalinja on vuorokauden ympäri toimiva auttava puhelin lähisuhdeväkivaltaa, naiseen kohdistuvaa väkivaltaa tai väkivallan uhkaa kokeneille sekä heidän läheisilleen. Vuonna 2025 palveluun soitettiin 15 362 puhelua. Vastattujen puheluiden määrä laski puhelinlinjan aukiolon supistamisen takia 63 prosenttiin (2024: 66 prosenttia). Chat-keskusteluja käytiin yhteensä 1 188 (2024: 1 076). Kaikista yhteydenotoista kaksi kolmasosaa koski väkivaltakokemuksia. Näistä yhteydenotoista 86 prosenttia oli väkivaltaa kokeneilta, loput läheisiltä, väkivaltaa käyttäneiltä ja ammattilaisilta. Joka neljännelle väkivaltaa kokeneelle yhteydenottajalle Nollalinja oli ensimmäinen taho, josta he hakivat apua väkivaltaan. Noin joka neljännes (24 prosenttia) väkivaltaa kokeneista yhteydenottajista ohjattiin ottamaan yhteyttä turvakotiin.

Kertomusvuonna Syyttäjälaitokseen käsiteltäväksi saapuneiden asioiden määrä oli ennätyskallista korkea. Asioita ratkaistiin vähemmän kuin edellisinä vuosina, jolloin avoinna olevien asioiden kokonaismäärä kasvoi voimakkaasti. Sen sijaan yli vuoden syyteharkinnassa olleiden asioiden määrä väheni kahteen edelliseen vuoteen verrattuna. Keskimääräinen ratkaisuaika kääntyi kasvuun. Ratkaisuaikat pitenivät myös niin sanotussa nopeassa menettelyssä, minkä vuoksi kahdessa kuukaudessa tai sitä nopeammin ratkaistujen asioiden osuus laski aiempiin vuosiin nähden. Syyttäjäalueiden väliset erot ratkaisuaikojen kehityksessä erityisesti vaativissa rikosasioissa säilyivät suurina. Henkilöstön määrä kasvoi, mutta avoinna olleiden asioiden määrä ei vähentynyt ja syyttäjakohtainen tuottavuus heikentyi edelleen. Vuonna 2025 toimintansa aloittanut valtakunnallinen ruuhkanpurkuyksikkö, joka ratkaisee valtakunnallisesti yli yhdeksän kuukautta vireillä olleita asioita, ylitti sille asetetut tuottavuustavoitteet. Nopeassa menettelyssä ratkaistiin aiempien vuosien tapaan puolet kaikista asioista.

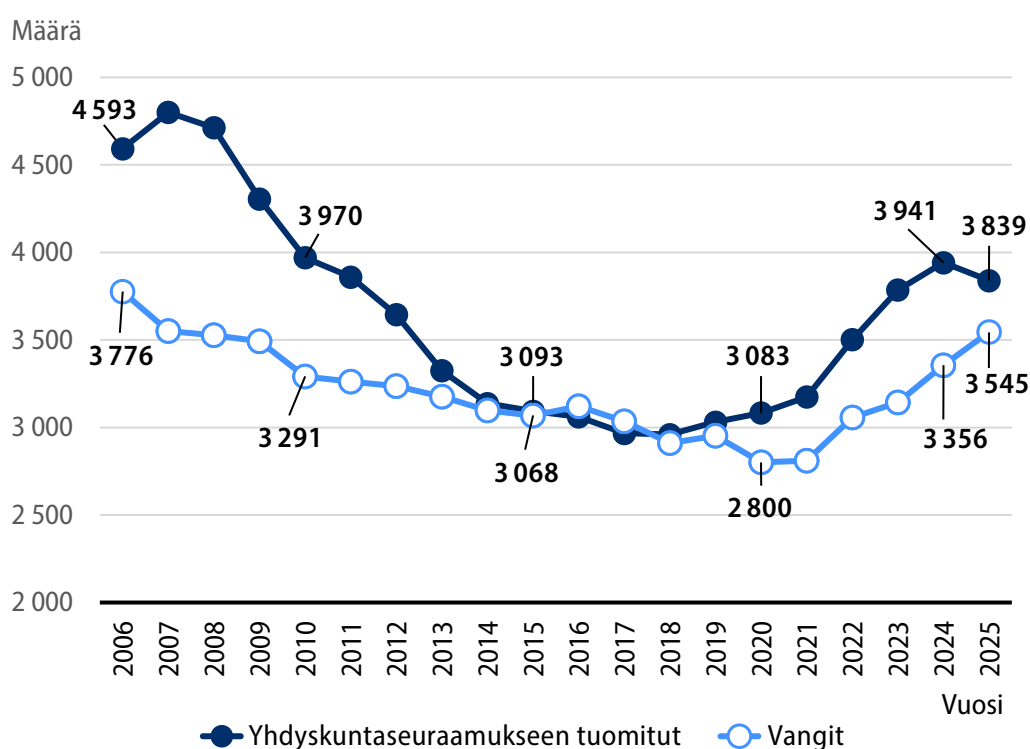
Taulukko 9. Syyttäjälaitoksen tavoitteet ja tulokset

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Tavoite 2025	Toteuma 2025
Toiminnan laajuus				
Syyteharkintaan saapuneet asiat, kpl	87 931	89 317	92 000	96 708
Syyteharkinnassa ratkaistut asiat, kpl	89 502	88 522	93 500	86 729
Joutuisuus				
Keskimääräinen ratkaisuaika, kk	2,51	2,41	2,37	2,65
6–12 kk syyteharkinnassa avoinna olleet asiat, kpl	4 437	4 198	3 900	5 616
Yli 12 kk syyteharkinnassa avoinna olleet asiat, kpl	1 577	1 622	1600	1 489
Tuottavuus				
Ratkaistut asiat / htv, syyttäjät, kpl	200	197	200–210	180
Taloudellisuus				
Toimintamenot / saapuneiden tapausten painotettu vaativuus*, euroa per vaativuus piste	70	77	82	n/a
Toimintamenojen käyttö per syyteharkinnassa ratkaistu asia, euroa	675	724	732	786

* Saapuneiden tapausten painotettu vaativuus huomioi sen, että tietyt tapaukset ja rikokset ovat toisia haastavampia, ja niiden käsittely sitoo enemmän resursseja.

Vuonna 2025 vankeja oli keskimäärin 3 545 (2024: 3 356). Vangeista oli 4,1 prosenttia alle 21-vuotiaita ja ulkomaan kansalaisia 23,7 prosenttia. Vankeusvangeista 53 prosentilla vankeusaika oli enintään kuusi kuukautta. Yhdyskuntaseuraamukseen tuomittujen määrä laski 2,6 prosenttia vuodesta 2024.

Kuvio 1. Vankeja ja yhdyskuntaseuraamukseen tuomittuja keskimäärin vuosina 2006–2025

Vankimäärän merkittävä kasvu kertomusvuonna vaikutti Rikosseuraamuslaitoksen tuloksellisuuteen. Vankien osallistuminen toimintoihin kuten työhön, koulutukseen tai kuntoutukseen väheni hieman. Yhdyskuntaseuraamusta suorittavien toiminta-ohjelmiin osallistuminen lisääntyi.

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on vankilasta vapauttaminen asteittain avovankilan ja valvotun koevapauden kautta. Vankeusvangeista avolaitoksista vapautui 28,5 prosenttia ja valvotun koevapauden kautta 21,5 prosenttia. Vankilasta vapautuneiden uusintarikollisuus on säilynyt lähes ennallaan. Vuonna 2020 vapautuneista vangeista 59,2 prosenttia syyllistyi vähintään yhteen uuteen rikokseen, josta seurasi ehdoton vankeus tai yhdyskuntaseuraamus viiden seurantavuoden aikana.

Vankilaverkostoa on uudistettu. Vaalan ja Oulun vankilat sekä Vantaan vankilan lisärakennus ovat valmistuneet. Turun vankilan lisärakennuksen rakennushanke ja vankipaikkoja lisäävät hankkeet Helsingissä, Kylmäkoskella ja Hämeenlinnassa ovat käynnistyneet.

Rikosseuraamuslaitos on edistänyt yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa rangaistusta suorittavien palvelujatkumoiden varmistamiseksi. Väkivalta- ja seksuaalirikollisuuden ehkäisy- ja katkaisupalveluita on vahvistettu muun muassa henkilöstöä kouluttamalla.

Valtioneuvoston toimenpideohjelman tavoitteita nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi on edistetty toimintojen järjestämisessä, vankipaikkasuunnittelussa ja yhdyskuntaseuraamustyössä. Rangaistusten täytäntöönpanon turvallisuutta on vahvistettu muun muassa uudistamalla vankiloiden turvatekniikkaa.

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen valmistelu eteni tavoitteen mukaisesti.

Taulukko 10. Rangaistusten täytäntöönpanon tulokset

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Rangaistusta suorittavien vankien toimintoihin osallistuminen, tuntia viikossa (h/vk)	15,4	16	15,3
Koulutus (h/vk)	3,5	3,2	3,3
Toiminta- ja päihdeohjelmat (h/vk)	0,3	0,5	0,5
Toimintaohjelmiin osallistuneet yhdyskuntaseuraamusta suorittavat henkilöt keskimäärin, %	5,3	7	9,6
Nettotoimintamenot, euroa/vanki	75 940	73 970	73 600
Nettotoimintamenot, euroa/yhdyskuntaseuraamusta suorittava	5 345	5 275	5 460
Vankeja keskimäärin päivässä/henkilötyövuosi	1,4	1,5	1,5
Yhdyskuntaseuraamuksia toimeenpanossa päivittäin keskimäärin / henkilötyövuosi	13,6	14,0	13,9

Valtioneuvosto teki [periaatepäätöksen](#) järjestäytyneen rikollisuuden torjuntastrategiasta ja toimenpideohjelmasta vuosille 2025–2030. Strategian tavoitteena on laajentaa ja vahvistaa torjuntayhteistyötä, vähentää rikollisten saamaa rikoshyötyä, vaikeuttaa rikollista toimintaa, estää järjestäytyneen rikollisuuden soluttautumista yhteiskunnan perusrakenteisiin ja parantaa rikoksille erityisen alttiissa asemassa olevien henkilöiden suojaa. Strategian toimenpideohjelmaan sisältyy 21 toimenpidettä, joista yksi on jo valmistunut ja loput 20 ovat käynnissä.

Vaikuttavuustavoite 6: Suunnitelmallinen uudistuminen pohjaa ennakointiin

Oikeusministeriön johtamisessa ja valmistelussa keskityttiin kertomusvuonna tietoperustaisuuden vahvistamiseen. Ministeriön tiedolla johtamisen painopisteet olivat edellisten vuosien tavoin tutkimustoiminnan, data-analytiikan ja ennakkoinnin kehittämisessä. Vuonna 2024 kehitettyjen ministeriön tiedolla johtamisen mittareiden ensimmäisten tulosten perusteella ministeriön virkahenkilöt kokevat osaavansa tunnistaa hyvin tarpeet datalle sekä ennakointi- ja tutkimustiedolle sekä osaavansa myös tulkita hyvin tutkimuksia ja dataa. Eniten parannettavaa on laadukkaan datan sekä ennakointi- ja tutkimustiedon saannissa. Lisäksi kertomusvuonna käynnistettiin muun muassa oikeusministeriön hallinnonalan tiedolla johtamisen yhteistyöryhmä, jonka työskentelyn osana mitattiin hallinnonalan virastojen tiedolla johtamisen kypsyystasoja sekä asetettiin virastoille tulostavoitteeksi laatia tiekartat tiedolla johtamiseen vuonna 2026. Mittausten perusteella hallinnonalan virastojen tiedolla johtamisen kypsyystasoissa on eroja. Yleisesti vastaajat olivat tyytyväisimpiä ihmisten johtamiseen, kun taas eniten parannettavaa oli tiedolla johtamisen systemaattisuudessa ja kulttuurissa.

Kertomusvuonna saatiin päätökseen Pidetty-hanke, jossa on lisätty hallinnonalan työnantajien ja ammattien näkyvyyttä, vahvistettu työnantajakuvaa ja tuettu valmentavaa työ- ja johtamisotetta. Lisäksi kertomusvuonna laadittiin oikeusministeriön hallinnonalan henkilöstöstrategia vuosille 2026–2030. Strategian painopisteet ovat työnantajakuvan kehittäminen ja työn tekemisen tapojen uudistaminen.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

[Oikeusministeriön kestävyys- ja vastuullisuustyön](#) perusta on kestävästi ja vastuullisesti toimiva oikeusvaltio ja demokratia sekä yhteiskunta, jossa jokainen on tärkeä. Oikeusministeriö tekee kestävyystyötä erityisesti seuraavilla painopistealueilla: 1) huolehditaan jokaisen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta, 2) edistetään yhdenvertaista ja oikeudenmukaista yhteiskuntaa, jonka toimintaan jokainen voi osallistua ja luottaa sekä 3) vähennetään turvattomuuden tunnetta yhteiskunnassa.

Kertomusvuonna oikeusministeriö edisti YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda2030) tavoitteita [5 \(Sukupuolten tasa-arvo\)](#), [10 \(Eriarvoisuuden vähentäminen\)](#) ja [16 \(Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto\)](#).

Kestävyys ja vastuullisuus huomioitiin läpileikkaavasti ministeriön toiminnassa: säädösvalmistelussa, hallitusohjelman toimeenpanossa, kansainvälisessä yhteistyössä, hallinnonalan tulostavoituksissa, talousarvion valmistelussa, hankinnoissa sekä toiminnan kehittämisessä. Ministeriössä jatkettiin kestävien matkustus-, tapahtuma- ja kokouskäytäntöjen toteuttamista. Virkamatkojen määrä väheni noin 10 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Ministeriön kestävyys- ja vastuullisuusverkosto tuki Agenda2030:n tavoitteiden edistämistä ja raportoi niiden toteutumisesta sekä edisti tietoisuutta kestävydestä ja vastuullisuudesta. Yhteistyötä hallinnonalan kanssa tiivistettiin asettamalla ministeriön ja hallinnonalan yhteinen kestävyys- ja vastuullisuusverkosto 1.2.2026 lukien.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Oikeusministeriö edisti yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä osana lakisääteisiä ja strategisia velvoitteitaan. [Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman \(2025–2027\)](#) toimeenpanoa edistettiin osana ministeriön kestävyys- ja vastuullisuusverkoston toimintaa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu toteutti ministeriön hallinnonalalle yhdenvertaisuussuunnittelua tarkastelevan arvioinnin.

Valtioneuvoston [Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa](#) -toimenpideohjelma sisältää oikeusministeriön toimenpiteenä kunniaan liittyvän väkivallan vastaiset toimet. Kertomusvuonna näihin lukeutuivat muun muassa ministerin pyöreän pöydän keskustelu, selvitys uhrien oikeussuojasta sekä viranomaisten koulutuksia. Rikosseuraamuslaitokselle asetettiin tulostavoite vahvistaa väkivalta- ja seksuaalirikollisuuden ehkäisy- ja katkaisupalveluita. Kertomusvuonna Rikosseuraamuslaitos laati lyhytohjelman lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen, puheeksi ottoon ja käsittelyyn ja koulutti laitoksen henkilöstöä.

3.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Viime vuosina oikeusministeriön pääluokan vuosittainen määrärahojen käyttö on ollut noin miljardi euroa vuodessa. Määrärahoilla tuotetaan demokraattisen oikeusvaltion ydintoimintoja kuten tuomioistuinlaitos, oikeuspalvelut, syyttäjätoiminta, ulosottotoiminta sekä vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpano.

Vuonna 2025 oikeusministeriön hallinnonalan resurssit kehittyivät myönteisesti. Kertomusvuonna oikeudenhoidon selonteossa VNS 13/2022 vp todetun rahoitusvajeen korjaamiseksi osoitetun lisärahoituksen määrä kasvoi 30 miljoonasta eurosta 65 miljoonaan euroon. Vuonna 2025 lisärahoitusta kohdentui erityisesti hallinnonalan jutturuuhkan purkamiseen. Toimintaedellytyksiin vaikuttivat myös hallinnonalan tuottavuusohjelman mukaiset määrärahavähennykset, joita on erikseen käsitelty alla.

Lisärahoituksesta huolimatta hallinnonalalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista haastoi asiamäärien kasvu ja vireille tulevien asioiden monimutkaistuminen. Erityisesti asiamäärät ovat kasvaneet rikosprosessiketjussa, ja esimerkiksi syyttäjälaitokseen saapuneiden asioiden määrä oli ennätyksellisen korkea. Tähän on osaltaan vaikuttanut poliisin saama lisärahoitus ja sen kohdentaminen rikostutkintaan ja siten juttumäärän kasvu. Rikosasiat ovat myös aiempaa laajempia ja oikeudellisesti vaativampia. Myös rajat ylittävän rikollisuuden vaikutukset ovat lisänneet syyttäjien työmäärää. Asioiden käsittely on mainituista syistä ruuhkautunut. Rikosseuraamuslaitoksen toiminnalle haasteita aiheuttaa kasvanut vankimäärä. Oikeuslaitoksella on edelleen haasteita käsitellä asioita joutuisasti. Tuomioistuimissa käsittelyajat pääosin pitenivät edellisvuodesta. Myös muilta osin hallinnonalan käsittelyajat olivat pääosin tavoitetasoja pidemmät. Ulosottolaitoksessa ja yleisessä edunvalvonnassa tuottavuus parani vuoteen 2024 verrattuna. Yksityiskohtaisemmat tiedot eri toimijoiden tuloksellisuudesta on esitetty edeltävässä luvussa.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman mukaisten säästöjen taso kertomusvuonna oli 17,9 miljoonaa euroa. Hallinnonalan tuottavuusohjelmaan liittyvät säästöt muodostuvat hallitusohjelman mukaisista säästöistä sekä hallituksen keväällä 2024 linjaamista toimintamenosäästöistä.

Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa toimeenpannaan sekä valtionhallinnon keskitettyjen säästötoimien että hallinnonalan omien tuottavuus- ja sujuvoittamistoimien avulla. Vuonna 2025 toimintamenomenteille kohdennettuja säästöjä toteutettiin osin leikkaamalla kertaluontoisesti siirtyvien määrärahojen

tasoa. Kertomusvuonna säästöjä toteutettiin myös hallinnonalan keskitettyjä ICT-menoja karsimalla sekä lakkauttamalla avolaitostöiden tilaajien korvaukset. Hallinnonalan keskitettyjen ICT-määrärahojen kohdentamista tuottavuuden parantamista tavoitteleviin ICT- ja digitalisaatiokehittämishankkeisiin jatkettiin.

Tuottavuusohjelmaa toimeenpannaan myös hallitusohjelman mukaisilla riita-, rikos- ja hakemusprosessien sujuvoittamishankkeilla. Hankkeiden etenemistä vuonna 2025 on käsitelty vuosikertomuksen kertomusosassa. Oikeusministeriön hallinnonalan organisaatorakennetta on kehitetty pitkäjänteisesti. Oikeuspalveluvirasto ja Oikeushallinnon erityisviranomaiset aloittivat toimintansa omina kirjanpitoyksiköinä vuoden 2025 alussa. Rakennehankkeet osaltaan edistävät myös hallinnonalan tuottavuusohjelman toimeenpanoa. Oikeuspalveluvirasto on aloittanut uudistamaan toiminta- ja menettelytapojaan palveluiden saatavuuden turvaamiseksi. Ulosottolaitoksessa postikustannusten kasvu saatiin kertomusvuonna kääntymään alas kirjepostin merkittävän vähentymisen ja sähköisen asioinnin voimakkaan lisääntymisen ansiosta. Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkostoa päätettiin supistaa merkittävästi tuottavuuden parantamiseksi turvaamalla kuitenkin palvelujen saatavuus.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

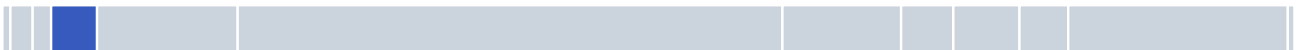
- [Oikeusministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Oikeusrekisterikeskuksen tilinpäätös 2025](#)
- [Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Syyttäjälaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Tuomioistuinlaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Ulosottolaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Oikeuspalveluviraston tilinpäätös 2025](#)
- [Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston tilinpäätös 2025](#)

4 Sisäministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

• Sisäministeriön osuus **3 437 milj. €**

Määrärahojen käyttö

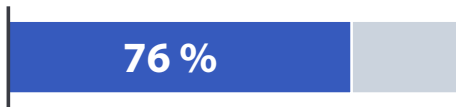
- Kulutusmenot 2 146 milj. €
- Siirtomenot 50 milj. €
- Sijoitusmenot 406 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

SM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
26.01	Hallinto	257	310	375
26.10	Poliisitoimi	961	995	1 048
26.20	Rajavartiolaitos	376	571	739
26.30	Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	100	97	101
26.40	Maahanmuutto	546	447	338
26	SM:n hallinnonala yhteensä	2 239	2 421	2 602

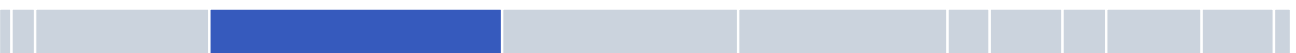
Määrärahojen käyttöprosentti

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Sisäministeriössä **16 866 henkilötyövuotta**

Virastot **7** KPL

- Rajavartiolaitos
- Hätäkeskuslaitos
- Maahanmuuttovirasto
- Suojelupoliisi
- Pelastusopisto
- Poliisihallitus ja sen alaiset poliisilaitokset
- Kriisinhallintakeskus CMC Finland

Rahastot **1** KPL

- Palosuojelurahasto

Liikelaitokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt **0** KPL

- Ei yhtiöitä

4.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Suurvaltojen välisten jännitteiden kiristyminen ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän mureneminen epävakauttavat turvallisuusympäristöä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan lisäksi. Uhkakuvat eivät ole vain sotilaallisia, vaan ne kohdistuvat yhteiskunnan toimivuuteen, väestön henkiseen kriisinkestokykyyn ja oikeusvaltion rakenteisiin. Välineellistetyn maahantulon uhka itärajalla on säilynyt, vaikka rajaturvallisuusjärjestelyt ovat pitäneet tilanteen hallinnassa. Itämeren turvallisuustilanne on pysynyt jännitteisenä. Varjolaivaston toiminta, toistuvat satelliittinavigoinnin häiriöt sekä merenalaisen infrastruktuurin (tietoliikennekaapelit ja energiansiirto) vahingoittamisriskit ovat vaatineet merialueiden valvonnan ja suorituskykyjen tehostamista. PTR-viranomaisyhteistyö (Poliisi, Tulli, Rajavartiolaitos ja Suojelupoliisi) on ollut kriittisessä roolissa näihin riskeihin vastaisessa. Sisäisen turvallisuuden viranomaisilta vaaditaan tässä ajassa jatkuvaa valpautta ja kykyä vastata nopeasti hybridiuhkatilanteisiin, joissa tekijä voi olla valtio, rikollinen tai näiden välimuoto.

Muuttunut toimintaympäristö on syventänyt Suomen integraatiota läntisiin turvallisuusrakenteisiin. Sisäministeriön hallinnonala on muun muassa tiivistänyt osallistumistaan Naton siviilivalmiusyhteistyöhön. Myös EU-tasolla varautumistyö on noussut politiikan keskiöön, ja sisäministeriö on ollut aktiivisesti edistämässä unionin yhteistä kriisinkestävyyttä.

Rikollisuus on muuttumassa verkostomaiseksi ekosysteemiksi. Toimintaa leimaa ammattimaisuus, kansainvälisyys ja joustava yhteistyö, jossa myös ryhmittymien ulkopuoliset vaikuttajat toimivat rahoittajina ja mahdollistajina. Ruotsista ja muualta Euroopasta johdetut rikollisverkostot ovat vakiinnuttaneet asemaansa Suomen huumausainemarkkinoilla. Väkivaltaa käytetään aiempaa herkemmin reviiirikiistojen ratkaisuun ja velanperintään. Erityistä huolta aiheuttaa nuorten ja alaikäisten väkivaltarikollisuus, joka kasautuu entistä pienemmälle, huonovointisemmalle ja oireilevammalle joukolle, sekä lasten ja nuorten osallisuus huumausainerikoksiin. Näihin ilmiöihin vastaamiseksi Poliisi on lisännyt Pohjoismaista rikostorjuntayhteistyötä sekä kohdentanut resursseja estävään ja niin sanottuun exit-toimintaan. Taloudellinen epävarmuus ja elinkustannusten nousu luovat kasvualustaa harmaalle taloudelle ja talousrikollisuudelle.

Pelastustoimen palvelujärjestelmää on vahvistettu vastaamaan muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksia. Pelastajakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen on alkanut vaikuttaa, mutta henkilöstöpula on edelleen haaste tietyillä alueilla.

Maahanmuuton osalta työperusteisen maahanmuuton lupamäärät ovat vähentyneet haastavan taloustilanteen myötä, kun taas opiskelu- ja perheperusteinen maahanmuutto on jatkanut kasvuaan. Turvapaikkahakemusten määrä on pysynyt edellisvuosien maltillisella tasolla. Tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten tilanne on muuttunut yhä pysyvämmäksi: painopiste on siirtynyt vastaanotosta kuntiin sijoittumiseen ja työllistymiseen, sillä paluuhaluukkuus sotaa käyvään Ukrainaan on vähäistä. Suomessa on tällä hetkellä noin 50 000 tilapäistä suojelua saavaa. Euroopan ulkorajoilla paine on jatkunut, mikä ylläpitää sekundaarisen maahanmuuton riskiä myös Suomeen. Tilannetta on hallittu tiiviillä eurooppalaisella rajavalvontayhteistyöllä.

Taulukko 11. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Merialueilla tapahtuva yhdenaikainen ja monialainen onnettomuus	<p>Monialaisuus ja yhdenaikaisuus sitovat kaikki meripelastus- ja ympäristövahinkojen torjuntaresurssit samanaikaisesti.</p> <p>Voimavarat eivät riitä yhdenaikaisten uhkien torjuntaan ja hallintaan.</p> <p>Kriittisen infrastruktuurin valvonta ja suojaaminen eivät ole riittävällä tasolla merialueilla.</p>	<p>Turvataan Rajavartiolaitoksen merellinen toimintakyky ja toimivaltuudet merialueilla. Suorituskykyä kehitetään.</p> <p>Rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitosten ympäristövahinkojen torjuntakykyä sekä valmiutta kehitetään.</p> <p>Merellisten viranomaisten yhteistoimintakykyä ylläpidetään ja kehitetään harjoituksilla.</p> <p>Valvontaa riskialusten liikkumisesta merialueilla on lisätty.</p>	Erittäin todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Merellisen yhteis-kunnallisesti kriittisen infrastruktuurin vahingoittaminen	<p>Voimavarat eivät riitä yhdenaikaisten uhkien torjuntaan ja hallintaan.</p> <p>Kriittisen infrastruktuurin vahingoittamisella voi olla merkittäviä ja laaja-alaisia vaikutuksia yhteiskuntaan.</p>	<p>Turvataan Rajavartio-laitoksen merellinen toimintakyky ja toimivaltuudet merialueilla. Suorituskykyä kehitetään.</p> <p>Yhteistoiminnan ja tietojen vaihdon kehittäminen kriittisen vedenalaisen infrastruktuurin suojaamisessa, jonka osana toimii yhteisen valvontamekanismin luominen (Integrated Surveillance Mechanism, ISM).</p>	Erittäin todennäköinen / vakava
Hybridi-vaikuttaminen itärajalta kehittyä entistä huonompaan suuntaan ja laajenee rajanylityspaikoilta maastorajalle.	<p>Viranomaisten voimavarat eivät riitä tilanteen hallitsemiseen kaikilla alueilla yhdenaikaisesti.</p> <p>Tilanne pitkittyy ja sitoo turvallisuusviranomaisten voimavaroja.</p> <p>Kansalaisten turvallisuuden tunne ja luottamus viranomaisiin järkkyy.</p>	<p>Turvataan Rajavartio-laitoksen toimintakyky itärajalta. Itärajan esteaidan rakentamista nopeutettiin.</p> <p>Käytetään voimavaroja joustavasti.</p> <p>Viranomaisyhteistyötä on tiivistetty ja ylläpidetään viranomaisten välistä tilannekuvaa.</p> <p>Varaudutaan tilanteeseen pitämällä poikkeuslain toimeenpanokyky korkealla.</p>	Erittäin todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Suomeen kohdistuu vakavaa hybridi-vaikuttamista, kuten sabotaasitekoja, kriittiseen infrastruktuurin kohdistuvia vahingontekoja ja informaatio-vaikuttamista.	Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat vahingonteat voivat johtaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen laajamittaisiin häiriöihin. Hybridivaikuttamisella pyritään heikentämään viranomaisten toimintakykyä ja/tai väestön kriisinkestokykyä.	Varmistetaan poliisin toiminnallinen ensivaste yhteistoiminnassa muiden turvallisuusviranomaisten kanssa. Varmistetaan, että poliisilla on suorituskykyä vastata sekä paikallisiin ääri- ja väkivallantekoihin että nopeasti eteneviin vaativiin tilanteisiin. Turvataan Suojelupoliisin tiedustelukyky ja Rajavartiolaitoksen merellinen toimintakyky. Kehitetään väestön kriisinkestokykyä. Strategisella viestinnällä torjutaan informaatio-vaikuttamista.	Melko todennäköinen / vakava
Tilapäisen suojelun päättymiseen ei varauduta riittävästi ja sitä ei hoideta hallitusti.	Vaikutukset sisäiselle turvallisuudelle merkittäviä (muun muassa laitton maassa oleskelu, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät ongelmat, harmaa talous). Viranomaisprosessien kuormittuminen (turvapaikka- ja oleskeluluvat, vastaanotto, maasta poistaminen, paluun tukeminen).	EU:ssa varaudutaan tilapäisen suojelun päättymiseen. Unionin neuvoston hyväksymien exit-suositusten täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Varmistetaan riittävällä ennakoinnilla viranomaisten toimintakyky ja kansallisten menettelyiden sujuvuus. Varmistetaan riittävällä viestinnällä tilapäistä suojelua saavien omaehtoinen paluu.	Melko epä-todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Yleinen järjestys ja turvallisuus heikkenee.	Poliisipalvelut keskittyvät asuinkeksuksiin ja palveluiden epätasainen jakautuminen kasvaa. Ihmisten luottamus viranomaisiin heikkenee.	Turvataan poliisin operatiivinen toimintakyky (riittävä rahoitus ja poliisitehtävissä toimivien henkilöiden määrän nosto). Turvataan poliisin toimintakyky pitämällä kiireellisten hälytyspalveluiden toimintavalmiusaika hyvällä tasolla.	Melko todennäköinen / vakava
Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ei onnistuta. Järjestäytyntä rikollisuutta voidaan pyrkiä hyödyntämään osana valtiollisen toimijan hybridi-vaikuttamista.	Katujengi- ja järjestäytyneen rikollisuuden toimijoiden vaikutusvalta yhteiskunnassa kasvaa väkivallan keinoin. Laillisia rakenteita hyödynnetään rikollisessa toiminnassa, mikä lisää korruption riskiä ja heikentää luottamusta yhteiskunnan rakenteisiin.	Poliisin rikostiedustelu- toimivaltuuksien ja erityislainsäädännön kehittämistä sekä rikostorjunnan tiedonvaihdon esteiden purkamista jatketaan. Järjestäytyntä rikollisuutta torjutaan strategian mukaisesti. Nuoriso- ja jengi-rikollisuuden vastaisen toimenpideohjelman mukaisesti torjutaan nuorisorikollisuutta. Panostetaan erityisesti nuorisorikollisuuden ja katujengi-ilmion torjuntaan viranomaisten toiminnassa.	Melko todennäköinen / vakava

4.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

4.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Kiireellisten viranomaispalvelujen saavutettavuus on hyvä.

Poliisin kiireellisten hälytyspalveluiden toimintavalmiusaika on parantunut hieman ja oli 9,5 minuuttia. Poliisin kiireellisten palvelujen saavutettavuudessa esiintyi kuitenkin huomattavia kuntakohtaisia eroja. Toimintavalmiusaikatavoitteen saavuttaminen oli etenkin Lapin harvaan asutuissa kunnissa haasteellista. Poliisin palvelutaso oli kuitenkin kohtuullisen hyvä alueesta riippumatta.

Hätätilanteessa Suomessa sai apua pääsääntöisesti nopeasti ja luotettavasti. Hätäpuheluun vastattiin nopeasti, keskimäärin noin 6 sekunnissa. Hätäkeskuslaitoksen vuonna 2024 toteuttamassa asiakastytyväisyyskyselyssä hätänumeroon soittaneet kokivat saaneensa hyvää palvelua (asiakastytyväisyys 4,44, asteikko 1–5). Lisäksi hätäkeskustietojärjestelmä ERICA:n tekninen luotettavuus oli vuonna 2025 tavoitetason (99,996 prosenttia) mukainen 10 kuukautena ollen 100 prosenttia. Kahden kuukauden osalta luotettavuus jäi hieman tavoitetasoarvon alapuolelle (elokuu 99,69 prosenttia ja lokakuu 99,29 prosenttia).

Vaikuttavuustavoite 2: Väkivalta ja onnettomuudet vähenevät. Jengi- ja järjestäytyneet rikollisuus eivät saa kasvusijaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Poliisin tietoon tullut väkivalta- ja ryöstörikosten määrä on kasvanut. Vajaa puolet (44 prosenttia) niistä tapahtui yleisillä paikoilla. Vuonna 2024 alkanut epäiltyjen henkirikosten ja niiden yritysten määrän nousu on edelleen jatkunut. Viime vuosina on tehty myös aiempaa enemmän havaintoja mahdollisesti mielensterveysongelmaisten henkilöiden väkivallanteoista. Lähisuhdeväkivalta kohdistuen etenkin naisiin on Suomessa edelleen merkittävä ongelma.

Nuorten rikollisuus on Suomessa pitkällä aikavälillä vähentynyt. Vuoden 2015 jälkeen alaikäisten tekemä väkivaltarikollisuus on kuitenkin kääntynyt huolestuttavaan kasvuun. Vuonna 2025 etenkin pahoinpitelyjen ja lievien pahoinpitelyiden määrä on kasvanut. Nuorten tekemät ryöstörikokset ovat sen sijaan laskeneet.

Sisäministeriö ja poliisi ovat merkittävästi uudistaneet ja kehittäneet toimintaansa nuoriso- ja katujengirikosten torjumiseksi. Nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisyn yhteistyöryhmässä (YTY) muun muassa kootaan nuoriso- ja jengirikollisuuden tilannekuvaa ja järjestäytyneen rikollisuuden kansallisessa yhteistyöryhmässä parannetaan tiedonkulkua viranomaisten ja yksityissektorin välillä, yhtenäistään järjestäytyneen rikollisuuden tunnistamista ja torjuntaa uusilla toimintamalleilla.

kehittämällä ja seuraamalla ennalta estävien toimien ja muun torjunnan vaikuttavuutta. Poliisi on vaikuttanut näkyvän järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan muun muassa rikollisjärjestöjen yhdistysoikeudellisilla kieltokanteilla, järjestöjen edustajien maahantuloa estämällä ja kattavilla perinteisen ja hallinnollisen rikos-torjunnan keinoilla. Keskusrikospoliisi toteuttaa EXIT-toimintaa, jossa autetaan henkilöitä irtautumaan rikollisista ryhmittymistä, kuten järjestäytyneestä rikollisuudesta, katujengeistä ja väkivaltaisista ääriliikkeistä.

Vaikka katujengien vaikutusvalta rikollisuuskentässä on muuttumassa, on poliisin arvion mukaan katujengitilanne pysynyt määrällisesti stabiilina, jopa laskenut. Toiminta on kuitenkin ammattimaistunut ja saanut uusia piirteitä, mikä näkyy muun muassa aiempaa järjestäytyneempänä huumausainerikollisuutena ja tietoverkkorikollisuuden hyödyntämisenä taloudellisen hyödyn tavoittelussa. Katujengien kehitykseen ovat todennäköisesti vaikuttaneet poliisin toimenpiteet sekä keskeisten henkilöiden vankeusrangaistukset ja muut seuraamukset.

Kokonaisuudessaan tulipalojen määrä on laskenut pitkän aikavälin keskiarvoon verrattuna 11 prosenttia ja hyvinvointialueiden järjestelmään siirtymisen jälkeen 2023–2025 6 prosenttia. Eniten laskua on nähtävissä maastopalojen määrässä, joihin ympäristöolosuhteilla on iso vaikutus. Tulipalojen määrässä on nousua liikennevälinepalojen ja muiden tulipalojen määrässä.

Päivitetty [pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisemisen toimintaohjelma](#) julkaistiin toukokuussa 2025. Pelastustoimen kansallinen tietojärjestelmä onnettomuuksien ehkäisyyn (OEJ) on toteutusvaiheessa. Järjestelmä korvaa pelastuslaitoskohtaiset palotarkastusjärjestelmät.

Pelastustoimen palveluja turvattiin lisäämällä pelastajien koulutusmäärää sekä huolehtimalla ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen jatkumisesta. Sisäministeriö antoi suosituksen hyvinvointialueille vähentää onnettomuuksien määrää tehokkaasti ja puolittaa tulipalojen määrä vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota myös laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen. Hyvinvointialueet ovat tuottaneet pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn palvelut pääosin palvelutasopäätösten mukaisesti ja suunnitellulla tasolla. Palveluiden mitoittaminen ei kuitenkaan ole kaikilta osin riskiperusteisesti ollut riittävää.

Vaikuttavuustavoite 3: Suomeen kohdistuva maahanmuutto ei aiheuta turvallisuushkaa eikä maahanmuuttojärjestelmä mahdollista väärinkäytöksiä. Maasta poistutaan ja poistetaan tehokkaasti.

Suomen turvapaikkapolitiikkaa tiukennettiin ja väärinkäytösten torjuntaa vahvistettiin hallitusohjelman mukaisesti. Tavoitteen ”Suomeen kohdistuva maahanmuutto ei aiheuta turvallisuushkaa” edistämiseksi toteutettiin lainsäädäntömuutoksia, joilla pyritään estämään turvallisuutta uhkaavien henkilöiden oleskelu ja varmistamaan parempi seulonta ja kontrolli. Sääntelyä kiristettiin siten, että kansainvälisen suojelun väliaikaista luonnetta vahvistettiin, ja lupien kesto lyhennettiin EU-oikeuden mahdollistamaan minimiin. Rikoksiin syyllistyminen ja kansallisen turvallisuuden vaarantaminen johtavat suojeluaseman myöntämättä jättämiseen tai lakkauttamiseen. Muutokset tulivat voimaan tammikuussa 2025.

Pysyvän oleskeluluvan edellytyksiä tiukennettiin muun muassa niin, että vaadittavaa yhtäjaksoista oleskeluaikaa pidennettiin neljästä kuuteen vuoteen. Lisäksi hakijalta edellytetään tiukempaa nuhteettomuutta, suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä työhistoriaa. Laki tuli voimaan 8.1.2026.

Perheenyhdistämisen, eli ulkomaalaiselle perhesiteen perusteella myönnettävän oleskeluluvan, edellytyksiä tiukennettiin ulkomaalaislain muutoksilla, jotka tulivat voimaan 16.6.2025. Perheenyhdistämisen edellytyksinä otettiin käyttöön 21 vuoden vähimmäisikävaatimus puolisolle, kahden vuoden asumisaika kansainvälistä suojelua saaville sekä toimeentuloedellytys kansainvälistä suojelua saaville alaikäisille. Perheenyhdistämisen tulorajoja selvitettiin, ja selvityksen perusteella niitä korotettiin.

Tavoite ”Maahanmuuttojärjestelmä ei mahdollista väärinkäytöksiä” on toteutunut osittain. Järjestelmää on tiukennettu ja valvontaa parannettu, mutta muun muassa käsittelyaikojen puutteet heikentävät tavoitteen toteutumista. Ulkomaalaislain sääntelyä uusittiin turvapaikkamenettelyn tehostamiseksi ja tiukentamiseksi. Muutoksilla tehostettiin turvapaikkahakemusten tutkintaa ja rajoitettiin kansainvälistä suojelua saavien vierailua maissa, joista he ovat paenneet. Myös karkottamispäätösten täytäntöönpanoa sujuvoitettiin.

Maasta poistamisen ja poistumisen tavoite on toteutunut kokonaisuutena hyvin. Maastapoistamisten määrä kasvoi merkittävästi ja palautustoiminnan tehokkuus on parantunut. Vuonna 2025 maasta poistui ja poistettiin kolmansiin maihin yhteensä vähintään 1 937 henkilöä, mikä on 39 prosenttia enemmän vuoteen 2024 verrattuna. Tavoitteena oli, että avustetun vapaaehtoisen paluun tuella palanneiden osuus kaikista paluista olisi vähintään 45 prosenttia. Tavoitteesta jäätiin, kun toteuma oli 39,6 prosenttia. Viranomaisten tiedonvaihtokäytänteitä on kehitetty

maastapoistamisen tehostamiseksi. Paluiden toimeenpanoon liittyvä uusi viranomaisyhteistyömalli Maahanmuuttoviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen kanssa valmistui toukokuussa 2025. Myös paluukeskustoimintamallin pilotointi käynnistettiin kertomusvuoden aikana.

Säilöönottoa ja maahantulokieltoa koskevat ulkomaalaislain muutokset (147/2025) tulivat voimaan toukokuussa 2025. Maasta poistamisen täytäntöönpanoa ja ennakkollista maahantulokieltoa koskeva hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausunto kierrokselle vuoden 2025 lopulla. Hallituskauden lakimuutosten tavoitteena on tehostaa laittomasti maassa oleskelevien maasta poistamista ja turvata paremmin yleinen järjestys ja kansallinen turvallisuus sekä varautua uudensuuntauksiin turvallisuuksiin vaarantaviin tilanteisiin. Operatiivista viranomaisyhteistyötä on tiivistetty, ja Suomi on hakenut aktiivisesti parhaita käytäntöjä EU- ja pohjoismaisen yhteistyön kautta. Kolmansien maiden kanssa on käyty sekä kahdenvälistä että EU-tasoisia dialogia takaisinottoyhteistyön parantamiseksi.

Rajavartiolaitos on ennalta estänyt välineellistettyä sekä muuta laitonta ja laajamittaista maahantuloa sekä torjunut rajat ylittävää rikollisuutta hyödyntäen uudistunutta lainsäädäntöä ja toimivaltuuksia. Vuoden 2025 aikana ei ole ollut laajamittaista tai välineellistettyä maahantuloa. Välineellistetyn maahantulon uhka itärajalla on kuitenkin säilynyt. Tilanne rajoilla on poikkeuksellinen ja jännittynyt. Luvattomia rajanylityksiä Venäjältä Suomeen havaittiin 10 kappaletta. Luvattomat rajanylittäjät on otettu kiinni.

Rajaturvallisuustaktiikkaa ja -toimintamalleja on kehitetty uusien suorituskykyjen, muun muassa itärajan esteaidan, kehittyvän valvontakyvyn ja suorituskykyisemmän kaluston suomat mahdollisuudet hyödyntäen. Rajavartiolaitoksen suorituskykyä parantavia strategisia hankkeita on jatkettu suunnitelman mukaisesti. Rajavartiolaitos on jatkanut osallistumistaan Frontexin operaatioihin ja kehittänyt kahdenvälisen rajaturvallisuusavun antamista ja vastaanottamista. EU:n yhteinen EES-rajanylitystietojärjestelmä (Entry/Exit System) on otettu käyttöön 12.10.2025.

Poliisin osalta paluiden ja palautusten määrä on pysynyt korkeana. Paluita on toteutettu myös esimerkiksi Somaliaan, johon paluut olivat olleet pitkään keskeytyneinä. Kesän aikana aloitetun paluukeskuspilotin toiminta saatiin käyntiin täysimääräisesti syksyn aikana. Poliisi on tehnyt paljon työtä operatiivisten palautusten edistämiseksi tärkeisiin palautusmaihin, kuten Irakiin, Somaliaan ja Nigeriaan. Poliisi on lähettänyt EURLO:n (European Return Liaison Officer) Nigeriaan edistämään kaikkien jäsenmaiden palautuksia. Tämän lisäksi poliisi on lähettänyt Suomen oman paluuyhdyshenkilön Nairobiin edistämään Somalian ja muiden itäisen Afrikan maiden palautuksia. Sekä poliisissa että Maahanmuuttovirastossa on kehitetty

raportointia ja tilannekuvaseurantaa maasta poistettavien ja maasta poistuneiden osalta, mikä lisää rekisteritietojen oikeellisuutta ja näin tehostaa viranomaisten paluuprosesseja.

Karkottamispäätösten täytäntöönpanon nopeuttamista ja ennakkollista maahantulo-kieltoa koskeva hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausuntokierrokselle vuoden 2025 lopulla. Esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle alkuvuonna 2026. Hallituskauden lakimuutosten tavoitteena on tehostaa laittomasti maassa oleskelevien maasta poistamista ja turvata paremmin yleinen järjestys ja kansallinen turvallisuus sekä varautua uudentilanteisiin turvallisuuksiin vaarantaviin tilanteisiin.

Vaikuttavuustavoite 4: Ihmiset, viranomaiset, elinkeinoelämä ja yhteiskunta ovat hyvin varautuneita ulkopuoliseen vaikuttamiseen sekä erilaisiin kriiseihin ja häiriöihin.

Kansallisen turvallisuuden strategian valmistelutyö jatkui vuonna 2025. Strategia kytkeytyy hallitusohjelman tavoitteeseen yhteiskunnan kriisinkestävyyden ja kansallisen turvallisuuden vahvistamisesta. Työn on määrä valmistua alkuvuonna 2026, ja strategia tullaan antamaan valtioneuvoston periaatepäätöksenä.

Kansallisen turvallisuuden vahvistamista jatkettiin päivittämällä siviilitiedustelulainsäädännön ja poliisin henkilötietolain lainsäädäntöhanketta. Hankkeen ensimmäisen vaiheen luonnos hallituksen esitykseksi annettiin eduskunnalle keuhällä 2025. Eduskunnan hallintovaliokunnan mietintö saatiin joulukuussa 2025. Hankkeen toinen vaihe käynnistettiin vuoden 2025 alussa ja saatetaan loppuun kevään 2026 aikana.

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamista ja häiriönsietokyvyn parantamista koskeva laki (niin sanottu CER-laki) tuli voimaan 1.7.2025. Lain tarkoituksena on vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja kansallista turvallisuutta. Tavoitteena on varmistaa, että yhteiskunnan toiminnan ja turvallisuuden kannalta keskeiset palvelut toimivat mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa olosuhteissa. Sisäministeriö yhteensovittaa valtakunnallisesti lain toimeenpanoa.

Sisäministeriö asetti elokuussa 2025 hankkeen kansallisen riskiarvion valmistele- miseksi. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa laadittiin syksyn 2025 aikana kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen ja häiriönsietokyvyn parantamiseen liittyvä kansallinen riskiarvio. Riskiarvio hyväksyttiin valtioneuvostossa 15.1.2026.

Poliisitehtävissä toimivien määrä nousee suunnitelmallisesti ja tavoite 8 000 poliisia saavutetaan hallituskauden loppuun mennessä operatiivista toimintaa painottaen. Ukrainan tapahtumien analysointi ja hyödyntäminen kansallisen varautumisen tukena on tehostunut. Poliisi on ylläpitänyt keskitettyä hybriditilannekuvaa ja tiivistänyt ja syventänyt hybridiuhkien torjunnassa yhteistyötä muiden turvallisuusviranomaisten kanssa sekä selkeyttänyt johtosuhteita ja vastuukysymyksiä.

Poliisin erikoisjoukkotoiminnan suorituskykyä vastata entistä kyvykkäämmin sekä paikallisiin ääriväkivallantekoihin että valtakunnallisiin nopeasti eteneviin vaativiin ja poikkeuksellisiin poliisitoiminnallisiin tilanteisiin on parannettu. Valtion vuoden 2026 talousarviossa on poliisin valmiusyksikön suorituskyvyn nostamiseen osoitettu noin 5 miljoonan euron rahoitus. Kehyskaudella rahoitustaso nostetaan asteittain noin 5 miljoonan euron tasosta noin 8 miljoonan euron tasoon.

Rajavartiolaitos on ylläpitänyt rajaturvallisuutta säätelemällä valmiuttaan ja siirtämällä toiminnan painopistettä ja resursseja itärajan rajatarkastuksista rajojen valvontaan maalla ja merellä sekä tilannekuvan ja tiedustelutiedon tuottamiseen rajatilanteesta. Rajavartiolaitoksella on valmius toimeenpanna valtioneuvoston päätökset rajanylityspaikkojen avaamiseksi ja/tai rajaturvallisuuslain toimeenpanemiseksi.

Rajavartiolaitoksen suorituskykyä sekä hybridivaikuttamisen torjuntaa ja välineellistetyn sekä laittoman maahantulon estämistä on nostettu osaamisen kehittämisen ja koulutuksen sekä käynnissä olevien materiaalihankkeiden avulla. Harjoituksiin on osallistunut myös muita viranomaisia.

Valmius toimia merellä erilaisia uhkia vastaan on korkea. Rajavartiolaitoksen suorituskykyä on käytetty kriittisen vedenalaisen infrastruktuurin valvonta- ja suojaamisoperaatioissa.

Meripelastuksen hätätilanteisiin ja ympäristövahinkoihin on kyetty osoittamaan resursseja viipymättä. Meripelastuksen hätätilanteiden keskimääräinen vasteaika on ollut 26 minuuttia. Meripelastusjärjestelmä on toiminut luotettavasti. Laajat ja pitkäaikaiset GNSS-häiriöt merialueella ovat lisänneet riskiä onnettomuuksille ja ovat jossain määrin myös vaikuttaneet omaan toimintaan ja toimintatapoihin. Yhteistyö muiden viranomaisten ja vapaaehtoisten kanssa on sujunut hyvin.

Rajavartiolaitoksen varautumista tukevien toimivaltuuksien tarkistamista käsittelevässä hankkeessa toteutetaan häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaisu-tarkastelu Rajavartiolaitoksen toimialalla ja tehdään sen jälkeen tarvittavat esitykset toimivaltuuksien tarkistamiseksi. Hankkeessa valmistellaan muun muassa

tarvittavat lainsäädännön muutokset, jotka liittyvät Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksiin sisärajoilla. Hankkeeseen on liitetty Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien tarkastelu talousvyöhykkeellä häiriötilanteissa. Hanke on valmistelussa ja päivitetyn aikataulun mukaisesti esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2026.

Rajavartiolaitos on kehittänyt sotilaallista suorituskykyä sekä rajajoukkoja yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Kehittämistöimiin sisältyy operatiivinen suunnittelu ja materiaallisen suorituskyvyn ja kriisinsietokyvyn kehittäminen hankintasuunnitelmien mukaisesti. Nato-jäsenyyden edellyttämät toimet on käynnistetty asteittain vuodesta 2024 lähtien. Rajavartiolaitos on lähettänyt yhteysupseerin Suomen Nato-edustustoon. Työ yhteistoimintakyvyn rakentamiseksi osana yhteistä puolustusta on käynnissä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

Hallinnonala vaikutti ja osallistui aktiivisesti Naton tiedustelu- ja turvallisuusyhteistyöhön. Sisäministeriö vaikutti aktiivisesti myös kansalliseen Naton puolustusmenojen määrittelyä koskevaan valmisteluun. Osallistuttiin aktiivisesti resilienssiasioiden valmisteluun Natossa. Osana Naton valmiudensääätelyjärjestelmään integroitumista selvitettiin, miten hallinnonalojen valmiudet yhteensovitetaan Naton vastejärjestelmään. Naton resilienssityössä on kyse sekä yhteiskunnan tuesta sotilaalliselle puolustukselle että laajemmin koko yhteiskunnan kriisinkestävydestä ja valmiuksista myös sotilaallisessa kriisissä. Resilienssikomiteassa kehitettävällä siviilisunnittelulla tuetaan kansallista ja yhteistä puolustussuunnittelua.

Omatoiminen varautuminen poikkeusoloihin -hankkeen kolme uutta yleisopasta valmistuivat vuoden 2025 aikana. Ne sisältävät käytännönläheiset ohjeet [väestönsuojan käytöstä](#), [väestönsuojan kunnossapidosta](#) ja rakennuksen [pelastussuunnitelman laadinnasta](#). Oppaiden tavoitteena on yhtenäistää ja selkiyttää suunnitelmien laadintaa sekä lisätä toimijoiden omatoimiseen varautumiseen liittyvää osaamista. Suomi.fi-varautumisoppaan julkaisemisesta (marraskuu 2024) lähtien sivustolla on ollut käyntejä yhteensä yli 700 000 ja sivukatseluita noin 1,3 miljoonaa.

Yhteiskunnan varautumista kehitettiin muun muassa yhteensovittamalla valtakunnallisia väestönsuojaamista koskevia suunnitelmia. Hyvinvointialueiden ohjauksessa painotettiin niiden väestönsuojeluun varautumisen vahvistamista.

Suomen sisäministerin ja Ruotsin siviilivalmiusministerin syyskuussa 2024 allekirjoittaman maiden välisen yhteistyölinjauksen pohjalta tiivistettiin sisäministeriön ja Ruotsin viranomaisten välistä yhteistyötä siviiliväestönsuojaamiseksi ja aloitettiin yhteinen suunnittelu. Kahdenvälistä yhteistyötä varautumisessa jatkettiin Ruotsin lisäksi erityisesti Viron kanssa pelastustoimen ja siviilivalmiuden johdon tasolla.

Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä kesällä 2024 asetettiin sisäministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishanke. Hankkeessa selvitettiin varautumisen alueellisen yhteistyön nykytila ja laadittiin kehittämissuositukset. Kehittämissuositusten toimeenpano aloitettiin esimerkiksi varautumisen yhteistyöalueiden valmiustoimikuntatyön, alueellisten riskiarvioiden kehittämisen ja uusimuotoisen alueellisen varautumisen tilannekuvatyön osalta.

Väestönsuojelun kehittämiseen saatiin vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa 21 miljoonan euron lisärahoitus. Vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisen kehittämiseen saatiin 6 miljoonan euron lisäys. Sisäministeriössä käynnistettiin myönteisellä rahoituksella toteutettavien kehittämistoimien valmistelu.

Ukrainan avuntarpeet jatkuvat laajoina. Vuoden 2025 loppuun mennessä Suomesta on toimitettu siviilipuolen materiaaliapua Ukrainaan EU:n pelastuspalvelumekanismiä kautta yli 590 avustuskuormaa, joihin sisältyy esimerkiksi yli 135 ajoneuvoa. Sisäministeriö on hankkinut Ukrainaan esimerkiksi generaattoreita, sammutusvaahtoa ja öljyntorjuntamateriaaleja. Vuoden 2025 aikana annettu tuki painottui erityisesti Ukrainan pelastustoimen tukemiseen.

Kesällä 2025 käynnistettiin Ukrainan väestönsuojajärjestelmän kehittämiseen tähtäävä hanke Ukrainan pelastusviraston kanssa. Lisäksi hanke tukee kansainvälistä väestönsuojakoalitiota, jota Suomen ulkoministeriö ja Ukrainan sisäministeriö johtavat yhdessä. Väestönsuojayhteistyössä on keskeistä Ukrainan kokemuksista oppiminen esimerkiksi suojien varustuksen, teknisten ominaisuuksien ja pitkäkestoisen käytön osalta.

Ukrainaa tuettiin myös siviilikriisinhallinnan keinoin. Vuonna 2025 EU:n siviilikriisinhallintaoperaatiossa Ukrainassa työskenteli 19 Kriisinhallintakeskuksen lähettämää asiantuntijaa, jotka tukivat maan sisäisen turvallisuuden viranomaisia muun muassa sisäisen turvallisuuden reformin ja sotarikosten tutkinnan neuvonantotehtävissä.

Kansallista ja laajemmin Euroopan kriisivalmiutta tuettiin lähettämällä Suomesta 26 hengen maastopalomuodostelma Espanjaan maastopalojen sammuttamiseen EU:n pelastuspalvelumekanismiä kautta. Euroopassa oli historiallisen vaikea maastopalokesä ja pelkästään EU:n alueella paloi yli miljoona hehtaaria metsää.

Vaikuttavuustavoite 5: Ihmiset luottavat turvallisuusviranomaisiin.

Suomen sisäisen turvallisuuden tilanne on yleisesti ottaen vakaa ja ihmisten turvallisuuden tunne sekä luottamus poliisiin edelleen korkealla tasolla. Elokuussa 2025 julkaistun poliisibaronetrin mukaan noin 92 prosenttia vastaajista luottaa poliisin toimintaan melko tai erittäin paljon. Poliisin legitimiteetti on myös vahva. Kansalaisten huolenaiheita ovat poliisibaronetrin mukaan liikennevalvonta, omaisuusarvoltaan vähäisemmät rikokset, joiden selvittämiseen poliisilla ei aina ole riittäviä resursseja, sekä julkisilla paikoilla tapahtuva huumekauppa, jonka vastaajat kokevat lisääntyneen.

Rajaseudun ja saariston ihmiset ja sidosryhmät kokevat Rajavartiolaitoksen toiminnan lisäävän turvallisuutta. Rajaseudun ja saariston asukkaille tehdyn kyselyn tulosten perusteella asukkaiden turvallisuuden tunne sai kyselyssä arvon 3,8 (2024: 3,8) asteikolla 1–5. Rajavartiolaitos antaa viranomaisapua hädässä olevien ihmisten auttamiseksi ja muille viranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi. Rajavartiolaitoksen virka-aputehtäviksi luokiteltavia turvallisuuspalveluita harvaan asutuilla alueilla toteutettiin 488 kappaletta (2024: 380 kappaletta).

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Sisäasiainhallinnossa kestävä kehitys kytkeytyy kysymykseen, miten tuotamme turvallisuutta tulevaisuudessakin taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla ja annamme oman panoksemme kestävämmän Suomen rakentamiseen. Sisäministeriö osallistuu Suomen kestävä kehityksen toimikuntaan sekä kestävä kehityksen koordinaatioverkostoon.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Vuonna 2025 sisäministeriö osallistui hallituksen tasa-arvo-ohjelman toimeenpanoon sekä hallituksen yhdenvertaisuustiedonantoa koskevan toimenpideohjelman toteutukseen. Alkuvuodesta 2025 julkaistiin valtioneuvoston kanslian tilaaman toiminnallisia sekä henkilöstöpoliittisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia koskevan selvityshankkeen tulokset, jotka huomioidaan ministeriön tulevien suunnitelmien laadinnassa. Lisäksi ministeriö ja sisäasiainhallinnon virastot jatkoivat lakisäateisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvelvoitteiden toteuttamista virastokohtaisten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien pohjalta.

4.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Poliisin valvonta- ja hälytystoiminnan tehtävämäärät nousivat lähes 70 000 kappaaleella suhteessa edelliseen vuoteen ja näin ollen tehtävien määrä suhteessa henkilötyövuoteen kasvoi 3,3 prosenttia. Tehtäväkohtaiset kustannukset laskivat samalla 1,1 prosenttia. Poliisi lisäsi liikennevalvontaan käytettyä työaika 4,4 prosenttia henkilötyövuotta kohti ja samalla liikenneturvallisuuden tuottavuus (liikenne-rikokset per htv) nousi 3,2 prosenttia.

Rikoslakirikosten määrä on noussut merkittävästi vuoden 2025 aikana, mutta kustannukset selvitettyä rikosta kohti laskivat. Selvitetyt rikoslakirikokset henkilötyövuotta kohti nousivat 4,2 prosenttia. Maksullisen toiminnan kustannukset per asia nousivat 28,2 prosenttia, mikä johtui lähes yhtä suuresta prosentuaalisesta laskusta maksullisten lupa-asioiden määrässä.

Suojelupoliisin ydintoimintojen kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta noin 12 prosenttia ja tuotetuissa tuotoksissa pysyttiin pääosin vuodelle 2025 asetetuissa tavoitteissa. Suojelupoliisin teettämistä turvallisuusselvityksistä 99 prosenttia valmistui kahden kuukauden kuluessa kun vastaava luku vuonna 2024 oli 98 prosenttia. Selvitysten tuottavuus laski hieman, sillä niitä tehtiin 2025 vuonna 1 030 per henkilötyövuosi kun vuonna 2024 niitä tehtiin 1 106 per henkilötyövuosi. Vuoden 2025 keskimääräinen käsittelyaika oli kaksitoista arkipäivää kun vuonna 2024 se oli noin kolme viikkoa.

Rajavartiolaitoksen kokonaistuottavuus heikkeni edellisestä vuodesta, koska kasvanneilla henkilötyövuosilla tuotettiin suhteessa vähemmän painotettuja suoritteita. Rajavartiolaitoksen kokonaistoiminnan taloudellisuus laski edellisestä vuodesta. Kustannusten laskusta huolimatta tuotetut painotetut suoritteet vähenivät suhteessa enemmän kuin niiden tuottamiseen käytetyt kustannukset. Partioinnin määrä valtakunnan rajoilla säilyi lähes edellisvuoden tasolla. Rajavartiolaitoksen tuottavuusohjelman säästöt sekä vartiolaiva Tursaan käytöstä luopuminen vähenivät hieman partiotunteja. Rajojen valvonnan yhteydessä tehtyjen tarkastusten määrä sekä harvaan asutuilla alueilla toteutettujen turvallisuuspalveluiden määrä nousivat.

Ulkorajan rajanylityspaikkojen kautta kulki noin 4,8 miljoonaa henkilöä. Kasvua oli 13,4 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna. Pääsyn epäämisten määrä pysyi edellisvuoden tasolla, mutta käännyttämispäätösten määrä nousi. Vastaanotettujen turvapaikkahakemusten määrä laski edellisestä vuodesta. Havaittujen aluspäästötapausten määrä lisääntyi edellisvuodesta. Havaintojen kokonaismäärä oli edellisvuoden tasolla, mutta varmistettujen päästöjen määrä lähes tuplaantui.

Meripelastus- ja avustustehtävien valtakunnallinen kokonaismäärä pysyi edellisvuosien tasolla. Asevelvollisten koulutusvuorokaudet ja oman henkilöstön koulutusvuorokaudet sekä järjestettyjen kertausharjoitusten määrät lisääntyivät edellisestä vuodesta.

Hätäkeskuslaitoksessa vastattujen hätäilmoitusten kokonaismäärä laski 1,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tätä selittää enimmäkseen hätäkeskukseen kuumattomien puheluiden väheneminen. Hätäpuhelun keskimääräinen vastausaika oli 6 sekuntia vuonna 2025 kun se oli 7 sekuntia vuonna 2024. Hätäpuheluun vastattiin 30 sekunnin sisään 98 prosentissa puheluista. Yksi hätäkeskuspäivystäjä vastasi keskimäärin 11 prosenttia vähempään määrään puheluita verrattuna vuoteen 2024. Hätäkeskustoiminnasta aiheutuvat kustannukset asukasta kohden nousivat 1,6 prosenttia ja kustannukset vastattua hätäilmoitusta kohden nousivat 7,9 prosenttia edellisestä vuodesta.

Pelastusopisto tuotti vastuullaan olevaa koulutusta ja nosti pelastajalisäyksen myötä opiskelijamäärää hallitusti. Pelastusopiston koulutettavapäivät henkilötyövuotta kohden olivat 18 prosenttia enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutettavapäivät nousivat tutkintokoulutuksessa 20 prosenttia, ammatillisen koulutuksen koulutettavapäivissä 36 prosenttia ja pelastajaopiskelijoiden koulutettavapäivissä 42 prosenttia vuonna 2025. AMK-koulutuksen ja liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivät puolestaan laskivat, koska keskityttiin pelastajakoulutukseen. Koulutettavapäivät opettajaa kohden nousivat noin 16 prosenttia. Koulutuksesta valmistuneiden määrä oli 97 prosenttia aloituspaikoista.

Maahanmuuttoviraston tuottavuus (päätos per htv) heikkeni suhteessa vuoteen 2024 työntekijöiden luvissa 62 prosenttia ja opiskelijoiden luvissa 19 prosenttia. Syitä tuottavuuden merkittävälle laskulle näissä lupatyypeissä olivat korkeampi työläimpien kielteisten päätösten osuus, useat vuonna 2025 tulleet lakimuutokset sekä TE-toimistolta alkuvuonna 2025 siirtyneiden tehtävien aiheuttamat muutokset prosesseihin. Tuottavuus parani suhteessa vuoteen 2024 erityisasiantuntijoiden luvissa 21 prosenttia, EU-rekisteröinneissä 26 prosenttia, kansalaisuushakemuksissa 14 prosenttia ja turvapaikkahakemuksissa 11 prosenttia. Näistä ainoastaan turvapaikkahakemusten osalta ei päästy virastolle asetettuun tavoitteeseen, joka oli 38 päätöstä per henkilötyövuosi, toteuman jäädessä 30 päätöksen tasolle per henkilötyövuosi. Vuonna 2025 kaikkien Maahanmuuttoviraston päätösten keskimääräinen hinta oli 494 euroa/päätos eli 27 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024 (389 euroa/päätos). Kokonaiskustannukset nousivat 19 prosenttia ja kokonaispäätosmäärä laski noin 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Erityisen paljon on noussut työntekijän oleskeluluvan hinta, mikä johtuu TE-toimiston siirron

aiheuttamista kustannuksista sekä vähentyneestä päätösmäärästä. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräiset vuorokausikustannukset per henkilö kasvoivat maltillisesti noin 2 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Hallituksen päättämistä sopeuttamistoimista kohdistui vuonna 2025 sisäministeriön hallinnonalalle yhteensä noin 27 miljoonaa euroa. Vaikka sisäministeriön hallinnonalaan kohdennettiin huomattavasti pienempi säästö kuin yleisesti valtionhallintoon, aiempi rahoitusvaje, uusien tehtävien edellyttämä resursointi sekä kustannusten nousu (erityisesti ICT- ja toimitilakustannukset) muodostivat yhdessä toimintamenosäästöjen kanssa haasteellisen kokonaisuuden. Säästöissä noudatettiin lisäksi hallituksen päätöstä, jonka mukaan operatiivisissa tehtävissä eli kenttätöissä toimivien poliisien ja rajavartioiden määrää ei vähennetä. Myös Suojelupoliisin resursseja haluttiin turvata. Säästöpainne ja -toimet kohdistuivat tämän myötä voimakkaammin tukitoimiin, hallintoon ja muihin hallinnonalan viranomaisiin. Ministeriö koordinoi virastojen tuottavuusohjelmien valmistelua ja tuottavuustoimia ja niitä suunniteltiin yhteistyössä virastojen kanssa osana tulosohejausta. Sisäministeriön hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen sekä ICT-järjestelmistä riippuvainen. Säästöjen toimeenpanoa suurempi haaste hallinnonalalla onkin näiden kustannuserien nousu ja aiemmat vajeet sekä se, että julkisen talouden tila tuskin mahdollistaa merkittävän rahoitustason lisäämisen lähivuosina. Sisäministeriö on pyrkinyt varmistamaan, että hallinnonalan viranomaisilla on kyky vastata turvallisuusympäristön muutoksesta nouseviin yllättäviin muutoksiin ja kriiseihin ennakoivasti ja määrätietoisesti.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Sisäministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Poliisihallituksen tilinpäätös 2025](#)
- [Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2025](#)
- [Hätäkeskuslaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Pelastusopiston tilinpäätös 2025](#)
- [Suojelupoliisi: Kansallisen turvallisuuden katsaus 2026](#)

5 Puolustusministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

- Puolustusministeriön osuus **10 510 milj. €**

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 6 349 milj. €
- Siirtomenot 34 milj. €
- Sijoitusmenot 0 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

PLM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
27.01	Puolustuspolitiikka ja hallinto	460	574	651
27.10	Sotilaallinen maanpuolustus	4 531	4 739	5 679
27.30	Sotilaallinen kriisinhallinta	75	63	54
27	PLM:n hallinnonala yhteensä	5 066	5 377	6 384

Määrärahojen käyttöprosentti

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

- Puolustusministeriössä **13 621 henkilötyövuotta**

Virastot **1** KPL

• Puolustusvoimat

Rahastot **0** KPL

• Ei rahastoja

Yhtiöt **0** KPL

• Ei yhtiöitä

Liikelaitokset **0** KPL

• Ei liikelaitoksia

Hallinnonalaan liittyviä tunnuslukuja

Sodanajan vahvuus

280 000 henkilöä

Kertausharjoituksissa sodanajan vahvuudesta

7,7 %

Alusvuorokaudet

1 236 vuorokautta

HN/F35-lentotunnit

8 350 tuntia

5.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö muuttui perustavanlaatuisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022. Turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan aiemmin kylmän sodan jälkeen. Suomen arktisten lähialueiden ja Itämeren sotilasstrateginen merkitys on kasvanut. Sotilaallisen kriisinhallinnan painopiste on toimintaympäristön muutosten seurauksena siirtynyt lähemmäksi Eurooppaa ja lähialueita. Sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan tai sillä uhkaamiseen tai poliittiseen painostukseen varaudutaan ylläpitämällä ja kehittämällä omaa vahvaa puolustuskykyä osana Naton pelotetta ja puolustusta, yhdessä liittolaismaiden ja kumppaneiden kanssa.

Toimintaympäristö edellyttää kykyä ennaltaehkäisyyn, valittuihin toimiin ja puolustautumiseen kaikissa operatiivisissa tilanteissa. Toimintaympäristön seuranta- ja analysointikyvyn, alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen sekä valmiuden ylläpidon merkitys korostuu. Suomi on sitoutunut tukemaan Ukrainaa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, ja on samalla varautunut puolustuksensa kehittämisessä laajaan, pitkäkestoiseen ja moniulotteiseen kriisiin. Toimintaympäristön muutoksen johdosta puolustusministeriön hallinnonalan määrärahoja ovat kasvattaneet puolustusmateriaalihankintoihin ja laaja-alaisesti puolustuskyvyn parantamiseen kohdennetut lisäykset sekä jatkuva ja monimuotoinen Ukrainan tukeminen.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet ovat laajentaneet Naton yhteisen puolustuksen vastuualueita Pohjois-Euroopassa. Suomen alue on otettu huomioon Naton operatiivisessa suunnittelussa ja Suomen integroiminen tiiviimmäksi osaksi Naton puolustusta jatkui tarkasteluvuonna 2025. Suomi osallistuu yhteisen pelotteen tuottamiseen sekä varautuu tukemaan muita liittolaisia mahdollisen yhteisen puolustuksen tilanteessa. Suomeen sijoitettavat Naton maavoimien johtoporras, eteentyönnettyjen maavoimajoukkojen sekä johtamisjärjestelmäyksikön läsnäolo vahvistavat Naton pelotetta ja puolustusta Pohjois-Euroopassa.

Suomen sotilaallinen puolustaminen, kokonaismaanpuolustus ja kokonaisturvallisuus kytkeytyvät yhä tiiviimmin toisiinsa. Suomen puolustusratkaisu muodostuu asevelvollisuuteen perustuvasta vahvasta kansallisesta puolustuskyvystä osana Naton liittokuntaa. Varautuminen tuottaa valmiuden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiselle kaikissa turvallisuustilanteissa. Tulevina vuosina korostuvat sekä sotilaallinen että kattavampi yhteiskunnallinen varautuminen laaja-alaiseen vaikuttamiseen, jota kehittyvä teknologia osaltaan mahdollistaa ja vauhdittaa. Eri politiikka-alojen välinen keskinäisriippuvuus on kasvanut, mikä tulee huomioida puolustuskyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä. Toiminnassa korostuvat ennakointi, tiedonvaihto, eri hallinnonalojen yhteistyö ja valmius toimia nopeasti kehittyvissä tilanteissa sekä kansallisesti että yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Taulukko 12. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Vaikeasti ennakoitavat muutokset turvallisuusympäristössä ja -rakenteissa.	Puolustuksen sopeuttaminen kulloinkin vallitsevaan tilanteeseen sekä yhteiskunnan kriisinkestävyys heikkenevät.	Puolustushallinto seuraa toimintaympäristöä ja pitää yllä ennako-varoituskkyä tarvittavien toimenpiteiden mahdollistamiseksi oikea-aikaisesti. Varautumista toteutetaan kokonaisturvallisuuden periaatteiden ja lain-säädännön mukaisesti. Kokonaismaan-puolustuksen ohjaus-mallin kehittäminen.	Erittäin todennäköinen / vakava
Strategisilla hankkeilla tavoiteltavat suorituskyvyt eivät ole käytettävissä suunnitellussa aikataulussa.	Suomen puolustus-kyky ei saavuta tavoiteltua tasoa suunnitellussa aikataulussa.	Jatkuva ja systemaattinen hankkeen sisäinen riskienhallinta. Resurssien varmistaminen strategisten hankkeiden toteutukseen.	Melko epä-todennäköinen / kohtalainen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, joka on järjestetty talousarviolain 24 b §:n mukaisesti ja toteutetaan talousarvioasetuksen 69 §:ssä määritellyllä tavalla. Ministeriön riskienhallintaa ohjaa riskienhallintaohje.

Turvallisuusympäristön muutoksesta aiheutuvat riskit korostuivat edellisvuoden tapaan hallinnonalalla. Ministeriö on kertomusvuonna kehittänyt riskienhallintaansa saattamalla loppuun vuonna 2024 käynnistetyn kokonaisvaltaisen riskikartoituksen ja vahvistamalla riskienhallinnan linkitystä ennakointiin sekä toiminnan ja talouden suunnitteluun. Työtä jatketaan vuonna 2026.

5.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

5.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

Suomen puolustuspolitiikkaa toteutetaan muuttuneessa kansainvälisessä toimintaympäristössä, jota moninaistuvien uhkien lisäksi leimaavat uudenlaiset yhteistyömahdollisuudet. Suomen etujen mukaisella puolustuspolitiikalla luodaan Suomen puolustuksen vahvistamisen edellyttämät strategiset linjaukset, joilla vastataan perustavanlaatuisesti heikentyneeseen turvallisuustilanteeseen, Suomen muuttuneeseen strategiseen asemaan ja sotilaallisten uhkien asettamiin vaatimuksiin.

Suomen puolustus perustuu vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana Naton liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta. Puolustuskykyä turvataan ja kehitetään pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja kokonaisuutena hallitusohjelman ja puolustusselonteon mukaisesti vastaamaan muuttunutta turvallisuustilannetta. Puolustuskyvyn kehittämisessä korostuvat vahva kansallinen puolustuskyky, Naton ja Euroopan unionin jäsenyydet sekä vahvistuva kahden- ja monenvälinen puolustusyhteistyö. Puolustuksen kehittämisen ja ylläpitämisen edellytyksenä on puolustushallinnolle riittävien resurssien varmistaminen. Ukrainan pitkäjänteinen tukeminen on oleellista myös Suomen turvallisuuden ja puolustuksen kannalta.

Puolustuspoliittisten asioiden määrä on Nato-jäsenyyden myötä huomattavasti kasvanut. Kansallisen valmistelun ja päätöksenteon sekä Nato-vaikuttamisen johdonmukaisuuden edellytyksenä on, että puolustusministeriöllä ja Puolustusvoimilla on yhtenäinen tilannekuva puolustuspoliittisesta ja sotilaallisesta valmistelusta. Kansallisen päätöksenteon on tuettava Puolustusvoimien osallistumista joustavasti liittokunnan pelotteen ja puolustuksen ylläpitoon. Tämä edellyttää nykyisten päätöksentekoprosessien ja -tasojen tarkastelua (Kansallisen Nato-päätöksenteon parlamentaarinen työryhmä [Vnk023:00/2025](#), työn pohjana toimii perustuslaki-valiokunnan arviointitoimeksianto PeVL 80/2022 vp sekä lokakuussa 2025 valmistunut OM:n esiselvitys 2025:29). Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) aloitti vuonna 2025 tarkastuksen ”Natoon liittyvästä valmistelusta ja päätöksenteosta” sekä tarkastuksen suunnittelun aiheesta ”Puolustusvoimien kumppanuudet”.

Valtioneuvosto hyväksyi 19.12.2024 istunnossaan hallitusohjelman mukaisesti laaditun [valtioneuvoston puolustusselonteon](#) (VNS 9/2024 vp), jonka toimeenpanon aikajänne ylittää kuluvan vaalikauden ulottuen 2030-luvulle. Suomi on osaltaan myös sitoutunut liittokunnan taakanjakoon, mikä edellyttää ylivaalikautista puolustusbudjettia, asettuen vähintään Naton tavoitetasolle. Suomen puolustusta kehitetään jatkossakin laajamittaisen sodan uhkan ja sodankäynnin kehityksen pohjalta, resurssit huomioiden. Selontekokaudella puolustusjärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen painopisteet ovat maapuolustuksen uudistaminen, meri- ja

ilmapuolustuksen uusien järjestelmien käyttöönotto sekä puolustusjärjestelmän Nato-integraatio. Maapuolustuksen uudistamisella on kriittinen merkitys Suomen puolustuskyvylle. Kokonaismaanpuolustus korostuu sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytysten turvaamisessa.

Puolustusmateriaalia koskevien yhteistyöalueiden sekä Naton yhteisrahoituksen suunnitteluun ja päätöksentekoon on osallistuttu aktiivisesti. Puolustusministeriön johdolla on valmisteltu Naton turvallisuusinvestointiohjelman alustava kansallinen toimintamalli ja samanaikaisesti on valmisteltu kansallisten prosessien yhteensovittamista Naton yhteisrahoitusmekanismiin. Suomi on osallistunut Naton suorituskykyjen kehittämiseen liittyviin monikansallisiin aloitteisiin esimerkiksi avaruuspuolustuksen alueella.

Ministeriö on jatkanut puolustusyhteistyön kehittämistä vahvistaakseen Suomen ja liittokunnan puolustusta keskeisimpien liittolaisten ja kumppanien kanssa kaikissa turvallisuustilanteissa. Kahden- ja monenvälinen puolustusyhteistyö keskeisimpien kumppanimaiden kanssa on ollut tiivistä. Pohjoismaista puolustusyhteistyötä on tiivistetty kahdenvälisesti ja Nordefcon puitteissa. Suomi toimi vuoden aikana Nordefcon puheenjohtajana. Pohjoismaiden puolustusministerit allekirjoittivat päivitetyn Nordefcon yhteisymmärryspöytäkirjan (MoU). Yhdysvaltojen kanssa tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen (Defense Cooperation Agreement, DCA) ensimmäinen täytäntöönpanoasiakirja allekirjoitettiin. Päivitetty versio JEF (Joint Expeditionary Force) -maiden välisestä yhteisymmärryspöytäkirjasta allekirjoitettiin. Puolustusmateriaaliyhteistyö on johtanut konkreettisiin tuloksiin, esimerkkinä CAVS (Common Armoured Vehicle System) -ajoneuvohankkeen laajentuminen.

Nato-jäsenyyteen liittyviä lainsäädännön muutostarpeita on tunnistettu ja valmisteltu. Puolustusvoimien uudeksi lakisäätöiseksi tehtäväksi on lisätty Pohjois-Atlantin liiton yhteinen puolustus (HE 6/2025 vp - 330–334/2025). Ensimmäinen puolustusministeriön johdolla valmisteltu Natoon liittyvä kansainvälinen valtiosopimus Suomen sekä Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä allekirjoitettiin joulukuussa 2025. Puolustusministeriössä on valmisteltu sopimuksen kansalliseen voimaansaattamiseen liittyvää hallituksen esitystä annettavaksi eduskunnalle keväällä 2026. Valtiosopimus täydentää Pariisin pöytäkirjaa ja määrittelee liittokunnan sotilas-esikuntien toimintaa Suomessa.

Reservin yläikäraja nostettiin 65 ikävuoteen (HE 75/2025 vp - 1346–1348/2025). Eduskunnalle annettiin hallituksen esitys (HE 72/2025 vp) ahvenanmaalaisten kotiseutuoikeuden omaavien miesten oikeudesta hakea asevelvollisuuden suorittamisesta vapauttamisen kumoamista sekä sukupuolensa vahvistaneiden henkilöiden mahdollisuudesta jatkaa palvelusta ja kuulua reserviin. Eduskunta hyväksyi lain

(HE 2/2025 vp), jonka perusteella puolustusministeriö voi estää sellaisten henkilöiden tai yhteisöjen kiinteistökaupat, joiden kansalaisuusvaltio on syyllistynyt hyökkäyssotaan ja jonka voidaan arvioida aiheuttavan uhkaa Suomen kansalliselle turvallisuudelle (328/2025). Uudella vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa annetulla lailla (HE 26/2025 vp - 849/2025) uudistettiin kokonaisuudessaan vaarallisten aineiden kuljetusta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa koskevat säännökset. Aluevalvontalakia muutettiin koskien vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen ja valtionaluksen Suomen alueelle tulon liittyvää sääntelyä (HE 185/2024 vp - 85–88/2025). Muutoksilla mahdollistettiin Suomen Pohjois-Atlantin liiton jäsenyyteen liittyvä tarve sujuvoittaa ja yksinkertaistaa maahantulon edellytyksiä.

Tuki Euroopan unionin puolustusulottuvuuden kehittämiseksi jatkuu. Aktiivinen vaikuttaminen on lisännyt kotimaisen puolustusteollisuuden, pienten ja keskisuurten yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyömahdollisuuksia ja niiden saamaa rahoitusta Euroopan puolustusrahastosta (EDF). Suomalaiset teollisuus- ja tutkimustoimijat ovat laajasti edustettuina Euroopan puolustusrahaston hankkeissa.

Ukrainan materiaalituen pitkän aikavälin suunnitelmaa on toimeenpantu. Kertomusvuonna tehtiin neljä päätöstä materiaalituen luovuttamisesta. Osallistumista Naton Ukrainalle annettavaan turvallisuus- ja koulutustukeen vahvistettiin. Lisäksi tehtiin päätös osallistua PURL (Prioritized Ukraine Requirements List) -tukimekanismiin. Ukrainalle annettun materiaali- ja koulutustuen kokonaissumma on yhteensä noin 3,3 miljardia euroa vuoden 2025 lopussa. Euroopan rauhanrahastolta (European Peace Facility, EPF) on haettu takaisinmaksuja luovutetusta materiaalista ja annetusta koulutustuesta.

Puolustusvoimien F-35A-monitoimihävittäjäkaluston hankinnasta ja käyttöön-otosta vastaavan hankkeen toimeenpano etenee suunnitellusti. Suomen ensimmäisen F-35A-monitoimihävittäjän julkistustilaisuus oli joulukuussa Yhdysvalloissa. Puolustusministeri on valtuuttanut Puolustusvoimat hankkimaan F-35A-monitoimihävittäjän kanssa yhteensopivia AMRAAM AIM-120D-3-ohjuksia (Advanced Medium Range Air-to-Air Missile) Yhdysvalloista. Merivoimien taistelualusten korvaamiseksi käynnistetty Laivue 2020 -hanke on rakentamisvaiheessa. Ensimmäisen Pohjanmaaluokan korvetin vesillelaskutilaisuus järjestettiin Raumalla.

Yhteistyö kotimaisen puolustusteollisuuden kanssa on ollut tiivistä. Puolustusministeriön johdolla on laadittu materiaalipoliittisen strategian toimeenpanosuunnitelma sekä on käynnistetty hallitusten välisen hankintamallin ja teollisen yhteistyön toimintaperiaatteiden tarkastelut. Monenvälisiä yhteisymmärryspöytäkirjoja on laadittu erityisesti Naton, EU:n ja F-35 -yhteisön alla tapahtuvaan puolustusmateriaalialan yhteistyöhön liittyen. Ministeriö on käynnistänyt Ukrainalle

uuden tukiohjelman, jolla kohdistetaan tilaukset kotimaan puolustusteollisuudelle. Puolustusministeri valtuutti Puolustusvoimat allekirjoittamaan hankintasopimuksen TNT-räjähdysaineen hankinnasta. Puolustusministeriö on tehnyt vuoden 2025 aikana 18 päätöstä merkittävistä puolustusmateriaalihankinnoista, joista puolet on käsitelty valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa. Puolustustarvikkeiden vienti-, siirto-, koontisiirto- ja kauttakuljetuslupia haettiin yhteensä 658 kappaletta. Myönnettyjen maastavientilupien määrä nousi 12 prosenttia. Puolustustarvikkeiden vientilupia myönnettiin vuonna 2025 noin 900 miljoonan euron arvosta (1,4 miljardia euroa vuonna 2024 ja 667 miljoonaa euroa vuonna 2023). Puolustusministeriö on laatinut useita puolustusmateriaalialan yhteistyöjärjestelyasiakirjoja eri valtioiden kanssa. Järjestelyillä on osaltaan pyritty edesauttamaan puolustusteollisuuden vientiedellytyksiä.

Puolustushallinto on osallistunut kutsuntauudistuksen toimeenpanon valmisteluun yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Kutsuntajärjestelmän kehittäminen koko ikäluokalle kohdennetuilla maanpuolustuspäivillä ja terveystarkastuksilla on edennyt pääosin suunnitellusti. Palveluskelpoisuuden arviointiin liittyvä ennakkoterveystarkastus tehdään jatkossa pääsääntöisesti osana toisen asteen opiskeluterveydenhuoltoa (HE 118/2025 vp - 1394–1398/2025). Yhteisiä kutsunta- ja valintatilaisuuksia on pilotoitu. Ministeriö on käynnistänyt erillisen hankkeen, jonka tavoitteena on edistää kutsuntaikäisten nuorten miesten ja vapaaehtoisen asepalvelukseen hakeutuvien naisten liikunnallista elämäntapaa ja toimintakykyä. Vuonna 2025 varusmiesten, vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien naisten sekä reservin kertausharjoituksessa että Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa olevien asevelvollisten päivärahaa korotettiin (796/2024).

Puolustusministeriö on jatkanut työtä maanpuolustuksen ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamiseksi. Edellytyksiä kesällä 2024 valmistuneen poikkihallinnollisen [tuulivoimaselvityksen](#) kompensaatiomallin edistämiseksi ei ole toistaiseksi löydetty. Puolustushallinto on kuitenkin sitoutunut yhteensovittamisen jatkamiseen.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen tavoitetila 2030 -työryhmän [raportti](#) valmistui. Puolustusministeriö on loppuraportin jatkotoimenpiteenä asettanut vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimeenpanosuunnitelman valmisteluryhmän, jonka tavoitteena on vapaaehtoisen maanpuolustuksen vahvistaminen.

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) [tutkimuksen](#) mukaan suomalaiset haluavat pitää puolustuksen kunnossa: taloudellisesti niukoista ajoista huolimatta puolustusmäärärahojen korottamiselle löytyy tukea, maanpuolustustahtoa on runsaasti ja asevelvollisuutta kannatetaan.

Kyberturvallisuusstrategia ja strategian toimeenpanosuunnitelma luovat pohjan kyberpuolustuksen merkityksen tunnistamiselle osana kokonaisuunpuolustusta. Strategian toimeenpano on aloitettu.

Vaikuttavuustavoite 2: Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky ja kyky sotilaallisen voimankäytön torjuntaan

Suomi Naton ulkorajavaltiona joutuu vastaamaan Venäjän aiheuttamaan uhkaan panostamalla merkittävästi omaan puolustukseensa osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta. Suomen puolustusta, suorituskykyä ja toimintaedellytyksiä parannetaan ja kehitetään perustuen hallitusohjelman ja selontekojen tavoitteisiin ja linjauksiin. Puolustuskyvyn arvioinnissa huomioitavia tekijöitä ovat turvallisuusympäristön asettamat vaatimukset ja turvallisuustilanteen kehittyminen, kyky riittävän valmiuden ylläpitoon, poistuvien suorituskykyjen korvaaminen suunnitellusti sekä Puolustusvoimien tehtävien ja resurssien tasapaino.

Puolustusvoimat saavutti vuonna 2025 tärkeimmät tuloksellisuudelle asetetut tavoitteet ja kykeni täyttämään sille asetetut lakisääteiset tehtävät. Tilannekuvan perusteella ylläpidetään puolustusvalmiutta ja luodaan edellytykset suunnitelmille ja operoinnille. Tilannekuva on muodostettu Suomesta ja lähialueilta sekä turvallisuusympäristöön vaikuttavista keskeisistä tekijöistä. Yhteistoiminta kansainvälisten kumppaneiden kanssa täydentää alueellisen koskemattomuuden valvontaa ja turvaamista. Puolustusvoimat on ylläpitänyt valmiuden ennaltaehkäistä ja torjua Suomeen kohdistuva sotilaallinen voimankäyttö ja sillä uhkaaminen, ja se kykenee kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjumaan sotilaallisen voimankäyttöä puolustus suunnitelman mukaisesti. Riittävät alueellisen koskemattomuuden ja sen valvonnan suorituskyvyt on varmistettu ja alueellinen koskemattomuus on turvattu.

Suomen tarpeisiin rakennettu puolustusjärjestelmä on vahva perusta integroitumiselle liittokunnan yhteiseen pelotteeseen ja puolustukseen. Naton jäsenenä Suomen puolustuksen intressit kattavat kansallisten tarpeiden ohella koko liittokunnan turvallisuutta. Puolustuskykyä ylläpidetään ja kehitetään kaikissa olosuhteissa ottaen huomioon Naton yhteiset tavoitteet ja Naton yhteisrahoituksen mahdollisuudet. Suomen sotilaallisen puolustuksen yhteensovittamista Naton pelotteeseen ja puolustukseen jatketaan ja syvennetään. Puolustusvoimat osallistui Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin Naton edellyttämällä tavalla. Suomi, Ruotsi ja Tanska ovat siirtyneet Naton Joint Force Command Norfolkkin vastualueelle täsmentäen operatiivisen suunnittelun painopistettä. Naton maa-voimajohtoporras MCLCC (Multi-Corps Land Component Command) on aloittanut toimintansa Mikkelissä ja Suomen FLF (Forward Land Forces) -joukkojen kehittämiseen osallistuvia maita on julkaistu Haagin huippukokouksen yhteydessä. Vuonna 2025 Suomi ilmoitti myös tavoittelevansa Naton johtamisjärjestelmäyksikön

perustamista alueelleen. Lisäksi Puolustusvoimat on osallistunut Naton operatiiviseen suunnitteluun. Materiaalista suorituskykyä on turvattu kriittisen materiaalin hankinnoilla sekä Ukrainaan luovutettujen suorituskykyjen korvaushankinnoilla.

Sotilaallisessa puolustusyhteistyössä on keskitytty nykyisten yhteistyömuotojen toimeenpanoon ja kehittämiseen. Suomen liittyminen Natoon on näkynyt merkittävästi kasvaneena liittolaisten ja muiden maiden kiinnostuksena tiivistää sotilaallista yhteistyötä Suomen kanssa. Painopiste on ollut erityisesti Yhdysvaltojen, Norjan, Ruotsin ja Iso-Britannian kanssa tehtävässä yhteistyössä. Puolustusvoimat on kehittänyt puolustusyhteistyöllä ja kansainvälisellä harjoitustoiminnalla valmiutta, yhteensopivuutta ja yhteistoimintakykyä Naton johtamisrakenteessa sekä liittolaisten kanssa.

Suomen sotilaallista puolustuskykyä on kehitetty suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti huomioiden puolustushaarojen ja suorituskykyjen kehittämisen tarpeet. Strategisilla suorituskykyhankkeilla turvataan ilma- ja merivoimien toimintakyky tulevaisuudessa huomioiden toimintaympäristön asettamat vaatimukset. Suorituskykyjen käyttöönottojen merkitys Suomen puolustukselle on kriittinen. Materiaalisen kehittämisen painopiste on maapuolustuksessa, jonka uudistaminen on monitahoinen, pitkäkestoinen ja koko puolustusjärjestelmään vaikuttava kokonaisuus. Materiaalisen suorituskyvyn rakentamiseen on vaikuttanut merkittävästi Euroopan turvallisuustilanne. Ukrainassa käytävä sota on aiheuttanut haasteita puolustusmateriaalin saatavuuteen ja toimitusaikatauluihin sekä vaikuttanut hintojen nousuun. Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on toteuttanut tarkastuksen ”Suorituskykyjen rakentaminen Puolustusvoimien kehittämisohjelmissa” (VTV 14/2025) vuonna 2025. Tarkastuksen perusteella Puolustusvoimat ohjaa ja seuraa kehittämisohjelmia systemaattisesti, mutta suorituskykyjen kokonaisvaltaiseen rakentamiseen tulisi kiinnittää huomiota. Budjetoinnin läpinäkyvyyttä olisi myös syytä parantaa. Lisäksi Puolustusvoimien tulisi varmistaa, että materiaalihankinnat toteutetaan sujuvasti.

Varusmieskoulutukselle asetetut laadulliset ja määrälliset tavoitteet saavutettiin pääasiallisesti. Koulutettujen varusmiesten määrälle asetettu tavoite (21 000) ylitettiin. Palveluksen suorittaneiden määrässä tapahtuneeseen nousuun ovat vaikuttaneet palveluksen aloittaneiden määrän kasvu sekä poistuman pienentyminen. Varusmiesten loppukyselyiden tulokset kuten myös maanpuolustustahto pysyivät korkealla tasolla. Kertausharjoituksissa koulutettavien reserviläisten tavoitemäärästä jäätiiin koulutettujen määrän ollessa yhteensä 21 679. Osa reserviläisistä osallistui useampaan kuin yhteen kertausharjoitukseen. Reserviläiset olivat erittäin tyytyväisiä saamaansa koulutukseen. Palautekyselyjen tulokset pysyivät korkealla tasolla. Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa koulutettujen määrä oli 7 790 jääden hieman alle asetetun 8 000 koulutetun tavoitemäärän.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen (SOTVA) toteuma oli vuonna 2025 yhteensä 103 165 koulutuspäivää, joista Puolustusvoimille kohdentui 60 366 koulutuspäivää (11 607 osallistujaa). Yksilötaitoihin keskittyvää SOTVA-koulutusta voidaan pitää merkittävänä lisänä Puolustusvoimien joukkojen suorituskyvyn kehittämisessä. Puolustusvoimat ja MPK ovat jatkaneet yhteistyössä operatiivisen kumppanuuden rakentamista.

Taulukko 13. Asevelvollisten koulutus

Tuotokset	2023 toteuma	2024 toteuma	2025 tavoite	2025 toteuma
Koulutetut varusmiehet, lukumäärä ¹⁾	19 533	21 158	21 000	21 321
Koulutetut vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset, lukumäärä ²⁾	917	839	1 050	860
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet, lukumäärä	30	30	28	30
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset, lukumäärä ³⁾	28 229	21 302	25 000	21 679
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset/sodan ajan joukkoihin sijoitetut, prosenttia	10,0	7,6	8,9	7,7
Laadunhallinta	2023 toteuma	2024 toteuma	2025 tavoite	2025 toteuma
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue, lukumäärä	2,9	2,8	2,5	2,7
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" arvosana 1–5, varusmiesten loppukysely) ⁴⁾	3,8	3,9	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1–5, reserviläiskysely) ⁴⁾	4,4	4,3	4,0	4,3

1) Sisältää kalenterivuoden aikana koulutettujen varusmiesten ja vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden naisten lukumäärän (ml. RajavartiolaITOS).

2) Sisältää kalenterivuoden aikana koulutettujen vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden naisten lukumäärän (ml. RajavartiolaITOS).

3) Laskua aikasarjassa selittää vuonna 2022 tehty merkittävä tason nosto (vuonna 2021 17 938).

4) Asevelvollisten kyselyiden uudistamisen johdosta 1.1.2024 alkaen tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Taulukko 14. Sotilaallisen maanpuolustuksen menot

	2023 milj. euroa	%	2024 milj. euroa	%	2025 milj. euroa	%
Materiaalisen valmiuden menot	1 475	45,2	1 478	44,2	1 722	46,9
Puolustusmateriaali-hankinnat (pois lukien F-35 ja Laivue 2020)	985	–	1 007	–	1 221	–
Toimintameno-rahoituksella tapahtuva joukkojen varustaminen (pois lukien palkat)	21	–	22	–	24	–
Toimintamenoihin sisältyvät materiaalin kunnossapidon menot (pois lukien palkat)	469	–	449	–	477	–
Kiinteät henkilöstömenot	815	25,0	837	25,0	882	24,0
Kiinteistömenot	303	9,3	336	10,0	332	9,0
Muut sotilaallisen maanpuolustuksen menot	667	20,5	694	20,7	736	20,1
Yhteensä (pois lukien F-35 ja Laivue 2020)¹⁾	3 260	100,0	3 345	100,0	3 672	100,0
Monitoimihävittäjien hankinta (F-35-hankinta)	1 172	–	1 263	–	1 790	–
Laivue 2020 -hankinta	99	–	131	–	217	–
Yhteensä	4 531	–	4 739	–	5 679	–

1) F-35- ja Laivue 2020 -hankkeiden osuus on eritelty taulukossa, koska nämä hankkeet toteutetaan normaalin budjettikehyksen ylittävällä rahoituksella.

Puolustusvoimien palveluksessa oli vuoden 2025 päättyessä 13 709 henkilöä. Henkilöstövoimavaroja on kohdennettu toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen sekä uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen edellyttämiin tehtäviin. Muutokset turvallisuusympäristössä ja -tilanteessa sekä sotilaallinen liittoutuminen ovat edellyttäneet henkilöstöresurssien lisäämistä. Puolustusvoimien henkilöstömäärä kasvoi 451 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia on kehitetty edelleen lisäämällä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa eri toimijoiden kesken, ja niitä on tuettu esimiestoiminnalla, koulutuksilla ja työkyvyn aktiivisen tuen mallilla. Vuonna 2025 toiminta on keskittynyt työkyvyn strategiseen johtamiseen, tilannekuvan muodostamiseen ja ennakoivampiin työkykyä turvaaviin toimenpiteisiin.

Vuoden 2024 [valtioneuvoston puolustusselonteon](#) mukaisesti Suomen puolustuksen keskeiset toimintaedellytykset turvataan. Toimintaympäristön muutoksesta ja Nato-jäsenyydestä aiheutuen ja toimintaedellytysten varmistamiseksi Puolustusvoimien henkilöstörakenteen lisätarpeet ovat aikaisemman 500 henkilötyövuoden lisäyksen ohella 1 500 henkilötyövuoden lisätarve kuluvalle ja seuraavalle vaalikaudelle. Puolustusministeriön henkilöstövahvuutta on tarve myös lisätä selontekokauden aikana.

Vaikuttavuustavoite 3: Turvallinen yhteiskunta sekä varautuminen laajalaisen vaikuttamisen torjuntaan

Suomalaisen yhteiskunnan varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden periaatteella. [Yhteiskunnan turvallisuusstrategia](#) uudistettiin ja hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä tammikuussa 2025. Strategiassa kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Kokonaisturvallisuus muodostaa perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle eli resilienssille. Päämääränä on tarjota yhteinen viitekehys kokonaisturvallisuuden toteuttamiseksi. Varautumisen ohella uutena kokonaisuutena käsitellään häiriötilanteisiin ja kriiseihin vastaamista eli vastetta. Lisäksi korostetaan yksilöitä turvallisuuden avaintoimijoina. Kytkestä EU:n ja Naton kehittyvään resilienssityöhön on vahvistettu.

Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen ympäristön ja yhteiskunnan muutosten vaikutuksia kokonaisturvallisuuden järjestelyihin seurataan ja arvioidaan säännöllisesti Turvallisuuskomiteassa. Komitea sovittaa tarvittaessa yhteen laajoja ja tärkeitä yhteiskunnan varautumista koskevia asiakokonaisuuksia. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta raportoidaan vuosittain valtionjohdolle laadittavalla Yhteiskunnan turvallisuusraportilla. Seuraava raportti valmistuu huhtikuussa 2026.

Laaja-alaisen vaikuttamisen torjunnan perusteena on ennakoiva varautumistyö. Turvallisuusympäristön nopeat muutokset edellyttävät ennakointia, jatkuvaa tilanteen arviointia, tiedonvaihtoa sekä viranomaisten keskinäisen vastuunjaon tunteamista ja valmiutta toimia yhteistyössä.

Puolustusvoimien lakisääteisenä tehtävänä on muiden viranomaisten tukeminen. Puolustushallinnolla on tehtävien edellyttämä valmius tukea suorituskyvyillään, voimavaroillaan ja osaamisellaan muita viranomaisia yhteiskunnan turvallisuusstrategian periaatteiden mukaisesti. Tuki muille viranomaisille sisältää virka-avun sekä osallistumisen pelastustoimintaan. Puolustusvoimilla oli virka-apuun rinnasteisia tehtäviä 430 kappaletta, joista pääosa oli sotilasräjähdeiden tunnistamis- tai raivaamistehtäviä.

Kybervalvonta ja kyberhyökkäyksien torjunta on toteutettu proaktiivisella yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa. Raportointi kybertapahtumista on ollut aktiivista ja kansainvälisten yhteistyökumppanien tietoa on hyödynnetty tehokkaasti.

Vaikuttavuustavoite 4: Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Suomen arktisten lähialueiden ja Itämeren sotilasstrateginen merkitys on kasvanut. Suomi edistää Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan turvallisuutta ylläpitämällä ja vahvistamalla puolustuskykyään. Sotilaallisen kriisinhallinnan painopiste on toimintaympäristön muutosten seurauksena siirtynyt lähemmäksi Eurooppaa ja lähialueita sekä toiminnallisesti muuttunut perinteisestä kriisinhallinnasta lähemmäksi koulutustoimintaa ja tämän tukitoimia. Puolustusministeriö on hallitusohjelman mukaisesti muuttanut osallistumistaan sotilaalliseen kriisinhallintaan. Aktiivinen osallistuminen Naton sotilaalliseen kriisinhallintaan ja Ukrainan tukemisen koulutusoperaatioihin ovat korostuneet.

Kriisinhallinta on keskeinen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan väline, jolla tuetaan konfliktien ratkaisua, konfliktien jälkeistä vakauttamista ja turvallisten yhteiskuntien rakentamista. Puolustushallinnon näkökulmasta kriisinhallinnan vaikuttavuutta voidaan arvioida sen pohjalta, kuinka Puolustusvoimat on kyennyt toimeenpanemaan valtiojohdon päättämät sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot. Laajemmin tarkastellen Suomen kriisinhallintaosallistuminen palvelee Suomen itselleen asettamia ulkopoliittikan, sisäisen turvallisuuden ja puolustuspolitiikan tavoitteita. Osallistumisella on positiivinen vaikutus myös kansalliseen puolustukseen, kriisinhallintaosaamiseen ja suorituskykyjen kehittämiseen. Operaatiotasolla vaikuttavuutta ei ole sen sijaan helppoa konkreettisesti ja yksityiskohtaisesti osoittaa.

Suomen osallistumisen taso pidettiin vuonna 2025 kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean edellyttämällä tasolla. Suomi osallistui yhteensä 11 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon Euroopassa, Afrikassa ja Lähi-Idässä. Kriisinhallintaoperaatioiden osallistumispäätöksiä tarkennettiin ja jatkettiin. Operaatioissa palveli keskimäärin lähes 400 sotilasta ja Suomen osallistuminen Prosperity Guardian -operaatioon päättyi vuoden 2025 helmikuussa. Naton operaatioihin osallistuminen oli konkreettinen esimerkki Suomen sitoutumisesta koko liittouman kattavaan yhteiseen taakanjakoon. Operaatioihin osallistuvien naisten määrä on edelleen alle YK:n tavoitetason. Puolustusvoimilla on valmius tarvittaessa laajentaa Suomen osallistumista nykyisissä kriisinhallintaoperaatioissa.

Taulukko 15. Sotilaallisen kriisinhallinnan menot (ulko- ja puolustusministeriöt), miljoonaa euroa

Käyttökohde	Käytetty				Käytettävissä 2025	Käytetty 2025
	2021	2022	2023	2024		
Libanonin kriisinhallinta- operaatio	27	27	40	36	53	32
Irakin koulutusoperaatio	13	15	16	15	7	3
EUMAM Ukraine -koulutusoperaatio	–	–	7	11	18	11
Kosovon kriisinhallinta- operaatio	3	4	10	11	19	11
Muut kriisinhallinta- menot ja varalla-kohta yhteensä	51	52	48	40	70	38
Yhteensä	94	98	121	113	167	95

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa (2023) on kirjattu tavoite vahvistaa sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä palvelleiden tukitoimia. Puolustusministeriö on yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa edistänyt kriisinhallintaveteraanien palveluita hallitusohjelman mukaisesti aloittamalla muun muassa digitaalisen veteraanikeskuksen perustamisen. Hallinnonaloille on myönnetty yhteensä 250 000 euroa vuodesta 2025 alkaen kriisinhallintaveteraanien terapeuttien lisäkoulutukseen ja digitaalisen palvelukeskuksen perustamiseen. Puolustusministeriö on myöntänyt lisäksi valtionavustusta yhteensä 250 000 euroa käytettäväksi sotilaallisen kriisinhallinnan veteraanien kuntoutukseen ja tukitoimiin vuonna 2025.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Puolustushallinto jatkoi kestävän kehityksen edistämistä vuonna 2025. Nykyisessä turvallisuusympäristössä vakauden ylläpitäminen ja kehittäminen korostuvat kestävyystyön mahdollistajana. Kestävyystavoitteiden mukainen toiminta myös tukee yhteiskunnan vakautta ja turvallisuutta ja puolustushallinnon tehtävien kestävä toteuttaminen turvaa puolustuksen toimintaedellytyksiä. Hallinnonalalle kohdenetut lisäresurssit, lisääntyvä toiminta ja sen kasvavat vaikutukset muuhun yhteiskuntaan tuovat mukanaan myös lisääntyvän vastuun resurssien kokonaiskestävästä käytöstä eri osa-alueilla.

Kestävän kehityksen periaatteita on sisällytetty hallinnonalan strategioihin ja ohjelmiin. Ympäristökriisi ja turvallisuustilanne liittyvät vahvasti toisiinsa. Toiminta- ja turvallisuusympäristön vaatimuksiin vastaamiseen vaikuttaa kyky seurata, ennakoita ja sopeutua ilmastonmuutoksen, energiasiirtymän, luontokadon ja saastumisen vaikutuksiin puolustushallinnossa.

Puolustushallinto on toiminnassaan edistänyt kestävästä kehityksestä vakauden ja turvallisuuden osa-alueella osallistamalla sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja kouluttamalla henkilöitä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin, toteuttamalla varusmieskoulutusta sekä tukemalla muita viranomaisia. Toimintaympäristön muutoksella on ollut laajoja vaikutuksia kriisinhallinnan toimintaedellytyksiin ja tarpeisiin. Erityisesti Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa ja Lähi-idän tilanteen eskaloituminen ovat vaikuttaneet myös Suomen kriisinhallintaosallistumiseen. Ulkomailla operoivia joukkoja tarkastellaan kokonaisuutena, joka koostuu niin sotilaalliseen kriisinhallintaan kuin Naton rauhan ajan tehtäviin sekä Naton ja EU:n valmiusjoukkoihin osallistumisesta.

Sotilaallisessa kriisinhallinnassa korostuvat vahvuudeltaan pienemmät operaatiot ja koulutusmissiot. Operaatiot toimeenpannaan entistä vaativammassa ja vaikeammin ennakoitavissa olosuhteissa. Puolustushallinto on kehittänyt sotilaallisen kriisinhallinnan vaikuttavuusarvioinnin sisäisiä prosesseja sekä peräänkuuluttanut kriisinhallinnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden merkitystä myös kansainvälisissä johto-organisaatioissa.

Puolustusvoimat toimi kansainvälisen asevalvonnan olemassa olevien järjestelyjen ylläpitämiseksi, sopimusjärjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi sekä turvallisuuden lisäämiseksi painottaen asevalvontasopimusten noudattamista ja luottamusta lisääviä toimia.

Puolustushallinto edistää omalta osaltaan kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden toteutumista puolustuksen tarpeet huomioon ottaen. Puolustusvoimat varautuu ja sopeutuu energiajärjestelmän muutokseen kehittämällä energia- ja ilmastoasioiden hallintaa ja energiajohtamisen toimintamallia. Ympäristövastuullisuuden kehittämistä jatketaan sisällyttäen se kaikkeen Puolustusvoimien toimintaan siten, että se tukee puolustuskykyä.

Yhteiskunnan energiamurroksesta aiheutuviin muutoksiin valmistauduttiin ja kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden toteutumista tuettiin [Puolustusvoimien energia- ja ilmasto-ohjelman 2022–2025](#) toimeenpanoa jatkamalla. Energia- ja ilmasto-ohjelman ja päästövähennysten tiekartan päivitykset siirrettiin toteuttavaksi 2027 puolustushallinnon energiatarvestrategian toimeenpanemiseksi.

Puolustushallinto jatkoi [hallinnonalan ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelman](#) toimeenpanoa. Energiasiirtymä otettiin huomioon Puolustusvoimien tukeutumisen järjestelyissä ja suorituskykyjen rakentamisessa ja energiamurrokseen varautumisen tärkeyttä on nostettu strategisessa suunnittelussa. Vuonna 2025 julkaistiin Puolustusvoimien energiajohtamista koskeva konsepti, jonka tavoitteena on operatiivisen toimintakyvyn varmistaminen ja parantaminen varmistamalla energian saatavuus ja energiatehokkuus kaikissa turvallisuustilanteissa samalla minimoiden ympäristövaikutuksia ja tuottaen kustannussäästöjä. Vuonna 2023 valmistuneen Puolustusvoimien päästövähennystiekartan mukaisesti päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi on jatkettu uusiutuvan polttoaineen osuuden lisäämistä maaliikenteessä. Myös meriliikenteessä on lisätty uusiutuvan polttoaineen käyttöä ja jatkettu selvityksiä. Myös sotilasilmailun osalta on jatkettu selvityksiä.

[Puolustusvoimien päivitetty ympäristöstrategia](#) julkaistiin vuonna 2025. Valtakunnalliseen ympäristönsuojeluun panostettiin noin kuusi miljoonaa euroa. Rahoituksesta merkittävin osa käytettiin ampuma- ja harjoitusalueiden ympäristönsuojelun parantamiseen ja ympäristötarkkailuun. Ympäristöriskien tehokas hallinta sekä haittojen ennaltaehkäisy ja minimointi otettiin huomioon kaikessa puolustusvoimien kansallisessa ja kansainvälisessä toiminnassa. Työtä ympäristönäkökohtien huomioimiseksi hankkeissa ja hankinnoissa jatkettiin ja konkretisoitiin Ekologisesti kestävät hankinnat -hankkeessa, jossa on jatkettu ympäristönäkökohtien huomioimista ja kartoitettu hyviä käytäntöjä toiminnan kehittämiseksi.

Puolustushallinnon kestävyysraportointia on osaltaan kehitetty osana vuodesta 2024 tehtyä raportointia ja aloitettu kestävyysraportoinnin mahdollisten muutostarpeiden arviointi ja kehittäminen.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Puolustushallinnossa on lähtökohtana tasa-arvoinen toimintaympäristö ja yhdenvertaiset toimintatavat kaikkia organisaatiossa työskenteleviä, opiskelevia ja asepalvelustaan suorittavia kohtaan. Sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta on seurattu ja hyödynnetty päätöksenteossa sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia laadittaessa.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta varusmiespalveluksessa on edistetty hyödyntämällä varusmiesten palautekyselyistä saatavaa tietoa, lisäämällä koulutusta ja viestintää, tiedottamalla syrjinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisystä ja käsittelystä sekä kehittämällä johtamisosaamista. Varusmiesten yhteismajoittaminen vakiintui toimintatapana vuoden 2025 aikana. Puolustusvoimien antamassa asevelvollisten, kantahenkilökunnan ja kriisinhallintahenkilöstön koulutuksessa ja opetussuunnitelmissa on huomioitu tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Nato-jäsenyyden myötä Puolustusvoimat on sitoutunut kehittämään toimintaa Naton ohjeistuksen mukaisesti.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä tukevan kansallisen toimintaohjelman periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Puolustushallinnon osalta tavoitteena on lisätä naisten määrää sotilaallisissa tehtävissä ja kriisinhallinnassa ja kasvattaa naisten osuutta kriisinhallintahenkilöstöstä vähintään seitsemään prosenttiin. Naisten osuus operaatioissa oli 5,85 prosenttia vuoden 2025 lopussa. Puolustushallinto on ollut mukana Nordefco-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa.

Puolustusvoimat hyödyntää gender-näkökulmaa operatiivisessa toiminnassaan. Gender-näkökulma (Gender in Military Operations, GMO) tarkoittaa toimialueen väestön erityispiirteiden ja tarpeiden huomioimista siten, että esimerkiksi väestön liikehdinnän ja turvallisuustilanteen vaikutus operatiiviseen toimintaan tunnistetaan ja näistä saadaan ajoissa tietoa. Sen avulla tarkennetaan kokonaisvaltaisesti tilannekuvaa ja vahvistetaan henkilöön liittyvää turvaa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö tukee gender-toimintaa esimerkiksi rekrytoinnin ja työhyvinvoinnin keinoin. Tietoa oman joukon rakenteesta, tilanteesta ja käytettävyydestä on mahdollista saada tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarkastelevien mittaristojen avulla. Tällä on vaikutusta kykyyn suorittaa erilaiset tehtävät monimuotoisessa toimintaympäristössä.

5.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Puolustusministeriön hallinnonalalle kohdennetut resurssit ovat mahdollistaneet asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisen hyvällä tasolla. Huolimatta toimintaympäristön haastavuudesta, hallinnonalan taloudellisuus ja tuottavuus kehittyivät kokonaisuutena myönteisesti. Puolustusvoimat saavutti sille asetetut toiminnan tuottavuuden ja taloudellisuuden tavoitteet. Maksullisen toiminnan kannattavuudessa ja reserviläispäivän hinnassa tavoitteet ylitettiin ja varusmiespäivän hinnassa Puolustusvoimat jäi ainoastaan niukasti tavoitteesta. Puolustusministeriön osalta maksullisen toiminnan tulot kasvoivat 11 prosenttia.

Puolustusministeriön hallinnonalalla Puolustuspolitiikka ja hallinto -luvun määrärahoihin lukeutuu puolustusministeriön toimintamenot (27.01.01) ja hallinnonalan arvonnisäveromenot (27.01.29) sekä jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (27.01.66). Arvonnisäveromenot kasvoivat 105 miljoonalla eurolla edellisvuoteen verrattuna johdettujen pääasiassa materiaalihankintojen lisääntymisestä. Talousarvion momentin 27.01.66 menot aiheutuivat Naton jäsenmaksuista ja rahoitusosuuksista, jotka kasvoivat yli miljoonalla eurolla vuoteen 2024 verrattuna.

Sotilaallisen maanpuolustuksen (27.10) painopistealueita hallinnonalalla olivat puolustuskyvyn kehittäminen ja vahvistaminen, toiminnan ja valmiuden tason ylläpitäminen, Ukrainalle annettava materiaali- ja koulutustuki sekä sotilaallisen liittoutumisen edellyttämät toimenpiteet. Sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahojen käyttö kasvoi 940 miljoonaa euroa vuoteen 2024 verrattuna. Menojen kasvu aiheutui pääosin strategisten hankkeiden (monitoimihävittäjien hankinta ja Laivue 2020 -hankinta) määrärahojen käytöstä, missä menot kasvoivat 613 miljoonaa euroa vuoteen 2024 verrattuna. Puolustusvoimien kiinteistömenot pysyivät lähes vuoden 2024 tasossa ollen 332 miljoonaa euroa (336 miljoonaa euroa vuonna 2024). Puolustusministeriö asetti vuonna 2025 työryhmän arvioimaan momentin 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat) määrärahojen budjetointia ja hallinnointia tarkoituksena määrärahojen tehokkaampi käyttö Puolustusvoimien tarpeisiin. Työtä jatketaan vuonna 2026.

Sotilaalliseen kriisinhallintaan (27.30) kohdentui menoja puolustusministeriön hallinnonalan lisäksi myös ulkoministeriön hallinnonalalle (24.10 Kriisinhallinta) yhteensä 18 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Vuonna 2025 Suomi osallistui yhteensä 11 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon ja osallistumisen taso pidettiin kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean edellyttämällä tasolla.

Puolustusvoimat täytti lakisääteiset tehtävänsä vuonna 2025. Ydintehtävän vaatima valmius sekä koulutuksen ja toiminnan taso toteutui hyvin. Puolustusvoimat on jatkanut Nato-jäsenyyden yhteensovittamista ja suorituskyvyn suunnitelmallista rakentamista. Varusmieskoulutus toteutettiin suunnitelman mukaisesti ja tuotettujen joukkojen koulutustaso saavutti asetetut tavoitteet. Palveluksen aloitaneiden ja kotiutuvien varusmiesten ja vapaaehtoisten naisten määrät kasvoivat. Kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten määrällistä tavoitetta ei saavutettu. Toiminnan taso ja määrä edellyttivät puolustushallinnon henkilöstöressurssien lisäämistä. Puolustusvoimien henkilömäärä oli vuoden lopussa 13 709 henkilöä kasvaen 451 henkilöllä vuodesta 2024. Puolustusvoimien toimintamenojen käyttö kasvoi 112 miljoonaa euroa vuodesta 2024, mistä kiinteiden henkilöstömenojen kasvu oli 45 miljoonaa euroa. Keskimääräinen henkilötyövuoden hinta oli 2,5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024.

Valtiotalouden tarkastusvirasto (VTV) toteutti tarkastuksen Korruption torjunnan edellytykset valtionhallinnossa, jossa selvitettiin valtion viranomaisten edellytyksiä torjua korruptiota tuloksellisesti omassa toiminnassaan. Tarkastuksen kohteina olivat valtionhallinnon organisaatiot ja syventävän tarkastuksen kohteena Puolustusvoimat. Tarkastuksen johtopäätökset eivät sisällä johtopäätöksiä puolustushallinnon taloudellisuuden ja tuottavuuden näkökulmasta vaan niissä todetaan, että valtion viranomaisten edellytyksissä torjua korruptiota tuloksellisesti omassa toiminnassaan on vaihtelevia kehittämistarpeita, eikä tarkastuksen pohjalta siten ole tarkoituksenmukaista antaa yksittäisiä suosituksia organisaatioittain. Yleisesti valtionhallinnon organisaatioiden tulisi lujittaa korruptioriskien tunnistamista osana riskienhallintaansa.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Valtionhallinnon tuottavuusohjelmalla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyystavoitetta. Puolustusministeriön hallinnonalalla toiminnan painopiste on Nato-yhteensovittamisen ja liittolaisvelvoitteiden täyttäminen. Velvoitteiden toimeenpano aiheuttaa merkittäviä lisämäärärahatarpeita tällä ja seuraavalla hallituskaudella. Puolustusministeriön hallinnonalalle ei ole perustettu erillistä tuottavuusohjelmaa sille osoitettujen tavoitteiden suhteellisen vähäisyyden takia.

Puolustusministeriön hallinnonalalla on hyödynnetty digitalisaation mahdollisuuksia tehostaa julkisen sektorin toimintaa. Valtiontalouden haastava tilanne huomioiden, puolustushallinto arvioi toimintaansa myös kustannustietoisuuden ja tarkoituksenmukaisen toiminnan näkökulmasta. Puolustusvoimat on esimerkiksi osallistunut digitaalisen asiain edistämisen tavoitteisiin sekä julkisen sektorin tilaohjelman tavoitteisiin osana toimintansa kehittämistä ja sopeuttamista

muuttuneeseen turvallisuusympäristöön ja Nato-liittolaisuuteen suhteuttaen. Hallinnonalalla on vuonna 2025 toteutettu lisäksi muita toimenpiteitä, joita ovat olleet muun muassa tulokertymien tarkastelu maksuasetusvalmistelujen yhteydessä sekä valtionavustustoimintaan liittyvä kehittäminen. Puolustusministeriön hallinnonalan suorat toimintameno-, valtionavustussäästö- ja tuottavuustoimenpiteet olivat yhteensä noin 23 miljoonaa euroa vuonna 2025 kohdennettuna momenteille 27.10.01 (Puolustusvoimien toimintamenot) ja 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat). Lisäksi vuonna 2025 poistui käytöstä Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (27.01.21). Vuotuinen tuottavuusmääräraha on ollut yhteensä noin kolme miljoonaa euroa.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Puolustusministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Puolustusvoimien tilinpäätös 2025](#)

6 Valtiovarainministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Valtiovarainministeriön osuus **40 721 milj. €**

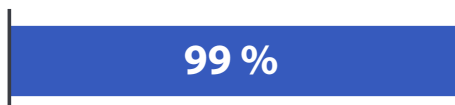

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 6 830 milj. €
- Siirtomenot 33 258 milj. €
- Sijoitusmenot 0 milj. €
- Muut menot 176 milj. €

Määrärahojen käyttöprosentti

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

VM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
28.01	Hallinto	243	213	216
28.10	Verotus ja tulli	740	769	794
28.20	Palvelut valtioyhteisölle	57	45	48
28.30	Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	142	127	117
28.40	Valtion alue- ja paikallishallinto	70	73	63
28.50	Eläkkeet ja korvaukset	5 703	5 977	6 040
28.60	Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot	12	13	16
28.70	Valtionhallinnon kehittäminen	58	85	156
28.80	Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	322	350	310
28.89	Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus	21 127	24 615	26 255
28.90	Kuntien tukeminen	3 633	3 354	3 922
28.91	Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	81	58	47
28.92	EU ja kansainväliset järjestöt	2 223	2 005	2 280
28.99	Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	0,3	0,2	0,3
28	VM:n hallinnonala yhteensä	34 411	37 684	40 265
36.01	Valtionvelan korko	2 306	3 183	2 988
36.09	Muut menot valtionvelasta	17	23	25
36	Valtionvelan korot yhteensä	2 323	3 206	3 013

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Valtiovarainministeriössä **12 087 henkilötyövuotta**

Virastot **11** KPL

- Verohallinto
- Tulli
- Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet
- Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
- Tilastokeskus
- Valtiokonttori
- Digi- ja väestötietovirasto
- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Rahoitusvakausvirasto
- Aluehallintovirastot 6 kpl
- Ahvenanmaan valtionvirasto

Rahastot **2** KPL

- Valtion Eläkerahasto
- Rahoitusvakausrahasto

Liikelaitokset **1** KPL

- Senaatti-kiinteistöt

Yhtiöt **6** KPL

- DigiFinland Oy
- Fingrid Oyj
- Gasgrid Finland Oy
- Hansel Oy
- HAUS kehittämiskeskus Oy
- Maakuntien tilakeskus Oy
- Suomen Yliopistokiinteistöt Oy

Keskeiset hallinnolliset muutokset

Suomen Yliopistokiinteistöjen valtion omistamien osakkeiden omistajahallinta siirrettiin Senaatti-kiinteistöiltä valtiovarainministeriölle 1.1.2025 alkaen.

Hallinnonalaan liittyviä tunnuslukuja

Suomen väkiluku
(lähde: Tilastokeskus)

5 656 900 henkilöä

Verohallinnon keräämien verojen
nettokertymä (lähde: Verohallinto)

83,8 mrd. €

Tuonnin arvo
(lähde: Tulli)

75,2 mrd. €

Valtion maksuliikkeen volyyymi
(lähde: Palkeet)

82,5 mrd. €

6.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Valtiovarainministeriön toimintaympäristön epävarmuus lisääntyi vuoden 2025 aikana usealla tasolla. Globaali epävarmuus on kasvanut merkittävästi samalla kun Euroopan turvallisuustilanne on säilynyt jännitteisenä Venäjän aggressiivisen toiminnan vuoksi. Epävarma taloudellinen ja geopoliittinen tilanne ylläpitää korkeita riskitasoja myös jatkossa niin rahoitusvakauden kuin turvallisuuden näkökulmasta.

Pankkisektori on toistaiseksi kestänyt hyvin epävakaan toimintaympäristön haasteet sekä kansainvälisesti että Suomessa. Rahoitusmarkkinasäätelyyn kohdistuvat muospaineet kasvoivat merkittävästi vuoden 2025 aikana. Aiemmin hyväksytyjen sääntelyuudistusten voimaantuloa on lykätty tai esitetty peruttaviksi sekä EU-tasolla että Suomessa.

Suomen bruttokansantuotteen volyyymi kasvoi 0,2 prosenttia vuonna 2025. Vuoden viimeisellä neljänneksellä bruttokansantuote kasvoi 0,4 prosenttia. Tätä ennen bruttokansantuote oli viimeksi kasvanut heinä-syyskuussa 2024, joten koko vuoden 2025 positiivinen kasvuluku pohjasi pääasiassa siihen, että vuoden 2024 alkupuolella bruttokansantuotteen volyyymi oli vielä matalammalla tasolla. Talouskasvua loka-joulukuussa vauhdittivat investointien sekä yksityisen kulutuksen kasvu.

[Tullin ennakkotilaston](#) mukaan Suomen tavaravienti kääntyi nousuun vuonna 2025. Viennin arvo kasvoi 3,0 prosenttia verrattuna vuoteen 2024. Viennin volyyymi kasvoi 3,8 prosenttia, mutta vientihinnat jatkoivat laskuaan 1,2 prosentilla. Vienti oli arvoltaan 74,3 miljardia euroa. Tavaratuonnin arvo nousi 0,4 prosenttia edeltävään vuoteen verrattuna. Myös tuonnin volyyymi kääntyi kasvuun 2,9 prosenttia, mutta tuontihinnat laskivat 1,0 prosenttia. Tavaratuonti oli arvoltaan 75,2 miljardia euroa.

Valtion korkomenot lähtivät ennätyskellisen alhaiselta tasolta jyrkkään kasvuun vuonna 2022. Vuonna 2025 valtion korkomenojen kasvu tasaantui 3,0 miljardiin euroon, mikä on 0,2 miljardia euroa vähemmän kuin vuonna 2024.

Julkisessa taloudessa on mittava kestävyysvaje suhteessa bruttokansantuotteeseen. Suurin syy rahoituksen epätasapainoon on väestön ikääntyminen, joka on jo kasvattanut eläkemenoja ja luo tulevana vuosikymmeninä merkittäviä kasvupaineita terveydenhuollon ja hoivan menoihin. Samalla julkisen talouden rahoituspohja kehittyy heikosti, kun työikäisen väestön määrän odotetaan supistuvan. Ikääntyvän väestön määrä ja maan sisäinen muuttoliike on Suomessa erilaista eri alueilla. Samalla, kun kaupunkiseudut kasvavat ja työikäisen väestön määrä pysyy huoltosuhteen kannalta tarkasteltuna suhteellisesti tasapainoisena, haja-asutusalueilla väestö vähenee ja ikääntyvän väestön osuus kasvaa merkittävästi.

Osana valtion aluehallinnon uudistusta annettiin laki Lupa- ja valvontavirastosta. Virastoon koottiin 1.1.2026 alkaen aluehallintovirastojen, Valviran sekä ELY-keskusten ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueiden tarkoituksenmukaiset lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät. Toimeenpano toteutui hyvin ja virasto pystyi aloittamaan toimintansa suunnitellusti ja ilman häiriöitä.

Väestön ikääntyminen, kohonneet kustannukset ja työvoimapula haastoivat vuonna 2025 edelleen hyvinvointialueita uudistamaan toimintaansa palvelujen järjestämistehtävässä onnistumiseksi ja talouden tasapainottamiseksi. Hyvinvointialueet järjestivät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut kokonaisuutena paremmin kuin kunnat aiemmin, mutta alueet eriytyvät sekä toiminnassa että taloudessa. Keskimäärin alueiden kyky järjestää palveluja parani vuoden 2025 aikana. Päätöksentekokyky alueilla pysyi pääsääntöisesti hyvänä, vaikka aluevaltuustokausi vaihtui kesän 2025 aikana. Osalla alueista oli kuitenkin edelleen merkittäviä päätöksentekoon liittyviä vaikeuksia, jotka heijastuvat palveluiden kehittämiseen, rakenteellisten muutosten etenemiseen sekä talouden tasapainotukseen. Valtion ohjausta tehostettiin käynnistämällä kolmelle alueelle arviointimenettely. Lisäksi muita valtion ohjauksen erillismenettelyjä oli käynnissä vuonna 2025 runsaasti. Hyvinvointialueiden järjestämisvastuun toteutumista, kustannuskehitystä ja kustannusten kasvun hallintaa tarkasteltiin kunkin alueen osalta loppuvuonna 2025 järjestetyissä valtion ja alueiden neuvotteluissa.

Kuntien tehtäväkokonaisuutta muutti työ- ja elinkeinopalvelujen (TE-palvelut) siirtyminen kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lukien. Työ- ja elinkeinopalvelujen uudistus siirsi työvoimapalvelujen järjestämisvastuun sekä laajemman työttömyys-etuuksien rahoitusvastuun kunnille. TE-palveluiden uudistuksen sekä aiemmin toteutetun sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen uudistuksen myötä kuntien tehtävissä korostuvat nyt aiempaa vahvemmin sivistys ja opetus, työllisyys, elinvoiman edistäminen, alueen kehittäminen ja alueellisen talouskasvun tukeminen.

Ikärakenteen muutokset ja väestön kasvun keskittyminen kaupunkiseuduille vaikuttavat myös kuntien väestöpohjaan ja taloudelliseen kantokykyyn, mikä näkyy kuntien edelleen jatkuvana eriytymiskehityksenä. Vuonna 2025 kuntapolitiikassa jatkettiin normien keventämisen ja tehtävien tarkastelun ohjelman toteuttamista.

Etätyö, paikkariippumattomuus, käyntiasioinnin väheneminen digitalisaation edessä ja yhteiskäyttöiset tilat vähentävät julkisen hallinnon tilatarpeita ja lisäävät tarvetta asiakaspalveluiden kokoamiseen. Valtion palvelu- ja toimitilaverkkoa uudistetaan valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen valtakunnallisen suunnitelman 2024–2027 ja valtion toimitila- ja kiinteistöstrategioiden avulla sekä valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeessa.

Kansainvälisen turvallisuustilanteen jatkuminen epävarmana on edellyttänyt tieto- ja kyberturvallisuuden sekä varautumisen kehittämistoimia, joita on toteutettu Suomen Kyberturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman 2024–2035 mukaisesti. Kyberturvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden parantamistoimia on kohdistunut muun muassa valtion yhteisiin tieto- ja viestintätekniisiin palveluihin sekä verkko- ja infrastruktuuripalveluihin. Kriittisen infrastruktuurin tiedon avoimuutta tarkastellaan uudelleen huomioiden kansallinen turvallisuus. Viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen sekä turvallisuuskriittisten tuotteiden tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointia koskevien säädösten uudistamista on valmisteltu.

Taulukko 16. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Toivottua heikompi yleinen talouskehitys ja julkisen talouden heikkeneminen merkittävästi.	Euroopan ja euroalueen maiden taloudellinen tilanne on kriisien vuoksi edelleen häiriöaltis. Kansainvälinen toimintaympäristö ja turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut ja on poikkeuksellisen epävaka, ja samaan aikaan monilla Euroopan mailla on erittäin heikko kyky kestää uusia talouden sokkeja. Valtiontalouden vastuita ja riskejä kuvataan tarkemmin vuosikertomuksen luvussa 4.2.7.	Valtiovarainministeriö tuottaa julkisen talouden näkymiä koskevaa tietoa sekä ehdotuksia julkisen talouden vahvistamiseksi.	Melko todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Valtionvelan, ehdollisten vastuiden ja takausten huomattava kasvu.	Suuri ja kasvava valtionvelka, ehdolliset vastuut ja takausten huomattava kasvu muodostavat riskin julkiseen talouteen. Valtio pystyy kantamaan taloudellisia riskejä aiempaa huonommin, koska taloudelliset vastuut ovat kasvaneet voimakkaasti ja talouden kasvunäkymät pysyvät maltillisina. Valtionvelka on sekä nimellisarvoisesti että suhteessa talouden kokoon kasvanut huomattavasti. Valtion riskiasemaan ja riskinkantokykyyn vaikuttavat myös takaus- ja takuuvastuut, joiden riskejä lisää niiden voimakas keskittyminen tietyille toimialoille ja yrityksille.	Valtiovarainministeriön Katsauksessa valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin tuotetaan päätöksentekoon tietoa taloudellisten vastuiden tilannekuvasta.	Erittäin todennäköinen / vakava
Rahoitusmarkkinoiden häiriötilanteet.	Rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin häiriöt ja kriittisten järjestelmien käytön estyminen voivat vaarantaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kuten väestön vähimmäistoimeentulon turvaamisen sekä maksujen tekemisen, välittämisen ja vastaanottamisen jatkuvuuden.	Rahoitusvakausturvastolla on tarvittaessa mahdollisuus ottaa käyttöön yhteiskunnan kriittisten maksupalvelujen turvaamiseksi perustettu huoltovarmuustilijärjestelmä sekä valmius ottaa käyttöön pankkien kriisinvälittäjävälineitä.	Melko todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Digitaalisen toimintaympäristön uhkien moni- mutkaistuminen.	Valtiovarainministeriön hallinnonalalla on suuri määrä valtion ja koko yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiä tietojärjestelmiä. Valtori varmistaa normaali- ja poikkeusoloissa valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten yhteistoiminnan edellyttämän viestinnän häiriöttömyyden ja jatkuvuuden.	Uhka- ja häiriöhallinnan ylläpito, ohjeistus ja yhteistyö, yhteiset kyberturvapalvelut, harjoitukset.	Melko todennäköinen / vakava

6.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

6.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Kestävä julkinen talous

Talouspolitiikan arviointineuvoston raportin ja Valtiontalouden tarkastusviraston laatiman finanssipolitiikan valvonnan raportin mukaan hallitus ei näillä näkymin saavuta julkisen talouden vahvistamista koskevia keskeisiä tavoitteitaan kuluvan hallituskauden aikana. Julkisen velkasuhteen kasvu ei ennusteiden mukaan taitu hallitusohjelmassa kuvatulla tavalla, ja varsinkin julkisen talouden alijäämä jäänee selvästi hallitusohjelman tavoitetta suuremmaksi.

Valtiovarainministeriö on syksyllä 2025 arvioinut julkisen talouden kestävyysvajeen olevan noin 2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen eli noin seitsemän miljardia euroa vuoden 2029 tasolla. Vuoden 2025 kevääseen nähden arvio kestävyysvajeen suuruudesta ei ole olennaisesti muuttunut.

Hallitus päätti kevään 2025 puoliväliriihessä toimista talouskasvun vauhdittamiseksi ja kasvutoimien rahoittamiseksi. Osana kasvutoimien rahoitusta kohdistettiin valtionhallinnon toimintamenoihin 130 miljoonan euron vuosittaisen lisäsäästö

vuodesta 2026 alkaen. Syksyn 2025 budjettiriihessä hallitus päätti myös uusista julkisen talouden velan kertymistä vähentävistä sopeutustoimista vuodelle 2027. Toimilla parannetaan julkisen talouden tilannetta.

Marraskuussa 2025 annettiin hallituksen esitys (HE 167/2025 vp), joka sisältää uuden kansallisen finanssipoliittisen säännön. Suomi panee uudella sääntelyllä myös täytäntöön EU:n finanssipoliittiset säännöt. Hallituksen esitys perustui valtiovarainministeriön työryhmän esitykseen ja parlamentaariseen sopimukseen julkisen talouden hoitamisesta. Esitys hyväksyttiin pienin muutoksin 19.12.2025.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu taloustilanne jatkoi heikkenemistään säilyen kuitenkin parempana kuin talousarvioissa ennakoitiin. Edellisvuoden tapaan vuosikate riitti kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja. Tilikauden tulos säilyi positiivisena ollen 0,7 miljardia euroa. Heikentyneen vuosikatteen ja korkeahkon investointitason myötä toiminnan ja investointien rahavirta oli 0,84 miljardia euroa negatiivinen, minkä seurauksena lainamäärä kasvoi hieman vajaalla 0,8 miljardilla eurolla noin 21,3 miljardiin euroon.

Suomen verovaje on säilynyt kansainvälisesti vertaillen alhaisena. Verovaje on lainmukaisen verokertymän ja todellisen verokertymän erotus. Mitä pienempi verovaje on, sitä paremmin verot on peritty oikean suuruisina ja oikeaan aikaan niiltä, joilta ne lakien mukaan on tarkoitus kantaa. Verohallinnon uusimpiin tietoihin perustuvan laskelman mukaan arvonlisäveron verovajeen vuosikohtainen arvio oli noin 670 miljoonaa euroa vuonna 2024, mikä vastaa noin kolmea prosenttia lainmukaisesta verokertymästä. Kansainvälisesti vertaillen arvonlisäverovaje on Suomessa suhteellisen pieni. Henkilöasiakkaiden tuloverotuksessa Verohallinto on arvioinut verovajetta merkittävimpien vähennysten osalta. Verovuodelta 2024 arviolta 200 miljoonaa euroa tuloveroja jäi keräämättä väärin ilmoitettujen vähennysten seurauksena, mikä vastaa noin puolta prosenttia määrättyistä ansio- ja pääomatuloveroista.

Rahoitusvakausviraston kansalliseen huoltovarmuuteen ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvä tehtävä ylläpitää huoltovarmuustilijärjestelmää on vakiintunut. Tehtävä liittyy päivittäismaksamisen turvaamiseen poikkeusoloissa ja normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa. Uutena toimenä rahoitusmarkkinoiden varautumisen tason kohottamiseksi annettiin vuonna 2025 valtiovarainministeriön asetus luottolaitosten valmiussuunnittelun perusteista.

Julkista taloutta käsitellään laajemmin hallituksen vuosikertomuksen kertomusosan luvuissa 2.1 ja 4.

Vaikuttavuustavoite 2: Sosiaalisesti kestävä talouskasvu

Talouskehitys on ollut koko hallituskauden ajan heikkoa sekä työllisyydellä että bruttokansantuotteen kasvulla mitattuna. Suomen työttömyysaste on lähtenyt nousuuralle, kun euroalueen työttömyysaste on jatkanut loivasti alenevalla trendillä. Sosiaalisesti kestävä talouskasvun tavoitteita ei ole saavutettu.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisiä oli vuonna 2025 12 000 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien määrä kasvoi 40 000 henkilöllä ja työnhakijoiksi rekisteröityneitä työttömiä oli 62 000 enemmän. Vuoden 2025 20–64 vuotiaiden työllisyysaste oli 76 prosenttia (76,7 prosenttia vuonna 2024). Miesten työllisyysaste laski 0,5 prosenttiyksikköä ja naisten 1,0 prosenttiyksikköä vuodesta 2024. 15–74-vuotiaiden työttömyysaste oli keskimäärin 9,7 prosenttia vuonna 2025, mikä oli 1,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2024.

Tilastokeskuksen tulonjakotilaston perusteella tuloerot kasvoivat vuonna 2024 edellisvuoteen verrattuna. Alimman tulokymmenyksen reaalitytulot laskivat 0,6 prosenttia vuonna 2024 edellisvuoteen verrattuna. Väestön suurituloisimman kymmenesosan reaalitytulot nousivat 3,5 prosenttia vuodesta 2023 vuoteen 2024. Keskituloisten tulot nousivat noin 2,2 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2022. Suhteellisia tuloeroja kuvaava Gini-kerroin sai vuonna 2024 arvon 28,4 prosenttia, mikä on 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2023. Gini-kerroin on vaihdellut 26,8 ja 29,5 prosentin välillä 2000-luvulla.

Ansiotuloveroperusteisiin tehtiin täysimääräinen indeksitarkistus muihin kuin kolmeen ylimpään tuloiluokkaan. Ylin marginaaliveroaste alennettiin noin 52 prosenttiin, ja teknisestä toteutuksesta seuraavaa eläketulon verotuksen kiristymistä lievennettiin keventämällä eläketulon lisäveroa. Pieni- ja keskituloisten verotusta kevennettiin kasvattamalla työtulovähennystä. Lisäksi työtulovähennyksen lapsikorotusta kasvatettiin. Työn verotusta kevennettiin yhteensä noin yhdellä miljardilla eurolla. Veropohjaa vahvistettiin poistamalla työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus sekä palkansaajien työhuonevähennys, ja poistamalla työsuuhdepolkupyöräedun verovapaus uusilta sopimuksilta. Vuoden aikana valmistellut muutokset tulevat voimaan vuonna 2026.

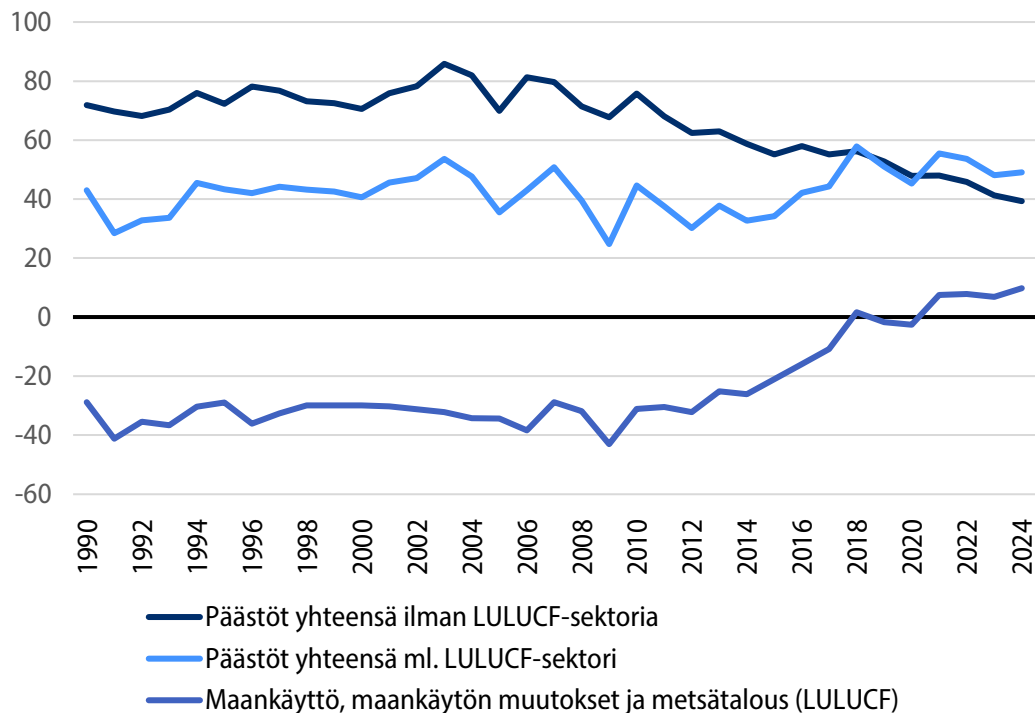
Vaikuttavuustavoite 3: Ekologisesti kestävä kasvu

Maankäyttösektorin (LULUCF) heikon toteuman vuoksi ekologisesti kestävä kasvun tavoitetta ei Suomen kasvihuonepäästöjen kehityksen osalta saavutettu. Maankäyttösektorin päästö- ja nieluarvioihin liittyy kuitenkin menetelmällistä epävarmuutta.

Kasvihuonekaasupäästöjen trendi ilman maankäyttösektoria on ollut laskeva viime vuosina. Tilastokeskuksen virallisten vuoden 2024 kasvihuonekaasutilastojen mukaan vuoden 2024 kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria laskivat viisi prosenttia edellisvuodesta ja olivat 45 prosenttia pienemmät kuin vuonna 1990. Suurimmillaan päästöt ovat olleet vuonna 2003, jolloin niitä oli lähes 86 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia. Maankäyttösektorin päästöjen ja poistumien summa oli 9,8 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia eli sektori oli nettopäästölähde. Nettopäästöt, eli kaikkien sektoreiden (mukaan lukien maankäyttösektori) yhteenlasketut päästöt ja nielut, kasvoivat kaksi prosenttia vuonna 2024 edellisvuodesta ja olivat 49,1 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia. Erityisesti kivihiilen ja turpeen polton korvautuminen sähköntuotannossa ydinvoimalla sekä vesi- ja tuulivoiman tuotannolla mahdollistivat energiaperäisten kasvihuonekaasupäästöjen laskun noin 1,8 miljoonalla tonnilla CO₂-ekvivalenttia vuonna 2024.

Päästökaupasektorin päästöt vähenivät vuonna 2024 14 prosenttia edellisvuodesta. Taakanjakosektorin päästöt pysyivät lähes ennallaan ja ylittivät EU:n vuodelle 2024 asettaman päästökiintiön.

Kuvio 2. Suomen kasvihuonekaasupäästöt 1990–2024, miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia

Lähde: Tilastokeskus 13.3.2026

Taulukko 17. Kasvihuonekaasupäästöt sektoreittain, miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia

Sektori	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Energiasectori	38,8	34,2	34,1	32,7	28,4	26,7
Teollisuusprosessit ja tuotteiden käyttö	5,5	5,2	5,5	5,1	4,9	4,6
Maatalous	6,4	6,4	6,5	6,2	6,2	6,4
Jätteen käsittely	2,0	1,9	1,8	1,7	1,6	1,6
Päästöt yhteensä ilman LULUCF-sektoria	52,8	47,8	48,0	45,8	41,2	39,3
Maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous (LULUCF)	-1,7	-2,6	7,5	7,9	6,9	9,8

Lähde Tilastokeskus 13.3.2026

Valtiovarainministeriö edisti ekologisesti kestävästä talouskasvusta muun muassa verotukseen, talousarvioon ja sen määrärahoihin, rahoitukseen ja rahoitusmarkkinasääntelyyn, kansallisen ilmastopolitiikan ja EU:n ilmastopolitiikan suunnitteluun ja toimeenpanoon sekä julkisen hallinnon kehittämiseen ja ohjaukseen liittyvin toimin.

Energiaintensiivisten yritysten veron palautuksen supistaminen lisäsi energia-intensiivisten yritysten päästöohjausta kertomusvuonna, mutta vaikutus energia-verotuksen päästöohjauksen kokonaistasoon arvioitiin vähäiseksi muutoksen koskiessa suhteellinen pieniä osaa fossiilisten polttoaineiden kokonaiskulutuksesta.

Kertomusvuonna hiilineutraalisuuteen liittyvien määrärahojen taso nousi hiukan vuoden takaisesta. Määrärahatasoon vaikutti alentavasti hallitusohjelman mukaiset julkisen talouden sopeutustoimet. Toisaalta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus, josta merkittävä osa kohdistuu hiilineutraaliutta tukeviin määrärahoihin, korotti edelleen määrärahatasoa.

[Kokonaistaloudellisen ennusteen tausta-analyysi 2025](#) -raportissa julkaistiin projektio ilmaston lämpenemisen vaikutuksista julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä sekä käsiteltiin vihreän siirtymän investointeja ja niiden rahoitusta.

Vaikuttavuustavoite 4: Valtionhallinto toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti

Luottamus- ja Maine 2025 -tutkimuksessa seurataan luottamuksen kehittymistä kansalaisten keskuudessa 25 tunnetuimman julkishallinnon toimijan keskiarvon kautta. Näiden organisaatioiden ansaitsema luottamusindeksi oli 3,50 eli sama kuin vuonna 2024. Valtiovarainministeriö seuraa kyselyillä virkamiesten ja kansalaisten käsityksiä valtionhallinnon virkamiesetiikan tilasta. Vuonna 2025 julkaistun [virkamieskyselyn](#) mukaan valtionhallinnon ydinarvot ovat varsin pysyviä (muun muassa laillisuus, puolueettomuus, asiantuntemus, avoimuus) ja ne toteutuvat hyvin myös käytännössä (6 prosenttia vastaajista eri mieltä). Varsinkin asiantuntijat pitivät liian kireää työtahtia ja resurssiniukkuutta yleisimpinä eettisinä ongelmina. Lahjontaa ei käytännössä havaittu. Suomi oli vuoden 2025 [korruptioindeksissä](#) toiseksi paras maa Tanskan jälkeen. OECD:n [tutkimuksen](#) mukaan luottamus hallintoon on vahvinta niissä maissa, joissa virkamiesten integriteetti nähdään korkeana.

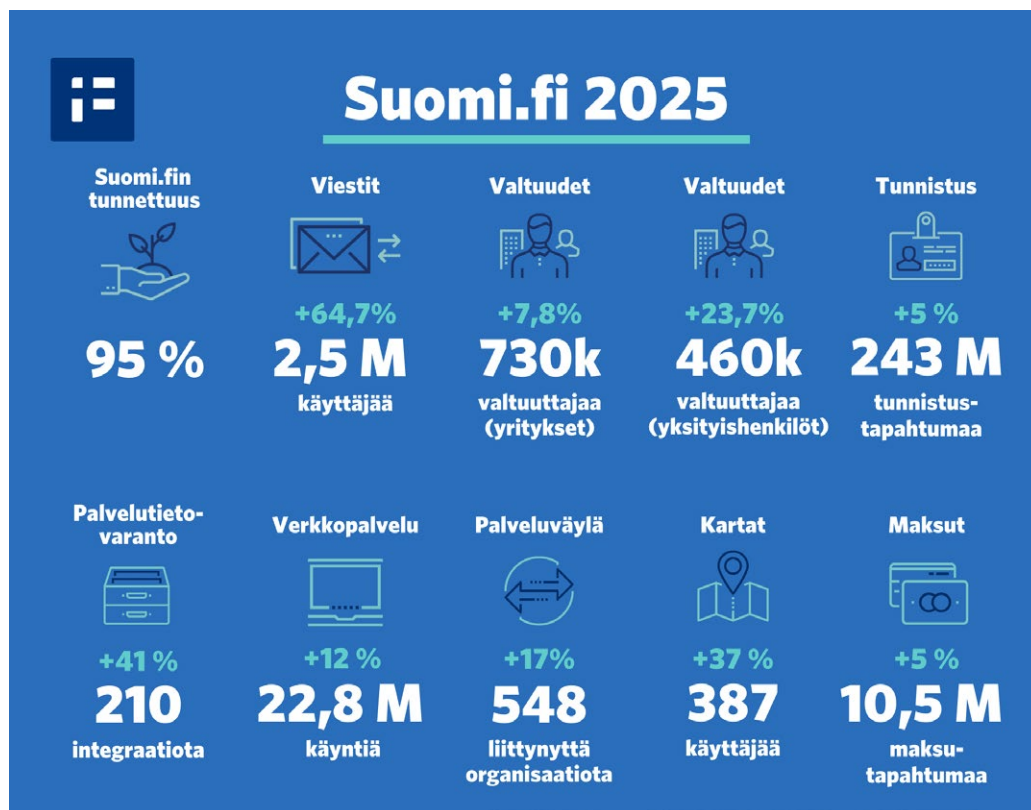
Kansalliset dialogit jatkuivat yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Kevään 2025 dialogeissa keskusteltiin mielen voimavaroista. Johtopäätöksinä nousivat muun muassa inhimillisemmän yhteisöllisyyttä painottavan yhteiskunnan tarve, tunnetaitojen lisääminen ja henkisen kriisinkestävyuden vahvistaminen. Dialogeja hyödynnettiin muun muassa julkisen johtamisen periaatepäätöksen valmistelussa. Dialogit nähtiin myös itsessään työkaluna mielen voimavarojen vahvistamiseen. Kansalliset dialogit tavoittavat yhteistyön ansioista myös niitä Suomessa asuvia, joiden ääni ei yleensä yllä päätöksenteon valmisteluun asti.

Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen 2020-luvulla -hankkeessa edistettiin käyntiasiointipalvelun yhdenvertaista saatavuutta. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on yksi ja yhtenäinen yhteisten asiakaspalvelupisteiden palveluverkko. Ensimmäisiä yhteisiä asiakaspalvelupisteitä (Suomi-pisteitä) on avautunut seitsemän. Suomi-pisteissä palvelujaan voivat valtion lisäksi tarjota myös kunnat, hyvinvointialueet ja Kela. Hyväksyttiin yhteistä asiakaspalvelua ohjaava lainsäädäntö (Laki valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista (728/2021) ja valtioneuvoston asetus valtion yhteisestä asiakaspalvelutoiminnasta (1436/2025)).

Palvelujen digitalisaation osalta Suomi on edelleen kärkitasoa EU:n Digitaalisen vuosikymmenen tila -raportissa, jossa arvioidaan jäsenmaiden kehitystä digi-osaamisessa, digitaalisessa infrastruktuurissa sekä liiketoiminnan ja julkisten palveluiden digitalisaatiossa.

Digi- ja väestötietoviraston henkilöasiakaspalvelujen käsittelyajat on saatu liki kokonaan tavoitteiden mukaisiksi. Lisäksi koko julkishallinnon sähköistä asiointia tukevien Suomi.fi-palvelujen käyttö kasvaa kaikkien palvelujen osalta edelleen voimakkaasti seuraavan kuvan esittämällä tavalla.

Kuvio 3. Suomi.fi-palveluiden tunnuslukuja vuonna 2025

Yhtenä esimerkkinä palvelujen kasvaneesta käytöstä ovat Suomi.fi-viestit-palvelu, jonka on ottanut käyttöön jo 2,5 miljoonaa käyttäjää. Kasvua edellisvuodesta on 65 prosenttia. Syynä aiempaa nopeampaan kasvuun on Digi ensin -ohjelman sähköisten viestien käyttöönottoa edistävä työ viranomaisten digiasioinnissa. Eduskunta käsittelee tätä tukevaa lainsäädäntöä (HE 124/2025 vp), jossa verkkoasiointia käyttävät kansalaiset lähtökohtaisesti ohjataan sähköisten viestien käyttöön. Jo kevästä 2025 julkishallinnon verkkopalveluihin tunnistauneille kansalaisille tarjottiin tunnistautumisen yhteydessä mahdollisuutta Suomi.fi-viestien käyttöön ja tämä lisäikin viestien käyttöä selvästi. Myös viranomaisten kiinnostus Suomi.fi-viestien käyttöön kasvoi. Vuoden 2025 lopussa noin 400 organisaatiota hyödynsi

Suomi.fi-viestejä yli tuhannessa palvelussa. Digitaalisten viestien lähetysmäärät kasvovat vuoden 2025 aikana 55 prosenttia: yhteensä 28,2 miljoonaa digitaalista viestiä lähetettiin palvelun kautta. Myös rajat ylittävä asiointi on lisääntynyt.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 24.6.2025 valtion uuden 130 miljoonan euron toimintameno- ja säästötoimenpiteiden keinoista. Lisäksi hallitus päätti käynnistää virastonselvityksen, jonka tavoitteena on säästää valtionhallinnon toimintamenoja 25 miljoonaa euroa vuodesta 2027 alkaen. Valtiovarainministeriö selvittää, millaisia rakenteellisia muutoksia valtionhallinnon virastorakenteeseen tulisi tehdä osana valtionhallinnon toimintameno- ja säästötoimenpiteitä. Selvityksen pohjalta valtiovarainministeriö laatii hallitukselle ehdotuksen valtiohallinnon virastorakenteen muutoksista kevään 2026 kehysriihen.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Kertomusvuonna 2025 valtiovarainministeriö edisti hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtymistä oikeudenmukaisella tavalla vuoteen 2035 mennessä muun muassa verotukseen, talousarvioon ja sen määrärahoihin, rahoitukseen ja rahoitusmarkkinasääntelyyn, kansallisen, EU:n ja kansainvälisen ilmastopolitiikan suunnitteluun ja toimeenpanoon, julkisen hallinnon kehittämiseen ja ohjaukseen ja valtiovarainministeriön ilmastokoalition liittyvin toimin. Näiden lisäksi jatkettiin valtiovarainministeriön ilmasto- ja luontostrategian toimeenpanoa ministeriön toiminnassa.

Vuonna 2025 alennettiin vanhempien polttomoottoriautojen ajoneuvoveron perusveroa. Lisäksi kertomusvuonna tuli voimaan energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen asteittaisen pienenemisen viimeinen vaihe siten, että veronpalautusta ei makseta enää vuoden 2025 polttoaineiden kulutuksesta. Lisäksi väylämaksut palautettiin täysimääräiseksi. Vuonna 2025 korotettiin myös joukkoliikenteen arvonlisäverokantaa ja valmisteltiin vuoden 2026 alussa voimaan tullut joukkoliikenteen arvonlisäverokannan alennus. Kestävän kehityksen budjetoinnissa energiaverotuksen muodostamaa päästöohjausta tarkasteltiin aiempien vuosien tapaan efektiivisten verotasojen kautta.

Ministeriön kokonaistaloudellisen ennusteen tausta-analyysija 2025 -raportissa julkaistiin projektio ilmaston lämpenemisen vaikutuksista julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä sekä käsiteltiin vihreän siirtymän investointeja ja niiden rahoitusta.

EU-politiikkaan liittyen ministeriön asiantuntijoiden panos näkyi muun muassa EU:n hiilirajamekanismiasetuksen (CBAM) yksinkertaistamisedotusta koskevassa kansallisessa kannanmuodostuksessa.

Valtion tilaohjelma eteni vuonna 2025 suunnitellusti tavoitteenaan tiivistää toimistotilojen käyttöä vastaamaan nykyisiä käyttöasteita muu muassa hyödyntämällä yhteiskäyttöisiä tiloja. Senaatti-kiinteistöt on toteuttanut hiilineutraalisuustoimenpiteet valtion omistamissa kiinteistöissä tavoitteena hiilineutraali Senaatti-konserni vuonna 2035 ja valmistautunut siirtymään kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukaiseen raportointiin, jota testataan ensimmäisen kerran vuoden 2024 tiedoilla.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Valtion virkaehtosopimus vuosille 2025–2028 allekirjoitettiin 7.5.2025. Sopimusratkaisuun sisältyy vuonna 2026 paikallisesti jaettava virastoerä, jonka suuruus on 0,90 prosenttia. Paikallisesti voidaan kuitenkin sopia virastoerän ja samalta ajankohdalta maksuun tulevan yleiskorotuserän suhteesta niin, että virastoerä voi suurimmillaan olla 1,90 prosenttia. Virastoerän ja yleiskorotuksen yhteisvaikutus on yhteensä 3,00 prosenttia. Virastoerällä edistetään valtionhallinnon ja sen toimintayksiköiden tuloksellisuutta, parannetaan kilpailukykyä osaavan henkilöstön saatavuudesta ja palveluksessa pysyttämiseksi sekä parannetaan naisten ja miesten välistä palkkatasa-arvoa.

Progressiivinen henkilöverotus pienentää nettotulojen eroja sukupuolten välillä. Henkilöverotus (ansio- ja pääomatuloverotus) kokonaisuudessaan tasaa sukupuolten välisiä tuloja verotuksen jälkeen siten, että naisten tulojen osuus miesten tuloista on verotuksen jälkeen keskimäärin 5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin ennen verotusta.

6.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Työn tuottavuus parani hallinnonalan palvelukeskusvirastojen (Palkeet ja Valtori) merkittävimmissä prosesseissa. Hallinnonalan suurimman viraston Verohallinnon työn tuottavuus parani yli 15 prosenttia. Tullin tuottavuus pysyi vuoden 2024 tasolla ja Aluehallintovirastoissa saavutettiin kolmen vuoden liukuva tuottavuustavoite. Hallinnonalan henkilötyövuosien määrä väheni 7 prosenttia vuodesta 2024.

Hyvinvointialueiden valtion yleiskatteisen rahoituksen maksuunpantu yhteismäärä oli vuonna 2025 noin 26,3 miljardia euroa. Lisäksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle maksettiin vuonna 2025 lisärahoitusta 2,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 tilinpäätösarvioiden mukaan hyvinvointialueiden toimintamenojen kasvu oli noin 2,0 prosenttia ja toimintatulojen kasvu noin 4,5 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna. Vuoden 2025 tilinpäätösarvioiden perusteella hyvinvointialueet ovat päätymässä

noin 640 miljoonan euron ylijäämään ja nettokustannusten nimelliskasvu painui historiallisen matalalle 1,6 prosentin tasolle. Alueelliset erot olivat kuitenkin merkittäviä ja 7 aluetta teki edelleen alijäämäisen tuloksen. Hyvinvointialuetaloudesta raportoidaan tarkemmin kertomusosan luvussa 4.4.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudella pyritään turvaamaan kuntien tosiasialliset mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut kohtuullisella kunnallisverorasituksella ja maksutasolla. Vuonna 2025 kuntien peruspalvelujen valtionosuus oli noin 3,33 miljardia euroa. Se on noin 17 prosenttia kuntien käyttötuloista. Peruspalvelujen valtionosuuksien yhteydessä kunnille maksettiin kompensaaiona veroperusteisiin tehtyjen muutosten aiheuttamat verotuottovaikutukset. Vuonna 2025 verotulomenetysten korvauksia maksettiin kunnille 541 miljoonaa euroa.

Kuntien valtionosuusjärjestelmää oli tarkoitus uudistaa vastaamaan kuntien uutta roolia ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen voimaantumisen sekä työ- ja elinkeinopalvelujen uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen valmistelu käynnistyi syksyllä 2023. Hallituspuolueet eivät löytäneet kokonaisuudistuksesta sopua uudistuksen eduskuntakäsittelyn vaatiman aikarajan puitteissa, joten kokonaisuudistusta ei viedä eteenpäin kuluvalle hallituskaudella. Valtiovarainministeriössä selvitetään kuitenkin, onko järjestelmään mahdollista tehdä rajattuja, sitä selkiyttäviä muutoksia vielä tämän hallituskauden aikana. Kuntataloudesta raportoidaan tarkemmin kertomusosan luvussa 4.5.

Budjettitalouden valtionvelan korkomenot olivat vuonna 2025 3 013 miljoonaa euroa, joka alitti vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa budjetoidun määrän 3 171 miljoonaa euroa. Luvussa 28.50 olevat valtion eläketurvan piirissä olevien eläkemenot ovat kehittyneet eläkkeiden volyyymi- ja indeksimuutosten mukaisesti. Luvun 28.92 määrärahoista valtaosa on EU-jäsenmaksuja. EU:n ja Suomen välisiä rahavirtoja käsitellään kertomusosan luvussa 4.2.4.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan virastojen toimintamenot olivat vuonna 2025 yhteensä 1 062 miljoonaa euroa, josta arvonlisäverot olivat 164 miljoonaa euroa. Lähes kaikkien virastojen menot alenivat vuodesta 2024.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Hallituksen vuosina 2023 ja 2024 päättämien virastojen toimintamenojen ja muiden kulutusmenojen säästöjen kokonaismäärä oli valtiovarainministeriön hallinnonalalla yhteensä 77,7 miljoonaa euroa vuonna 2025. Säästöistä 29,7 miljoonaa euroa oli hallitusohjelman mukaista tuottavuustoimenpiteiden säästöä ja 48 miljoonaa euroa vuonna 2024 päätettyjä lisätoimien säästöjä. Vuonna 2025 hallitus päätti lisäksi kolmannelta pysyvästä toimintameno säästöistä, joka valtiovarainministeriön hallinnonalalla kasvattaa kokonaissäästöä vuodesta 2026 alkaen 23,8 miljoonalla eurolla. Virastot ovat sopeuttaneet toimintaansa säästöjen aikaansaamiseksi vähentämällä henkilöstömäärää ja palveluostoja sekä nostamalla alikatteisten maksullisten suoritteiden hintoja. Lisäksi toimitilojen tehokkuutta on lisätty siirtymällä valtion yhteisiin työympäristöihin ja hyödyntämällä etätyöskentelyn mahdollistamaa toimitilojen vähentämistä. Säästöjä on saatu aikaan myös valtion yhteisten palvelukeskusten Palkeiden ja Valtorin palveluiden laajemmalla ja yhdenmukaisemmalla käytöllä.

Valtori jatkoi aiemmin päätetyn valtionhallinnon tuottavuusohjelman 50 miljoonan euron ICT-säästöjen toimeenpanoa vuonna 2025. Vuoden 2025 aikana säästöjä saavutettiin tavoitteiden mukaisesti 30 miljoonaa euroa muun muassa luopumalla palveluista ja siirtymällä pilvipalveluiden käyttöön. Vuoden 2025 aikana sovittiin myös 18 miljoonan euron lisäsäästötavoitteista vuoteen 2029 mennessä. Säästöjä haetaan muun muassa päällekkäisiä palveluja karsimalla sekä palvelutasoja ja -valikoimaa optimoimalla. Lisäksi säästöjä tavoitellaan ohjelmistolisenssien hankintaa tehostamalla.

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä on pienentynyt 9 prosenttia vuodesta 2023 vuoteen 2025. Koko valtiolla laskua on 6 prosenttia.

Taulukko 18. Valtiovarainministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet kirjanpitoyksiköittäin 2023–2025

Kirjanpitoyksikkö	2023	2024	2025	Muutos 2023–2025, %
Valtiovarainministeriö	435	409	415	-5 %
Valtiokonttori	354	333	320	-10 %
Tulli	2 010	1 980	1 945	-3 %
Verohallinto	5 166	5 002	4 363	-16 %
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	59	56	57	-3 %
Digi- ja väestötietovirasto	964	873	828	-14 %
Valtion talous- ja henkilöstö- hallinnon palvelukeskus	701	701	645	-8 %
Rahoitusvakuusvirasto	27	28	29	7 %
Valtion tieto- ja viestintätekniikka- keskus Valtori	1 501	1 626	1 558	4 %
Tilastokeskus	731	707	683	-7 %
Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Aluehallintovirastot)	1 308	1 284	1 229	-6 %
Ahvenanmaan valtionvirasto	13	16	15	15 %
Valtiovarainministeriön hallinnonala yhteensä	13 256	13 000	12 073	-9 %

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Valtiovarainministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Verohallinnon tilinpäätös 2025](#)
- [Tullin tilinpäätös 2025](#)
- [Valtiokonttorin tilinpäätös 2025](#)
- [Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeiden tilinpäätös 2025](#)
- [Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin tilinpäätös 2025](#)
- [Tilastokeskuksen tilinpäätös 2025](#)
- [Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATT:n tilinpäätös 2025](#)
- [Digi- ja väestötietoviraston tilinpäätös 2025](#)
- [Rahoitusvakuusviraston tilinpäätös 2025](#)
- [Etelä-Suomen aluehallintoviraston \(Aluehallintovirastot\) tilinpäätös 2025](#)
- [Ahvenanmaan valtionviraston tilinpäätös 2025](#)

7 Opetus- ja kulttuuriministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus **8 882 milj. €**

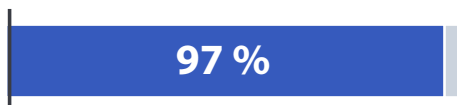

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 494 milj. €
- Siirtomenot 8 025 milj. €
- Sijoitusmenot 64 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Määrärahojen käyttöprosentti

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

OKM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
29.01	Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	328	404	505
29.10	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	810	824	923
29.20	Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	1 352	1 414	1 366
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 525	3 724	3 886
29.70	Opintotuki	792	870	1 077
29.80	Taide ja kulttuuri	619	571	598
29.90	Liikuntatoimi	163	158	155
29.91	Nuorisotyö	82	76	73
29	OKM:n hallinnonala yhteensä	7 670	8 042	8 584

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Opetus- ja kulttuuriministeriössä **2 418 henkilötyövuotta**

Virastot **10** KPL

- Museovirasto
- Kansallisarkisto
- Taiteen edistämiskeskus
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI
- Suomen Akatemia
- Kotimaisten kielten keskus KOTUS
- Suomenlinnan hoitokunta
- Saavutettavuuskirjasto Celia
- Varastokirjasto
- Opetushallitus

Rahastot **0** KPL

- Ei rahastoja

Liikelaikokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt **2** KPL

- CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Hevosopisto Oy

Keskeiset hallinnolliset muutokset

Vuoden 2026 alusta lukien hallinnonalan tehtäviä hoitaa viisi virastoa:

Kansallisarkisto, Museovirasto, Opetushallitus, Suomen Akatemia ja Taide- ja kulttuurivirasto.

Hallinnonalaan liittyviä tunnuslukuja

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin*

Perustutkimus

2,47 mrd. €

Virkistys- ja urheilupalvelut

1,74 mrd. €

Kulttuuripalvelut

1,66 mrd. €

Koulutus

17,27 mrd. €

*Julkisyhteisöjen sulautetut kokonaismenot tehtävittäin Classification of the Functions of Government COFOG-luokituksen mukaan. Ennakkotieto 2024. Tilastokeskus

7.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Kansainvälinen kehitys korostaa sivistyssektorin merkitystä oikean ja luotettavan tiedon tuottajana sekä kansallisen osallisuuden ja yhteishengen rakentajana. Suomi on ollut kansainvälisesti tunnustettu sivistyksen menestystarina – osaamiseen, koulutukseen ja kulttuuriin panostamalla on luotu perusta taloudelliselle menestykselle ja henkiselle yhteenkuuluvuudelle. Myönteinen kehitys on 2000-luvulla käänntynyt. Vuosituhannen vaihteesta lähtien oppimistulokset ovat olleet laskussa, ja nuorten aikuisten koulutustaso on jäänyt jälkeen kansainvälisestä kehityksestä.

Nuorten oppimistulokset ovat laskeneet useissa länsimaissa. Suomessa koko 2000-luvun jatkunut lasku on ollut poikkeuksellisen voimakas ja tuoreimmassa PISA-tutkimuksissa suomalaisnuorten osaaminen on samalla tasolla kuin vastaavassa

sosioekonomisessa asemassa olevilla OECD-maissa keskimäärin. Oppimistulosten laskuun voivat vaikuttaa monet tekijät yhteiskunnassa ja koulussa. Hallitus on ryhtynyt toimiin oppimistulosten laskun kääntämiseksi muun muassa lisäämällä perustaitojen opetusta ja uudistamalla oppimisen tukea. Suunnan kääntäminen vaatii pitkäjänteistä oppimisen edellytysten varmistamista ja edelleen kehittämistä.

Kansainvälisesti väestön koulutustaso on jatkuvassa nousussa. Suomessa tapahtunut nuorten ikäluokkien koulutustason nousun pysähtyminen on poikkeuksellinen ilmiö. Eläkkeelle jäävät ikäryhmät ovat Suomessa keskimäärin korkeammin koulutettuja, nuoret aikuiset taas keskimäärin matalammin koulutettuja kuin muissa OECD-maissa. Työkäisen väestön koulutustaso tulee laskemaan tällä vuosikymmenellä OECD-keskitason alapuolelle. Koulutusrakenteen jälkeenyys suhteessa työvoimatarpeeseen näkyy myös yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumisessa, erityisesti ammatillisen koulutuksen tuottaman työmarkkina-aseman jäädessä usein heikoksi.

Inhimillisen pääoman heikko kehitys muodostaa vakavan uhan taloudelliselle kasvulle ja yhteiskunnan kehitykselle. [Max Planck Instituutin tuore tutkimus \(2024\)](#) ja [Suomen pankin pitkän aikavälin ennuste \(2025\)](#) viittaavat siihen, että työvoiman koulutustason nostaminen on ratkaiseva tekijä tulevalle talouskasvulle ja huoltosuhteelle.

Hallitus on ryhtynyt toimiin koulutus- ja osaamistason nostamiseksi sekä yhteiskunnan tutkimus- ja kehittämisintensiteetin vahvistamiseksi. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaista on tällä hetkellä 39 prosenttia, mutta korkeakoulutuksen laajentaminen suunnitelmien mukaan mahdollistaa 50 prosentin tavoitteen saavuttamisen vuoteen 2035 mennessä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus on tavoitteena nostaa 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Suomi on tavoitteiden mukaisella uralla. Vuoteen 2040 ulottuva korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyö muodostaa pohjan tulevien hallituskausien tavoitteille ja toimille.

Luovien alojen osuus bruttokansantuotteesta on jäänyt alle vuonna 2008 saavutetun tason. Luovien alojen kasvupotentiaali on tunnistettu muun muassa [Kulttuuripoliittisessa selonteossa](#) ja [Luovan talouden kasvustrategiassa](#). Kulttuuripolitiikan suuntaamista ohjaavat eduskunnan korostamat tavoitteet, kuten luovan alan elinkeinotoiminnan ja viennin vahvistuminen, taide- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuus sekä kulttuurin tekijöiden toimeentulo ja kulttuuriperinnön merkitys henkiselle kriinkestävyydelle.

Fyysinen toimintakyky on huolestuttavalla tasolla kaikissa ikäryhmissä. Väestön vanheneminen, matala syntyvyys ja alueiden kehityksen eriytyminen vaikuttavat merkittävästi toimialan toimintaedellytyksiin ja kehitysnäkymiin. Väestön henkinen ja fyysinen hyvinvointi on talouskasvun ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin keskeinen tekijä, jota tuetaan muun muassa liikunnallista elämäntapaa vahvistavilla toimilla, kuten Suomi liikkeelle -ohjelmalla.

Väestökehityksen kannalta olennaista on, että erityisesti kuntien olosuhteet, väestötiheys ja talous- ja elinkeinorakenne vaihtelevat merkittävästi ympäri maata väestön keskittyessä suuriin keskuksiin. Suurissa kaupungeissa lasten ja kouluikäisten määrä kasvaa ja väestörakenne monipuolistuu. Heikkenevä demografinen kehitys aiheuttaa muutostarpeita koulutuksen järjestämisolosuhteisiin ja rakenteisiin sekä heijastuu merkittävästi myös taiteen, kulttuurin, nuorison ja liikunnan toimialojen palveluihin ja rakenteisiin.

Muutostarpeita lisää koulutuspolkujen alueellinen eriytyminen. Korkeakoulutukseen johtavalle polulle hakeudutaan useammin suurissa keskuksissa, erityisesti pääkaupunkiseudulla. Monissa osissa maata ammatillisen koulutuksen osuus työvoimatarjonnasta ja alueen koulutustarjonnasta on suuri, mutta ammatillisen koulutuksen tuottama työmarkkina-asema on jäänyt heikoksi. Pääkaupunkiseudulla lukiodien keskiarvorajat ovat nousseet ja yliopistokoulutuksen tarjonta kehittynyt hitaasti, mikä vaikeuttaa korkeakoulutukseen hakeutumista ja luo pääkaupunkiseudulta muihin yliopistoihin suuntautuvaa opiskelijaliikkuvuutta.

Samalla kun väestökehitys edellyttää väistämättä muutos- ja uudistamistarpeita opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoilla, on pystyttävä turvaamaan kansalaisten perus- ja sivistykselliset oikeudet. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä laajapohjainen työ väestökehityksen nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastaamiseksi perusopetuksen järjestämisessä ([työryhmän raportti](#)). Peruskoulun tulevaisuustyön [visio](#) on juuri valmistunut.

Hyvinvointiin liittyvät tarpeet haastavat yhteiskuntaamme eri sektoreilla. Koulu-terveyskyselyn mukaan tytöistä yli kolmannes ja pojista joka viides kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Hyvinvointia kuormittavat monet erilaiset tekijät, kuten sairastelu, ahdistuneisuus, kiusaaminen tai sosiaalisten tilanteiden pelko. Mielen terveyden haasteiden yleistymisen lisäksi kasvavan hyvinvointiriskin muodostaa vähentynyt fyysinen aktiivisuus kaikissa väestöryhmissä, mikä vaikuttaa opiskelu-, työ- ja toimintakykyyn. Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmalla (2024–2027) ehkäistään nuorten syrjäytymistä sekä paikataan

hyvinvointivajeita ja mielenterveyden ongelmia. Ministeriö on asettanut asiantuntijaryhmän selvittämään nuorten tulevaisuususkon heikkenemiseen vaikuttavia tekijöitä ja tekemään suosituksia tilanteen parantamiseksi.

Valtion sivistyshallinnon virastorakennemuutoksessa virastoja on 1.1.2026 lukien kymmenen sijasta viisi. Uudistuksella selkeytetään hallinnonalan virastorakennetta, kevennetään päällekkäistä hallintoa ja vahvistetaan virastojen tuloksellista ohjausta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tunnistanut ministeriön toimintaan liittyviä merkittäviä riskejä vuonna 2025. Riskien vakavuutta on arvioitu suhteessa niiden todennäköisyyteen ja vakavuuteen. Riskienhallintatyön yhtenäistämistä on jatkettu valtiovarainministeriön ohjeen suuntaisesti. Erityisesti tunnistettujen riskien hallintakeinoja on lisätty.

Taulukko 19. Toimialan keskeisiä riskejä.

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/vaikutus)
Osaamispohjan kilpailukyky ja perustaitojen heikkeneminen.	Nuorten kiinnittyminen yhteiskuntaan viivästyy. Valmistuneiden työllistyminen vaikeutuu. Työvoiman kohtaantongelmat lisääntyvät. Yritysten TKI-toiminta ei laajene tukemaan kansantalouden kasvua. Heikentyvä demokratia- ja talouskehitys.	Esitys oppimistulosten vahvistamiseksi (useita toimia). Koulutustason noston ja korkeakoulutuksen opintopolkujen sujuvoittamisen toimenpideohjelma. Oppimisen tuen uudistaminen. Opintojen rahoitus (muun muassa aloituspaikkojen lisäys ja opintoseteli avoimiin korkeakouluopintoihin). Eri toimijoiden välisen yhteistyön tiivistäminen.	Melko todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Epätasa- painoinen väestökehitys.	Perusopetuksen oppilasmäärän vähentyminen. Alueiden välisten erojen ja jännitteiden lisääntyminen. Ohjausjärjestelmän toimimattomuus eriytyvässä aluekehityksessä. Koulutusjärjestelmän sopeutus välttämätöntä.	Tuetaan opintojen ja perhe-elämän yhteensovittamista. Lisätään digitaalisten opintojen tarjontaa. Koulutusperäinen maahanmuutto. Koulutuksen järjestäjien ennakointityö.	Melko toden- näköinen / kohtalainen
Hyvinvoinnin polarisoituminen	Arjen ja elämäntaitojen hallinnan vaikeuden kasautuminen. Nuorten kuntouttavien palveluiden saatavuuden heikentyminen. Nuorten ja lasten heikko fyysinen toimintakyky. Nuorten näkö- alattomuus ja tulevaisuususkon heikentyminen. Nuorten elämän- hallinnan riskien lisääntyminen.	Ohjataan määrärahoja koulunuorisotyöhön. Lisätään monialaista yhteistyötä. Tarjotaan varhaista tukea. Ehdotukset nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.	Melko toden- näköinen / kohtalainen

7.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

7.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet seuraavat koko väestön koulutustason, osaamisen ja liikkumisen kaltaisia tekijöitä, jotka muuttuvat hyvin hitaasti ja joihin kohdistuvat vaikutukset näkyvät hyvin pitkään. Tästä syystä seurannassa käytetään myös varsin harvoin kerättäviä tietoja muun muassa aikuisten perustaidoista. Näitä tavoitteita täydentävät nopeammin, vaikka nekin hitaasti, muuttuvat tavoitteet muun muassa osaamisen tasosta PISA-tutkimuksessa tai korkeasti koulutettujen osuudesta 25–34-vuotiaista.

Vaikuttavuustavoite 1: Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistäen talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia

Hallituskaudella keskeisiä tavoitteita ovat koulutustason ja koko väestön osaamistason nostaminen ja oppijoiden hyvinvoinnin parantaminen. Lasten ja nuorten osaamista on vahvistettu lisäämällä perustaitojen opetusta perusopetuksessa, uudistamalla perusopetuksen oppimisen tuen lainsäädäntö sekä vakiinnuttamalla tarveperusteisen rahoituksen taso varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa. Työryhmätyönä luodaan yhteistä näkemystä perusopetuksen oppimistulosten laskuun vaikuttaneista tekijöistä sekä laaditaan esitys kehittämistarpeista ja toimenpiteistä oppimistulosten kääntämiseksi nousuun.

Työikäisen väestön koulutustason kehitystä seurataan [Tilastokeskuksen koulutustasomittaimella](#), joka mittaa suoritettua perusasteen jälkeisen koulutuksen keskimääräistä pituutta väestötasolla. Tavoitteena on, että 25–64-vuotiaiden koulutustasomittain nousee keskimäärin vähintään 5 pistettä vuodessa jaksolla 2020–2040. Koulutustasomittainta nostavat sekä perusasteen varassa olevien aikuisten määrän lasku että korkeakoulutuksen laajentuminen.

Väestön osaamistasoa seurataan 16–65- ja 25–34-vuotiaiden luku- ja numerotaidon tasolla kansainvälisessä aikuisten PIAAC-tutkimuksessa (Programme for the International Assessment of Adult Competencies). Asetetut osaamistasotavoitteet saavutettiin vuoden 2023 PIAAC-tutkimuksessa, joskin tulosten tulkintaan liittyy epävarmuutta, koska PIAAC-tulosten trenditietoon näyttää liittyvän epävarmuutta ja havaitut trendit poikkeavat monissa maissa muissa tutkimuksessa havaituista trendeistä. Suomi kuuluu maihin, joissa poikkeama on poikkeuksellisen suuri.

Taulukko 20. Väestön koulutus- ja osaamistason seurantatietoja

	Toteuma	Toteumavuoden tavoitetaso
lukutaito 25–34 v	311 (2023)	309
numerotaito 25–34 v	305 (2023)	303
lukutaito 16–65 v	296 (2023)	288
numerotaito 16–65 v	294 (2023)	282
25–64-vuotiaiden koulutustasomittain	452 (2024)	463 (2024)

Tavoitteena on ollut, että osaaminen vuoden 2023 PIAACissa ylittää vuoden 2012 tason. Koulutustasomittaimessa tavoitteena on ollut, että mittaimen arvo nousee yli 5 pistettä vuodessa 2020–2040.

Tavoitteena on nostaa korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–34-vuotiaista mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2024 tilastojen mukaan nuorten aikuisten ikäluokasta korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on 39,0 prosenttia OECD-maiden keskiarvon ollessa 48,4 prosenttia. Kehysriihen 2024 linjauksen pohjalta on valmisteltu koulutustason noston ja koulutuspolkujen sujuvoittamisen toimenpideohjelmaa. Osana toimenpideohjelmaa eduskunnalle on annettu esitys korkeakoulujen yhden opiskeluoikeuden säännöstä (HE 191/2025 vp), ja ministeriössä valmistellaan korkeakoulututkinnon avoimessa korkeakoulussa mahdollistavaa lainsäädäntöä. Toimilla parannetaan korkeakoulutuksen tuloksellisuutta ja taloudellisuutta kohdentamalla koulutusresurssit tehokkaammin koulutustasoa nostavaan koulutukseen ja vapauttamalla korkeakoulukapasiteettia ensikertalaisille opiskelijoille. Vuosittain yli 25 prosenttia (noin 16 300) korkeakouluopinnot alusta aloittavista (ensimmäisen syklin) opiskelupaikoista myönnetään opiskelijoille, joilla on jo olemassa oleva opiskelupaikka korkeakoulussa tai toinen tai useampi saman tasoinen korkeakoulututkinto.

Perusopetusikäisten oppilaiden osaamistasoa seurataan muun muassa OECD:n PISA-tutkimuksen (Programme for International Students Assessment) sekä IEA:n (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) PIRLS lukutaitotutkimuksen (Progress in International Reading Literacy Study) ja TIMSS matematiikan- ja luonnontieteiden- sisältöihin liittyvän tutkimuksen (Trends in International Mathematics and Science Study) avulla. Kansallisesti osaamisen kehittymistä seurataan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen KARVIN toteuttamien oppimistulosarviointien avulla. Perusopetusikäisten oppimistulokset ovat kaikkien mainittujen arviointien mukaan laskeneet.

Hallitusohjelman mukaisesti käynnistettiin myös osaamistakuun toteuttaminen. Osaamistakuulla tarkoitetaan vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista edettäessä peruskoulussa luokalta seuraavalle. Osaamistakuun toteuttaminen on käynnistetty oppilaan arviointia sekä opinnoissa etenemistä koskien perusopetuslain täsmentämisellä.

Työryhmätyönä analysoidaan väestönkehityksen haasteita perusopetuksen järjestämiseen sekä valmistellaan esitys, miten väestönkehityksen nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastataan perusopetuksen järjestämisessä. Työryhmä valmistelee strategisen näkemyksen perusopetuksen järjestämiseen liittyvästä kehittämisestä, jolla vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista, vaikka perusopetusikäisten määrä vähenee. Työryhmä julkaisi [raporttinsa](#) maaliskuussa 2026.

Lasten ja nuorten hyvinvointia on tuettu hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti laatimalla työryhmätyönä viitekehys koulujen, kuntien, kolmannen sektorin ja seurakuntien väliselle yhteistyölle.

Elokuun alusta 2025 lukien muut kuin lasta huoltavat opiskelijat siirtyivät yleiseltä asumistuella opintotuen asumislisän piiriin ja koulumatkatukioikeus rajattiin maksuttoman koulutuksen opiskelijoille. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki korotettiin 2,55 eurosta 2,80 euroon ja mahdollistettiin opiskelija-aterioiden hintojen korottaminen. Opintotuen kokonaisuudistuksen valmistelua on jatkettu. Tavoitteena on kustannusneutraalisti mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu, turvata opiskeluaikainen toimeentulo, vahvistaa opintotuen kannustinelementtejä sekä tukea opintojen läpäisyä tavoiteajassa. Uudistuksessa vahvistetaan myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden asemaa, vähennetään alikäisten velkaantumista ja turvataan perheellisten opiskelijoiden asemaa.

Vaikuttavuustavoite 2: Koulutustarjonta vastaa uuden työvoiman tarvetta ja toimialan palvelurakenne vastaa väestömuutokseen

Koulutustarjonnan vastaavuudessa työmarkkinatarpeeseen on puutteita, joihin vastataan uusilla politiikkatoimilla. Koulutustarjonnan ja työelämän tarpeiden vastaavuutta seurataan vastavalmistuneiden työllistymisellä ja jatko-opintoihin siirtymisellä ammatillisesti eriytyneessä koulutuksessa. Tavoitteena on, että kaikkien oppilaitosten kaikilla koulutusaloilla valmistuneista yli 85 prosenttia on vuoden kuluttua valmistumisesta työllisiä tai siirtynyt jatko-opintoihin. Koska toteutuneessa työllistymisessä ja jatko-opintoihin siirtymisessä on suuria koulutusasteiden välisiä eroja, lähiajan tavoitetaso on, että tavoite toteutuisi siten, että 50 prosenttia ammatillisen perustutkinnon, 75 prosenttia ammattikorkeakoulututkinnon ja 85 prosenttia ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista valmistuisi oppilaitoksesta, joissa tavoitetaso saavutetaan valmistujan koulutusallalla.

Asetettu tavoitetaso toteutuu varsin hyvin korkeakoulutuksessa, jossa 68,5 prosenttia ylempään korkeakoulututkintoon ja 69,3 prosenttia ammattikorkeakoulututkintoon suorittaneista on valmistunut alalla ja oppilaitoksessa, jossa tavoitetaso saavutetaan. Ammatillisessa peruskoulutuksessa tavoitetason saavuttavista oppilaitoksista on valmistunut 23,8 prosenttia.

Kaikkien koulutusasteiden sisällä koulutusaloittaiset erot työllistymisessä ovat olleet suuria ja pysyväisluonteisia. Kaikilla koulutusasteilla koulutusalojen sisäiset erot vastavalmistuneiden työllistymisessä ovat olleet pieniä. Alojen väliset työllistymiserot eivät selity opiskelijoiden aiemmalla osaamistasolla, mikä viittaa erojen kertyvän puutteista koulutustarjonnan ja työmarkkinatarpeen kohtaamisessa.

Taulukko 21. Seurantatietoja koskien vastavalmistuneiden työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä

	Toteuma (2023)	Toteumavuoden tavoitetaso
ammatillinen perustutkinto	23,8 %	50 %
ammattikorkeakoulututkinto	69,3 %	75 %
ylempi korkeakoulututkinto	68,5 %	85 %

Tavoite: kaikkien oppilaitosten kaikilla koulutusaloilla vuoden kuluttua valmistumisesta valmistuneista yli 85 prosenttia on työllisiä tai siirtynyt jatko-opintoihin. Indikaattori kuvaa sitä osuutta valmistuneista, joilla tavoite toteutuu. (Toteuma sisältää kaikki opiskelijoiksi siirtyneet, ei vain jatko-opintoihin siirtyneitä, mikä yliarvioi tavoitteen toteutumisen erityisesti ammatillisessa peruskoulutuksessa.)

Vaikuttavuustavoite 3: Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat

Hallituksen keskeisenä tavoitteena on tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrän ja kunnianhimon tason merkittävä nousu tutkimukseen käytettävissä olevan rahoituksen T&K-rahoituslain mukaisesti kasvaessa. Julkiset ja yksityiset tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) menot ovat kasvussa. Vuonna 2024 T&K-toiminnan yhteenlaskettujen menojen bruttokansantuoteosuus oli 3,22 prosenttia. Ennakkotieto vuoden 2025 osalta on 3,29 prosenttia.

Julkisella T&K-rahoituksella rahoitetun tieteellisen tutkimuksen tieteellinen taso ja vaikuttavuus ovat korkealla tasolla. Tieteen tasoa ja vaikuttavuutta on vaikuttavuusindikaattoreissa mitattu top 10 -indeksillä (Web of Science), joka tarkastelee eniten

viitattuun 10 prosenttiin kuuluvien julkaisujen suhteellista osuutta julkaisuista. Viimeaikainen kansainvälinen kehitys on tuoda julkaisuindikaattoreiden rinnalle tai tilalle muita tutkimuksen laatua kuvaavia arviointimenettelyitä.

Maiden välinen vertailu on normalisoitu tieteenalakohtaisesti niin, että maailman keskitaso tieteenalalla on 1. Tavoitteena on, että Suomessa tehdyn tutkimuksen top 10 -indeksi ei heikkene. Tuoreimmissa tiedoissa tavoitteesta on jääty ja nelivuotis-kausitasolla top 10 -indeksin arvo on laskemassa 1990-luvun jälkipuoliskon tasolle, mikä kertoo ensisijaisesti muiden maiden, erityisesti Kiinan tutkimuksen voimakkaasta vahvistumisesta viime vuosina.

Taulukko 22. Seurantatietoja koskien tieteen tasoa ja vaikuttavuutta

Toteuma	Tavoitetaso
1,09 (2019–2022)	1,14 (2016–2019 saavutettu taso)

Tavoite: top 10 -indeksi säilyy aiemmalla tasolla, 4 vuoden liukuva keskiarvo

Vaikuttavuustavoite 4: Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä

Taiteen ja kulttuurin osuutta sivistykseen perustuvasta taloudellisesta kasvusta mitataan hallinnon vaikuttavuustavoitteissa kulttuurin satelliittitilinpidon mukaisella kulttuurialojen osuudella bruttokansantuotteesta. Tavoitteena on, että toteutumavuoden tavoitetaso nousee yli vuoden 2008 tason (3,6 prosenttia bruttokansantuotteesta). Vuonna 2023 kulttuurialojen osuus bruttokansantuotteesta nousi hieman edellisestä vuodesta, mutta jäi edelleen alle vuoden 2008 tasoon perustuvan tavoitetason.

Taulukko 23. Kulttuurialojen osuus bruttokansantuotteesta

Toteuma	Toteumavuoden tavoitetaso
3,2 % (2023)	3,6 %

Tavoite: ylittää vuoden 2008 tason

Taiteeseen ja kulttuuriin liittyy keskeisesti ilmaisun vapaus. Suomessa taiteen vapautta ei rajoiteta, mutta kansainvälinen kehitys on huolestuttavaa: taiteen vapauden kaventuminen on yleistynyt totalitaarisissa maissa. Suomessa tällainen uhka on epäsuorempi mutta vakava, jos taiteen merkitys yhteiskunnan arvopohjan rakentajana hämärtyy.

Suomessa on kuitenkin hyvät edellytykset taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön monipuoliseen edistämiseen. [Kulttuuripoliittisen selonteon 2024](#) (VNS 8/2024 vp) eduskuntakäsittelyssä kuultiin ennennäkemättömän laajaa kulttuuripoliittista keskustelua. Eduskunnan kanta ([EK 31/2025 vp](#)) sisältää paljon toimialaa koskevia huomioita. Eduskunta nosti painopisteiksi luovan alan yritystoiminnan ja kasvun tukemisen, taide- ja kulttuuripalveluiden alueellisen saavutettavuuden parantamisen, tekijänoikeuksien ja kulttuurialan toimijoiden toimeentulon edistämisen, kulttuuriperinnön vaalimisen osana yhteiskunnan kriisinkestävyttä, lasten ja nuorten kulttuurisen osallisuuden vahvistamisen, kulttuurin roolin hyödyntämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyn ja kulttuurin käytön osallisuuden tukena. Kulttuurialan toimijat ovat muuttaneet ja vähentäneet toimintaansa sekä yhdistäneet voimavarojaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ([Katsaus taiteen ja kulttuurin vapaan kentän rahoitusleikkauksiin ja niiden alueelliseen kohdentumiseen](#)).

Kulttuuripoliittisen selonteon rinnalla valmisteltiin [Luovan talouden kasvustrategia](#). Kulttuuri ja luovat alat ovat nousemassa aiempaa strategisempaan asemaan Suomen maakuvatyössä, vienninedistämisessä ja innovaatiopolitiikassa. Vaikuttavuus syntyy erityisesti siitä, että kulttuuri ja luovat alat kytketään laajoihin kansallisiin tavoitteisiin: investointien ja osaajien houkutteluun, kriisinkestävyteen sekä talouskasvuun.

Vuonna 2023 hyväksytyn [valtioneuvoston kulttuuriperintöstrategian periaatepäätöksen](#) toimeenpanon tueksi avattiin 2025 loppuvuodesta uusi [verkkosivusto](#). Verkkoalustan avulla konkretisoituvat kulttuuriperintöstrategian visio ja tavoitteet: kulttuuriperintö toimii siltana ihmisten välillä ja tarjoaa ratkaisuja kestävänsä tulevaisuuden rakentamiseen.

Vaikuttavuustavoite 5: Liikkuva elämäntapa vahvistuu

Liikunnallista elämäntapaa seurataan liikkumissuosituksen täyttävien osuudella aikuisväestöstä. Neljän vuoden välein toteutettavan KunnonKartta-tutkimuksen 20–69-vuotiaiden seuraava tiedonkeruu toteutetaan loppuvuonna 2025 ja keväällä 2026. Tavoitteena on, että liikkumissuosituksen täyttäneiden määrä kasvaa siten, että suosituksen täyttää puolet aikuisista.

Taulukko 24. Liikkumissuosituksen täyttävien määrä

Toteuma	Toteumavuoden tavoitetaso
26 % (2021–2022)	50 %

Tavoite: liikkumissuosituksen täyttää puolet aikuisista (20–69-vuotiaat)

Väestön liikunnallista elämäntapaa vahvistettiin hallitusohjelman poikkihallinnollisen Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteillä. Suomi liikkeelle -määrärahaa kohdennettiin vuonna 2025 kuuden ministeriön hallinnonaloilla toteutettuihin liikkumista edistäviin toimenpiteisiin. Ohjelman [puolivälikatsaus](#) julkaistiin maaliskuussa 2025. Katsauksessa todettiin, että Suomi liikkeelle -ohjelman 35 toimenpiteestä kolme on valmistunut, 31 on käynnissä ja yhtä ei toteuteta.

Osana Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteitä vuonna 2025 hyväksyttiin perusopetuslain muutos (HE 212/2024 vp), jossa liikunnallinen elämäntapa lisättiin esi- ja perusopetuksen tavoitteeksi. Opetushallitus valmisteli esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin päivitykset, joissa liikunnallisen elämäntavan edistäminen kirjattiin vahvemmasi osaksi toimintakulttuuria. Vuonna 2025 tuettiin perusopetuksen Liikkuva koulu -toimintaa ja Move!-prosessin liikuntaneuvontaa, joiden tavoitteena on lisätä liikkumista koulupäiviin ja tukea oppilaiden fyysisistä toimintakykyä. Kuntia tuettiin myös koulumatkojen turvallisuuden ja fyysisesti aktiivisten koulumatkojen kehittämisessä. Lisäksi tuettiin liikunnallisen toimintakulttuurin edistämistä korkeakouluissa ja eri ikäisten liikuntaneuvontapalvelun kehittämistä kunnissa.

Kertomusvuonna vahvistettiin liikunnan ja ravitsemuksen hyödyntämistä hyvinvointialueilla sekä tuettiin alueellisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä. Lisäksi käynnistettiin toimenpidekokonaisuus, jonka tavoitteena on vahvistaa liikkumisen mukaan ottamista keskeiseksi osaksi työkyvyn ja työelämän kehittämistä. Kertomusvuonna pilotoitiin liikunnan ja toimintakyvyn lisäämistä osaksi kutsuntojen sisältöä ja valmisteltiin toimenpiteiden laajentamista koko maan kattaviksi. Arkiliikkumiseen kannustavia Lisää vain liike -viestintätöimenpiteitä jatkettiin. Kertomusvuoden aikana ohjelmalle rakennettiin toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seurantamalli.

Lisäksi jatkettiin eri ikäisten liikkumisen edistämisen Liikkuvat-kokonaisuuden (Liikkuva perhe, Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva aikuinen, Ikiliikkuja) laajentamista. Liikkuvat-kokonaisuuden avulla toimeenpantiin useita Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteitä.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Sivistyshallinnolla on keskeinen merkitys kestävän kehityksen edistäjänä. Hallitusohjelman politiikkakokonaisuudet Osaava Suomi, Suomi Liikkeelle -ohjelma ja nuorten hyvinvointityön edistäminen etenivät kertomusosan luvuissa 2.5 ja 2.11. kuvatuilla tavoilla. Kokonaisuudet ovat tärkeä osa kestävän kehityksen yhteiskunnallista edistämistä.

[Peruskoulun tulevaisuustyössä](#) vuoden 2025 aikana jatkettiin peruskoulun tulevaisuusvision valmistelua. Tulevaisuudessa merkityksellisen osaamisen ja perustaitojen varmistamisen sekä teknologisen kehityksen huomioimisen ohella tärkeä kokonaisuus on ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Osana visiotyötä järjestettiin lukuisia osallistavia tapahtumia ja teemakeskusteluja kestävämmän tulevaisuuden rakentamisesta peruskoulun kautta.

Opetushallitus tuotti kyselytutkimuksen Kestävän kehityksen nykytila vapaan sivistystyön oppilaitoksissa ([OPH 2025:8](#)), jossa tunnistettiin monia keskeisiä kehittämiskohteita kestävän kehityksen työn edelleen vahvistamiseksi niin oppilaitoksissa kuin valtionhallintoa koskien.

Korkeakoulut ovat sitoutuneet Agenda2030:n tavoitteisiin ja ovat motivoituneita kestävän kehityksen edistämiseen kaikessa toiminnassaan. Korkeakoulujen kauden [2025–2028](#) sopimusneuvotteluissa sovittiin, että korkeakoulujen toiminnalla edistetään yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista, kestävä kehitystä ja kaksoissiirtymää. Samalla korkeakoulut tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Opettajilla on tärkeä rooli kestävyysosaamisen vahvistamisessa. Kansallinen Opettajankoulutusfoorumi julkaisi maaliskuussa 2025 suomalaisen opettajankoulutuksen vision [Opettajankoulutus 2050](#), jossa huomioidaan kestävyysden näkökulmia monelta kannalta.

Suomi valittiin Euroopan komission ja Italian ohella kaudeksi 2026–2027 edustamaan Eurooppaa ja Pohjois-Amerikkaa YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon alaiseen [SDG4:n](#) (laadukas koulutus) globaaliin ohjausryhmään ([SDG4 High-Level Steering Committee](#)). Toimintavuonna käynnistettiin valtioneuvoston [kulttuuripoliittisen selonteon](#) toimeenpano, jonka yhtenä tavoitteena on vahvistaa kulttuurialan ja luovien alojen sektoreiden kykyä edistää kestävyysmurrosta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi liikuntaa edistävien järjestöjen vastuullisuustoimet osana järjestöjen yleisavustusprosessia. Vastuullisuuskriteeristön – hyvä hallinto, sukupuolitaso-arvo ja yhdenvertaisuus, terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö, dopingin ja kilpailumanipulaation vastainen toiminta sekä ympäristövastuu – painoarvo avustuksen määrän harkinnassa oli 15 prosenttia.

Ministeriön politiikka-analyysien sarjassa valmistui Ekologinen kestävyys liikunta- paikkarakentamisen valtionavustuksissa (OKM 2025:3). Analyysi esittää muu muassa kuinka liikuntapaikkarakentamisen koko elinkaaren aikaiset sekä elinkaarilaskennan ulkopuoliset vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon voitaisiin huomioida aiempaa- kin paremmin. Ekologinen kestävyys on otettu huomioon myös edistettäessä muun muassa kulttuuriperinnön hyödynnettävyyttä ja säilymistä digitoinnin avulla. Ministeriö seuraa CSC:n tuottamien kulttuuriperinnön ja tutkimusaineistojen pitkäaikais- säilytyspalveluiden hiilijalanjälkeä.

Ministeriö asetti [asiantuntijaryhmän](#) selvittämään nuorten tulevaisuusosko heikentäviä tekijöitä ja ratkaisuja. Tarkasteluun sisältyy myös nuorten kokema ilmastoahdistus. Ministeriön kestävä kehityksen yhteistyöryhmä järjesti asian- tuntijakeskustelun nuorten ilmastoahdistuksesta sekä sopivista vaikuttamis- ja ratkaisutavoista.

Sivistyshallinto 2030 -muutosohjelman uudet virastokokonaisuudet olivat valmiit aloittamaan työnsä 1.1.2026. Ministeriön kestävä kehityksen yhteistyöryhmä asetti tavoitteekseen vahvistaa kestävyysyhteistyötä uudistettujen virastokokonaisuuk- sien kanssa.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö toimeenpani uudistettua [tasa-arvo- ja yhdenvertai- suussuunnitelmaansa](#) vuosille 2024–2027. Suunnitelma sisältää ministeriön stra- tegiset, valtavirtaistamiseen, viranomaistoimintaan ja eri väestöryhmiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet.

Ministeriö julkaisi koko koulutusjärjestelmän kattavan kehittämisohjelman [Koulu- tuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelma](#). Se vahvistaa yhden- vertaisuus- ja tasa-arvoasioiden osaamista, tietopohjaa sekä lasten ja nuorten osallisuutta kasvatuksessa ja koulutuksessa. Ohjelmalla vahvistetaan muun muassa opettajien ja kasvattajien osaamista yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta sekä lisää- tään keinoja kiusaamisen vähentämiseksi perusopetuksessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama [työryhmä](#) perusopetuksen oppimis- tulosten vahvistamiseksi huomioi sukupuolinäkökulman ja erityisesti heikompien oppimistulosten oppilaat perusopetuksessa. Ministeriö laatii opetusministerille esi- tyksen tarvittavista kehittämistoimenpiteistä perusopetuksen oppimistulosten heikkenemiseen vaikuttavista tekijöistä tehdyn, vuonna 2025 valmistuneen analyysin perusteella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus vähentävät koulutus- ja työelämäsegregaatiota huomioimalla moniperustaisen syrjinnän näkökulman muun muassa oppilaanohjauksessa sekä laativat yhdessä toimenpideohjelman sukupuolten mukaisen segregaation purkamiseksi eri koulutusasteilla osana koko koulutusjärjestelmän kattavaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämissuunnitelmaa. Lapset ja nuoret tavoitetaan ikäryhmittäin parhaiten peruskoulussa. Kulttuuripoliittisen selonteon mukaan koulu on Suomen suurin kulttuurilaitos, jossa taide- ja kulttuurikasvatuksen vahvistaminen tapahtuu yhdenvertaisesti osallisuutta lisäten.

Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustuksessa ajantasaisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia osana järjestöjen vastuullisuustoimia. Suunnitelmien tulee sisältää nykytilan arviointi, tavoitteet, toimenpiteet ja toteutumisen seuranta. Vuosi 2025 oli laajan arvioinnin vuosi, jolloin vastuullisuuskriteerien painoarvo avustuksissa oli 15 prosenttia määrärahasta. Seuraava laaja arviointi toteutetaan vuoden 2029 avustuksiin. Laajojen arviointien väli-vuosina seurataan järjestöjen toiminnan, talouden ja vastuullisuuden muutoksia.

Vuonna 2025 muita opetus- ja kulttuuriministeriön keskeisiä toimia sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi liikunnan toimialalla olivat [Liikunnan ja urheilun tasa-arvo 2025](#) -raportin julkaiseminen sekä erityisavustusten myöntäminen sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikuntaseuroissa edistäville hankkeille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa yleisavustusta saavien valtakunnallisten nuorisotalojen järjestöjen tasa-arvon edistämisen tilaa niiden toiminnan vuosittaisessa arvioinnissa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen painoarvo arvioinnissa ja siten myös avustuksen myöntämisessä on 1/6 avustuksen määrästä. Järjestöjen toimenpiteet niiden toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilan seuraamisessa sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta loukkaavien tilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi vaihtelevat. Yleisesti ottaen voidaan havaita varovaisen myönteistä kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää taiteen ja kulttuurin yhteisöjen avustushakijoilta toiminnan vastuullisuutta kuvaavien toimenpiteitten esittelemistä. Toiminnan vastuullisuutta koskevat tiedot otetaan huomioon avustuksen myöntämistä koskevassa kokonaisharkinnassa. Hakemuksessa tulee kuvata toimia, joiden avulla yhteisö edistää toiminnassaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, kulttuurista moninaisuutta sekä ihmisen identiteettiin kuuluvien erojen kunnioittamista. Lisäksi edellytetään, että yhteisö toimii aktiivisesti ehkäistäkseen syrjintää toiminnassaan ja kehittää toimintaansa siten, että se olisi mahdollisimman esteetöntä, saavutettavaa ja avointa kaikille väestö- ja vähemmistöryhmille.

7.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Opetus- ja kulttuuritoimen toimiala kattaa kaikki ikäluokat ja hallinnonalan julkisen rahoituksen osuus on noin 17 miljardia euroa vuosittain. Toimialalla edistettiin varhaiskasvatuksen, koulutuksen, tieteen, taiteen ja kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön toimilla yhteiskunnan sivistysperustaa siten, että yhteiskunnallinen yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus vahvistuivat.

Keskeisimmillä toimialan panoksilla pyrittiin vahvistamaan oppimistulosten ja koulutustason nousua sekä perustaitojen vahvistumista. Erityisiä toimenpiteitä kohdistettiin maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen vahvistamiseen perusopetuksessa. Lisäksi toisen ja kolmannen asteen koulutuspanostuksilla varmistettiin, että koulutus vastasi entistä paremmin työelämän tarpeisiin ja kohtaantongelmat vähenivät.

Toimialan tavoitteet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne toteutuvat pitkällä aikavälillä, mutta joiden kehittymistä edistetään vuosittaisilla toimenpiteillä. Kertomusvuonna edistettiin koulutustarjonnan ja työelämän vastaavuutta, väestön osaamistasoa ja väestön koulutustason nousua. Tieteen tasoa ja vaikuttavuutta edistettiin käynnistämällä parlamentaarisesti linjatun T&K-toiminnan lainsäädännön toimeenpano sekä siihen liittyvän lisärahoituksen kasvattaminen.

Luovien alojen kasvustrategia valmistui kesällä 2025 ja Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma vuoden lopussa. Toimeenpanoissa etsitään ratkaisuja laajempaan yhteistyöhön sekä toiminnassa että rahoituksessa, esimerkkinä elinkeinojohtoiset kasvusopimukset. Kulttuuripoliitikassa on panostettu yhteistyörakenteiden lisäämiseen kulttuurin hyvinvointivaikutuksien lisäämiseksi kaikkialla Suomessa. Kulttuuritoimijoiden ja kunnan väliset yhteistyörakenteet ovat vahvistuneet (lisätietoa [TEA-viisari](#)). Kunnat ovat tukeneet kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, muun muassa viemällä kulttuuripalveluita lähiöihin ja kyliin, suunnittelemalla kulttuuritoimintoja yhdessä kunnan eri alueiden asukkaiden kanssa ja järjestämällä asukasfoorumia ja -keskustelutilaisuuksia.

Opintoraha- ja asumislisämenot kasvoivat ja korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea korotettiin. Opintotuen kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettiin hallituksen asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Liikunnallista elämäntapaa edistettiin toteuttamalla Suomi liikkeelle -ohjelmaa hallitusohjelman mukaisella lisärahoituksella, jota kohdennettiin Liikkuva koulu -toimintaan, Liikkuva opiskelu -toimintaan korkeakouluille, MOVE! -liikuntaneuvontaan, eri ikäryhmien liikuntaneuvontaan, soveltavaan liikuntaan sekä Harrastamisen

Suomen mallin liikuntaharrastamisen polku -hankkeisiin. Koko väestön liikkumisen edistämisen Liikkuvat-kokonaisuuden laajentamista ja vakiinnuttamista jatkettiin eri ikä- ja väestöryhmissä.

Nuorisoalan osaamiskeskukset kehittivät koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä, edistivät yhdenvertaisuusosaamista nuorisotyössä sekä vahvistivat tietopohjaa ja tiedolla johtamista. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön ja Harrastamisen Suomen mallin tukemista lisättiin.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle on kuluvalle hallituskaudella kohdistettu alla olevan taulukon mukaisesti yhteensä 36,3 miljoonan euron tuottavuustoimet ja toimintamenosäästöt. Toimenpiteistä on päätetty hallitusohjelman sekä keväällä 2024 ja 2025 tehtyjen julkisen talouden suunnitelmien valmistelun yhteydessä.

Taulukko 25. Tuottavuussäästöt/toimintamenosäästöt, miljoonaa euroa

	2024	2025	2026	2027
Tuottavuusohjelma-/toimintamenosäästöt	0	-29,8	-30,0	-36,3

Tuottavuustoimet ja toimintamenosäästöt on toteutettu tehostamalla hallinnonalan virastojen ja ministeriön toimintaa, luopumalla tietyistä tehtäväkokonaisuuksista ja kasvattamalla tuloja. Tuottavuustoimia on toteutettu myös lakkauttamalla toimintamenotyyppisiä avustuksia.

Päätetyt toimenpiteet sisältyvät valtion vuosien 2025 ja 2026 talousarvioihin ja viimeisimmät toimenpiteet sisältyvät osaksi opetus- ja kulttuuriministeriön tammikuussa 2026 valtionvarainministeriöön toimittamaa esitystä julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2027–2030.

Virastojen ja ministeriön toimintamenoihin tuottavuustoimista on kohdistettu yhteensä noin 10 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden painottumisen taustalla pääosin perustoimintamenojen ulkopuolisiin menoihin on, että virastojen menotaso on noin 6–8 miljoonaa euroa kehystasoa korkeampi. Lisäksi tuottavuustoimet on pyritty kohdistamaan siten, että virastojen edellytykset lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen eivät vaarantuisi. Säästöjen kohdentamisessa on lisäksi huomioitu virastojen erilaiset taloudelliset lähtökohdat ja erityispiirteet.

Keskeisin virastojen toiminnan tehostamiskeino on Sivistyshallinto 2030 uudistuksen yhteydessä toteutettavan virastorakennemuutoksen tuottavuuspotentiaalin hyödyntäminen. Erityisesti tarkoituksena on tehostaa kaikille virastoille yhteisten palveluiden toteuttamista. Näitä ovat ensi vaiheessa muun muassa henkilöstö- ja taloushallinto sekä tietohallintoon liittyvät toiminnot. Jatkossa tarkoituksena on tehostaa myös muun muassa tarkastukseen ja valvontaan sekä hankintoihin liittyviä toimintoja sekä keskittää yhä enemmän tekniset talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävät Palkeisiin.

Muiden kuin perustoimintamenojen osalta keskeisimpiä tuottavuustoimia ovat opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksen erillisrahoituksen sekä tiettyjen perus- ja toisen asteen sekä kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja urheilun vähemmän vaikuttavien valtionavustusten lakkauttaminen. Tulojen kasvun osalta tuottavuustoimia on kohdistettu muun muassa Opetushallituksen, Museoviraston ja Kansallisarkiston toimintaan.

Lisäksi toimintameno säästöjä tulee aiheutumaan hallinnonalan virastojen tilojen käytön tehostamisesta. Sitä koskeva keskeisin kokonaisuus on nykyisen Kansallisarkiston tiloihin osoitteeseen Rauhankatu 11 keskitettävä virastokokonaisuus. Rakennuksen peruskorjauksen jälkeen sinne sijoittuu Kansallisarkiston lisäksi Opetushallitus mukaan lukien erillisyksiköt sekä Suomen Akatemia.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2025](#)
(mukaan lukien Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Saavutettavuuskirjasto Celia, Varastokirjasto ja Taiteen edistämiskeskus)
- [Opetushallituksen tilinpäätös 2025](#)
- [Kansallisarkiston tilinpäätös 2025](#)
- [Kotimaisten kielten keskuksen tilinpäätös 2025](#)
- [Suomen Akatemian tilinpäätös 2025](#)
- [Museoviraston tilinpäätös 2025](#)
- [Suomenlinnan hoitokunnan toimintakertomus ja tilinpäätös 2025](#)

8 Maa- ja metsätalousministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Maa- ja metsätalousministeriön osuus **2 532 milj. €**

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 297 milj. €
- Siirtomenot 2 235 milj. €
- Sijoitusmenot 0 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

MMM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
30.01	Hallinto ja tutkimus	154	143	150
30.10	Maaseudun kehittäminen	400	382	425
30.20	Maa- ja elintarviketalous	1 637	1 736	1 721
30.40	Luonnonvaratalous	224	201	191
30.64	Metsähallitus	8	6	7
30.70	Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen	62	47	39
30	MMM:n hallinnonala yhteensä	2 485	2 515	2 532

Määrärahojen käyttöprosentti

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Maa- ja metsätalousministeriössä **4 217 henkilötyövuotta**

Virastot **3** KPL

- Luonnonvarakeskus
- Maanmittauslaitos
- Ruokavirasto

Rahastot **2** KPL

- Maatilatalouden kehittämisrahasto Makera
- Maatalouden interventiorahasto Mira

Yhtiöt **0** KPL

- Ei yhtiöitä

Liikelaitokset **1** KPL

- Metsähallitus

Hallinnonalaan liittyviä tunnuslukuja

Biotalous osuus kansantaloudesta

Tuotos 16 %

Investoinnit 11 %

Työlliset 11 %

Lähde: Luonnonvarakeskus

8.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Kansainvälisesti jännitteinen turvallisuustilanne on korostanut edelleen kokonais-turvallisuuden, varautumisen ja huoltovarmuuden merkitystä sekä Suomessa että koko EU:n alueella. Geopoliittisilla tekijöillä on merkittävä vaikutus myös luonnonvarojen käyttöön ja kilpailuun luonnonvaroista. Maa- ja metsätalousministeriön toimialalla geopoliittinen epävarmuus on vaikuttanut muun muassa raakapuun tuonnin merkittävään vähentymiseen ja puupohjaisten tuotteiden vientimahdollisuuksiin ja sitä kautta kotimaiseen puumarkkinaan. Energiaomavaraisuuden korostuessa esimerkiksi aurinkopaneelipeltojen ja tuulivoiman siirtolinjojen lisääntyminen on vaikuttanut maa- ja metsätalousmaan pinta-alaan sekä energiapuun tarpeeseen ja kysyntään. Geopoliittinen epävarmuus vaikuttaa voimakkaasti myös maatalouteen sekä laajemmin maaseutualueiden turvallisuuteen ja kehitysnäkymiin.

Erilaiset hybridivaikuttamisen muodot ovat lisääntyneet. Tunnistetut uhat liittyvät erityisesti tietojärjestelmiin ja tietoihin. Lisäksi paikannuksen häiriöillä on ollut vaikutusta esimerkiksi paikkatiedon keruuseen ja itärajalta sijoittuvien maatalouskoneiden toimintaan. Paikannuksen häiriöt ovat vaikuttaneet joidenkin virastojen toimintaprosesseihin.

Heinäkuussa EU:n komissio antoi esityksensä monivuotisesta rahoituskehiksestä vuosille 2028–2034. Jäsenmaat laatisivat jatkossa kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmat (NRPP), joihin sisältyisivät muun muassa aluekehitys- eli koheesiopolitiikan, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan sekä yhteisen kalastuspolitiikan toimenpiteet ja rahoitus. Rahoituskehysneuvottelut ja asetusten käsittely ovat alkaneet ja niitä käydään epävarmassa kansainvälisessä tilanteessa. Neuvottelujen lopputulos voi vaikuttaa suurestikin eri ministeriöiden ja virastojen toimintaan, nykyisin käytössä oleviin menettelyihin sekä tietojärjestelmiin.

Suomalaisen alkutuotannon kannattavuus on pitkällä aikavälillä heikentynyt ja tuottajan osuus ruuan kuluttajahinnasta on pienentynyt. Sen sijaan vähittäiskauppa ja osittain myös elintarviketeollisuus ovat hyötäneet elintarvikemarkkinoiden kansainvälistymisestä ja ne hankkivat raaka-aineita ja kuluttajatuotteita kilpailuilta kansainvälisiltä markkinoilta. Ruokaan ja ruuantuotantoon liittyvät trendit ovat kulkeutuneet nopeasti maailmalta sekä näkemykset ja kiinnostuksen kohteet eriyvät edelleen. Esimerkkeinä trendeistä voidaan mainita muun muassa kotimaisuus ja lähiruoka, eettisyys, kasviperäisen ruuan arvostus sekä erilaiset terveystrendit. Yritykset pyrkivät vastaamaan näihin trendeihin markkinoinnissa.

Väestönkasvun keskittyminen suurille kaupunkiseuduille sekä väestön vähentyminen ja ikääntyminen maaseudulla vaikuttavat huoltovarmuuteen erityisesti alkutuotantoon perustuvien talouden arvoketjujen kautta. Rinnakkaisena ilmiönä maaseuduilla ja saaristoissa kuitenkin kasvaa vapaa-ajan asukkaiden sekä osa-aikaisten, esimerkiksi etätyötä tekevien, asukkaiden määrä. Ihmiset, yhteisöt ja yritykset ovat maaseudun ja saariston kokonaisturvallisuuden kannalta keskeisiä toimijoita. Maaseudun kansalais- ja vapaaehtoistoiminnalla on merkittävä rooli Suomen kokonaisturvallisuudessa. Sen avulla vastataan muun muassa tie-, vesihuolto- ja tietoliikenneinfrastruktuurin, pelastustoiminnan ja varautumisen, monipalvelupisteiden sekä ikääntyneiden kotona asumisen tarpeisiin.

Valtiontalouden säästöjen johdosta on jouduttu tekemään aikaisempaa enemmän valintoja siitä, mihin ydintoimintoihin keskitytään maa- ja metsätalousministeriön toimialalla. Tehtävien priorisoinnin merkitys tulee korostumaan tulevinä vuosina, ja

siihen liittyvä viestintä vaikutusarviointeineen on oleellista. Lisäksi on pohdittava, miten säästöihin sopeutumisen jälkeenkin varmistetaan toimialan toimintakyky muun muassa tietojärjestelmien uusimisen osalta.

Valtion aluehallintouudistus muutti maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtävien organisointia. Vuoden 2026 alusta lukien kymmenen elinvoimakeskusta ja Lupa- ja valvontavirasto aloittivat toimintansa. Elinvoimakeskukset ovat vahvoja maa- ja metsätalousministeriön toimialan maaseudun, maatalouden, kalatalouden sekä vesitalouden alueellisia edistäjiä. Niillä on hyvät edellytykset hoitaa ministeriön toimialan tehtäviä tuloksellisesti. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön toimialan aluehallintovirastojen ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyivät Ruokavirastoon.

Taulukko 26. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
<p>Huoltovarmuutta, vastuullisuutta ja kilpailukykyä uhkaavat riskit, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkutuotantoon ja yritysten toimintaan liittyvät riskit • elintarviketeollisuuden ja logistiikan häiriöt • tuotantopanosten saatavuuden, markkinoiden tai vesihuollon toiminnan häiriöt • globalisaatio, ilmastonmuutos ja poikkeukselliset sääilmiöt 	<p>Markkinoiden arvaamattomuus, yrittäjien jaksaminen, epävarmuus tuotannon jatkumisesta ja osaavan työvoiman saatavuus uhkaavat alkutuotannon jatkuvuutta. Elintarviketeollisuuden ja logistiikan häiriöt vaikeuttavat koko ruokaketjun toimivuutta. Ruokaturva ja huoltovarmuus vaarantuvat, jos tuotantopanosten saatavuus ja markkinat tai vesihuollon toiminta häiriintyvät. Poikkeukselliset sääilmiöt vaikeuttavat erityisesti kasvinviljelyä ja heikentävät sen kannattavuutta. Globalisaatio ja ilmastonmuutos lisäävät eläintautien ja kasvintuhoojien riskiä.</p>	<p>Varautumista ja alkutuotannon riskien tunnistamista ja kestävyttä parannetaan koulutuksen, neuvonnan ja muun tiedonvälityksen avulla. Investoinnit tuotannon kehittämiseen ja esimerkiksi pellon kasvukuntoon edistävät monipuolisesti tuotannon kestävyttä. Eläintautien ja kasvintuhoojien torjuntatoimet sekä Suomen olosuhteisiin soveltuva siemen- ja taimiaineisto turvaavat elintarviketuotantoa, kestävä ja kilpailukykyistä ruokajärjestelmää sekä ihmisten terveyttä.</p>	<p>Melko epätodennäköinen / vakava</p>

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen liittyvät riskit	Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen uhkaa ekosysteemipalveluiden tuotantoa. Kansallisesti riskit liittyvät elinympäristöjen ja lajien uhanalaistumiseen. Geneettisen monimuotoisuuden heikkeneminen voi aiheuttaa riskin menettää muuttuvaan ilmastoon sopeutunutta perimää. Sään ääri-ilmiöt, kuten tulvat ja kuivuus, lisääntyvät.	Luonnon monimuotoisuutta edistetään ennallistamisasetuksen toimeenpanolla ja monimuotoisuuden toiminta-ohjelmilla. Lisätään tietoisuutta sään ääri-ilmiöiden vaikutuksista. Kehitetään tulvista ja kuivuustilanteista varoittamista sekä tulvariskeihin ja vesihuollon häiriöihin varautumista. Toimeenpannaan sopeutumissuunnitelmia ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien hallitsemiseksi ja ilmastokestävyyden edistämiseksi.	Melko epätodennäköinen / vakava
Kestävää kehitystä uhkaavat arvot ja asenteet	Näkemykset ruoantuotannosta, ravitsemuksesta sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja hoidosta ovat eriytyneet. Elinkeinojen ja intressiryhmien näkökulmasta kokonaisuuksien yhteensovittaminen on muuttunut osaoptimoinniksi. Päätöksiä saatetaan tehdä ilman tutkittua tietoa ja yhteiskunnan kokonaisedun tarkastelua, mikä rapauttaa alue- ja kansantaloutta sekä julkistaloutta.	Päätöksenteossa läpinäkyvä ja kattava vaikutusten arviointi. Viranomaisviestintää tulee selkiyttää ja kohdentaa eri ryhmien tarpeiden näkökulmasta. Luonnonvarojen käytön ja hoidon rooli taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä hyvinvoinnin perustana tuodaan vahvemmin esille. Tehostetaan tutkimustiedon käyttöä kestävyyskriteereiden määrittelyssä sekä luonnonvarojen käytön ja hoidon suunnittelussa.	Melko todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Tietovarantoihin ja digitaalisiin järjestelmiin kohdistuvat tieto- ja kyberturvallisuusriskit	Tietojärjestelmien käytön ja tietovarantojen saatavuuden tai luotettavuuden ongelmat voivat heikentää hallinnon toimivuutta ja asiakkaiden luottamusta viranomaisten toimintaan ja digitaalisiin palveluihin.	Kohonneeseen uhkataseen on varauduttu toteuttamalla erilaisia hallinnollisia ja teknisiä tietoturvatyökaluja. Hallintatoimenpiteitä ovat viestintä, koulutus ja muu tietoisuuden lisääminen kalastelu- ja huijausyrityksiä vastaan sekä riskienhallinnan jatkuva kehittäminen, poikkeamien havainnointi ja tiedonvaihto eri viranomaisten, sidosryhmien ja palvelutoimittajien välillä. Hallinnonalalla toteutetaan myös järjestelmäkohtaisia teknisiä toimenpiteitä riskiarvioiden ja resurssien mukaisesti yhteistyössä palveluntuottajien kanssa.	Melko todennäköinen / vakava

Ministeriön hallinnonalalla osana toiminnan suunnittelua arvioitiin toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen sisältyvät riskit. Keskeiset riskit ja niiden vaikutukset sekä riskien hallintakeinot olivat osa tulosohjausta. Riskien kokonaistilanne heikkeni hieman. Geopoliittinen epävarmuus ja hybridivaikuttaminen lisäsivät kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden riskejä, erityisesti tuotantopanosten saatavuuden, logistiikan ja maatalouden toimintavarmuuden osalta. Ilmasto- ja ympäristöriskit jatkoivat kasvuaan poikkeuksellisten sääolojen sekä monimuotoisuuden heikkenemisen vuoksi. Tietoturvaan ja kyberturvaan liittyvät uhat nousivat, ja yhteiskunnallisiin asenteisiin liittyvät riskit muuttuivat entistä todennäköisemmiksi. Huoltovarmuuden riskit pysyivät vakavina, mutta hallittuina.

8.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

8.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus sekä kilpailu- ja häiriönsietokyky paranevat

Osana kansallista kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta elintarviketuotanto säilyi Suomessa edelleen vakaana, vaikka panos- ja tuotemarkkinoiden hintaheilahtelut jatkuivat erityisesti epävarman kansainvälisen markkinatilanteen vuoksi. Hallitusohjelman ja EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa toteuttavan Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 ([CAP-suunnitelma](#)) mukaisesti maatalouspolitiikan toimenpiteet ja tukivälineet painottuivat huoltovarmuuden kannalta keskeisiin kohteisiin, joilla edistetään kestävää ja kannattavaa ruuantuotantoa. [CAP-suunnitelmasta tehtyjen arviointien](#) mukaan EU:n maatalousrahoituksen suorilla tuilla ja luonnonhaittakorvauksilla on ollut merkittävä rooli maatalouden resilienssin vahvistamisessa erityisesti markkina- ja sääolosuhteiden vaihteluissa. Tuet ovat toimineet vakaana ja ennakoitavana tulonlähteenä, jotka tasaavat yrittäjätulojen vaihtelua eri tuotantosuosunnissa. Eläinten hyvinvointi on parantunut esimerkiksi siten, että vapaa-porsitus on yleistynyt, naudat laiduntavat enemmän ja lypsylehmien poistoikä on noussut. CAP-suunnitelman ja kokonaan kansallisten maatalouspolitiikan toimenpiteiden toimeenpano on edennyt pääosin suunnitelman mukaan.

Viime vuosina maatalouden keskimääräinen yrittäjätulo on vaihdellut voimakkaasti. Vuoden 2022 yrittäjätulo oli poikkeuksellisen korkea johtuen korkeista kasvinviljelytuotteiden hinnoista. Luonnonvarakeskuksen mukaan maatalouden yrittäjätulo on kehittynyt vuoden 2022 jälkeen heikosti. Syy on kasvinviljelytuotteiden huomattavasti laskeneet hinnat. Panoshinnat ovat jääneet vuoden 2022 jälkeen korkeammalle tasolle, jolloin hintasuhde on ollut heikko kasvinviljelytiloille vuosina 2023–2025. Kotieläinsektorin tilanne on kehittynyt paremmin, mutta keskimääräiseen yrittäjätuloon vaikuttaa eniten kasvinviljelytilojen yrittäjätulokehitys.

CAP-suunnitelman rahoituksesta 7,6 prosenttia eli 765,8 miljoonaa euroa vuosille 2023–2027 on suunnattu maaseudun elinvoimaisuuden vahvistamiseen sekä maaseudun yritystoiminnan edistämiseen ja monipuolistamiseen. Toimet myös lisäävät huoltovarmuutta. Ruokajärjestelmän kilpailukykyä vahvistetaan esimerkiksi maataloustuotteiden jalostukseen liittyvillä investoinneilla ja tuotekehityksellä, edistämällä kannattavuutta ja tuottavuutta parantavien innovaatioiden kehitystä, käyttöä ja käyttöönottoa sekä edistämällä viljelijöiden osaamista ja hyvinvointia koulutus-, neuvonta- ja tiedonvälityspalveluilla.

Suomalaisen ruuantuotannon pitkän aikavälin strategia ja elintarvikevientiä lisäävä ruoka-alan kasvuohjelma kuuluvat hallitusohjelman mukaiseen [Kestävä ja kannattava ruokajärjestelmä -kokonaisuuteen](#). [Kansallinen ruokastrategia 2040: Onnellisen ruuan maa](#) julkaistiin laajan sidosryhmäyhteistyön tuloksena joulukuussa 2025. Ruoka-alan kasvuohjelmassa elintarvikeviennin tukirakenteet ja -palvelut rakentuvat erityisesti yhteistyössä yritysälhtöisen kasvualustan ja ulkoministeriön kanssa. Nämä toimet pohjustavat pysyvien rakenteiden muodostumista ruoka-alan yritysten kansainvälistymispalvelujen järjestämiseksi myös osana Team Finland -toimintaa.

Elintarvikevienti vahvistui ja oli 2,4 miljardia euroa (2,3 miljardia euroa vuonna 2024). Maa- ja metsätalousministeriö on resursoinut elintarvikkeiden vientiin keskittyvän attasean Kiinaan ja Etelä-Koreaan, joista jälkimmäinen vastaa elintarvikeviennin edistämisestä myös Japaniin. Ruokaviraston asiantuntijatyön avulla avattiin uusia vientimarkkinoita suomalaisille elintarvikeketjun tuotteille Vietnamiin, Etelä-Koreaan ja Marokkoon. Afrikkalaisen sikaruton varalta sovittavien regionalisaatioehtojen osalta edistettiin Kiinan ja Japanin kanssa.

Kertomusvuoden aikana astui voimaan elintarvikemarkkinalain (1121/2018) muutokset (747/2024 ja 748/2024). Elintarvikemarkkinavaltuutetulla on jatkossa laajemmat oikeudet saada elintarvikeketjun toimijoilta tietoja, jotka liittyvät elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamiseen, seuraamiseen, hyvien liike-tapojen vastaisten käytäntöjen estämiseen ja markkinaolosuhteiden selvittämiseen. Tämä auttaa puuttumaan markkinoilla havaittuihin epäkohtiin ja parantaa heikoman osapuolen asemaa elintarvikeketjussa.

Eläintautitilanne säilyi rauhallisena. Suomessa varauduttiin kuitenkin monissa EU-maissa esiintyvän märehitjoiden sinikielitaudin uuden tyypin leviämiseen meillä ja märehitjoiden rokotukset tautia vastaan toteutettiin Ahvenanmaalla. Afrikkalaisen sikaruton riski kasvoi Viron tilanteen heikennyttyä merkittävästi. Sidosryhmistä koostuvan kriisityöryhmän puitteissa parannettiin varautumista. Vakavien eläintautien varalta tehdään jatkuvaa tautitilanteen seuranta erityisesti lähialueilla, parannetaan valmiussuunnitelmia, toimeenpannaan seurantaohjelmia, valvotaan maahantuontia sekä koulutetaan ja tiedotetaan eri tahoja riskeistä.

Salmonellavalvonnasta ja -tartunnoista sikatiloille aiheutuvan taloudellisen riskin hallitsemiseksi laadittu hallituksen esitys laiksi sika-alan salmonellarahastosta lähetettiin lausunnoille.

Valmisteltiin 1.1.2024 voimaan tulleen eläinten hyvinvointilain nojalla annettavia alemman asteisia säädöksiä hevosten, tuotantokanien ja turkiseläinten hyvinvoinnista. Valtioneuvoston asetus hevosten hyvinvoinnista (321/2025) tuli voimaan

1.1.2026. Asetuksella tarkennetaan hevosten pitoa koskevia vaatimuksia siten, että edistetään lainsäädännöllä hevosen mahdollisuutta tyydyttää sen fysiologisia tarpeita ja toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeita.

Maa- ja metsätalousministeriön valmisteleva vesihuoltolain muutos (HE 40/2025 vp) hyväksyttiin ja se tuli voimaan 1.1.2026. Lakiin tehdyillä muutoksilla estetään vesihuollon yksityistäminen ja turvataan vesihuollon tehokas toiminta ja huoltovarmuus investointitarpeiden kasvaessa. Muutokset ovat osa kansallista vesihuolto-uudistusta, jonka tavoitteena ovat laadukkaat, turvalliset ja ilmaston kannalta kestävät vesihuoltopalvelut. Kertomusvuonna valmistuneessa [vesihuollon vähähiilisyystiekartassa](#) asetetaan tavoitteeksi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoden 2025 tasosta (noin 0,56 Mt CO₂-ekvivalenttia/vuodessa) 30 prosenttia vuoteen 2035 mennessä. Vesihuollon vähähiilisyys tukee Suomen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista.

Vesiosaamisen kasvu ja kansainvälistyminen -ohjelmalla on kasvatettu kansainvälistä vesialan liiketoimintaa ja kasvupotentiaalia. Ohjelma rahoitettiin Euroopan elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) ja hankkeet päättyivät vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoden loppupuolella käynnistettiin Kasvua ja vientiä vedestä -ohjelman valmistelu, joka toimii tiekarttana suomalaisen vesiosaamisen ja ratkaisujen viennin vahvistamiseksi vuosina 2026–2030. Vesialan markkinoiden arvo on maailmanlaajuisesti noin 600 miljardia euroa vuodessa. Suomen vesiliiketoiminnan arvo kasvoi vuosina 2021–2023 4,9 miljardista eurosta 6,3 miljardiin euroon (29 prosenttia).

Vaikuttavuustavoite 2: Kestävä luonnonvaratalous turvaa huoltovarmuutta, korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä sekä edistää hyvinvointia luonnosta ja luonnolle

Maa- ja metsätalousministeriö käynnisti laajan metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidekokonaisuuden. Hallitusohjelman mukaisella kokonaisuudella vahvistetaan pitkäjänteisesti metsien kasvua ja hiilinieluja sekä edistetään metsätuhoihin ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumista. Kokonaisuus sisältää lainsäädännön muutoksia, taloudellista ohjausta ja sen kehittämistä sekä metsänomistajille ja metsäalan toimijoille suunnattua viestintää ja neuvontaa. Toimenpiteet tukevat ilmastolain tavoitteiden saavuttamista ja kansallisen metsästrategian toimeenpanoa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan uusi [metsätuhovarautumissuunnitelma](#) valmistui. Maa- ja metsätalousministeriön, Luonnonvarakeskuksen ja Suomen metsäkeskuksen yhteistyönä laadittu suunnitelma ohjaa koko metsäsektorin

varautumista erilaisiin metsätuhoihin muuttuvassa ilmastossa. Suomen metsäkeskus aloitti kesäkuussa metsätuhojen havainnoinnin satelliitti- ja ilmakuvista. Seurannassa havaitut tiedot kuolleista puista tulevat [Metsään.fi-palveluun](#), josta metsänomistajat näkevät omissa metsissään havaitut kuolleet puut. Tietojen avulla on mahdollista estää metsätuhoja leviämistä ja puuttua niihin jo varhaisessa vaiheessa.

Kertomusvuonna saatiin päätökseen [täsmämetsätalouden hankekokonaisuus](#), jossa kehitettiin ilmastokestävään ja monimuotoisuutta vahvistavaan metsänhoitoon uusia menetelmiä. Yhdeksän hankkeen kokonaisuus oli osa Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (RRP) ja sitä rahoitettiin Euroopan elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) yhteensä 8,5 miljoonalla eurolla vuosina 2022–2025.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) tavoitteena oli turvata talousmetsissä ympäristötuella ja luonnonhoitohankkeilla yhteensä 82 000 hehtaaria talousmetsien luontokohteita vuosina 2008–2025. Ympäristötukisopimuksia toteutettiin noin 63 200 hehtaaria ja luonnonhoitotöitä tehtiin noin 5 800 hehtaaria, eli yhteensä noin 69 000 hehtaaria. Ohjelman tavoitteesta saavutettiin 84 prosenttia. Ohjelman uutta toimintakautta (2026–2040) valmisteltiin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistyönä. Vuoden 2025 alussa Suomessa oli suojeltu noin 3,0 miljoonaa hehtaaria metsää, mikä vastaa 13 prosenttia metsäpinta-alasta. Metsää on Suomessa kaikkiaan 22,9 miljoonaa hehtaaria. Metsien suojelu kattaa sekä lakisääteiset suojelualueet että talousmetsien monimuotoisuuskohteet. Kolmen viime vuoden aikana suojeltu metsäala on kasvanut noin 38 000 hehtaarilla.

Metsästyslainsäädäntöön valmisteltiin muutokset suurpetojen metsästyksen liittyen. Metsästyslain muutoksen nojalla mahdollistettiin suden kannanhoidollinen metsästys alkuvuonna 2026. Maa- ja metsätalousministeriö vahvisti päivitetyn karhukannan hoitosuunnitelman ja valmisteli kannanhoidollisia poikkeuslupia koskevan asetuksen. Suunnitelmalla ja asetuksella pyrittiin vähentämään kasvaneen karhukannan aiheuttamia ongelmia etenkin tihentymäalueilla. Hallinto-oikeus asetti valituksen johdosta Suomen riistakeskuksen kannanhoidolliset karhulupapäätökset täytäntöönpanokieltoon ja myöhemmin kumosi päätökset, minkä seurauksena kannanhoidollinen karhupyynti ei toteutunut vuonna 2025.

Vaelluskalakantojen elvyttämisohjelmassa (NOUSU) edistettiin muun muassa valtakunnallisesti merkittävää Siikajoen Pöyrykosken vesivoimapadon purkukonetta. NOUSU-ohjelma on keskeinen tekijä ennallistamisasetuksen virtavesiä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Vapaa-ajan kalastajille tuli vuoden alusta lukien ilmoitusvelvollisuus eräiden uhanalaisten kalalajien saalis- ja pyyntitiedoista. Ilmoituksilla

kerätään tärkeää tietoa kalakantojen tilasta kalastuksen suunnittelua varten. Ilmoitusvelvollisuudella tuetaan myös hallitusohjelman vaelluskalakantojen elvytyshankkeiden suunnittelua ja tuloksellisuuden seuranta.

Vaikuttavuustavoite 3: Monipuolinen yritystoiminta sekä menestyvä maaseutu ja saaristo, monipaikkaisuus ja yhteistyöverkostot vahvistavat yhteiskuntaa

CAP-suunnitelman maaseudun kehittämisen toimenpiteiden avulla monipuolistetaan maaseudun elinkeinorakennetta, rakennetaan nopeita laajakaistayhteyksiä sekä parannetaan maaseudun asukkaiden hyvinvointia. **Leader-toiminnalla** (yhteisölläinen paikallinen kehittäminen) kannustetaan maaseudun asukkaita kehittämään omaa aluettaan, lisäämään sen viihtyisyyttä sekä synnyttämään työpaikkoja ja yrityksiä. Lisäksi suomalaiset Leader-ryhmät toteuttavat eniten kansainvälisiä hankkeita Euroopassa. Maaseudun hanke- ja yritystukien haku on ollut vilkasta. Erityisen runsasta kysyntä on ollut maatalouden energia- ja ympäristöinvestointeihin, maaseudun toimintaympäristön kehittämisen investointeihin, sosioekonominen rakenteen kehittämisen yhteistyötoimiin, Älykäs kylä -yhteistyöhankkeisiin, tiedonvälitykseen ja neuvontapalveluihin. Pinta-ala- ja eläintukien osalta on edetty pääosin suunnitellusti.

CAP-suunnitelman **arviointien** mukaan muun muassa maatalouden tuetuissa investoinneissa ja tilanpidon aloitusten määrässä oli positiivista kehitystä. Peltojen vesitaloushankkeisiin, eläinten hyvinvointiin ja ympäristön tilan edistämiseen panostettiin myös tuetuin investoinnein. Arvioinnit sisältävät myös suosituksia, miten CAP-suunnitelmaa ja seuraavaa politiikkakautta tulisi kehittää.

CAP-suunnitelmaa vastaavia toimenpiteitä toteutettiin rahoituskaudella 2014–2022 **Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa** (maaseutuohjelma). **Jälkiarvioinnin** mukaan yritysrahoituksen vaikutus työllisyyteen oli merkittävä ja sen avulla on luotu yli 5 000 uutta työpaikkaa. Sillä on ollut keskeinen rooli myös yritysten kasvussa. Vaikka maaseudun yritysten osuus kaikista yrityksistä on hieman laskenut, pienten kasvuyritysten osuus on pysynyt vakaana, noin 25 prosentissa. Maaseutuohjelman toimeenpano päättyi vuoden 2025 lopussa. Kumulatiiviset tulokset ohjelmakauden ajalta saadaan keväällä 2026 ja julkaistaan **maaseutuohjelman verkkosivuilla**.

Kotimaisen kalan edistämishjelma ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelma ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti. Uusina rahoitusmuotoina otettiin vuonna 2025 käyttöön niin sanotut setelirahoitusmallit, joilla pyritään edistämään yritysten pienimuotoista innovaatio- ja kehittämistoimintaa, uusien kalastajien alalle tuloa sekä pienimuotoisia vesiympäristön

kunnostushankkeita. Toimialan pitkäaikaisena haasteena on ollut yritysten lainarahoituksen saannin vaikeus, jota ratkaisemaan on kehitetty vuonna 2026 käyttöön otettava lainantakaumalli.

[Saaristoasiain neuvottelukunnan \(SANK\)](#) laatimaa saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallista kehittämissuunnitelmaa, [Saaristo kansallisena rikkautena](#), toimeenpantiin suunnitelman mukaisesti. Saaristolain (1981/494) uudistamista ([MMM025:00/2024](#)) valmistelleen työryhmän esitys saaristolain säännösten sisällöistä vastaamaan tämän päivän saariston toimintaympäristöä eteni kokonaisuikataulun mukaisesti.

Valtioneuvoston [maaseutupoliittinen selonteko](#) on annettu eduskunnalle tammi-kuussa 2026. Selonteko kuvaa Suomen maaseutumaisten alueiden tilaa, muutostekijöitä ja esittää vision vuoteen 2040 sekä tavoitteet ja suositukset maaseutujen elinvoiman uudistamiseksi. Valmistelu tehtiin poikkihallinnollisesti ja laajasti sidosryhmiä osallistaen ([MMM:n julkaisuja 26/2025](#)). Lausuntokierroksella saaduissa [palautteissa](#) korostuivat ihmislähtöisyys, paikkaperustaisuus sekä maaseutuvaikutusten arvioinnin ja maaseututiedon tarve.

Vaikuttavuustavoite 4: Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta

Valtion maanmittaussektorin toiminnan yhtenä tärkeänä painopisteenä oli uuden huoneistotietojärjestelmän jatkokehittäminen ja sen ohjaaminen. Hanke eteni suunnitellusti ja sen tuloksena saadaan huoneistotietojärjestelmän piiriin asunto-osakeyhtiöiden teknisiä ja taloudellisia tietoja.

Maanmittauslaitos purki onnistuneesti asunto-osakkeiden omistusten kirjaamisen ruuhkan, joka syntyi asunto-osakeyhtiöiden osakeluetteloiden ja osakeryhmien siirron suuresta volyyymistä vuoden 2023 lopulta alkaen. Maanmittauslaitos ratkaisi vuonna 2025 noin 370 000 osakehuoneistojen kirjaamisasiaa, mikä oli 18 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuotena.

Kiinteistötoimitusten ja kiinteistöjen kirjaamistehtävien kysyntä oli edelleen hieman keskimääräistä alhaisemmalla tasolla rakentamistoiminnan pienen volyymin vuoksi. Siitä huolimatta kiinteistötietojen tietopalvelujen kysyntä kasvoi 16 prosenttia edellisestä vuodesta ja vastaavasti osakehuoneistotietojen kysyntä kasvoi 77 prosenttia. Kiinteistötietojen rajapintapalveluita otti käyttöön noin 600 uutta yritystä. Myös peruspaikkatietojen kysyntä kasvoi selvästi edellisestä vuodesta. Tämä osoittaa lisääntyneen kysyntää näitä tietoja kohtaan ja voi samalla ennakoita suhdanteen positiivista kehitystä.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Kestävän kehityksen Agenda2030 -toimintaohjelman toimeenpanossa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala edistää ruokaturvaa, uusiutuvien luonnonvarojen kestäväää käyttöä sekä vastuullista ja kokonaiskestäväää bio- ja kiertotaloutta.

Suomalaisen maatalouden kestävyuden parantamiseksi EU:n yhteisen maatalouspolitiikan toimenpiteillä on pyritty vähentämään ravinne- ja kasvihuonekaasupäästöjä, ylläpitämään biologista monimuotoisuutta, parantamaan ilmanlaatua, lieventämään ja edistämään ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ylläpitämään hyvää maaperän kuntoa.

Maaseutu- ja saaristoalueiden potentiaalin hyödyntäminen kestävään kehityksen edistämässä edellyttää asuttavia maaseutu- ja saaristoalueita, toimivaa infrastruktuuria ja kestäviä liikenneyhteyksiä, toimintaympäristöihin soveltuvia ja saatavutettavia peruspalveluita sekä ympäristöoikeudenmukaisia menettelytapoja varmistamaan luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Saaristolain uudistamisessa on kiinnitetty huomiota kestävään kehityksen edellytyksiin. [Maaseutupoliittisen selonteon](#) (VNS 12/2025 vp) Tilannekuva -luvussa käsitellään kolmoiskriisiä maaseutujen näkökulmasta. Maaseutupoliittikan neuvoston alaisuudessa toimiva KERÄ – För hållbara landsbygder och en rättvis omställning, Oikeudenmukaisen siirtymän ja kestävien maaseutujen puolesta (2024–2027) -verkostohanke on keskittynyt ajankohtaisiin kestävyyskysymyksiin eri aluetasoilla. Verkostossa koordinoidaan ja toteutetaan kansallista Kestävän kehityksen viikko -toimintamallia, jolla on nostettu esille paikallisia toimijoita ja kestävään kehityksen käytännön tekoja eri puolilla Suomea. Verkosto toimii yhteistyössä Suomen kestävään kehityksen toimikunnan kanssa.

CAP-suunnitelman toimenpiteillä on ollut toivottuja vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään. Esimerkiksi investointituet ovat lisänneet uusiutuvan energian kapasiteettia sekä vähentäneet päästöjä maataloudessa. Uuden pellon raivaus ja sen tuottamat merkittävät kasvihuonepäästöt ovat vähentyneet runsaasti. Nykyisellä CAP-suunnitelmakaudella ei kuitenkaan ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista toteuttaa kaikkia maatalouden ilmastonmuutoksen hillintä- tai sopeutumistoimenpiteitä, vaan käyttöön tulisi olla mahdollisuus ottaa myös muita EU- tai kansallisia toimenpiteitä.

Saaristomeri-ohjelmaa jatkettiin painottaen ravinnekierron parantamiseen johtavia toimenpiteitä. Toimenpiteitä rahoitetaan erityisesti CAP-suunnitelman, Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelman (RKKO) ja ravinnekiertotuen kautta. Kokeiluohjelman rahoituksella on saatu aikaan konkreettisia muutoksia ravinteiden kierrätyksen toimialalla. Maantieteellisesti RKKO-rahoituksen toteuttajista suurin osa oli Etelä- ja Länsi-Suomessa sekä Pohjois-Pohjanmaalla. Kehitetyt ratkaisut ovat kuitenkin

pääasiassa käyttökelpoisia ja monistettavia maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Monissa hankkeissa kehitettiin myös ohjelman painopisteeksi tulleeeseen Saaristomeri-ohjelmaan soveltuvia kotieläintilojen lannan käytön ratkaisuja ja kiertyslannoitevalmisteiden tuotantoa ([Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelman \(RKKO\) vaikuttavuusselvitys – Doria](#)).

Biokaasulaitosten ravinnekiertotuen toimeenpanoa ja teknologianeutraalin tuen valmistelua jatkettiin. Osana toimeenpanoa toteutettiin [selvitys](#), jossa tuotettiin kat-saus kotieläinten lantaa prosessoivien laitosten nykytilanteeseen ja laitostkannan kehittymiseen lähivuosien aikana. Tarkastelussa olivat myös keinot ravinnekiertotuen vaikuttavuuden ja toimivuuden edelleen kehittämiseksi.

CAP-suunnitelman [arvioinnissa](#) tarkasteltiin ravinteiden resurssitehokkuutta, kiertotaloutta ja kasvinsuojeluaineiden riskejä. Glyfosaattia lukuun ottamatta kasvinsuojeluaineiden käytön riskit näyttäisivät käytössä olevilla mittareilla hie-man vähentyneen verrattuna edelliseen rahoituskauteen. Sekä fosforin että typen kiertoindikaattorin arvot ovat laskeneet tasaisesti vuosina 2015–2020, ja nousivat huomattavasti vuonna 2021 väkilannoitteiden hintojen noustessa. Tilakohtaisia bio-kaasuinvestointeja ei oltu tarkasteluhetkeen mennessä tehty ja lannankäsittelyin-vestointien lukumäärä oli vähentynyt 40 prosenttia edellisestä rahoituskaudesta.

Osana biotaloussektorin kasvuohjelman huoltovarmuuskokonaisuutta valmistel-tiin kotimaisten kuivikkeiden ja kasvualustojen saatavuuden turvaamisen toimen-piteitä. Loppuvuodesta 2025 käynnistettiin [Kasvualusta- ja kuiviketuotannon kehittämishjelma](#), jonka rahoitushauissa painotetaan uusia innovaatioita, palvelu-ratkaisuja ja logistiikan kehittämistä sekä niihin liittyviä tuotantomittakaavan investointeja. Lisäksi vuoden aikana laadittiin sidosryhmien kanssa yhdessä alan [strategista tiekarttaa](#), joka julkaistiin alkuvuodesta 2026.

Maatilojen energiainvestointeja on kohdennettu energiantuotannon osalta erityi-sesti aurinkopaneeleihin ja hakelämpökeskuksiin.

Ruokahävikkitiekartan toimenpiteitä on jatkettu yhteistyössä ympäristöministeriön ja Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Vastuullisten hankintojen kriteeripankki.fi-palvelun kriteerejä päivitettiin ravit-semuslaadun kriteerien osalta. Elintarvikehankintojen vastuullisuuden ja laatu-vaatimusten sekä julkisen ruokahuollon kestävyuden ja varautumisen merkitys on nostettu esille muun muassa julkaisemalla aihepiiristä uusi [verkkosivu päättäjille](#) sekä käymällä keskusteluja kotimaisen ruuan osuuden kasvattamiseksi julkisen sek-torin hankinnoissa.

Ministeriö osallistuu Suomen biotalousstrategian toimeenpanoon. Vuoteen 2035 ulottuvan strategian tavoite on kaksinkertaistaa biotalouden arvonlisä ja luoda kilpailukykyisiä ratkaisuja maailmanlaajuisiin ongelmiin. Lisäksi tavoitteena on varmistaa ekologista kestävyyttä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja uusiutuvien luonnonvarojen uusiutumiskykyä sekä synnyttää uudistavaa ja hyvinvointia tuovaa liiketoimintaa. Ministeriö vaikutti loppuvuodesta 2025 annettuun EU:n biotalousstrategiaan, jotta muuttuneessa toimintaympäristössä biotalouden ja uusiutuvien luonnonvarojen mahdollisuudet tarjota kestäviä ratkaisuja vähähiilisyteen ja huoltovarmuuteen tunnistetaan. Metsäbiotalouden arvonlisän kasvattamisen potentiaalia selvitettiin metsäbiotalouden tiedepaneelissa.

Arviolta puolet suomalaisten vedenkäytöstä kohdistuu maan rajojen ulkopuolelle kansainvälisen tuotannon, kaupan ja tuonnin myötä. Maa- ja metsätalousministeriö on yhdessä neljän muun ministeriön kanssa laatinut toimintasuunnitelman, joka tukee Suomen yrityksille asetettua tavoitetta olla maailman vesivastuullisimpia vuonna 2030. Suomen hallinnon tekemä vesivastuullisuustyö on kansainvälisesti arvostettua. Suomi edistää korkeatasoisen vesialan osaamisen vahvistamista ja ratkaisujen tarjoamista kansainvälisesti.

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyössä valmisteleva valuma-alueuunnittelun tiekartta julkaistiin alkuvuonna. Sen tavoitteena on määritellä periaatteet monitavoitteiselle valuma-alueuunnittelulle sekä toimenpiteet valuma-alueuunnittelun valtavirtaistamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Veden niukkuuteen varautumisen parantamiseksi julkaistiin kuivuusriskien hallinnan suuntaviivat.

Maa- ja metsätalousministeriön vastuualueita ilmastopolitiikan kokonaisuudessa ovat metsiä, maataloutta ja maankäyttöä koskevat kysymykset sekä valtioneuvoston tasolla yhteistyön koordinointi ilmastomuutokseen sopeutumisessa.

Ministeriö toimeenpanee useita luonnon monimuotoisuuden edistämiseen tähtäviä ohjelmia (muun muassa METSO, HELMI ja NOUSU). Työssä painotetaan luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamista, eli aiheen huomioimista eri sektoripolitiikoissa, kuten osana maatalouspolitiikkaa. Parhailaan maa- ja metsätalousministeriö osallistuu aktiivisesti kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseen ja koordinoi vastuullaan olevien tavoitteiden ja toimenpiteiden valmistelua.

Maa- ja metsätalousministeriön toiminnassa on jatkossakin keskeistä edistää kestävä kehityksen tavoitteista erityisesti ruokaa, puhdasta vettä, vastuullista kuluttamista, ilmastotekoa sekä vedenalaista ja maanpäällistä elämää koskevia tavoitteita.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriö on ottanut toimissaan huomioon yhdenvertaisuuden edistämisen sekä hallituksen sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen ja sen sisällyttämisen lainvalmisteluun, toiminnan ja talouden ohjaukseen sekä muihin tasa-arvon kannalta merkittäviin toimintoihin. Pääsääntöisesti yhteisen maatalouspolitiikan, maaseudun kehittämisen sekä luonnonvaratalouden tukijärjestelmien ja tukien myöntämisperusteena ei ole niiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Toimeenpanossa on kuitenkin tavoitteena huomioida eri väestöryhmien tarpeet.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (maaseutuohjelma) tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistymisen [arvioinnin](#) perusteella ohjelman toimenpiteillä on ollut myönteinen vaikutus maaseudun alueelliseen tasa-arvoon. Toimenpiteillä on ollut erilaisia kytköksiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. Hankkeilla (yhteistyö, palvelujen ja kylien kehittäminen, koulutus) ja erityisesti Leader-toiminnalla on vahvistettu laajasti eri ihmisryhmien, erityisesti nuorten osallistumista maaseudun kehittämiseen. Pääsääntöisesti lähtökohtana on ollut, että kaikki asukkaat hyötyvät kehittämistoimista. Yritystukien ja investointien vaikutukset kohdentuivat pääasiassa suoraan tuensaajalle.

8.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Kertomusvuoden aikana hallinnonalan taloudellisuus ja tuottavuus kehittyivät kokonaisuutena myönteisesti, vaikka toimintaympäristö oli julkisen talouden johdosta edelleen haastava. Panosten määrässä tapahtui kokonaisuutena pääluokassa 76,9 miljoonan euron väheneminen hallitusohjelmassa ja kehysriihessä 2024 hallinnonalalle kohdennettujen sopeuttamistoimien johdosta. Vastaavan suuruista lakisääteisten velvoitteiden karsimista ei toteutunut, mikä heijastui kasvaneena toiminnan tuottavuusveloitteena.

Henkilöstöpanos laski hieman eläköitymisten sekä irtisanomisten ja osa-aikaistamisten seurauksena, millä varauduttiin erityisesti kasvaviin tuottavuusohjelman vähennyksiin. Toimitilojen käyttöaste parani, kun virastot jatkoivat tilatehokkuusohjelmia ja hybridityön käytäntöjä. Metsätalouden kannustejärjestelmän (Metka) panosten vähentäminen edellytti työlajien karsimista, tukiehtojen muuttamista ja tukitasojen alentamista. Lisäksi luovuttiin joutoalueiden metsitystuesta sekä alennettiin hevostalouden edistämisen tukitasoja. Panosten määrän supistamisessa on huomioitu myös kertaluonteinen Metsähallituksen tuloutuksen nosto puun hintakehityksen johdosta. Sopeuttamistoimenpiteitä kevensivät kertaluonteisesti myös

siirtyvien määrärahaerien käytöt, joista esimerkkeinä ovat alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen sekä hevostalouden edistämisen säästöjen vaikutusten kompensointi.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asetettu toimintamenojen säästö-tavoite oli vuonna 2025 yhteensä 4,2 miljoonaa euroa ja se kasvaa yhteensä 32,3 miljoonaa euroon vuodesta 2027 lukien. Ohjelman tarkoituksena on toiminnan tehostaminen julkisen talouden kestävyystavoitteen tukemiseksi. Tuottavuusohjelman toimeenpano näkyi kaikissa ministeriön hallinnonalan organisaatioissa, joissa konkreettiset tuottavuustoimet tarkennettiin osana vuosikellon mukaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Suurimpia toimintameno säästöjen kohdennuksia tehtiin seuraaville organisaatioille: Luonnonvarakeskus 9,7 miljoonaa euroa, Ruokavirasto 6,8 miljoonaa euroa, Maanmittauslaitos 5,6 miljoonaa euroa ja maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot 2,8 miljoonaa euroa.

Koska valtioneuvoston yhteiset toimet – kuten digitaalinen asiointi ja valtion tila-ohjelma – tuottivat hallinnonalalla vain rajallisia säästöjä, merkittävä osa tuottavuudesta syntyi hallinnonalan omista toimenpiteistä. Näihin kuuluivat muun muassa tehtävien priorisointi ja kehittäminen, toimintamenojen rakenteellinen tarkastelu, tutkimus- ja kehittämishankkeiden priorisointi, tulojen lisääminen ja valtionavustus-toimintaan liittyvä kehittäminen.

Kertomusvuoden aikana tuottavuusohjelman toimeenpano eteni suunnitellusti. Ohjelman painopisteenä olivat nopeasti toteutettavat sopeuttamistoimenpiteet sekä niiden tehtävien ja veloitteiden karsinnan käynnistäminen, joiden säästövaikutukset saadaan voimaan viimeistään vuonna 2027.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Maa- ja metsätalousministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Luonnonvarakeskuksen tilinpäätös 2025](#)
- [Maanmittauslaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Ruokaviraston tilinpäätös 2025](#)

9 Liikenne- ja viestintäministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Liikenne- ja viestintäministeriön osuus **4 951 milj. €**

Määrärahojen käyttö

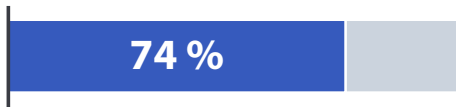
- Kulutusmenot 2 357 milj. €
- Siirtomenot 815 milj. €
- Sijoitusmenot 511 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

LVM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
31.01	Hallinto ja toimialan yhteiset menot	746	843	783
31.10	Liikenne- ja viestintäverkot	2 004	2 252	2 059
31.20	Liikenteen ja viestinnän palvelut	942	876	841
31	LVM:n hallinnonala yhteensä	3 692	3 971	3 683

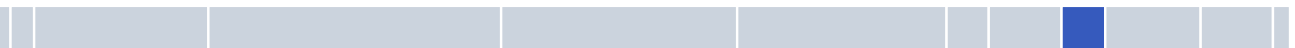
Määrärahojen käyttöprosentti

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

● Liikenne- ja viestintäministeriössä **2 496 henkilötyövuotta**

Virastot **3** KPL

- Ilmatieteen laitos
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Väylävirasto

Rahastot **1** KPL

- Valtion televisio- ja radiorahasto

Liikelaitokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt **6** KPL

- Arctia Oy
- Itärata Oy
- Lentorata Oy
- Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy
- Länsirata Oy
- Yleisradio Oy

9.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Yleinen turvallisuustilanteen muutos ja Itämeren turvallisuustilanteen heikkeneminen on vaikuttanut toimialaan. Varjolaivasto on turvallisuus- ja ympäristöuhka Itämerellä. Satelliittinavigoinnin häiriöt ja merikaapelien vaurioitumistilanteet ovat lisääntyneet. Niihin on vastattu yhdessä muiden viranomaisten kanssa onnistuneesti. Tiedustelun ja vaikuttamisen uhka liikenteen ja viestinnän kriittiseen infrastruktuuriin on kohonnut sekä fyysisessä että kyberympäristössä.

Kyberhyökkäysten luonteen muuttuminen ja kasvu on lisännyt hallinnonalan valmius- ja varautumistarpeita ja kasvattanut kysyntää kyberturvallisuutta koskevan tiedon jakamiselle. Nato-yhteistyö on tiivistynyt kyberturvallisuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi. Pohjoismainen yhteistyö on lisääntynyt etenkin liikennejärjestelmän ja sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisessä. Sotilaallista liikkuvuutta edistetään myös EU-tasolla muun muassa EU-rahoitusta kohdentamalla.

Tekoälytyökalujen käyttö jatkoi arkipäiväistymistään yrityksissä ja julkishallinnossa vuonna 2025. Suomessa erittäin heikkona jatkunut talouskasvu korostaa tarvetta panostaa edelleen tekoälyn hyödyntämiseen ja digitaalisen ja datainfrastruktuurin kehittämiseen toimialalla ja koko yhteiskunnassa. Digitaaliseen suvereniteettiin liittyvät kysymykset nousivat ajankohtaisiksi. Media- ja postialalla uudet teknologiat ja digitaaliset alustat haastavat perinteisiä toimijoita ja liiketoimintamalleja, mutta tuovat myös mahdollisuuksia.

EU:n tavoitteena on vauhdittaa teknologiainvestointeja ja -innovaatioita sekä EU:n digitaalista suvereniteettia nopeasti muuttuvassa ja vaikeasti ennustettavassa geopolitisessä tilanteessa. Haasteena ovat EU:n pirstaleiset sisämarkkinat. Digitalisaation, datatalouden ja kyberturvallisuuden jatkuvasti kehittyvästä EU-sääntelystä merkittävä osa on ministeriön vastuualueella, minkä vuoksi aktiivinen ja oikea-aikainen kansainvälinen ja EU-vaikuttaminen on välttämätöntä.

Suomea sitova EU-lainsäädäntö ja kansallinen ilmastolaki velvoittavat Suomea vähentämään liikenteen päästöjä. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikenteen päästöt kasvoivat 1,97 prosenttia (0,184 Mt CO₂) vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden 2025 tietoja ei ole vielä saatavilla. Sään ääri-ilmiöt ovat aiheuttaneet häiriöitä, ja niihin varautumiseen ja niistä toipumiseen on kohdennettu resursseja. Toimialalla jatketaan EU:n ilmasto- ja ympäristösääntelyn toimeenpanoa ja vaikuttamista kansainväliseen sääntelyyn lentoliikenteen ja meriliikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Väestön keskittyminen kaupunkiseuduille ja alueiden eriytyminen muokkaavat liikennejärjestelmää tavoilla, jotka haastavat nykyistä suunnittelua. Toimialalla on yhtäältä paine kehittää liikenneverkkoja ja -palveluita vastaamaan kasvukeskusten tarpeita, toisaalta tarve ylläpitää laajaa ja toimivaa liikennejärjestelmää vähenevän väestön alueilla. Kun fyysisesti tarjottavia palveluita korvataan enenevässä määrin digitaalisilla palveluilla, nopeiden digitaalisten yhteyksien saatavuus on myös harvaan asutuilla alueilla keskeinen kysymys.

Julkisen talouden vaikea tilanne näkyy hallinnonalalla. Tuottavuutta nostavia toimenpiteitä on toteutettu ja tehtäviä priorisoitu. Toiminnan tehostaminen jatkuu tulevaisuudessa. Ministeriön ja virastojen organisaatiouudistuksilla tavoiteltiin säästöjä ja vastattiin toimintaympäristön muutoksiin. Toimintaympäristön kompleksisuus ja epävarmuus on kasvanut, mihin hallinnonalalla on vastattu muun muassa kehittämällä ennakoivia, vaikutusarvioivia ja muuta valmistelun ja päätöksenteon tietopohjaa. Tämä parantaa valmistelun laatua sekä määrärahojen tehokasta ja vaikuttavaa käyttöä.

Riskienhallinnan tilannekuvassa ei ole tapahtunut olennaista muutosta verrattuna vuoteen 2024. Toimialan merkittävimmät riskit liittyvät edelleen päästövähennystavoitteisiin, turvallisuusympäristön muutokseen sekä kyberturvallisuuteen. Liikenne- ja viestintäministeriössä merkittävien ja kriittisten riskien raportointi virkajohtoryhmälle tapahtuu kolme kertaa vuodessa. Ministeriön riskienhallintaprosessi uudistettiin vuonna 2024 ja uuden prosessin perusteella päivitetty riskienhallintapolitiikka ja -ohje tulivat voimaan 1.2.2025.

Taulukko 27. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Kyberturvallisuuden resurssivaje hallinnonalalla heikentää yhteiskunnan kyberturvallisuutta.	Suomalainen yhteiskunta on alttiimpi vakaville kyberhäiriöille ja niistä aiheutuville kustannuksille ja vaikutuksille. Luottamus digitaaliseen yhteiskuntaan heikkenee.	Viranomaisten resursoinnin varmistaminen tasolle, jolla kyberturvallisuuden taso voidaan ylläpitää vaarantamatta muita pakollisia tehtäviä.	Riski on melko todennäköinen ja toteutuessaan sen vaikutukset ovat vakavat yhteiskunnan toimivuuden kannalta.
Varjolaivasto aiheuttaa öljy-onnettomuuden Itämerellä.	Onnettomuus aiheuttaa tuhoja ympäristölle ja ekosysteemille. Taloudelliset vaikutukset ovat myös merkittävät johtuen puhdistustöistä ja negatiivisista vaikutuksista elinkeinoihin.	Ministeriö on osallistunut aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin neuvotteluihin varjolaivastoilmiötä koskevien haasteiden ratkaisemiseksi.	Riski on melko todennäköinen ja toteutuessaan sen vaikutukset voivat olla kriittisiä, erityisesti ympäristön kannalta.
Liikenteen päästövähennystavoitteisiin ei päästä.	Riittämättömät toimenpiteet voivat aiheuttaa taloudellisia seurauksia. Suomi voi joutua ostamaan päästöoikeuksia. Vaikutuksia voi olla myös Suomen saantoon EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelmasta.	Tehdään vaikutusten arviointeja ja esitetään päätöksenteon pohjaksi tietopohjaisia näkemyksiä kustannustehokkaimmista vaihtoehdoista Suomen kannalta. Vaikutetaan EU:n päätöksentekoon.	Riski on melko todennäköinen ja toteutuessaan sen vaikutukset valtion talousarvioon voivat olla suuruudeltaan kohtalaisia.

9.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

9.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Digitalisaatio ja datatalous luovat kestäväää kasvua sekä vahvistavat luottamusyhteiskuntaa

Suomi on EU-tasolla digitalisaation ja datatalouden kärkimaita. Suomi oli vuonna 2022 Digitaalitalouden ja -yhteiskunnan indeksin (DESI) sijalla 1. Vuodesta 2023 alkaen DESI-indeksiä käytetään maakohtaisesti seuraamaan EU-tavoitteiden toteutumista eikä kokonaisindeksiä ja maavertailua enää tehdä. DESI-indeksi koostuu eri osaindeksien mittareista digitaalisen osaamisen, infrastruktuurin ja yritysten digitaalisen muutoksen ja julkisen sektorin digitalisaation osalta. Vuodesta 2024 vuoteen 2025 Suomi paransi erityisesti 5G-kattavuutta ja yritysten tekoälyn hyödyntämistä. Digitaidot pysyivät EU-kärkiluokassa, mutta maaraaportti tunnisti ICT-asiantuntijoiden saatavuuden haasteeksi molempina vuosina. Julkiset digipalvelut olivat edelleen EU:n parhaita, mutta sähköisten terveystalvelujen kehitys jatkui muita osa-alueita hitaammin ([Euroopan komissio](#)).

Vuonna 2025 Suomi sijoittui e-Governance Academyn tuottaman kansallisen kyberturvallisuusindeksin (National Cyber Security Index [NCSI](#)) vertailussa sijalle 4. Vuonna 2023 sijoitus oli 13. ja vuonna 2024 21.

Luottamusyhteiskunnan perusteita on riippumaton tiedonvälitys ja luottamus median toimintaan tiedonvälittäjänä. Reuters Institute for the Study of Journalismin [Digital News Reportin 2025](#) mukaan suomalaisten luottamus uutisiin on pysynyt vakaana ja on maailman kärkeä. Suomalaisista 67 prosenttia luottaa uutisiin. Vuonna 2024 uutisiin luotti 69 prosenttia väestöstä.

Uusi kyberturvallisuuslaki tuli voimaan huhtikuussa 2025. Kyberturvallisuuslailla on vahvistettu toimialojen varautumista kyberriskeihin sekä parannettu poikkihallinnollista uhkiin varautumista. Ministeriö on lisäksi yhdessä valtioneuvoston ja hallinnonalan virastojen kanssa toimeenpannut [kansallista kyberturvallisuusstrategiaa](#). Strategian avulla on vahvistettu yhteiskunnan kokonaisvaltaista varautumista lisääntyviin kyberuhkiin. Strategian toimeenpano on kuitenkin hidastunut resurssisyistä. Strategian viivästynyt toimeenpano uhkaa heikentää yhteiskunnan kyberturvallisuuden tasoa ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien Kyberturvallisuuskeskuksen toimintaedellytyksiä.

Sääpalvelutoiminnoissa panostettiin tekoälyn käyttöönottoon sekä säämalleissa että asiakastuotteiden kehityksessä. The European Centre for Medium-Range Weather Forecasts (ECMWF) ja Ilmatieteen laitos kehittivät laskentamallejaan yhteistyössä hyödyntäen CSC:n Lumi-suurteholaskentakonetta. Yhteistyön ansiosta ECMWF on säilynyt maailman osuvimmat sääennusteet tekevänä keskuksena.

Vaikuttavuustavoite 2: Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on turvallinen, tietopohjainen ja kestävä

Liikenteen uudistamisessa keskeistä on tiedon nykyistä parempi hyödyntäminen. Liikennealan datakosysteemiä rakennetaan eri toimijoiden kanssa. Liikenteen datakosysteemi on valtakunnallinen yhteistyö- ja toimintamalli, jonka tarkoituksena on koota eri liikennemuotojen tietoa yhtenäisiin avoimiin rajapintoihin ja edistää tiedon yhdenvertaista, yhteentoimivaa ja kustannustehokasta hyödyntämistä liikennejärjestelmän kehittämisessä sekä uuden liiketoiminnan mahdollistamisessa. Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä saadun tiedon mukaan vuonna 2025 datakosysteemiin sitoutuneiden toimijoiden määrä oli 237 toimijaa, vuonna 2024 toimijoita oli 226.

Hallinnonalalla on jatkettu toimia päästökehityksen seuraamiseksi. Ilmatieteen laitoksella on kattava kasvihuonekaasujen mittausverkosto Suomessa. Kotimaan liikenteen päästöt ovat pääsääntöisesti vähentyneet vuodesta 2008 alkaen. Vuoden 2022 jälkeen päästöt ovat kuitenkin kääntyneet kasvuun. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikenteen päästöt kasvoivat 1,97 prosenttia (0,184 Mt CO₂) vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna. Päästöjen kokonaiskasvu johtui tieliikenteen ja kotimaan lentoliikenteen päästöjen kasvusta. Rautatieliikenteessä ja kotimaan vesiliikenteessä päästöt vähenivät. Tieliikenteessä käytettyjen biopolttoaineiden osuus laski. Vuoden 2025 tietoja ei ole vielä saatavilla.

Valtioneuvosto hyväksyi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vuosille 2026–2037 (Liikenne 12) ja antoi sen [selontekona](#) eduskunnalle (VNS 10/2025 vp) 18.12.2025. Liikenne 12 -suunnitelma kertoo, miten Suomen liikennejärjestelmää kehitetään seuraavan 12 vuoden aikana. Suunnitelman visio ulottuu vuoteen 2050 asti. Suunnitelma kattaa koko Suomen matkustaja- ja tavaraliikenteen sekä kaikki väylämuodot infran ja liikenteen palveluiden osalta. Vuosille 2026–2037 päivitetyn suunnitelman tavoitteet ovat turvallisuus, toimivuus ja kestävyys. Kaikkia tavoitteita ohjaa taloudellinen tehokkuus.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tukee liikennejärjestelmän kehittämistä tuottamalla kokonaiskuvaavaa liikennejärjestelmästä. Tietopohja on koottu julkisesti saatavilla olevaan [liikennejärjestelmäänalyysiin](#).

Keväällä 2025 valmistui liikennejärjestelmän digitaalisen kaksosen tiekartta. Digitaalisen kaksosen tarkoitetaan dataan perustuvaa, reaaliajassa päivittyvää virtuaalista toisintoa reaali maailman kohteesta, sen ominaisuuksista, tilasta ja toiminnasta. Se mahdollistaa ennakkoinnin ja vaikuttavuuden arvioinnin, mikä parantaa päätöksentekoa ja optimoi toimintaa ja tehostaa ongelmien ratkaisua. Liikennejärjestelmän digitaalisen kaksosen tiekartan laatiminen lisäsi hallinnon alan yleistä ymmärrystä digitaalisista kaksosista, niiden toiminnasta ja hyödyistä sekä auttoi tunnistamaan keskeisiä digitaalisia kyvykkyyksiä ja osaamisalueita, joita hallinnon alan tulee kehittää digitalisaation edetessä. Yhtenä keskeisenä kehitysalueena tunnistettiin hallinnon alan yhteisen tiedon hallinnan ja johtamisen vahvistaminen. Toimintamalleja kehitetään vuoden 2025 lopussa käynnistetyssä tiekartan jatkohankkeessa.

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n keräämän tiedon mukaan Liikenteen data-palveluiden vientiklusteri on kahden ensimmäisen toimintavuotensa (2024–2025) aikana synnyttänyt merkittävää liiketoimintapotentiaalia suomalaisille yrityksille – yli 60 uutta liiketoimintamahdollisuutta, joiden arvo yli 30 miljoonaa euroa. Toteutunutta klusteritoimintaan liittyvää myyntiä on saavutettu jo noin 13,5 miljoonaa euroa.

Liikenteen datakosysteemin kehittämistä sekä liikennejärjestelmää koskevan tiedon saatavuutta edistää merkittävästi uusi vuoden 2025 aikana valmisteltu laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista (992/2025, HE 105/2025 vp). Laki tuli voimaan 1.1.2026. EU:n uudistetun älyliikennedirektiivin edellyttämän kansallisen yhteyspisteen sekä sen päälle rakentuvan liikennejärjestelmän perustietopalvelun järjestäminen osoitettiin Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n tehtäväksi. Laki myös määrittelee vähimmäisvaatimukset esteettömyystiedon saatavuudelle sekä liikenneinfrastruktuurissa että kulkuvälineissä.

Liikenneturvallisuus on yksi kestävä liikennejärjestelmän kivijaloista. Tieliikennekuolemien määrä on laskenut Suomessa tasaisesti ja viimeiset neljä vuotta on vuosittaisten liikennekuolemien määrä ollut alle 200. Alustavien tietojen mukaan tieliikenteen turvallisuus ei kuitenkaan parantunut enää vuonna 2025. Vuoden 2025 ennakkotietojen mukaan tieliikenteessä kuoli 187 henkilöä ja loukkaantui 3 204 henkilöä. Ennakkotietojen mukaan kuolleista 22,5 prosenttia oli iältään alle 25-vuotiaita. Vuonna 2024 tieliikenteessä kuoli 181 henkilöä ja loukkaantui 3 445 henkilöä ([Tilastokeskus](#)). Tieliikennenekuolemien ja poliisin tietoon tulleiden loukkaantumisten yhteenlaskettu yhteiskuntataloudellinen kustannus oli noin 1,2 miljardia euroa vuonna 2024.

Vaikuttamisessa uuteen ajokorttidirektiiviin ja siihen sisällytettäviin EU:n ajokielto-sääntöihin onnistuttiin ja ne hyväksyttiin Suomen päätavoitteiden mukaisina. Vuonna 2025 ministeriö käynnisti sekä nuorten liikenneturvallisuuden edistämistä koskevan ajokorttilain muutoshankkeen että pidempikestoisen ajokorttidirektiivin täytäntöönpanohankkeen. Mikroliikkumisen turvallisuutta parantavat lakimuutokset tulivat voimaan kesällä 2025 (HE 12/2025 vp). Lakimuutoksilla luotiin kunnille aikaisempaa paremmat työkalut mikroliikkumisen hallintaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Laki määräaikaisesta romutuspalkkiosta (HE 106/2025 vp) vuosille 2026–2027 tuli voimaan 1.1.2026. Laissa säädetään uuden henkilöauton ostajalle maksettavasta romutuspalkkiosta. Valtio maksaa romutuspalkkiota hankittavan henkilöauton käyttövoimasta riippuen 2000–2500 euroa. Korkeampi tuki voidaan myöntää nollapäästöiselle ajoneuvolle. Lain tavoitteena on vauhdittaa uusien autojen kauppaa ja edistää autokannan uudistumista, joka parantaa liikenneturvallisuutta ja edistää liikennesektorin päästövähennyksiä.

Vaikuttavuustavoite 3: Dataan perustuvat liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin

Suomessa oli kertomusvuonna 73 välitys- ja yhdistämispalveluita tarjoavaa yritystä (66 vuonna 2024, 60 vuonna 2023 ja 50 vuonna 2022) (Traficom). Yhdistämispalvelulla tarkoitetaan matkaketjujen ja muiden palvelukokonaisuuksien muodostamista yhdistelemällä eri palveluntarjoajien liikkumispalveluita. Palveluiden yleistyminen voi parantaa liikkumisen sujuvuutta ja tehokkuutta, tehdä julkisesta liikenteestä houkuttelevampaa, vähentää yksityisautoilua ja sen ympäristövaikutuksia sekä parantaa saavutettavuutta eri väestöryhmillä. Yhdistämispalveluiden liiketoiminta- ja ansaintamallit ovat vielä varhaisessa kehitysvaiheessa, mutta palveluita tarjoavien yritysten määrä on kasvanut tasaisesti.

Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen osoitettiin 106,9 miljoonaa euroa vuonna 2025. Määrärahaa käytettiin juna- ja lentoliikenteen ostoihin, sekä linja-autoliikenteen hankintoihin kuntien välisessä liikenteessä kaupunkiseutujen ulkopuolella. Lisäksi määrärahasta myönnettiin valtionavustuksia kunnille ja kaupunkiseuduille ja tuettiin liikkumisen ohjausta ja palvelujen kehittämishankkeita.

Työtä kilpailun edistämiseksi raideliikennemarkkinalla ja markkinoille pääsyn helpottamiseksi jatkettiin. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 16.6.2025, että valtion rahoittama ostoliikennekokonaisuus on 2030-luvulla yhtä laaja kuin tällä hetkellä. Lisäksi esimerkiksi kaupunkiseuduilla ja työssäkäyntialueilla on

mahdollisuus hankkia lisäliikennettä, jonka alueen kunnat rahoittaisivat. Linjatukset yhdessä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa antavat pitkän aikavälin näkymän kotimaan raideliikenteen kehittämiseen. Valtion ostoliikenteelle on perustettu kalustoyhtiö. Lisäksi käynnistettiin projekti, jolla siirretään VR:n omistuksessa olevat varikot ja kiinteistöt valtion omistukseen kilpailuneutraalin toimintaympäristön edellyttämällä tavalla. Eduskunta hyväksyi liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetut muutokset (HE 66/2025 vp), joilla mahdollistetaan henkilöjunaliikenteen järjestäminen alueellisille viranomaisille 1.1.2026 alkaen. Muutosten myötä siirrettiin liikenne- ja viestintäministeriöllä ollut rautatieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle. Virasto vastaa 1.1.2026 alkaen valtion hankkimista henkilöliikenteen palveluista tie-, rautatie- ja lentoliikenteessä, mikä mahdollistaa entistä paremmin synergiat hankinnoissa sekä eri palveluista muodostuvien matkaketjujen rakentamisen. EU-tasolla Euroopan parlamentti ja neuvosto saavuttivat sovun asetusehdotuksesta koskien rautatieinfrastruktuurin kapasiteetin käyttöä yhtenäisellä eurooppalaisella rautatiealueella. Asetuksella pyritään saamaan eurooppalainen rataverkko tehokkaampaan käyttöön.

Julkisesti tuettujen kuljetusten tietopohjan keräämisen mahdollistava väliaikainen lainsäädäntö tuli voimaan kesällä 2025 (HE 33/2025 vp). Sen perusteella Liikenne- ja viestintävirasto Traficom käynnistää pilotin, jossa muodostetaan kattava tietopohja kuljetusten kysynnästä ja tarjonnasta. Tietopohjan avulla voidaan laatia konkreettisia kehittämissuunnitelmia kuljetusten tehostamiseksi asiakastarpeita unohtamatta.

Liikenne- ja viestintäministeriössä on valmisteltu taksiliikennettä koskevan sääntelyn muutokset. Hallituksen esitys (HE 15/2026 vp) annettiin eduskunnalle helmikuussa 2026. Hallituksen esityksen ensisijaisena tavoitteena on kuluttajien luottamuksen ja turvallisuuden parantaminen. Saadun lausuntopalautteen perusteella ehdotuksen tavoitteita pidettiin laajasti kannatettavina ja taksisääntelyn uudistaminen nähtiin tarpeellisena.

Vaikuttavuustavoite 4: Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä parantavat Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta

Suomen kilpailukyky ja kansainvälinen saavutettavuus edellyttävät hyvin toimivia digitaalisia yhteyksiä ja hyväkuntoista infrastruktuuria. Vuonna 2025 (9/2025) 85 prosentilla (85 prosenttia vuonna 2024) suomalaisista oli mahdollisuus ottaa käyttöönsä vähintään 100 megabittiä sekunnissa latausnopeudella varustettu kiinteä laajakaistayhteys ja 80 prosentilla (68 prosenttia vuonna 2023) oli mahdollisuus kiinteään valokuituverkkoon (Traficom). Vähintään 300 megabittiä sekunnissa nopeuden saatavuus nousi edellisvuodesta neljä prosenttiyksikköä (77 prosentista 81 prosenttiin) ja vähintään 1 000 megabittiä sekunnissa nopeuden saatavuus viisi

prosenttiyksikköä (75 prosentista 80 prosenttiin). Mobiililaajakaistan 5G-verkon (100 megabittiä sekunnissa) saatavuus on noussut syyskuusta 2024 vuoden 2025 syyskuuhun 92 prosentista 93 prosenttiin ([Traficom](#)).

Kesällä 2025 julkaistussa kansallisessa 6G-tiekartassa on tunnistettu Suomen ajan-
tasainen [tilannekuva](#) matkaviestinverkkojen hyödyntäjänä ja kehittäjänä sekä tavoitetila 2030-luvulle ja siihen liittyvät toimenpiteet. Tiekartassa todettiin, että Suomessa on vahva ja kattava osaamis pohja 6G-verkkojen tutkimukseen, kehittämiseen ja hyödyntämiseen. Toimintaympäristö geopolittisine muutoksineen on kuitenkin epävarma ja kilpailu kiristyy. Tiekartassa tunnistetaan, että teknologia, turvallisuus ja kilpailukyky kietoutuvat muuttuvassa toimintaympäristössä yhteen.

Vuoden 2024 loppuun mennessä suljetuilta 3G-matkaviestinverkoilta vapautui taajuuksia. Niitä otettiin uudempien matkaviestinverkkoteknologioiden (4G/5G) käyttöön kertomusvuonna. Tämä on osaltaan parantanut ja parantaa matkaviestinverkkojen laatua ja luotettavuutta. Taajuuksien uudelleenkäyttönotossa on teleyrityskohtaisia ja alueellisia eroja. Vuoden 2025 aikana havaittiin yksittäisiä matkaviestinverkon kuuluvuushaasteita, joita Liikenne- ja viestintävirasto Traficom vastuuviranomaisena on selvittänyt yhdessä teleyritysten kanssa.

Viestintäverkkojen resilienssi ja toimintavarmuus on Suomessa korkealla tasolla. Viime aikoina tapahtuneet merikaapeleiden vioittumiset ja Suomen alueella havaitut satelliittinavigointipalvelujen (GNSS) häiriöt eivät ole vaikuttaneet merkittävästi viestintäyhteyksien toimivuuteen. Kesäkuussa 2025 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tiedotti taajuushäirinnän vaikutuksista matkaviestinverkkoihin rajatulla alueella itärajan tuntumassa.

Väyläverkon kehittämishankkeita on edistetty sekä hallitusohjelman investointiohjelman että Liikenne 12 -suunnitelmaan perustuvan väyläverkon investointiohjelman mukaisesti. EU-rahoitusta on hyödynnetty täysimääräisesti ja Suomi sai vuonna 2025 liikenteen Verkkojen Eurooppa -ohjelmasta (mukaan lukien AFIF, vaihtoehtoisten käyttövoimien infrastruktuuri) noin 105 miljoonaa euroa yhteensä 15 hankkeelle.

Väyläverkon palvelutaso säilyi ja korjausvelkaan kohdistetulla 200 miljoonan euron lisärahoituksella pystyttiin hillitsemään korjausvelan kasvua maanteillä. Korjausvelkakohteiden (päälystäminen, maanteiden sillat) määrittämisessä Väylävirasto onnistui löytämään vaikuttavimpia kohteita kuntotietoon ja -dataan perustuvalla toimintamallilla. Väyläviraston alustavan arvion mukaan vuoden 2025 lopussa korjausvelkaa oli noin 4 313 miljoonaa euroa (4 220 miljoonaa euroa vuonna 2024). Korjausvelasta tieverkolle kohdistui 2 671 miljoonaa (2 574), rataverkolle 1 613 miljoonaa (1 616) ja vesiväylille 29 miljoonaa euroa (30).

Suomi kampanjoi onnistuneesti ja sai jatkopaikan Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n neuvostossa. Suomi jatkaa työtä järjestön tehokkuuden, läpinäkyvyyden ja moniäänisyyden edistämiseksi.

Suomi ja Ruotsi perustivat yhteistyöryhmän vahvistamaan yhteistyötään jäänmurtajalaivastojen uudistamisessa ja operatiivisen koordinoinnin varmistamisessa. Työryhmän tehtävänä on valmistella toimivaltaisten viranomaisten yhteinen näkemys, joka käsittää pitkäjänteisen vision Suomen ja Ruotsin tarvitsemasta jäänmurtokapasiteetista.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Ekologisen kestävyysparantamisessa ja ilmastonmuutoksen hidastamisessa liikenteen, etenkin tieliikenteen, päästöjen vähentäminen on keskeistä. Toimenpiteet liittyvät fossiilisten polttoaineiden korvaamiseen, autokannan uudistamiseen ja liikennejärjestelmän tehostamiseen. Taloudellisen kestävyysnäkökulmasta digitaalisilla yhteyksillä, liikenteellä ja viestinnällä on keskeinen merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyille ja uudistumiselle sekä koko Suomen elinvoimalle ja hyvinvoinnille. Sosiaalisen kestävyysnäkökulmasta hallinnonalan työ varmistaa ihmisten perustarpeiden toteutumista. Toimet liittyvät esimerkiksi liikenneturvallisuuteen sekä liikenne- ja digitaalisten palveluiden esteettömyyteen.

Hallinnonalan toimenpiteillä on eniten merkitystä seuraavien YK:n kestävä kehityksen Agenda2030-tavoitteiden edistämiseksi:

Tavoite 9: Rakentaa kestävä infrastruktuuria sekä edistää kestävä teollisuutta ja innovaatioita

Tavoite 11: Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat

Tavoite 13: Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

Tavoitteen 9 osalta liikenne- ja viestintäministeriö on jatkanut liikennejärjestelmän tietopohjaista kehittämistä. Keskeinen keino on valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12) ja siihen perustuva väyläverkon investointiohjelma. Merkittäviä panostuksia väyläverkon kehittämis- ja parantamishankkeisiin on jatkettu, ja EU-rahoitusta on hyödynnetty täysimääräisesti. Varautumista, kansainvälistä saavutettavuutta ja sotilaallista liikkuvuutta on edistetty pohjoismaisella ja Nato-yhteistyöllä sekä EU-rahoitusta hyödyntämällä. Hallinnonala on edistänyt kestävä teollisuutta ja innovaatioita digitalisaatioon, datatalouteen ja kyberturvallisuuden liittyvillä keinoilla, joita on esitelty tarkemmin edellä vaikuttavuustavoitteiden yhteydessä.

Tavoitteen 11 osalta ministeriö ohjasi julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen 106,9 miljoonaa euroa. Ministeriö jatkoi työtä raideliikenteen kilpailun edistämiseksi ja julkisesti tuettujen kuljetusten kehittämiseksi vaikuttavuustavoitteessa 3 kuvatulla tavalla. Ministeriö edisti liikenneturvallisuutta vaikuttamalla uuteen ajokorttidirektiiviin ja käynnistämällä nuorten liikenneturvallisuutta parantavan ajokorttilain muutoshankkeen. Mikroliikkumista koskevat lakimuutokset tulivat voimaan kesällä 2025. Edellä mainittu laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista parantaa liikenteen esteettömyystiedon saatavuutta.

Tavoitteen 13 osalta hallinnonalalla on jatkettu toimia päästökehityksen seuraamiseksi. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikenteen päästöt kasvoivat 1,97 prosenttia (0,184 Mt CO₂) vuonna 2024 vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden 2025 tietoja ei ole vielä saatavilla. Laki määräaikaisesta romutuspalkkiosta vuosille 2026–2027 tuli voimaan 1.1.2026. Suomi valittiin marraskuussa 2025 uudelle kaksivuotiskaudelle Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n neuvostoon. IMO:lla on keskeinen rooli merenkulun turvallisuutta ja päästöjä koskevien kansainvälisten sääntöjen kehittämisessä.

Ministeriön toiminnan jalanjälkeä eli toiminnan suoria vaikutuksia on mahdollista arvioida ministeriön EU- ja kansainvälisen vaikuttamisen kokonaisuuden ja matkustuskulujen kautta. Yleisesti vuoden 2025 aikana matkoja on priorisoitu huolellisesti, matkoja on yhdistelty ja delegaatiot ovat olleet pieniä, mikä on lisännyt tehokkuutta.

Ministeriön toimintaan liittyviä liikennepäästöjä on todennäköisesti vähentänyt se, että ministeriö järjestää valtaosan kokouksista ja tilaisuuksista etä- tai hybriditilaisuuksina ja että ministeriöllä on joustava etätyöpolitiikka. Ministeriön hankinnat painottuvat asiantuntijapalveluihin. Valtioneuvoston kanslia vastaa toimitilapalveluista ja henkilöstöravintoloiden kilpailuttamisesta, joten näihin asioihin ministeriöllä on mahdollisuus vaikuttaa lähinnä yhteistyöfoorumeilla.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Ministeriö on osallistunut uuden hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2024–2027 toimeenpanoon kehittämällä sukupuolivaikutustenarviointia osana digitalisaation ja datatalouden vaikutustenarvioinnin kehittämistä ministeriön hallinnonalalla. Liikenne- ja viestintäministeriön ja VTT:n laatimassa [raportissa](#) esitellään liikenteen ja viestinnän hallinnonalan tarpeisiin kehitetty arviointikehikko. Kehikkoa on mahdollista hyödyntää sukupuoli- ja yhdenvertaisuusarvioinnissa lainsäädäntö- ja strategiahankeissa.

Toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman 2023–2025 toimeenpano päättyi. Suunnitelman toimenpiteiden toteutuminen raportoidaan johdolle alkuvuoden 2026 aikana. Uuden suunnitelman laadinta on käynnistynyt.

Vuosille 2024–2025 laaditun henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja toimenpiteitä toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Tavoitteet täyttyivät uralla etenemisen, sukupuolten välisen samapalkkaisuuden ja työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kategorioissa. Sen sijaan rekrytoinnin, häirinnän ennaltaehkäisyn ja yhdenvertaisuuden kategorioiden tavoitteet eivät täysin täytyneet. Uusi suunnitelma vuosille 2026–2027 laadittiin.

Ministeriössä toteutettiin vuonna 2025 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely. Kyselyyn vastanneiden mukaan yli 90 prosenttia oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että ihmisten yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu työyhteisössä.

9.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Väyläverkon kehittämiseen osoitettiin vuoden aikana yhteensä 607 miljoonan euron määräraha. Kertomusvuonna päätettiin käynnistää 15 uutta tiehanketta, kuusi ratahanketta ja yksi uusi vesiväylähanke. Käynnissä oli myös yhteensä 23 aikaisempina vuosina päätettyä väylähanketta. Hankkeet parantavat elinkeinoelämän kuljetusten ja henkilöliikenteen sujuvuutta, kuljetusten kustannustehokkuutta ja liikenneturvallisuutta. Lisäksi niissä huomioidaan Suomen huoltovarmuus ja sosiaalisen liikkuvuuden tarpeet. Vuonna 2025 väylähankkeiden tuottavuuden arvioidaan kehittyneen positiiviseen suuntaan. Hankinnoissa onnistuttiin hyvin, mihin vaikuttivat jatkuvasti kehittyvä innovaatioiden mahdollistaminen tarjous- ja toteutusvaiheessa sekä kilpailutusaikataulujen kommunikointi palveluntuottajille varhaisessa vaiheessa markkinoiden toimivuuden varmistamiseksi. Lisäksi edistettiin projektitiedon hallintaa toiminnan tehokkuuden ja laadun parantamiseksi, sekä kiertotaloussuunnittelua, millä on myönteisiä vaikutuksia sekä ekologiseen että taloudelliseen kestävyYTEEN.

Perusväylänpitoon määrärahaa myönnettiin yhteensä 1 610,8 miljoonaa euroa, mikä on noin 45 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Perusväylänpidon määrärahatason lisäys johtui pääosin valtion ja kuntien välisten MAL-sopimusten toimeenpanoon kohdennetusta lisärahoituksesta pieniin alueellisiin hankkeisiin. Väyläverkon hoidossa ja kunnossapidossa ei ole ministeriön asettamia taloudellisuutta kuvaavia tulostavoitteita tai seurantamittareita. Eri väylämuotojen osalta

taloudellisuutta kuvataan tunnusluvulla kustannukset/väyläkilometri. Tieverkolla menot kasvoivat 0,3 prosenttia edellisestä vuodesta ja rataverkolla laskivat noin 1 prosentin. Kauppamerenkulun väylien osalta menot vähenivät noin 10 prosenttia, mikä johtui pääasiassa alhaisista jäänmurron menoista.

Ilmatieteen laitoksen tuottavuutta mitataan sääpalvelujen tuotantoprosessin menoilla per asukas. Tuottavuus on parantunut viime vuosina huomattavasti, ja vuonna 2025 toteuma oli 3,45 euroa/asukas. Tuottavuus parani edellisestä vuodesta noin 21 prosenttia. Taloudellisuuden osalta laitoksen kokonaiskustannukset kasvoivat maltillisesti noin 0,9 prosenttia suurimpien lisäysten kohdistuessa tutkimukseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö jatkoi RRF-rahoituksen turvin kyberturvallisuuden harjoitustoimintaa, jonka vaikuttavuus on todettu erittäin merkittäväksi. Hankkeessa on toteutettu vuoden 2025 loppuun mennessä yhteensä 19 harjoituskokonaisuutta, joissa on koulutettu valtionhallinnon, kuntien ja hyvinvointialueiden kyberturvallisuudesta vastaavia. Harjoittelulla mahdollistetaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ja julkisten palvelujen toimintakyvyn turvaaminen mahdollisen kyberpoikkeamatilanteen aikana.

Julkisen henkilöliikenteen tukiin osoitettiin 107 miljoonaa euroa. Panoksilla aikaansaadut tuotokset olivat edellisvuoden tasolla käsittäen pääosin julkisin varoin tuotettujen liikennepalvelujen ostoja (junaliikenne, linja-autoliikenne, lentoliikenne, yhteysalusliikenne), meriliikenteessä käytettävien kauppalaivojen miehistötukea sekä pienehköjä valtionavustuksia.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman myötä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen määrärahat ovat voimakkaasti vähentyneet samalla, kun tehtävien määrä on pysynyt joko ennallaan tai jopa kasvanut. Tämän seurauksena investointeja on jouduttu lykkäämään, virastojen valvontatehtävien painotusta on muutettu ja palvelujen vasteajat pidentyvät. Liikenne- ja viestintäministeriön osuus hallitusohjelman mukaisesta tuottavuusohjelmasta ja keväällä 2024 päätetyistä lisätoimista on vuoden 2026 tasossa 20,5 miljoonaa euroa ja vuodesta 2027 eteenpäin 27,4 miljoonaa euroa. Hallinnonalan tuottavuusohjelma julkaistiin syyskuussa 2024 talousarvioesityksen yhteydessä. Keväällä 2025 hallitus päätti valtionhallintoon kohdistuvasta yhteensä 130 miljoonan euron lisäsäästöstä, josta liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osuus on 5,2 miljoonaa euroa. Tuottavuusohjelman mukaiset säästöt on kohdennettu täysimääräisesti hallinnonalan virastojen toimintamenoihin talousarvioissa ja kehyksissä.

Ministeriö ja hallinnonalan virastot ovat uudistaneet organisaatiorakenteita ja kehittäneet vaikutustenarviointia. Ne ovat karsineet henkilöstömenoja, hankintoja ja tietojärjestelmäkustannuksia. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuutta on tarkistettu ja perittäviä maksuja korotettu maltillisesti. Virastoissa on otettu haltuun uusia tehtäväkokonaisuuksia laajentamalla henkilöstön toimenkuvia sekä kohdentamalla rekrytointeja uusiin tehtäviin. Tuottavuusohjelmasta huolimatta tuloksellisuustavoitteet on toistaiseksi saavutettu tyydyttävästi ja tuottavuus on pysynyt pääosin edellisvuosien tasolla.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

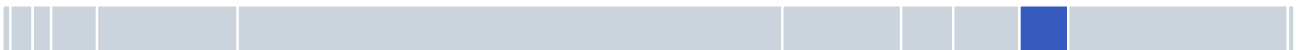
- [Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tilinpäätös 2025](#)
- [Väyläviraston tilinpäätös 2025](#)
- [Ilmatieteen laitoksen tilinpäätös 2025](#)

10 Työ- ja elinkeinoministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Työ- ja elinkeinoministeriön osuus **3 636 milj. €**

Määrärahojen käyttö

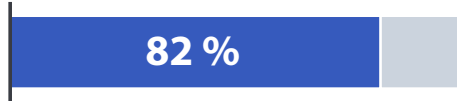
- Kulutusmenot 511 milj. €
- Siirtomenot 2 207 milj. €
- Sijoitusmenot 250 milj. €
- Muut menot 9 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

TEM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
32.01	Hallinto	999	1 042	672
32.20	Uudistuminen ja vähähiilisyys	817	961	1 146
32.30	Työllisyys ja yrittäjyys	875	763	575
32.40	Yritysten erityisrahoitus	519	170	204
32.50	Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen	183	322	380
32	TEM:n hallinnonala yhteensä	3 393	3 258	2 977

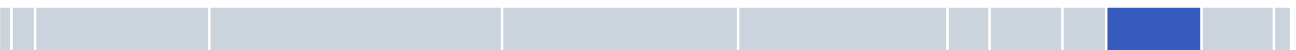
Määrärahojen käyttöprosentti

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

● Työ- ja elinkeinoministeriössä **5 518 henkilötyövuotta**

Virastot **9** KPL

- Geologian tutkimuskeskus
- Patenti- ja rekisterihallitus
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Innovaatiorahoituskeskus Business Finland
- Energiavirasto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus
- ELY-keskukset 15 kpl
- Huoltovarmuuskeskus

Rahastot **3** KPL

- Valtiontakuurahasto
- Huoltovarmuusrahasto
- Ydinjätehuoltorahasto

Liikelaitokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt **5** KPL

- Finnvera Oyj
- Suomen teollisuussijoitus Oy
- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Business Finland Oy
- Suomen lääkekehityskeskus Oy

Keskeiset hallinnolliset muutokset

Julkisten työvoimapaalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta (TE-toimistot) kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025.

10.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Geopolitiikka ja geotalous vaikuttivat epäsuotuisasti Suomen talouskasvuun vuonna 2025. Kansantalouden odotettiin kehittyvän myönteisesti ja bruttokansantuotteen ennustettiin lähtevän reilun 1,5 prosentin nousuun. Positiivista odotusarvoa aikaansaivat korkotason lasku, inflaation hidastuminen sekä euroalueen talouden ja sen myötä Suomen viennin vauhdittuminen. Toiveena oli, että yritysten liikevaihto ja investoinnit kääntyisivät vahvaan kasvuun ja työttömyys vähenisi. Odotukset paremmasta kääntyivät kuitenkin taantumaksi, ja EU-alueen taloudellisen toimeliaisuuden vilkastumisesta huolimatta Suomessa talouden ja työllisyyden väisä kehitys jatkui.

Teollisuusyritysten uusien tilausten arvo tammi-marraskuussa 2025 oli 2,4 prosenttia vuodentakaisista suurempi. Teknologiateollisuudessa yritysten investoinnit lisääntyivät vuoden 2025 jälkipuoliskolla, ja merkittävä osa yrityksistä panosti digitalisaatioon, tekoälyyn sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Vuoden 2025 kolmannella kvartaalilla tavaraviennin arvo kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja tavarakaupan tase oli 2,5 miljardia euroa ylijäämäinen.

Pitkään jatkunut talouden vaatimaton kasvu, yritysten luottokelpoisuuden heikkeneminen sekä tiukat luottoehdot pankkitoiminnan kiristyneen sääntelyn rinnalla ovat vähentäneet yritysten investointeja ja kasvurahoituksen kysyntää. Suomalaisyritysten rahoitusrajoitteet ovat kansainvälisesti verrattuna maltilliset. Kuitenkin on havaittu, että varsinkin nuoret, pienet, kansainvälisesti suuntautuvat, innovatiiviset ja kasvuhakuiset yritykset kohtaavat muita todennäköisemmin rahoituksen esteitä. Pk-yritysbarometrin tulosten (syksy 2025) mukaan rahoituksen saatavuus on heikentynyt vuoden 2025 aikana. Yrittäjät turvautuvat aiempaa useammin pankkien rahoituspalveluihin.

Rahoitusmarkkinat toimivat Suomessa kokonaisuutena kohtuullisen hyvin. Suomen yritysrahoitusjärjestelmä on kuitenkin hyvin pankkikeskeinen, joten rahoituspohjaa voi olla tarpeellista monipuolistaa kohti markkinaehtoisia ja vahvemmin oman pääoman ehtoisia vaihtoehtoja. Julkiset toimijat toimivat täydentävässä roolissa markkinaehtoisen rahoituksen rinnalla.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) menot ovat kasvaneet viime vuosina hyvin suotuisasti niin kokonaisuudessaan kuin sektoreittain (yritykset, julkinen sektori, korkeakoulut). Vuonna 2024 T&K-menot Suomessa kasvoivat 5,4 prosenttia vuoteen 2023 verrattuna ollen 8,9 miljardia euroa.

Talouden heikko kehitys, kotimaisen kulutuksen kutistuminen ja kysynnän hiipuminen ovat pudottaneet työllisyysastetta. Työllisyysasteen trendi oli vuoden 2025 marraskuussa 76,1 prosenttia. Se pysyi samalla tasolla lähes koko kalenterivuoden. Työttömyys on vastaavasti lisääntynyt. Työttömyysaste oli marraskuussa 2025 EU-maiden korkein (10,6 prosenttia). Vuoden 2025 lopulla Tilastokeskuksen mukaan työttömiä oli 276 000, mikä oli 50 000 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Energiatehokkaita tuotannollisia ratkaisuja ja yhteiskunnan kehittymistä hiili-neutraaliksi on vauhditettu investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta ja lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energian käytössä. Energiamarkkinoiden tila pysyi vuonna 2025 vakaana. Ydinvoiman osuus sähkön kokonaistuotannosta oli arviolta noin 38 prosenttia ja tuulivoiman noin 25 prosenttia. Vuonna 2025 uusiutuvien energiamuotojen osuus kasvoi ja fossiilisten väheni. Tämän trendin odotetaan jatkuvan: tuulivoiman kapasiteetti kasvaa, ja aurinkovoiman rooli täydentävänä osana uusiutuvan energian järjestelmää vahvistuu. Kotimainen tuotanto kattoi 92 prosenttia sähkönkulutuksesta. Datakeskukset, teollisuus ja sähköistyminen voivat kasvattaa kokonaiskulutusta voimakkaasti lähivuosina, ja eurooppalaisittain edullinen sähkö tuo kilpailuetua uusia investointeja tavoiteltaessa.

Tulevaisuuden kehitys riippuu hyvin voimakkaasti geopolitiikan ja -talouden lukuisista riskeistä, joiden kielteiset vaikutukset ovat monitahoisia. Kansainvälinen turvallisuusympäristö on edelleen pysynyt epävakana, ja huoltovarmuuteen kohdistuvat riskit ovat entistä konkreettisempia, vakavampia ja monialaisempia. Nykyinen turvallisuustilanne edellyttää huoltovarmuusjärjestelyjen kehittämistä siten, että yhteiskunnan kyky selvitä erityisesti vakavista kriisi- ja häiriötilanteista vahvistuu.

Keskeiset hallinnonalan rakennemuutokset liittyivät työllisyyteen, aluehallintoon, Huoltovarmuuskeskukseen ja Business Finlandiin. Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2025 alussa TE-toimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille. Uudistuksella pyritään sovittamaan palvelut paremmin paikallisiin tarpeisiin. Hallitusohjelman mukaisesti toteutetun aluehallintouudistuksen myötä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tilalle perustettiin kymmenen elinvoimakeskusta, jotka aloittivat toimintansa 1.1.2026. Elinvoimakeskukset tuottavat aluehallinnon palvelut kestävän kasvun, kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden edistämiseksi.

Huoltovarmuuskeskuksen säädöspohjaa uudistettiin ja eduskunnan joulukuussa 2025 hyväksymän lain mukaisesti Huoltovarmuuskeskus muutetaan virastoksi. Uudistuksilla vastataan muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin sekä selkeytetään Huoltovarmuuskeskuksen viranomaisasemaa. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.4.2026.

Business Finlandin vienninedistämisen ulkomaantoimintojen siirtämistä ulkoministeriölle valmisteltiin vuonna 2025 ja toiminnot liitettiin osaksi ulkoasiainhallintoa 1.1.2026. Team Finland -verkoston johtamisrakennetta uudistettiin.

Suomen Teollisuussijoitus Oy:n (Tesi) roolia markkinaehtoisena teollisuuspoliittisena vähemmistö-sijoittajana vahvistettiin yhtiöjärjestelyin sekä uuden sijoitusstrategian ja lisäpääomituksen kautta. Hallitusohjelman tavoitteen mukaisesti Finnveran vientiä tukevaa roolia vahvistettiin Finnveran 1.1.2026 voimaan astuneella kokonaislainsäädäntöuudistuksella.

Taulukko 28. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Geopolitiikan ja geotalouden epävakaus vaikuttaa negatiivisesti elinkeinotoiminnan kasvuun ja uudistumiseen sekä alueiden elinvoiman vahvistumiseen.	Suomen talous ei lähde kasvuun. Yritysten liikevaihto, investoinnit ja vienti eivät kasva. Elinkeinoelämä ei uudistu ja alueiden eriytymiskehitys voimistuu. Työllisyys heikkenee.	Huolehditaan innovaatiota ja investointeja ja kannustavasta ympäristöstä, toimivista rahoitusmarkkinoista sekä osaavan työvoiman saannista. Tuetaan alueiden vahvuuksiin perustuvaa elinvoimaa. Etsitään keinoja vahvistaa yritysten ja kansalaisten luottamusta tulevaan.	Erittäin todennäköinen / vakava

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Pitkäaikais-työttömyys lisääntyy ja erityisesti nuorison ja maahanmuuttaneiden työttömyys kasvaa ja pitkittyy.	Työttömyyden kustannusten kasvu. Nuoria ei saada kiinnitettyä työelämään ja syrjäytyminen kasvaa. Kasvun käynnistyessä ei pystytä turvaamaan osaavan työvoiman saatavuutta.	Työllisyysalueiden tukeminen sääntelyä keventämällä, tehostamalla työvoimapalveluiden palveluprosessia ja mahdollistamalla tietoon perustuvaa päätöksentekoa.	Erittäin todennäköinen / vakava
Suomi ei pärjää kansainvälisessä kilpailussa puhtaan siirtymän teollisuusinvestoinneista.	Odotetut puhtaan siirtymän investoinnit eivät toteudu eikä Suomeen synny uusia teollisuusyrityksiä eikä ilmastotavoitteita saavuteta.	Jatketaan investointien edistämistoimia määrätietoisesti yhteensovittain kansallisia ja alueellisia toimia.	Melko todennäköinen / kohtalainen
Nopeasti muuttuvassa turvallisuusympäristössä huoltovarmuus-kriittisten yritysten varautuminen ei ole riittävää (muun muassa kriittinen infra, työvoima).	Riittämätön varautuminen sekä liian hidas ja tehoton reagointi tilanteeseen voivat johtaa uhkien kumuloitumiseen ja kriisin pitkittymiseen.	Varmistetaan riittävä varautumisen ja huoltovarmuuden taso, tiivistetään entisestään yhteistyötä ministeriöiden ja muiden viranomaisten sekä elinkeinoelämän kesken, huolehditaan toimivista prosesseista ja ketteristä toimintatavoista sekä turvataan riittävä rahoitus.	Melko epätodennäköinen / vakava

Riskitilannekuva on ministeriön hallinnonalalla pysynyt vakaana ja useita erittäin korkean riskitason omaavia riskejä on saatu laskemaan hyvillä hallintatoimilla korkeiksi. Ministeriöön on perustettu toimintayksiköiden välinen riskienhallinnan yhteistoimintaryhmä, joka tekee aktiivista yhteistyötä. Ministeriön virkamiesjohtoryhmä käsittelee kaksi kertaa vuodessa ministeriön riskit. Työkaluina käytetään strategiaan kytkettyä riskienhallintasuunnitelmaa sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja hallinnonalan strategian riskiliitettä.

10.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

10.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu

Viennin volyymin kasvu jatkui vuonna 2025. Viennin volyyymi oli yhteensä 118,8 miljardia euroa. Tavaroiden viennin volyyymi kasvoi 5,6 prosenttia, kun taas palveluiden viennin volyyymi väheni hieman (-0,9 prosenttia).

Investoinnit kääntyivät kasvuun vuonna 2025. Investointien kokonaisarvo oli yhteensä 62,1 miljardia euroa. Kasvua tapahtui suhteellisesti eniten aineettomissa investoinneissa, puolustusmenoissa sekä asuinrakentamisessa. Julkiset investoinnit kasvoivat 2 prosenttia ja yksityiset 0,7 prosenttia.

Taulukko 29. Elinkeinoelämän uudistumisen ja alueiden elinvoiman vahvistumisen numeeriset tavoitteet

Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Viennin määrän muutos (%)	-1,4	1,8	3,4*	3,6
Investointien muutos vuoden takaisesta (%)	-7,4	-5,0	0,8*	5,4
T&K-menot/BKT (%)	2,9	3,2	3,3*	3,2

*ennakkotieto

Yritysten tutkimus- ja kehittämismenot (T&K) olivat vuonna 2024 yhteensä 6 miljardia euroa. Menot kasvoivat 336 miljoonaa euroa eli 5,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, mikä vastasi lähes täsmälleen vuoden 2023 kasvuvauhtia. Yrityskokoluokittain tarkasteltuna T&K-menot kasvoivat eniten 10–249 henkilöä työllistävissä yrityksissä (234 miljoonaa euroa, +13,6 prosenttia). Yli 250 henkilöä työllistävissä yrityksissä kasvu oli 95 miljoonaa euroa (+2,5 prosenttia). T&K-toiminta on edelleen vahvasti keskittynyttä: vähintään 500 henkilöä työllistävien yritysten osuus menoista on 55 prosenttia ja yli 250 henkilöä työllistävien yritysten osuus 65 prosenttia.

Toimialoittain tarkasteltuna teollisuuden T&K-menot kasvoivat 177 miljoonaa euroa (+5,1 prosenttia) vuonna 2024. Myös ohjelmistoalalla sekä tieteellisessä tutkimuksessa ja kehittämisessä T&K-menot kasvoivat huomattavasti (66 miljoonaa euroa, +11 prosenttia ja 55 miljoonaa euroa, +14 prosenttia).

Tilastokeskuksen ennakoarvion mukaan vuoden 2025 T&K-menot ovat 9,4 miljardia euroa ja niiden osuus bruttokansantuotteesta 3,29 prosenttia. Yritysten T&K-menojen arvioidaan kasvavan noin 286 miljoonaa euroa (+4,7 prosenttia), mikä merkitsee hieman hitaampaa kasvua kuin vuonna 2024. Yritysten kokonaismenojen ennakoitaan olevan noin 6,3 miljardia euroa.

Ennakkotiedon mukaan vuonna 2025 valtion T&K -rahoitus olisi 2,9 miljardia euroa. Kolme neljäsosaa valtion T&K -rahoituksesta kohdentui vuonna 2025 kolmeen pääkohteeseen: yliopistoille (34 prosenttia), Business Finlandille (23 prosenttia) ja Suomen Akatemialle (19 prosenttia).

Hallituksen 4 prosentin T&K -tavoitteen (prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen) toteutumista tuetaan T&K -rahoitusta lisäämällä. Voimassa olevan T&K -rahoituslain mukaiset vuosittaiset korotukset ovat noin 240 miljoonaa euroa. Lisärahoituksen merkitys koko valtion T&K-rahoituksessa kasvaa kumuloiduvasti vuoteen 2030 mennessä, jolloin sen osuus koko rahoituksesta on lähes puolet. Business Finlandin rahoitusvaltuudet kasvoivat 70 prosenttia vuodesta 2024 (2025: 1094,1 miljoonaa euroa, 2024: 642,2 miljoonaa euroa). Kasvu johtui pääosin puhtaasti siirtymän investointituen uudesta ohjelmasta, johon osoitettiin valtuuksia 312 miljoonaa euroa. Business Finland myönsi vuonna 2025 rahoitusta yhteensä 1097,3 miljoonaa euroa, josta 743 miljoonaa euroa kohdistui tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-toimintaan (TKI) ja 354 miljoonaa euroa elinkeinorahoitukseen. Yritykset saivat rahoituksesta noin 932 miljoonaa euroa ja soveltava julkinen tutkimus noin 166 miljoonaa euroa.

Rahoituksen tavoitteena oli vahvistaa yritysten T&K-panostuksia ja tukea niiden uudistumista, tuottavuutta ja kestäväää kasvua. T&K-rahoitusta kohdennettiin aiempaa vahvemmin yrityksille, joilla on hyvät valmiudet riskinottoon sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) tulosten hyödyntämiseen liiketoiminnassa.

Pienten ja keskisuurten yritysten (pois lukien midcap-yritykset) osuus Business Finlandin TKI-rahoituksesta oli vuonna 2025 yhteensä 46,2 prosenttia, kun edellisvuonna vastaava osuus oli 58,1 prosenttia. Osuuden lasku johtui rahoituksen kohdentumisesta suuriin veturihankkeisiin, joilla tuettiin ekosysteemien ja kumppanuusverkostojen kehitystä. Vuonna 2025 rahoitusta saaneiden yritysasiakkaiden arvioidaan synnyttävän projektien tuloksena yhteensä 32 259 uutta työpaikkaa, kun projektien tulokset ovat markkinoilla. Lukumäärä kasvoi hieman vuoteen 2024 verrattuna (31 131 työpaikkaa).

Maaliskuussa 2025 käynnistynyt ja 1.12.2026 päättyvä [Datatalouden kasvuohjelma](#) edistää yritysten uudistumista dataperustaisten liiketoimintamallien avulla. Ohjelma tukee datan hyödyntämistä, digitaalista kyvykkyyttä ja uusien teknologioiden – kuten tekoälyn – käyttöönottoa. Kasvuohjelman tavoitteena on myös poistaa tai vaikutuksiltaan vähentää tunnistettuja datatalouden kehittymisen esteitä.

Hallitusohjelman mukainen [Kasvuyrittäjyyden ohjelma](#) valmistui toukokuussa 2025. Ohjelman sisältämän 17 toimenpiteen kautta pyritään kaksinkertaistamaan kasvuhakuisten keskisuurten yrittäjävetoisten yritysten määrä vuoteen 2030 mennessä talouden ja viennin vahvistamiseksi.

Geopoliittisten jännitteiden voimistuminen on nostanut teknologiapolitiikan keskiöön Euroopan teknologisen omavaraisuuden. Suomella on vahvaa osaamista muun muassa avaruus-, kvantti- ja puolijohdeteknologioissa, ja näillä aloilla Suomella on hyvät mahdollisuudet kasvattaa kansainvälisesti kilpailukykyistä liiketoimintaa ja vahvistaa Euroopan teknologista riippumattomuutta. Kvanttialalla Suomeen on muodostunut kansainvälisesti hyvin verkottunut osaamiskeskittymä, joka perustuu Aalto-yliopiston ja VTT:n tutkimusinfrastruktuureihin ja sisältää yli kymmenen alan yritystä. [Kvanttiklustereiden vertailussa](#) pääkaupunkiseudun kvanttiklusteri on sijoittunut maailman toiseksi kilpailukykyisemmäksi kvantti-klusteriksi Cambridgen jälkeen.

Kansallisen avaruusstrategian toimeenpano käynnistyi, ja se sisältää laajan kokonaisuuden eri hallinnonalojen toimenpiteitä. Euroopan avaruusjärjestön (ESA) tulevan ohjelmakauden neuvotteluissa Suomi päätti kasvattaa osallistumistaan noin 60 prosentilla. EU:n kilpailukykyrahaston (ECF) puitteissa aloitettiin neuvottelut EU:n

avaruusohjelman päivittämisestä vastaamaan muuttuneita geopoliittisia tarpeita, ja Suomi vaikuttaa aktiivisesti EU:n yhteisen avaruuslainsäädännön valmisteluun. Myös kansallisen avaruustoimintalain päivitys eteni vuoden aikana.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset myönsivät yritysten kehittämisavustusta kasvua, uudistumista, digitalisaatiota, puhdasta siirtymää ja kansainvälistymistä tukeville hankkeille. Vuonna 2025 avustuksia oli käytettävissä 113 miljoonaa euroa, mikä oli noin 27 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024 ja noin 35 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023. Avustuksista 70 prosenttia kohdistui mikro- ja pien-yrityksille. Teollisuusalan yrityksille kohdistui hieman yli puolet avustuksista ja palvelualalle 38 prosenttia.

Vuonna 2025 myönnetyn kehittämisavustuksen arvioidaan kasvattaneen tuettujen yritysten liikevaihtoa noin 1,5 miljardilla eurolla, josta viennin osuus oli 0,9 miljardia euroa. Arvion mukaan yksi tukieuro tuottaa noin 13-kertaisen liikevaihdon kasvun. Avustusten arvioidaan synnyttävän myös yli 2700 uutta työpaikkaa sekä lähes 800 patenttia ja muuta aineetonta oikeutta.

Vaikuttavuustavoite 2: Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Työmarkkinoiden veto on vuonna 2025 ollut heikkoa, mikä näkyy myös tavoiteindikaattorien kehityksessä. Heikon kehityksen taustalla ovat niin talouden käännettä hidastaneet geopoliittiset epävarmuudet kuin myös julkisen sektorin säästötoimet ja kuluttajien epävarmuus. Hallitus on tehnyt useita työvoiman tarjontaa lisääviä päätöksiä, joiden on arvioitu nostavan työllisyyttä pidemmällä aikavälillä noin 100 000 työllisen verran. Tarjonnan lisääminen on tämän hetkisessä heikossa suhdanteessa kanavoitunut työttömyyteen, mikä selittää työttömyysasteen korkeaa tasoa. Pidemmällä aikavälillä toimien arvioidaan tukevan työllisyyttä, kun kasvu ei yhtä nopeasti tyrehdy työvoimapulaan, kuten vielä muutama vuosi sitten tapahtui. Työllisyystoimet ovat olleet myös valtion ja kuuden suurimman kaupungin strategisen allianssiyhteistyön painopisteenä.

Taulukko 30. Työllisyyden kasvun ja osaavan työvoiman saatavuuden paranemisen numeeriset tavoitteet

Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Työllisyysaste, 15–64 v. (%)	73,6	72,1	71,3	73,1
Työttömyysaste, 15–74 v. (%)	7,2	8,4	9,7	7,6
Ulkomailla syntyneiden työllisyysaste (%)	67,7	64,0	61,6*	67,7

*ennakkotieto

Kertomusvuonna työvoiman saatavuus on ollut hyvä ja kysynnän puute on ollut keskeinen kasvun este.

Työttömyysasteen tasoon on vaikuttanut erityisesti työvoiman kasvu maahanmuuton myötä ja vanhimmissa ikäryhmissä eläkeiän nousu ja työttömyysetuuskien ikäsidonnoista poikkeuksista luopuminen, mikä on tuonut aiempaa enemmän aktiivisia työnhakijoita työvoimaan. Myös työvoimapalvelujen hallinnolliset uudistukset (muun muassa palvelutarjonnan supistuminen ja työnhakuvoiton kiristyminen) ovat lisänneet aktiivisesti työtä hakevien määrää.

Työllisyyden heikentyminen ei ole ollut yhtä voimakasta kuin työttömyyden kasvu. Hallituskauden alun jälkeen työllisten määrä on laskenut noin 50 000, kun työttömyys on kasvanut 82 000. Työllisyysaste on historiallisesti katsoen edelleen kohtuullisen hyvällä tasolla, vaikka onkin pudonnut vuoden 2022 huipputasosta.

Työllisyys kääntyi hitaaseen kasvuun vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä, mutta työttömyyden kääntymistä laskuun saadaan odottaa vielä pitkään työvoiman kasvun takia. Vuoden 2026 helmikuusta lähtien toimeentulotuen uudistus tuo lisää työnhakijoita työllisyyspalveluihin, mikä tulee edelleen kasvattamaan työttömien määrää.

Ulkomailla syntyneiden työllisyys laski huomattavasti vuoden 2025 aikana, mikä tarkoittaa, että vuoden 2025 tavoitteesta jäätin selvästi. Laskua selittää muun muassa maahanmuuttajien työllisyyden suhdanneherkkyys, työvoiman maahanmuuton vähentyminen ja perhesyistä tulleiden heikko työllistyminen.

Suomeen kotoudutaan työllä. Kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen. Kotoutumisjärjestelmän uudistaminen järjestelmän tehostamiseksi sekä kotoutumiseen kannustavaksi ja muuttamiseksi tulijan velvollisuuksia ja omaa vastuuta painottavaksi eteni vuoden 2025 aikana. Kotoutumispalveluiden uudistamista koskeva hallituksen esitys lähetettiin lausuntokierrokselle joulukuun lopussa. Esityksen tavoitteena on uudistaa kotoutumispalvelut vastaamaan hallitusohjelmaa sekä toteuttaa hallituksen sopimia säästöjä.

Työvoiman maahanmuutto väheni heikon kysynnän vuoksi huomattavasti vuoden 2024 tasosta. Vuonna 2025 ensimmäisiä oleskelulupia työn perusteella myönnettiin vajaat 8 400. Sekä työperusteisten hakemusten että myönnettyjen oleskelulupien määrä laski noin 25 prosenttia edellisvuodesta.

Ulkomaisen työvoiman saatavuutta on tuettu Work in Finland -toiminnon kautta ja palvelujärjestelmää on kehitetty edelleen yhteistyössä kuntien kanssa. Haastava talous- ja työllisyystilanne on kuitenkin vaikuttanut kansainvälisen rekrytoinnin ja siten myös palveluiden kysyntään vuonna 2025. Hallitusohjelman mukaisen kumppanuusmallin pitkäjänteistä toteutusta Intian, Vietnamin, Filippiinien ja Brasilian kanssa on edistetty muun muassa hallitustenvälisin yhteistyöjärjestelyin.

Työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupamenettelyjen kehittämistä on jatkettu poikkihallinnollisessa viranomaisyhteistyössä. Tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti työ- ja opiskeluperusteisten oleskelulupien keskimääräisen käsittelyajan vakiinnuttaminen yhteen kuukauteen, seitsemän vuorokauden käsittelyaika erityisasiantuntijoille sekä käsittelyn laadun turvaaminen ja väärinkäytösten torjunta avustavaa automaatiota ja riskiperusteista käsittelymallia hyödyntäen. Työ- ja koulutusperusteisten ensimmäisten myönnettyjen lupien käsittelyaika oli vuonna 2025 keskimäärin noin 35 vuorokautta ja erityisasiantuntijoille yhdeksän vuorokautta.

Vaikuttavuustavoite 3: Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita

Elinkeinoelämän keskusliiton [vihreän siirtymän investointien dataikkunassa](#) oli vuonna 2025 hankeaihia noin 300 miljardin euron arvosta. Näistä yli 60 prosenttia liittyi tuuli- ja aurinkoenergian tuotantoon. Investointien toteutumiseen liittyi kuitenkin epävarmuutta, sillä lähes 90 prosenttia hankkeista on esiselvitys- tai suunnittelu- vaiheessa. Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan varsinaiseen investointipäätös- vaiheeseen edenneiden puhtaan siirtymän hankkeiden määrä kasvoi vuoden 2025 aikana. Ennakkotietojen mukaan vuoden 2025 aikana investointeja toteutui yli 10 miljardin euron arvosta. Suurimpia hankekokonaisuuksia olivat datakeskukset (noin 4 miljardia euroa) ja maatuulivoimainvestoinnit (vajaat 2 miljardia euroa).

Business Finland järjesti alkuvuodesta 2025 puhtaan siirtymän teollisten investointien avustushaun, jonka puitteissa voidaan myöntää valtionavustusta teollisuuden tuotantoprosessien kasvihuonekaasupäästöjä ja energiankulutusta vähentäville investoinneille sekä sellaisten strategisesti tärkeiden alojen hankkeille, jotka tukevat siirtymää ilmastoneutraaliin talouteen. Avustuksen piiriin valittiin kuusi hanketta, yhteisarvoltaan 311 miljoonaa euroa.

Loppuvuodesta Business Finland järjesti erillisen haun investointien verohyvityksestä. Verohyvityksellä vauhditetaan puhtaan siirtymän suuria investointeja. Sen tavoitteena on tukea uusiutuvan energian tuotantoa ja varastointia, teollisuuden hiilestä irtautumista ja energiatehokkuustoimia sekä investointeja nettonollatalouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille. Verohyvityksen piiriin valittiin 37 hanketta, yhteisarvoltaan noin 2 miljardia euroa.

Taulukko 31. Puhtaiden investointien ilmastotavoitteiden edistäminen numeeriset tavoitteet

Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025*	Tavoite 2025
Fossiilivapaan energian osuus kokonaiskulutuksesta (%)	70,3	71,1	–	74

* Vuoden 2025 toteuma saadaan huhtikuussa 2026

Myös Tesi ja Finnvera edistävät rahoituksellaan puhtaita ratkaisuja yritysten investoinneissa, kasvussa ja viennissä. Valtaosa Tesin vuonna 2025 tekemistä suorista sijoituksista edisti puhdasta siirtymää.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Kestävän kehityksen ratkaisuja, puhdasta siirtymää ja kansallisten vähähiilisyystavoitteiden saavuttamista edistetään monipuolisella tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla. Keskeisiä toimijoita ovat Business Finlandin ohjelmat, Teknologian tutkimuskeskus VTT:n ja Geologian tutkimuskeskuksen tutkimus- ja kehitystyö sekä Finnvera ja Tesi rahoitusinstrumentteineen. Tavoitteena on vauhdittaa talouden ja yhteiskunnan digitaalista muutosta ja puhdasta siirtymää, kasvattaa elinkeinoelämän kotimaisia investointeja sekä lisätä ulkomaisten kestävien investointien suuntautumista Suomeen.

Suomen rakennerahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 sulkemisasiakirjat toimitettiin komissiolle keväällä 2025, ja komissio ilmoitti ohjelman sulke-
misesta 29.10.2025.

Käynnissä olevassa alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoituksesta 30 prosenttia kohdistuu EU:n strategiseen tavoitteeseen ”Vihreämpi ja vähähiilisempi Eurooppa”. Lisäksi 35 prosenttia kaikesta EAKR-rahoituksesta tulee ohjata ilmasto-
toimenpiteisiin, mikä on viisi prosenttiyksikköä EU:n vähimmäistasoa kunnian-
himoisempi linjaus. Vuoden 2025 lopussa toteuma oli 32,1 prosenttia. Tämän lisäksi kaikki oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) hankkeet luokitellaan komission
linjauksen mukaisesti täysimääräisesti ilmastotoimenpiteiksi.

Työperusteisen maahanmuuton kehittäminen kestävällä tavalla edellyttää, että
ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä torjutaan ennakoivasti ja tehokkaasti.
Hyväksikäyttötapausten määrän kasvu kertoo ongelman laajuudesta, mutta myös
viranomaisten tehostuneesta työstä tapausten esiin tuomiseksi. Valtioneuvoston
[periaatepäätös](#) työperäisen ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi
ja torjumiseksi hyväksyttiin keväällä 2023, ja yksityiskohtaisempi toimenpideoh-
jelma valmistui helmikuussa 2024. Ohjelman toimeenpanoa jatkettiin vuonna 2025,
vaikka viranomaisresurssien rajallisuus viivästytti joidenkin toimenpiteiden toteu-
tusta. Work in Finland on edistänyt eettistä rekrytointia muun muassa helpotta-
malla luotettavien rekrytointikumppaneiden tunnistamista Suomessa ja keskeisissä
kumppanimaissa.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Vuonna 2025 työttömistä työnhakijoista noin 57 prosenttia oli miehiä ja 43 prosent-
tia naisia. Miesten osuus laski hieman aiempiin vuosiin verrattuna (59 prosenttia
vuonna 2024 ja 58 prosenttia vuonna 2023). Aktivointiasteeseen laskettavissa palve-
luissa naisten osuus oli noin 52 prosenttia ja miesten 48 prosenttia. Miesten osuus
laski yhdellä prosenttiyksiköllä ja naisten vastaavasti nousi. Palveluihin osallistumi-
sen jakauma palautui näin vuosien 2014–2023 tasolle.

Palveluista palkkatuetussa työssä oli edelleen enemmän miehiä kuin naisia, kun
taas starttirahassa ja erilaisissa koulutuksissa naisten osuus oli suurempi, mikä vas-
taa aiempien vuosien kehitystä. Sukupuolten väliset erot palveluihin osallistu-
misessa kasvoivat koulutuksissa, mutta kaventuivat uravalmennuksissa, julkisen
sektorin palkkatuetussa työssä ja kuntouttavassa työtoiminnassa. Vuonna 2025 ei
toimeenpantu sellaisia työvoimapalveluiden uudistuksia, joiden olisi ennakoitu vai-
kuttavan merkittävästi sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Edellisellä hallituskaudella valmisteltu kotoutumislain uudistus siihen vuonna 2024 tehtyine muutoksineen tuli voimaan vuoden 2025 alussa. Vuoden aikana on vahvistettu uudistuksen toimeenpanoa tiiviissä yhteistyössä TE-palvelu-uudistuksen toteutuksen kanssa. Kotoutumislain uudistuksessa kotona lapsiaan hoitavat maahanmuuttajavanhemmat nimettiin yhdeksi kotoutumispalveluiden erityiseksi kohderyhmäksi. Kunnille osoitetaan rahoitusta tämän kohderyhmän palveluiden järjestämiseksi.

Maahanmuuttajavanhemmat huomioidaan myös valtion poikkihallinnollisessa [kotoutumisen edistämisohjelmassa](#), joka annettiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä tammikuussa 2025.

10.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Vuonna 2025 virastojen tuottavuus vahvistui laajoissa tehtäväkokonaisuuksissa. Kehitystä tukivat digitaalisten palvelujen laajentuminen, prosessien vakiintuminen ja työmäärän tarkoituksenmukaisempi kohdentaminen. Useilla tehtäväalueilla suoritämäärät kasvoivat ja työn tuotos suhteessa käytettyihin resursseihin parani, mikä mahdollisti aiempaa suuremman vaikuttavuuden tasaisen tai niukkenevan henkilöresurssikehyksen puitteissa.

Taloudellisuuden kehitys eriytyi tehtäväkokonaisuuksittain. Vakiintuneissa, volyymiltaan kasvaneissa prosesseissa yksikkökustannukset pysyivät pääosin hallinnassa, kun taas tehtävissä, joissa suoritämäärät vähenivät, vaatavuus kasvoi tai investointitarpeet lisääntyivät, kustannustaso nousi tuotoksia nopeammin. Kokonaiskuvana vuonna 2025 toiminnan vaikuttavuus ja tuottavuus vahvistuivat, mutta kustannusten hallinta oli useilla osa-alueilla vaativampaa kuin toiminnan tehostaminen.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Hallinnonalan virastoilta ja laitoksilta pyydettiin arviot hallitusohjelmaan ja hallituksen riihipäätöksiin sisältyvien säästöjen vaikutuksista niiden talouteen ja toimintaan sekä säästöjen edellyttämistä toimenpiteistä. Toimenpiteet vaihtelevat virastojen ja laitosten toiminnallisten ja rahoituksellisten lähtökohtien sekä toiminnan luonteen mukaan. Pelkästään budjettirahoituksella toimivien virastojen reagointimahdollisuudet ovat rajatummat kuin virastoilla, jotka tuottavat myös maksullisia palveluita. Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä ja keväällä 2024 linjattuja toimintamenosäästöjä kohdennettiin hallinnoalalle vuonna 2025 yhteensä 24,7 miljoonaa euroa.

Virastojen ja laitosten esittämät toimenpiteet kohdistuvat toiminnan sopeuttamiseen, organisaatorakenteen muutoksiin, toimintaprosessien kehittämiseen sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Henkilöstöön kohdistuvat sopeutus-toimet ovat sisältäneet määräaikaisen henkilöstön vähentämistä, henkilöstömäärän pienentämistä eläköitymisten yhteydessä sekä joissakin virastoissa yhteistoimintamenettelyjä.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- Työ- ja elinkeinoministeriön tilinpäätös 2025
- Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin tilinpäätös 2025
- Kilpailu- ja kuluttajaviraston tilinpäätös 2025
- Geologian tutkimuskeskuksen tilinpäätös 2025
- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tilinpäätös 2025
- Energiaviraston tilinpäätös 2025
- Patenti- ja rekisterihallituksen tilinpäätös 2025
- ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tilinpäätös 2025

11 Sosiaali- ja terveysministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

● Sosiaali- ja terveysministeriön osuus **16 428 milj. €**

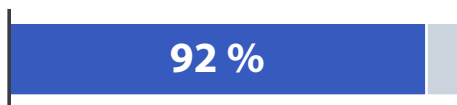

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 378 milj. €
- Siirtomenot 14 771 milj. €
- Sijoitusmenot 0 milj. €
- Muut menot 0 milj. €

Määrärahojen käyttöprosentti

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

STM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
33.01	Hallinto	152	150	162
33.02	Valvonta	92	86	89
33.03	Tutkimus- ja kehittämistoiminta	112	111	113
33.10	Perhe- ja asumiskustannusten taseaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	4 606	4 651	4 397
33.20	Työttömyysturva	2 079	2 185	1 923
33.30	Sairausvakuutus	2 280	2 206	1 843
33.40	Eläkkeet	5 268	5 532	5 533
33.50	Veteraanien tukeminen	165	142	116
33.60	Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen	347	399	464
33.70	Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen	85	68	77
33.80	Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta	127	128	130
33.90	Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen	374	384	304
33	STM:n hallinnonala yhteensä	15 688	16 043	15 149

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

• Sosiaali- ja terveysministeriössä **4 163 henkilötyövuotta**

Virastot **5** KPL

- Säteilyturvakeskus STUK
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta SAMU
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos

Rahastot **0** KPL

- Ei rahastoja

Liikelaitokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt **4** KPL

- Alko Oy
- FinnHEMS Oy
- FVR Suomen Rokotetutkimus Oy
- STUK International Oy

11.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Ukrainan sodan myötä tapahtuneet turvallisuusympäristön muutokset vaikuttavat erityisesti yhteiskunnan ja väestön kriisinsietokykyyn. Muuttunut tilanne on myös edellyttänyt lisätoimia sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän varautumiskykyyn ja häiriötilanteiden hoitoon. Valtiontalouden velkatason arvioidaan pysyvän korkeana myös tulevina vuosina, mikä asettaa huomattavia paineita palvelujen ja etuuksien rahoitukselle. Näin ollen on välttämätöntä tasapainottaa varautumista koskevat toimenpiteet ja normaaliaikojen järjestelmän pitkäjänteinen kehittäminen.

Väestön henkinen kriisinkestävyys tukee yhteiskunnan toimintakykyä ja palautumista kriisitilanteissa. Merkityksellistä henkisen kriisinkestävyuden osalta on turvallisuuden tunne ja väestön luottamus keskeisiin yhteiskunnallisiin instituutioihin. Väestön hyvinvoinnin haasteet lisäävät huolta henkisen kriisinkestävyuden tilasta. [Kansalaispulssi -kyselyn](#) (10/2025) perusteella turvattomuus on hieman yleistynyt kevään kyselystä, erityisesti iäkkäämmillä. Myös luottamus instituutioihin lähti syksyn kyselyssä laskuun verrattuna kevään tilanteeseen, samoin kokemus yhteiskunnan oikeudenmukaisuudesta.

Väestön terveys- ja hyvinvointikatsauksen 2025 (THL) mukaan aikuisten koettu hyvinvointi on heikentynyt pitkän tasaisen jakson jälkeen, erityisesti nuorilla aikuisilla. Yksinäisyyttä kokee joka kymmenes aikuisista, samoin heikkoa osallisuutta. Kokemus omasta työkyvystä heikkenee nuorilla aikuisilla. Keski-ikäisillä ja ikään-tyneillä myönteisen kokemuksen kehitys on pysähtynyt. Mielenterveysoireet ovat yleistyneet 2020-luvulla erityisesti nuorilla ja työikäisillä. Työikäisen väestön psykisen kuormittuneisuuden ennustetaan 2020-luvulla edelleen lisääntyvän.

Syntyvyyden aleneminen on vuonna 2025 pysähtynyt, mutta on edelleen hyvin alhaisella tasolla. Samaan aikaan maahanmuuttojen määrä laskee nyt toista vuotta peräkkäin. Yhteiskunnan sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys edellyttävät korkeaa työllisyyttä, ihmisten hyvinvointia ja työ- ja toimintakykyä sekä yritysten kilpailukykyä.

Nuorten työttömien osuus työttömistä on vuonna 2025 kasvanut lähes puolitoistakertaiseksi edellisestä vuodesta, ja 15–24-vuotiaiden työttömyysasteen trendiluku oli 21,4 prosenttia vuonna 2025. Nuorten työttömyys ja mielenterveyden ongelmien laajuus voivat johtaa tilanteeseen, jossa merkittävä määrä nuoria syrjäytyy työelämästä eikä tule kiinnittymään yhteiskuntaan. Seurauksena voi olla sekä kasvavaa ja pitkäkestoista etuuskien käyttöä että julkisten palveluiden lisääntyvää tarvetta tulevaisuudessa.

Viime vuosina sosiaaliturvaan kohdistuneet muutokset haastavassa työllisyystilanteessa voivat aiheuttaa toimeentulovaikeuksia lähivuosina. Sosiaaliturvauudistuksen tavoitteena on kestävä sosiaaliturvan rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen pitkällä aikavälillä. Samalla järjestelmän tulisi vahvemmin kannustaa työelämään osallistumiseen. Haasteena toivotun kannustavuuden toteutumiselle tällä hetkellä on vaikeasta taloussuhdanteesta johtuva heikko työllisyystilanne ja avoimien työpaikkojen tarjonnan vähäisyys.

Hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden tilanteessa on selviä merkkejä tilanteen parantumisesta, mutta keskeisenä haasteena on erityisesti taloudellisen tilanteen eriytyminen alueiden välillä. Osalla alueista toiminnan taloudelliset edellytykset ovat selvästi kohentuneet, mutta heikoimmilla pärjävillä alueilla ei ole nähtävissä positiivista kehitystä taloudellisessa tilanteessa. Keskeinen riski tilanteen eriytymisessä eri alueiden välillä on palveluiden yhdenvertaisen toteutumisen vaarantuminen. Taloudellisesti vaikeassa tilanteessa olevilla alueilla joudutaan entisestään sopeuttamaan toimintaa, mikä voi tarkoittaa haasteita palveluiden saatavuudessa ja toteuttamisessa. Samaan aikaan paremmin toimivilla alueilla pystytään jopa investoimaan palveluiden kehittämiseen ja varmistamaan niiden saatavuus aiempaa paremmin.

Taulukko 32. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Terveys- ja hyvinvointi-erot kasvavat ja syrjäytyminen lisääntyy.	<p>Työ- ja toimintakyvyn heikkeneminen osassa väestöä vähentää työkykyisten määrää.</p> <p>Väestö- ja sosio-ekonomisten ryhmien välillä erot hyvinvoinnin ja terveyden tasossa kasvavat.</p> <p>Palvelutarve kasvaa ja etuuksien käyttö lisääntyy, mikä heikentää valtiontalouden kantokykyä.</p>	<p>Terveydeksi -ohjelman toimenpiteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseksi.</p> <p>Jatketaan työhön kannustavan sosiaaliturvan kehittämistä.</p> <p>Sote-palveluiden kehittäminen ja vaikuttavuuden parantaminen laajojen hankekokonaisuuksien kautta.</p> <p>Resurssien kohdentaminen terveyserojen kannalta keskeisiin toimenpiteisiin.</p> <p>Hallituksen tasa-arvo-ohjelman hyvinvointi- ja terveyseroja kaventavat toimenpiteet.</p>	Riski on erittäin todennäköinen ja vakava.
Valtiontalouden haastava tilanne vaikeuttaa hyvinvointi-yhteiskunnan kannalta välttämättömien toimien riittävää rahoittamista.	<p>Yhteiskunnan palveluiden toimivuus heikkenee ja turvaverkot eivät tue riittävästi yhteiskuntaan osallistumisen mahdollisuuksia.</p> <p>Heikko toimeentulo näkyy koetussa hyvinvoinnissa.</p> <p>Epävakauden ja sosiaalisten ongelmien kasvu, jotka osaltaan vaikeuttavat julkista taloutta.</p>	<p>Palveluiden ja etuuksien paremman yhteentoimivuuden kehittäminen osana sosiaaliturvan sekä sote-palveluiden uudistamista.</p> <p>Laaja-alaisten (yhteis)vaikutusten arviointien tekeminen päätöksenteon tueksi säädösvalmistelussa ja muissa uudistustoimissa.</p>	Riski on melko todennäköinen ja vakava.

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Hyvinvointi-alueilla toteutettavista uudistustoimista huolimatta alueiden välinen toiminnallinen ja taloudellinen eriytyminen voimistuu, ja se vaikeuttaa yhdenvertaista sote-palveluiden toteutumista ja rahoituksen tasoa.	<p>Alijäämän kattamisvelvoite ei toteudu osalla hyvinvointialueista ja vaikeuttaa palvelutarjontaa.</p> <p>Palveluiden saatavuuden tai käytön haasteet kasvattavat palvelutarvetta ja sitä kautta tulevaisuuden sote-menoja.</p>	<p>Valtioneuvostotason hyvinvointialueiden ohjauksella ja sen uudistamisella varmistetaan tarvittavien muutosten toteutuminen.</p> <p>Toteutetaan sote-reformin ohjauksen kehittämissuunnitelman sekä väliarvioinnin keskeiset toimenpiteet järjestelmän uudistamiseksi.</p>	Riski on erittäin todennäköinen ja vakava.
Työn tuottavuutta ja työllisyysastetta haastaa heikentyvä toimintakyky.	<p>Kokemus omasta työkyvystä heikkenee nuorilla aikuisilla.</p> <p>Korkean tuottavuuden työpaikkojen esteeksi tulee työkykyisen tai osaavan työvoiman puutteet.</p> <p>Koulutustason riittävä nosto ei toteudu esimerkiksi hyvinvointi- ja toimintakykyhaasteiden vuoksi.</p> <p>Tuottavuuskehitys polkee paikallaan haastaen valtion talouden kestävyyttä.</p>	<p>Työelämäohjelmien toimet työhyvinvoinnin kehittämiseksi sekä erityisesti nuorten työelämän mielen-terveyshaasteisiin vastaamiseksi.</p> <p>Väestön työ- ja toimintakyvyn tukeminen palvelujärjestelmän uudistamisen ja hyvinvoinnin tukemisen toimin.</p> <p>Osatyökykyisten työllisyyden edistäminen.</p>	Riski on melko todennäköinen ja vakava.

11.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

11.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite1: Turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa

Terveyttä ja hyvinvointia edistävät rakenteet ja ratkaisut luovat perustaa sille, että ihmiset voivat luottaa arkeensa myös muutosten keskellä. Suomessa vuosikymmeniä jatkunut väestön terveyden ja hyvinvoinnin kohentuminen on 2020-luvulla osin hiipunut ja [hyvinvoinnin ja terveyden jakautuminen väestössä on yhä eriarvoisempaa](#). Terveyserojen kaventamisella on mahdollista saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä sekä lisätä työkykypainotettuja elinvuosia sairastavuudesta aiheutuvien haittojen vähentyessä. Sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen on hyvinvointialueilla tunnistettu tärkeäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteeksi. Kertomusvuonna tehty [selvitys](#) hyvinvointialueiden strategisista ja toimeenpanon dokumenteista osoitti, että 14 alueella oli kirjattu konkreettisia tavoitteita sosioekonomisten terveyserojen kaventamiseksi. Kahdeksalta alueelta tällaisia tavoitteita ei löytynyt.

Kuolleisuutta käytetään mittarina väestön terveyden, elinajanodotteen ja terveyspalvelujen tarpeen arvioinnissa. [PYLL-indeksi](#) (potential years of life lost) on kansainvälisesti laajalti käytetty hyvinvoinnin mittari, joka mittaa ennen aikaisesti menetettyjä elinvuosia, jotka olisivat vältettävissä muun muassa hyvällä ennaltaehkäisyllä, ajoissa hoitoon pääsyllä sekä tehokkaalla ja vaikuttavalla hoidolla. Menetettyjen elinvuosien määrä on ollut lievässä laskussa. Positiivista kehitystä on tapahtunut erityisesti somaattisten sairauksien osalta. Menetettyjen elinvuosien ero naisten ja miesten välillä on kuitenkin edelleen suuri, vaikkakin hieman kaventunut. Samoin alueelliset erot ovat suuret.

Elämänlaatua ([EuroHIS-8](#)) kartoittava kysely mittaa elämänlaatunsa vähintään keskimäärin hyväksi tuntevien osuutta 20–64-vuotiaasta väestöstä ja huomioi psyykkisen, fyysisen, sosiaalisen ja ympäristöulottuvuuden. Vuonna 2024 alle puolet kaikista vastaajista tunsivat elämänlaatunsa eri ulottuvuuksien näkökulmasta vähintään keskiarvoisesti hyväksi. Kehityssuunta on ollut negatiivinen. Naisten kokemus hyvästä elämänlaadusta on heikentynyt jo pitkään. Hyväksi elämänlaatunsa kokee pienempi osuus aikuisista miehistä kuin naisista.

Väestön monisairastavuus ja lihavuus ovat yleistyneet. Sairaustaakkaa lisääviä ja elämänlaatuvaikutuksiltaan merkittävimpiä sairauksia ovat mielenterveyden häiriöt, alkoholisairaudet, sydän- ja verisuonitaudit, diabetes sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet. Väestön ikääntyessä monisairastavuus yleistyy. Mielenterveyden häiriöt korostuvat erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten väestöryhmissä. [Mielenterveysstrategia 2020–2030-työssä](#) tunnistetut toimet jatkuivat osana hallituksen

mielenterveyden edistämiseen kohdistamia toimia. Toimilla parannettiin muun muassa hoitoon pääsyn toteutumista päihde- ja mielenterveyssyistä sekä tarpeenmukaisten psykososiaalisten hoitojen saatavuutta. [Suomen kestävän kasvun ohjelman](#) rahoituksella kehitettiin ja edistettiin hyvinvointialueille merkittäviä mielenterveys- ja päihdepalvelukokonaisuuksien toimintamalleja erityisesti lapsille, perheille, nuorille ja nuorille aikuisille. [Terveudeksi – kansallisesta terveys- ja hyvinvointiohjelmasta](#) myönnettiin 4,85 miljoonaa euroa valtionavustusta 12 hankkeelle eri puolille Suomea. Hankkeiden painopisteinä olivat terveellisten elintapojen ja omahoidon tukeminen, tuetun työllistymisen edistäminen sekä suun terveydenhuollon ennaltaehkäisevät toimet.

Vuoden 2025 [kouluterveyskyselyn \(THL\)](#) toteumatietojen perusteella näyttää siltä, että yläkoululaisten kokemus terveydentilastaan olisi kääntynyt parempaan suuntaan; yhä useampi nuori koki terveytensä hyväksi. Kertomusvuonna 22 prosenttia 8. ja 9. luokkalaisista koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi; vuonna 2023 hieman alle 27 prosenttia. Tulos selittyy erityisesti yläkoululaisten tyttöjen kokeman terveydentilan kohentumisella. Vaikka sukupuolten välinen ero on vuonna 2025 selvästi kaventunut, edelleen tytöt kokevat poikia useammin terveydentilansa huonoksi. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki 34 prosenttia 8. ja 9. luokan tytöistä. Pojilla vastaava osuus oli 8–9 prosenttia.

Vuonna 2023 huumemyrkytyskuolemien määrä oli Suomen mittaushistorian korkein. Huumemyrkytyksiin menehtyi yhteensä 253 henkilöä, joista 89 oli alle 25-vuotiaita. Vuonna 2024 huumemyrkytyskuolemia oli 167, joista 42 oli alle 25-vuotiaita. Kertomusvuonna käynnistettiin ohjelma nuorten huumekuolemien ehkäisemiseksi ([Elossa – nuorten huumekuolemien ehkäisyn ohjelma 2026–2027](#)). Ohjelman toteuttamiseksi on varattu yhteensä 10,9 miljoonan euron rahoitus vuosille 2025–2027.

[Lasten ja nuorten terapiatakuu](#) tuli voimaan 1.5.2025. Lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten tulee päästä tiettyihin mielenterveyspalveluihin viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun tarve on todettu. Terapiatakuu ohjaa hyvinvointialueita vahvistamaan perustason mielenterveyspalveluja ja lisäämään lyhytinterventioiden saatavuutta. Kokonaisuutena terapiatakuun voidaan arvioida vahvistavan varhaisen tuen ja lyhytkestoisten interventioiden roolia. Kattavaa perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon seuranta-aineistoa vaikutuksista saadaan vuoden 2027 aikana.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos julkaisi kertomusvuonna [Terveiden tulevaisuuskuva -verkkopalvelun](#). Palvelu tarjoaa menneeseen kehitykseen perustuvia ennusteita ja mahdollisia tulevaisuuden skenaarioita väestön sairastavuudesta, toiminta- ja työkyvyn rajoitteista sekä niihin vaikuttavista riskitekijöistä, kuten elintavoista.

Taulukko 33. Vaikuttavuustavoitteen 1 seurantaindikaattorit.

	2017	2022	2023	2024	2025
Menetetty elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0–80 vuotta/100 000 asukasta					
Yhteensä	5 903	5 745	5 736	5 650	N/A
Miehet	7 769	7 461	7 370	7 240	N/A
Naiset	3 981	3 955	4 024	3 982	N/A
Elämänlaatusa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, (%) 20–64-vuotiaat					
Yhteensä	57,4	50,9	N/A	49,4	N/A
Miehet	54,5	49,9	N/A	48,7	N/A
Naiset	60,5	51,8	N/A	50,1	N/A
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista					
Yhteensä	18,8	N/A	26,6	N/A	22
Miehet	13,9	N/A	16,7	N/A	15
Naiset	23,4	N/A	36,1	N/A	28

PYLL indikaattori on mittari, joka kertoo ennen 80 vuoden ikää sattuneista kuolemista johtuvien menetettyjen elinvuosien lukumäärän 100 000 asukasta kohden.

EuroHIS-8 päivittyy kahden vuoden välein.

Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi.

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet.

Vaikuttavuustavoite 2: Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla

Kertomusvuoden aikana ministeriössä valmisteltiin ja annettiin eduskunnalle useita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelulainsäädäntöä uudistavia lakiesityksiä ([kansallinen palvelureformi](#)). Säädösvalmistelulla sekä muilla kehittämistoimilla tavoitellaan ennaltaehkäisyn vahvistamista, parannuksia palvelujärjestelmän vaikuttavuuteen, saatavuuteen ja kustannustehokkuuteen sekä digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen. Vuosina 2024–25 sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdennettuja säästöjä on toteutunut noin 500 miljoonaa euroa. Tarkemmin kansalliseen palvelureformiin sisältyneitä toimia ja säädösvalmistelua on kuvattu hallituksen vuosikertomuksen kertomusosan luvussa 2.2.

[Sosiaaliturvaa on uudistettu merkittävästi koko hallituskauden ajan](#) tavoitteena yksinkertaistaa sosiaaliturvaa, selkiyttää toimeentulotuen luonnetta viimesijaisena ja väliaikaisena tukimuotona sekä vahvistaa julkista taloutta. Etuuksista, niiden muutoksista ja vaikutuksista kerrotaan tarkemmin vaikuttavuustavoitteen 3 kohdalla sekä hallituksen vuosikertomuksen kertomusosan luvussa 2.4.

Vuoden 2025 alusta avosairaanhoidon hoitotakuu muuttui kolmeksi kuukaudeksi 23 vuotta täyttäneiden osalta (aiempi hoitotakuu 14 vuorokautta). Vuonna 2025 hoitotakuun mukaiset käynnit (käynti toteutunut 3 kuukauden sisällä hoidon tarpeen arviosta) toteutuivat noin 100 prosenttisesti lähes koko maassa.

[Sosiaali- ja terveystieteiden vuosittaisessa selvityksessä](#) hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisesta arvioitiin, että perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy oli vuonna 2025 kokonaisuudessaan nopeutunut ja että kiireellinen hoitoon pääsy toimi hyvin kaikkialla Suomessa. Hoitoon pääsy seitsemän vuorokauden kuluessa lääkärin vastaanotolle on heikentynyt syksystä 2024 syksyyn 2025.

[Suomen kestävä kasvun ohjelman](#) toimeenpano hyvinvointialueilla päättyi kertomusvuoden lopussa. EU:n elpymisvälineen rahoitus ministeriön hallinnonalalle oli yhteensä 381 miljoonaa euroa. Valtionavustuksina hyvinvointialueille jaettiin vuosien 2022–2025 aikana noin 300 miljoonaa euroa. Hankkeilla edistettiin palvelujen saatavuutta ja niihin pääsyä kehittämällä toimintamalleja ja monikanavaisuutta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon digipalveluita. Hyvinvointialueilla kehitettiin ja otettiin käyttöön ratkaisuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, rakennettiin monialaisia palveluita sekä kohdennettiin palveluita haavoittuville ihmisryhmille.

hyvinvointialueille [ohjausasiakirjan](#) lainsäädännön tarjoamista suojakeinoista sen varmistamiseksi, etteivät palvelut olisi asiakasmaksujen takia palveluja tarvitsevien ulottumattomissa (muun muassa maksujen alentaminen tai perimättä jättäminen).

Taulukko 34. Vaikuttavuustavoitteen 2 seurantaindikaattorit.

	2017	2022	2023	2024	2025
Perusterveydenhuollon avosairaanhoiton lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv. hoidon tarpeen arvioinnista, (%) toteutuneista käynneistä (lokakuun tilanne)	51,9	45,2	47,5	44,0 ¹	56,0 ¹
Erikoissairaanhoidon yli 6 kk odottaneet 30.4. lkm/10 000 asukasta*	1,5	21,6	34,4	44,1	34,8
1.10.–31.3. välisenä aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, (%)	93,6	91,6	88,4	82,9	88,7

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet

¹ Lähde Avohilmorekisteri (ensimmäisen hoitotapahtuman toteutuminen)

* Indikaattorin tulkinta: keskimäärin noin 35 henkilöä 10 000 asukasta kohden oli odottanut erikoissairaanhoidon yli 6 kk huhtikuun lopussa.

Vaikuttavuustavoite 3: Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista

Eriarvoisuutta ilmenee sosioekonomisten ryhmien sekä sukupuolten välillä lähes kaikilla hyvinvoinnin ja terveyden alueilla ([THL Raportti 1/2025](#)). Miehillä on lähes kaksinkertainen määrä ennenaikaisesti menetettyjä elinvuosia naisiin verrattuna. Pienituloisilla ennenaikainen kuolleisuus on noin viisinkertainen suurituloisiin verrattuna. Eriarvoisuuden vähentäminen on keskeistä yhteiskunnan toimivuuden, turvallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Kuntapohjaisen järjestelmän muuttuessa hyvinvointialuepohjaiseksi alueelliset erot ovat vähentyneet, joskin [sosiaali- ja terveystieteiden selvitys](#) osoittaa, että yksittäisten palvelujen saatavuudessa ja uudistamisessa on kuitenkin merkittäviä eroja hyvinvointialueiden välillä. Myös hyvinvointialueiden väliset taloudelliset tilanteet ovat erkaantuneet ja erkaantumassa edelleen.

Syrjäytyneiden ja syrjäytymisriskissä olevien nuorten todellista määrää on vaikea arvioida. Erityisen syrjäytymisriskin alaisiksi lasketaan sellaiset 18–24-vuotiaat nuoret, jotka eivät opiskele, käy töissä tai suorita varusmies- tai siviilipalvelusta. Nuorten syrjäytymisen merkittäviä riskitekijöitä ovat nuoren matala koulutus, pitkäaikainen työttömyys, toimeentulo-ongelmat sekä päihde- ja mielenterveysongelmat. Syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrä on hieman vähentynyt. Syrjäytyminen on Suomessa sukupuolittunut ilmiö: syrjäytymisriskissä olevia nuoria miehiä on noin 50 prosenttia enemmän kuin nuoria naisia, eikä ero ole juurikaan kaventunut. Kertomusvuonna ministeriö käynnisti [selvityksen](#), jossa tarkastellaan poikien ja nuorten miesten hyvinvointia ja tasa-arvoa sekä haetaan keinoja ehkäistä poikien syrjäytymistä.

Sosiaaliturvaa on hallituskauden aikana uudistettu laajasti. Vuosien 2024 ja 2025 aikana hallitus on muun muassa pidentänyt työttömyysturvan omavastuupäiviä, kiristänyt työttömyysturvan työssäoloehtoa, toteuttanut ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastuksen ja tehnyt useita muita muutoksia esimerkiksi asumistukeen ja sairauspäivärahaan. Vuosina 2024–2025 toteutettujen sosiaaliturvan säästöjen arvioidaan olevan noin 2,5 miljardia euroa (säästö julkiselle taloudelle vuoden 2027 tasossa). Ministeriö on arvioinut sosiaaliturvaan sekä [sosiaali- ja terveystalouteen kohdistuvien lakimuutosten yhteisvaikutuksia](#). Arviot osoittavat, että hallituksen vuosina 2024–2025 tekemät lakimuutokset ovat kohdistuneet aikaisemmin arvioitua enemmän myös toimeentulotukea vuoden aikana saaneisiin kotitalouksiin. Samoin toimeentulotuki on kompensoinut aikaisemmin arvioitua harvemmin muiden etuuksien (pääosin asumistuen ja työttömyysturvan) leikkauksia. Vuosien 2024–2025 lakimuutosten ja toimeentulotuen kokonaisuudistuksen arvioidaan nostavan pienituloisuusastetta koko väestössä 2,2 prosenttiyksikköä ja lasten pienituloisuusastetta 3 prosenttiyksikköä.

Toimeentulotuen muutoksilla arvioidaan saatavan 70 miljoonan euron suora julkista taloutta vahvistava vaikutus uudistuksen ollessa täysimääräisesti voimassa. Uudistuksen arvioidaan kasvattavan toimeenpanokustannuksia yhteensä 18 miljoonalla eurolla. Uudistuksen on arvioitu lisäävän työllisyyttä 1 200 henkilöllä, mikä vahvistaisi julkista taloutta noin 29 miljoonaa eurolla. [Toimeentulotuen muutos tulee pääosin voimaan 1.2.2026 ja uusi yleistuki tulee voimaan 1.5.2026](#). Sosiaaliturvauudistukseen sisältyneitä muutoksia kuvataan tarkemmin hallituksen vuosikertomuksen kertomusosan luvussa 2.4.

Perustoimeentulotuen saajien määrä ja menot kasvoivat kertomusvuonna selvästi. [Kela maksoi perustoimeentulotukea](#) vuonna 2025 yhteensä 1 001 miljoonaa euroa. Maksettujen perustoimeentulotukien määrä kasvoi 21,4 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna. Perustoimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli yhteensä 256 900

(edelliseen vuoteen kasvua 2,9 prosenttia). Yksittäisiä perustoimeentulotuen saajia oli yhteensä 365 000 henkilöä (edelliseen vuoteen kasvua 2,4 prosenttia). Perustoimeentulotuen saajista suurin saajaryhmä oli 20–24-vuotiaat miehet. Vuonna 2025 maksetuista perustoimeentulotukimenoista suurin osuus kohdistui asumismenoihin. Asumismenoihin maksettiin yhteensä 460 miljoonaa euroa, mikä vastasi 45,9 prosenttia kaikista perustoimeentulotukimaksuista. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalla korostuu kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä pitkäaikaistyöttömyys sekä kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

Kaikkiaan Kelan etuustilastojen mukaan vuonna 2025 Kela maksoi etuuksia noin 16,55 miljardia euroa, mikä on noin 0,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024. Etuudensaajien määrä kasvoi noin 0,3 prosenttia vuoden takaisesta. Suurimmat yhteenlasketut etuusmaksujen kasvut olivat opintotuessa (+35 prosenttia) ja perustoimeentulotuessa (+21 prosenttia), ja merkittävin vähennys oli yleisessä asumistuessa (-27 prosenttia). Eniten etuudensaajien määrät kasvoivat perhevapaakorvauksen (+16 prosenttia) ja muun muassa opintolainojen korkoavustusten piirissä (+14 prosenttia), ja vähenivät kuntoutusrahan osalta (-14 prosenttia). Opintotuen kasvua ja asumistuen laskua selittää se, että elokuussa 2025 opiskelijat siirtyivät yleisen asumistuen piiristä opintotuen asumislisän piiriin.

Pitkittyneesti pienituloisten lasten määrä asuntoväestössä on kasvanut. Suhteutettuna lapsiväestöön noin 5,6 prosenttia lapsista (lähes 57 000 lasta) eli pitkittyneesti pienituloisessa asuntoväestössä vuonna 2024, mikä on noin 11 prosenttia enemmän kuin edeltävänä vuonna. Pitkittyneesti pienituloisiksi katsotaan lapset, jotka ovat kuuluneet pienituloisiin kotitalouksiin tilastovuoden lisäksi kahtena vuotena kolmen edellisen vuoden aikana. [Hallituksen sosiaaliturvamuutoksia koskevassa yhteisvaikutusten arvioinnissa](#) arvioitiin, että vuosien 2024–2025 lakimuutokset ja vuoden 2026 toimeentulotuki uudistus nostaisivat pienituloisuusastetta lapsiväestössä 3 prosenttiyksikköä (noin 31 000 lasta) ja yhteensä koko väestössä 2,2 prosenttiyksikköä (noin 120 000 henkilöä). Vaikutukset kasautuvat erityisesti nuoriin, yhden hengen talouksiin sekä yksinhuoltajatalouksiin ja pitkäaikaistyöttömiin. Arvio kuvaa pelkkää muutosten välitöntä vaikutusta ilman muutoksia käyttäytymisessä. Arvioinnin johtopäätöksenä todetaan, että leikkausten yhteisvaikutukset huomioon ottaen sosiaaliturvaan kohdistetut ja kohdistettavat leikkaukset eivät ole ongelmattomia perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden valossa.

Vuosina 2023–2024 käynnistynyt pitkäaikaistyöttömyyden kasvu jatkui vuonna 2025 ja pitkäaikaistyöttömien lukumäärä nousi pitkän aikavälin ennätystasolle. Kasvua pitkäaikaistyöttömien määrässä oli edellisvuoteen nähden noin

25 prosenttia, naisten osalta noin 29 prosenttia ja miesten osalta 23 prosenttia. Sukupuolten välinen ero pitkäaikaistyöttömyydessä näkyy edelleen vahvasti: pitkäaikaistyöttömiä miehiä oli noin 40 prosenttia naisia enemmän.

Työkyvyttömyyseläkkeelle työeläkejärjestelmästä siirtyneiden määrä on pysynyt suhteellisen tasaisena pidemmällä aikavälillä (alle 18 000). Vuonna 2025 työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneistä 41 prosenttia oli yli 60-vuotiaita. Alle 35-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä on pysynyt vakaana (osuus kaikista noin 11 prosenttia). Alle 60-vuotiaasta työvoimasta työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä on vähentynyt ja yli 60-vuotiaiden ryhmässä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden vuosittainen määrä kasvanut. Tilastosta puuttuvat Kelan kautta työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet henkilöt, joita on arviolta joitakin tuhansia henkilöitä vuosittain. [Eläketurvakeskus selvitti](#) vuosina 2020–2022 työkyvyttömyyseläkkeille siirtyneiden 18–29-vuotiaiden tilannetta (8 200 nuorta). Valtaosa alle 30-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkkeistä johtui mielenterveyden häiriöistä, eikä noin puolella ollut työuraa lainkaan. Vuoden 2024 lopussa yhteensä noin 16 000 alle 30-vuotiasta sai työkyvyttömyyseläkettä.

Taulukko 35. Vaikuttavuustavoitteen 3 seurantaindikaattorit.

	2017	2022	2023	2024	2025
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, (lkm)					
Yhteensä	75 515	62 814	72 098	71 307	N/A
Miehet	43 342	37 267	44 106	42 542	N/A
Naiset	32 173	25 547	27 992	28 765	N/A
Toimeentulotukea pitkä-aikaisesti saaneet kotitaloudet vuoden aikana, (lkm)					
Pitkittyneesti pienituloisten lasten lukumäärä asuntoväestössä, (lkm)	55 352	53 234	51 640	56 835	N/A
Pitkäaikaistyöttömät, (lkm)					
Yhteensä	91 568	86 160	90 608	109 597	137 630
Miehet	52 350	52 285	54 476	65 791	81 089
Naiset	39 218	33 875	36 132	43 806	56 541
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet työeläkejärjestelmän kautta (lkm)					
Yhteensä	18 597	17 869	17 705	17 480	17 650
Alle 35-v.	1 923	1 930	1 941	1 900	1 900

Lähteet: Terveystieteiden tutkimuskeskus/THL, Kela, Tilastokeskus ja Eläketurvakeskus.

Vaikuttavuustavoite 4: Edistämme sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua, vaikuttaa ja edetä elämässään sukupuolesta riippumatta vahvistavat yksilöiden ja yhteiskunnan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Siitä huolimatta, että Suomi on yksi maailman johtavia maita tasa-arvon suhteen, on yhteiskunnassa vielä paljon tehtävää tasa-arvon edistämiseksi. Hoivavastuu ja perhevapaat eivät edelleenkään jakaudu tasaisesti miesten ja naisten kesken eikä palkkatasa-arvoa ole vielä saavutettu. Lisäksi naisiin kohdistuva väkivalta on edelleen erityinen ongelma. Sukupuolten tasa-arvotavoitteiden toteuttamista on kuvattu tarkemmin kohdassa ”Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen”.

Vuosien 2024–2027 samapalkkaisuusohjelman tavoite on kaventaa sukupuolten välistä palkkaeroa 14,5 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä. Vuonna 2024 koko-aikatyötä tekevien naisten säännöllisen työajan keskiansiot olivat Suomessa edelleen 15,8 prosenttia alle miesten keskiansioiden. Kertomusvuonna jatkettiin myös **palkka-avoimuusdirektiivin** täytäntöönpanoa.

Pitkillä perhevapailta on tutkitusti vaikutusta työuriin ja palkkakehitykseen. Jakauman tasapainottuminen perhevapaiden käytössä edistää naisten osalta sukupuolten välistä tasa-arvoa. Vuonna 2025 isien osuus kaikista korvatuista vanhempainpäivärahopäivistä on jatkanut kasvuaan; taustalla on syyskuussa 2022 voimaan tullut perhevapaaudistus. Vuonna 2025 vanhempainpäivärahopäivistä korvattiin 77,5 prosenttia naisille ja 22,5 prosenttia miehille. Miesten osuus on kasvanut noin kahdeksan prosenttia vuoteen 2024 nähden. Verrattuna vuoteen 2017 miesten osuus on kasvanut jopa noin 125 prosenttia.

Kunnilla on hyvät yhteiskunnalliset edellytykset vaikuttaa sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen kuntalaisten arjessa. Vuonna 2023 noin 40 prosentilla kunnista ei ollut toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, vuonna 2025 tällaisia kuntia oli enää 32 prosenttia.

Taulukko 36. Vaikuttavuustavoitteen 4 seurantaindikaattorit.

	2017	2022	2023	2024	2025
Palkansaajien säännöllisen työajan kuukausiansioiden ero sukupuolittain, (%)*	16,1	15,6	16,0	15,8	N/A
Isien osuus kaikista korvatuista vanhempainpäivärahopäivistä, (%)	10,0	12,2	15,6	20,9	22,5
Kunnilla on voimassa oleva suunnitelma sukupuolten tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseksi, (%)	N/A	57	60	N/A	68

Lähteet: Tilastokeskus, Kansaneläkelaitos ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos/TEAvisari.

* Indikaattorin tulkinta: Naiset tienaa keskimäärin 84 % miesten vastaavasta palkasta.

Vaikuttavuustavoite 5: Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta

Vuositasolla tapaturmiin ja väkivaltaan kuolleiden määrässä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Miehiä kuolee tapaturmiin ja väkivaltaan edelleen kaksinkertainen määrä naisiin verrattuna. Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuu 30 prosenttia useampi nainen kuin mies. Myös yhä useampi nainen oli kokenut vuonna 2024 fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa. Vuonna 2024 20–64 vuotiaista naisista 12 prosenttia koki lähisuhdeväkivaltaa, miehistä 8,8 prosenttia. Vuonna 2024 perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreja oli 13 027. Ministeriö tekee jatkuvasti töitä [naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi](#) yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä hyvinvointialueiden kanssa. Kertomusvuoden alusta lähisuhdeväkivallan sovittelu kiellettiin sovittelutoimistoissa osana hallituksen tasa-arvo-ohjelman periaatepäätöksen hyväksymistä. Vuodelle 2025 hallitus lisäsi turvakotien rahoitusta miljoonalla eurolla.

[Vuoden 2025 ennakkotiedon](#) mukaan henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset lisääntyivät 7,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkirikoksia tietoon tuli 84, mikä on viisi rikosta vähemmän kuin edellisvuonna. Henkirikoksen yrityksiä tuli tietoon 423, mikä on 42 tapausta edellistä vuotta enemmän.

Pahoinpitelyrikosten lukumäärä on ollut voimakkaassa kasvussa 2020-luvulla. Vuoden 2025 ennakkotiedon mukaan pahoinpitelyjä ilmoitettiin 44 600, mikä on 7,4 prosenttia edellisvuotta enemmän. Yleisellä paikalla tapahtuneiden pahoinpitelyjen määrä kasvoi 5,7 prosenttia, niitä tuli vuoden 2025 aikana tietoon 15 200. Ministeriö myönsi kertomusvuonna nuorten katuväkivallan ehkäisyyn ja turvallisuuden edistämiseen 2,5 miljoonaa euroa määrärahaa.

Tapaturmavakuutuskeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2025 palkansaajille sattui yhteensä 107 000 työtapaturmaa (115 000 vuonna 2024), joista 87 000 on työpaikkatapaturmia ja 21 000 työmatkatapaturmia. Työpaikkatapaturmien taajuus on hieman alle 25 työpaikkatapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohti. Pidemmällä aikavälillä työtapaturmataajuus on ollut laskusuunnassa, mikä kertoo työturvallisuuden paranemisesta. Työpaikkatapaturmien taajuudet laskivat rakentamisessa, kuljetusalalla ja yksityisellä terveys- ja sosiaalipalvelualalla. Taajuudet nousivat kaupan aloilla, kuntien ja hyvinvointialueiden toiminnassa sekä hallinto- ja tukipalvelutoimialalla. Kuolemaan johtaneita työpaikkatapaturmia sattui 17 vuonna 2024, vuoden 2025 marraskuun loppuun mennessä 10 ([Tapaturmavakuutuskeskus](#)). [Työympäristön ja työhyvinvoinnin linjausten](#) toimeenpanoa jatkettiin kertomusvuonna.

Taulukko 37. Vaikuttavuustavoitteen 5 seurantaindikaattorit.

Tapaturmiin ja väkivaltaan kuolleet tilaston peruskuolemansyyn, sukupuolen mukaan	2017	2022	2023	2024	2025
Yhteensä	3 480	3 276	3 430	3 286	N/A
Miehet	2 364	2 148	2 288	2 237	N/A
Naiset	1 116	1 128	1 142	1 049	N/A
Työpaikkatapaturmataajuus*	29	25,5	24,7	24,3	24,7

Lähteet: Tilastokeskus, Tapaturmavakuutuskeskus, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia 61/2024).

* Indikaattorin tulkinta: Työpaikkatapaturmien sattumistaajuus 24,7 tapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohti.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Ministeriön jokapäiväisen työn tavoitteena on taata hyvinvointia nykyisille ja tuleville sukupolville. Ministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten asiantuntijoista koostuva vastuullisuus- ja kestävyysverkosto kokoontui säännöllisesti kertomusvuoden aikana.

Vaikuttavilla hyvinvointipoliittisilla toimilla voidaan vahvistaa työllisyyttä, kestäväää talouskasvua ja ylisukupolvista hyvinvointia. Konsernin vuonna 2025 päivitetty strategia korostaa, että päätöksenteko perustuu tietoon ja monipuoliseen vaikutusarviointiin. Samoin ministeriö ottaa toiminnassaan huomioon sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden tasapainoisen ja toisiaan tukevan toteutumisen. Konsernin strategian vaikuttavuustavoitteet ovat yhtenevät YK:n kestävään kehityksen Agenda 2030 -tavoitteiden kanssa. Konsernistrategian vaikuttavuustavoitteiden kautta edistettiin kertomusvuonna erityisesti seuraavia Agenda 2030 tavoitteita: 1. Ei köyhyyttä, 3. Terveyttä ja hyvinvointia, 5. Sukupuolten tasa-arvo, 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, 10. Eriarvoisuuden vähentäminen, 12. Vastuullista kuluttamista sekä 17. Yhteistyö ja kumppanuus.

Ministeriö edisti [hyvinvointitaloutta](#) kansallisten ja kansainvälisten yhteistyötahojen kanssa. Lähestymistapa on osa poikkihallinnollista valtioneuvoston kestävyystyötä, joka vahvistaa sosiaalisen kestävyuden ulottuvuutta kestävyysajattelussa. Terveysten

ja hyvinvoinnin laitos on julkaissut [ehdotuksen ohjausmalliksi](#), jonka avulla voidaan suunnitella politiikkatoimia ja seurata, millaisia vaikutuksia niillä on paitsi talouteen, myös sosiaaliseen ja ekologiseen kestävyYTEEN.

Kertomusvuonna jatkettiin edelleen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä eri strategisten ohjelmien kautta valtioneuvoston vuoteen 2030 ulottuvan [periaatepäätöksen](#) mukaisesti. [Lapsistrategian](#) toimeenpano edistyi hyvin. Ministeriö toimeenpani [kansallista poikkihallinnollista terveys- ja hyvinvointiohjelmaa](#) (Terveydeksi-ohjelma). [Mielenterveysstrategia 2020–2030](#) -työssä tunnistettuja toimia jatkettiin osana hallituksen toimia mielenterveyden edistämiseksi, samoin työelämän mielenterveystyötä [Kestävän kasvun ohjelman](#) osana. Itsemurhien ehkäisyyn tähtääviä poikkihallinnollisia toimenpiteitä ja kehittämishankkeita toteutettiin. Suomen kansallisissa väkivallan vastaisissa suunnitelmissa, kuten [Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmassa](#) ja [Väkivallaton lapsuus](#) -toimenpideohjelmassa, on huomioitu YK:n kestävän kehityksen tavoitteet.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi hallituksen tasa-arvopolitiikkaa ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista valtioneuvoston valmistelussa ja päätöksenteossa. Periaatepäätös [hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta 2024–2027](#) hyväksyttiin helmikuussa. Ohjelma valmisteltiin yhteistyössä ministeriöiden kesken ja se kattaa koko valtioneuvoston.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen tavoitteet ja toimenpiteet hallituskaudelle sisältyvät hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan. Syksyllä 2025 toteutetun seurantakyselyn mukaan ministeriöt edistyvät eritahtisesti ja osin tulokset ovat aiempia seurantatietoja heikompia. Valtavirtaistamisen kehittämistyön pohjaksi teetettiin selvitykset sukupuolitietoisen budjetoinnin hyvistä käytännöistä verrokkimaissa sekä hallituksen esitysten sukupuolivaikutusten laadusta. Lisäksi kehittämisen pohjana toimii Valtioneuvoston kanslian teettämä [arviointi ministeriöiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista](#) (julkaistu 04/2025). Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi ministeriöiden toiminnallisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmien verkoston toimintaa, jota arviointiselvityksen mukaan pidettiin ministeriöissä tärkeänä tukena. Digitaalinen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen verkkokurssi viranomaisille päivitettiin. Sukupuolivaikutusten arvioinnista ja tasa-arvon edistämisestä järjestettiin ministeriölle sekä koko valtioneuvostolle avoimia räätälöityjä koulutuksia. Osa lakkautetun Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksessa sijainneen tasa-arvotiedon keskuksen toiminnoista siirrettiin ministeriön tasa-arvoyksikköön.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ennaltaehkäisyä, tunnistamista ja väkivallan kokijoiden avunsaantia vahvistettiin. Kertomusvuonna toimeenpantiin Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa vuosille 2022–2025 ja valmisteltiin uusi toimeenpanosuunnitelma vuosille 2026–2033. [Päivitetyt turvakotipalveluiden kansalliset laatusuosituks](#)et julkaistiin ja turvakotien kehittämisohjelmaa toimeenpantiin. Kunniaan liittyvän väkivallan (KLV) tunnistamista ja torjumista parannettiin muun muassa tuottamalla asiasta tietoa hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille.

Suomen samapalkkaohjelma on keskeinen osa kansallista tasa-arvopolitiikkaa. Kertomusvuonna samapalkkaohjelman toimeenpano oli käynnissä ja sitä seurattiin kolmikantaisessa ryhmässä. Syksyllä toteutettiin ulkomainonnassa ja sosiaalisessa mediassa Perhenetto-kampanja, jossa keskityttiin perhevapaan jakamisen taloudelliseen hyötyyn.

Kertomusvuonna käsiteltiin EU:n palkka-avoimuusdirektiivin täytäntöönpanoa kolmikantaisessa työryhmässä, joka sai työnsä päätökseen keväällä. Hallituksen esitysluonnos lähti lausunnoille loppuvuodesta. Myös raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisyä käsiteltiin syksyllä kolmikantaisessa työryhmässä. Hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausunnoille joulukuussa.

Vaikka sukupuolten tasa-arvo ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen (LGBTQ+) oikeudet ovat edenneet merkittävästi viime vuosikymmeninä, maailmalla nähdään kasvavaa vastareaktiota näitä oikeuksia vastaan. Suomi oli Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtaja 2025. Yksi puheenjohtajakauden aloitteista oli Pushing for Progress, joka kokoaa Pohjoismaat vahvaksi liittoumaksi ihmisoikeuden ja sukupuolten tasa-arvon puolustamiseksi. Myös Euroopan Unionissa Suomi tekee tiivistä yhteistyötä samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa, jotta sukupuolten tasa-arvo ja ihmisoikeudet eivät vesity eri EU-prosesseissa.

11.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla määrärahojen käyttö oli kertomusvuonna 15,1 miljardia euroa ja se laski noin 890 miljoonaa euroa vuodesta 2024 eli noin 5,6 prosenttia. Merkittävimmät muutokset koskivat sosiaaliturvaa ja johtuivat pääosin hallitusohjelman mukaisten säästötoimenpiteiden toteutuksesta.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan hallitusohjelman mukaisten tuottavuussäästöjen taso oli alun perin 56,6 miljoonaa euroa vuoden 2027 täysimääräisessä tasossa (7 prosenttia hallinnonalan virastojen ja laitosten vuoden 2024 toimintamenoista). Varsinaisten tuottavuussäästöjen lisäksi hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamomentteille on kohdistettu uusina niin sanottuina toimintameno säästöjen lisätoimina 10,8 miljoonaa euroa.

Hallinnonalan tuottavuusohjelma etenee suunnitelmien mukaisesti ja toimintamomenttien käyttö on selvästi pienentynyt. Varsinaisia selkeitä tuottavuusmittareita hallinnonalalla ei ole, koska tuotetut suoritteet eivät ole yhteismitallisia. Säästöt on kohdennettu huomioiden virasto- ja laitospohjaiset mahdollisuudet lisätä tuottavuutta. Suurin yksittäinen säästökohde hallinnonalalla ovat Kelan toimintakulut. Niissä säästötavoite vuoteen 2027 mennessä on noin 34,2 miljoonaa euroa. Toinen merkittävä säästökohde on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintameno, joissa säästötavoite on 4,8 miljoonaa euroa.

Hallinnonalan toimintamenoista suuri osa on henkilöstömenoja. Säästöjen saavuttaminen vaatii muiden toimien ohella myös henkilöstövähennyksiä, jotka pyritään toteuttamaan ensisijaisesti luonnollisen poistuman kautta, kuten eläkkeelle jäämistien tai muista syistä vapautuvien virkojen ja tehtävien täyttämättä jättämisen avulla. Virastojen tehtäviä on priorisoitu, työntekijöiden tehtävänkuvia muokattu sekä työprosesseja kehitetään edelleen. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos ja Työterveyslaitos ovat jo käyneet läpi neuvottelut, joiden seurauksena niiden henkilöstöä on vähennetty. Nämä leikkaukset näkyivät säästöinä jo vuonna 2025.

Hallinnonalan virastot ja laitokset pyrkivät käyttämään nykyisiä tietojärjestelmiä tehokkaimmalla mahdollisella tavalla ja kehittämällä niitä tarpeen mukaan sekä hyödyntämään valtion yhteisiä järjestelmiä ja palveluita. Tekoälyä käytetään työn tukena aina kun mahdollista. Ratkaisupainotteisessa työssä pyritään siirtymään enemmän automatisoituun päätöksentekoon. Lisäksi päätöksiä toimitetaan asiakkaille yhä enemmän sähköisesti. Myös lainsäädäntöä on tarkasteltu tuottavuuden parantamiseksi, ja muutostarpeita käsitellään virastoittain ja laitoksittain.

Maksullista toimintaa ja siihen liittyviä lainsäädännön muutostarpeita on arvioitu. Vastaavasti ministeriössä on selvitetty, miltä osin esimerkiksi eri tarkoituksiin laadittavien todistusten ja lausuntojen määrää voitaisiin vähentää.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman toimeenpanoa koordinoi työryhmä, joka seuraa ohjelman etenemistä ja arvioi toimenpiteiden vaikutuksia. Sopeutustoimia tarkennetaan tulosohjausprosessissa vuosittain. Vuoden 2025 osalta hallinnonalan yhteisten strategisten vaikuttavuustavoitteiden ja tulostavoitteiden toimenpiteet pääosin edistyivät suunnitellusti.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- [Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös 2025](#)
- [Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan tilinpäätös 2025](#)
- [Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean tilinpäätös 2025](#)
- [Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran tilinpäätös 2025](#)
- [Säteilyturvakeskuksen tilinpäätös 2025](#)
- [Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen tilinpäätös 2025](#)
- [Työterveyslaitoksen toimintakertomus 2025](#)

12 Ympäristöministeriö

Osuus valtion talousarviosta

Kaikkien hallinnonalojen käytössä ollut yhteensä **96 602 milj. €**

- Ympäristöministeriön osuus **480 milj. €**

Määrärahojen käyttö

- Kulutusmenot 133 milj. €
- Siirtomenot 177 milj. €
- Sijoitusmenot 0 milj. €
- Muut menot 6 milj. €

Hallinnonalan määrärahojen käyttö, miljoonaa euroa

YM	Talousarvion luku	2023	2024	2025
35.01	Ympäristöhallinnon toimintamenot	81	80	85
35.10	Ympäristön- ja luonnonsuojelu	190	176	187
35.20	Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	100	57	44
35	YM:n hallinnonala yhteensä	370	313	316

Määrärahojen käyttöprosentti

66 %

Henkilötyövuodet

Kaikkien hallinnonalojen virastoissa yhteensä **74 507 henkilötyövuotta**

- Ympäristöministeriössä **981 henkilötyövuotta**

Virastot **2** KPL

- Suomen ympäristökeskus
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (28.2.2025 asti)

Rahastot **2** KPL

- Valtion asuntorahasto
- Ympäristövahinkorahasto

Liikelaitokset **0** KPL

- Ei liikelaitoksia

Yhtiöt **1** KPL

- A-Kruunu Oy

Keskeiset hallinnolliset muutokset

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) toiminta päättyi, ja sen tehtävät siirtyivät uuteen **Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke)**, joka perustettiin ministeriön yhteyteen 1.3.2025.

Valtion asuntorahasto lakkautettiin ja liitettiin osaksi valtion talousarviota 1.1.2026 alkaen.

12.1 Katsaus toimintaympäristön ja toimialan muutoksiin

Ympäristöministeriön toimialan tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa kasvava kuilu asetettujen ilmasto- ja luontotavoitteiden sekä käytävissä olevien ohjauskeinojen välillä. Merkittävää toimialalla ja sen ilmasto- ja luontoa koskevassa vaikutavuustavoitteessa lyhyellä aikavälillä on edelleen se, että tavoitteen saavuttamisen yhteiskunnallinen painoarvo laskee ja siten tarvittavat toimenpiteet eivät etene. Tavoitteet ovat erittäin kunnianhimoisia, ja ne edellyttävät riittävää ja tehokasta ohjauskeinovalikoimaa, määrätietoista poikkihallinnollista yhteistyötä sekä kaikkien mahdollisten resurssien, sekä julkisten että yksityisten, hyödyntämistä.

Talouden epävarmuus ja heikentynyt työllisyystilanne ovat jarruttaneet kuluttajien ostoaikeita ja rakentamisen kysyntää. Kysynnän hidas elpyminen ja vaikea talouskasvu vaikeuttivat edelleen rakennusallalla hankkeiden toteuttamista ja uusien investointien rahoitusta. Kotitalouksien heikentyneet odotukset alensivat asuntokaupan määrää, ja asuntoaloitusten määrä jäi alle 20 000 asuntoon vuonna 2025. Kotitalouksien epävarmuus vähensi myös kotitalouksien halukkuutta peruskorjata rakennuksia. Rakennusalan konkurssit lisääntyivät, ja työllisyys kääntyi laskuun. Vaikeaan suhdannetilanteeseen vastattiin lisäämällä valtion tukeman asuntotuotannon määrää. Valtion tukema asuntotuotanto vastasi noin puolesta kokonaistuotannosta.

Aluerakenteen eriytymiskehityksen arvioidaan jatkuvan tulevaisuudessa. Koko maan väestökasvun arvioidaan hidastuvan merkittävästi ja keskittyvän pääosin kuudelle suurimmalle kaupunkiseudulle. Kaupungit kasvavat, väestö ikääntyy ja segregatio lisääntyy, mikä lisää alueiden ja asuinalueiden eriytymistä sekä asumisen eriarvoistumista. Väestöään menettävillä alueilla peruskorjausta vaativaa asuntokantaa on taloudellisesti haastava korjata, jolloin korjausvelka kasvaa, mikä edelleen laskee asuntojen hintaa ja vaikeuttaa myös työvoiman liikkuvuutta ja työllistymistä. Nykyisen kaltaisen palveluverkon ylläpitäminen vaikeutuu monilla alueilla. Väestöltään vähenevillä alueilla palvelut heikkenevät, ja kaupungeissa taloudellisten resurssien erot uhkaavat tulevaisuudessa asuinalueiden sosiaalista tasapainoa. Itärajan sulkeutumisen ennakoitaan vaikeuttavan entisestään tilannetta itäisessä Suomessa. Nämä kehityskulut vaikuttavat yhdyskuntarakenteen kehittymiseen ja asuntojen hintoihin.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toiminta päättyi 28.2.2025. Viraston tehtävät siirtyivät ympäristöministeriöön perustettuun Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke).

Taulukko 38. Toimialan keskeisiä riskejä

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Vaikuttavat toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi eivät etene.	Ilmastonmuutos etenee ja lisää sään ääri-ilmiöitä haastaen infrastruktuuria, terveyttä ja arjen toimivuutta. Lisäksi muuttuvat lämpötila- ja sadeolosuhteet heikentävät ruoantuotannon edellytyksiä ja luonnon monimuotoisuutta, mikä heijastuu maatalouteen, metsiin, kalatalouteen ja poronhoitoon sekä laajemmin yhteiskunnan huoltovarmuuteen.	Kansainvälinen ja EU-vaikuttaminen, kansallisen ilmastolain sekä kansallisten suunnitelmien ja ohjelmien toimeenpano.	Lähes varma / kriittinen
Vaikuttavat toimenpiteet luontokadon pysäyttämiseksi eivät etene.	Luontokato jatkuu tai kiihtyy, minkä haitalliset vaikutukset heijastuvat ruoantuotantoon, terveyteen, huoltovarmuuteen ja talouteen. Samalla luontokato heikentää yhteiskunnan kriisinkestävyttä ja lisää taloudellisia riskejä esimerkiksi kasvavien epävarmuuksien ja finanssijärjestelmän haavoittuvuuksien kautta.	Kansallisen ennallistamissuunnitelman toimeenpaneminen, kansallisesta luonnon monimuotoisuuden strategiasta päättäminen ja toimintaohjelman käynnistäminen, luonnonarvomarkkinoiden edistäminen, luontohaittojen välttäminen ja pienentäminen.	Lähes varma / kriittinen

Riski	Vaikutukset	Hallintakeinot	Riskin vakavuus (todennäköisyys/ vaikutus)
Alueiden ja asumisen eri-arvoistuminen. Valtakunnallinen alueiden eriytyminen voimistuu.	Väestöään menettävillä alueilla tyhjien asuntojen lisääntyminen, alhaiset asuntojen hinnat sekä vakuusarvot heikentävät asuntojen peruskorjauksen rahoitusta. Kehitys voi heikentää yhteiskunnan sisäistä yhtenäisyyttä ja turvallisuutta.	Väestöään menettävien alueiden elinvoimaa tukevat investoinnit, asuntojen peruskorjauksen rahoituksen kehittäminen, asunto-osakeyhtiöiden hallitun alasajon helpottaminen, monipaikkaisuuden kehittäminen ja sopeutuminen alhaisempaan väestömäärään, purkuavustukset.	Lähes varma / vakava
Hiipunut asuntorakentaminen	Kasvukeskusten asuntotarjonta ei vastaa asuntojen kysyntään tulevaisuudessa.	Asuntotuotannon edistäminen, riittävästä tontti-tarjonnasta huolehtiminen, MAL-sopimukset ja valtion tukema asuntotuotanto.	Melko todennäköinen / kohtalainen

Riskitilannekuva on pysynyt jokseenkin samana edellisestä vuodesta. Riskien vaikutuksille on löydetty hallitsemiskeinoja, mutta ne ovat riippuvaisia paljolti muun muassa kansainvälisistä talouden suhdanteista. Kaksi riskiä koetaan vakavaksi ja niiden toteutuminen lähes varmaksi, mikä kertoo globaaleista ja yhteiskunta-kehityksen haasteista.

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon pysäyttämisen osalta nykyinen kehityskulku ilman lisätoimenpiteitä on johtamassa siihen, että sekä hiilineutraalisuus (vuonna 2035) että luontokadon pysäyttäminen (vuonna 2030) jäävät saavuttamatta.

Asuntorakentamisen voimakkaan laskun seurauksena on riski, että kasvukeskusten asuntotarjonta ei vastaa asuntojen kysyntään pidemmällä aikavälillä. Tämä voi vaikeuttaa työvoiman tarjontaa ja talouskehitystä erityisesti suurissa kaupungeissa. Mikäli joillain alueilla eriarvoistumisen negatiivinen kierre voimistuu, on riski, että tästä syntyy laajempia yhteiskunnallisia sisäisen yhtenäisyyden ja turvallisuuden ongelmia.

12.2 Hallinnonalan tuloksellisuuden kehitys

12.2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehityksestä

Vaikuttavuustavoite 1: Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen

Vaikuttavuustavoitteen yhtenä mittarina talousarviossa on Suomen kasvihuonepäästöjen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria (Mt CO₂-ekvivalenttia). Viimeinen virallinen tilasto vuodelta 2024 vahvistaa päästöjen vähentyneen edellisestä vuodesta sekä vähentymisen jatkuneen tätä ennen samankaltaisena jo muutamana vuoden ajan.

Kansallisen ilmastolain mukaan Suomen nettopäästöjen tulisi olla nollassa tai negatiiviset vuoteen 2035 mennessä. Vuoteen 2030 mennessä kokonaispäästöjä tulee vähentää 60 prosenttia verrattuna vuoden 1990 määrään. EU-tasolla on sovittu, että vuoteen 2030 mennessä Suomen maankäyttösektorin hiilinielun tulee kasvaa 2,9 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuosien 2016–2018 toteutuneesta keskiarvonielusta (noin 5 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia).

Vuoden 2024 kasvihuonekaasujen viralliset kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria laskivat 5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna (tasolle 39,3 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia). Päästökaupparektorin päästöt vähenivät selvästi edellisvuodesta. Taakanjakosektorin päästöt pysyivät edellisen vuoden tasolla (25,9 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia). Ne kuitenkin ylittivät Suomelle asetetun kiintiön 0,6 miljoonalla tonnilla CO₂-ekvivalenttia vuonna 2024. Maankäyttösektori oli vuonna 2024 päästölähde. Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt (mukaan lukien maankäyttösektori) olivat 49,1 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia, joten ne nousivat hieman vuoteen 2023 verrattuna.

Valtioneuvosto hyväksyi 27.6.2025 eduskunnalle annettavan [ilmastovuosikertomuksen 2025](#) (K 16/2025 vp). Ilmastovuosikertomuksessa pidetään todennäköisenä, että ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla Suomi ei saavuta

EU:n LULUCF-asetuksen (Land Use, Land Use Change and Forestry) mukaisia velvoitteita. Mikäli LULUCF-sektorin vajetta ei saada katettua, siirtyy vaje katettavaksi taakanjakosektorilla tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti. Poliittikatoimiskenaarion mukaan ilmastolain vuoden 2030 ja 2040 päästövähennystavoitteet saavutetaan, kun otetaan huomioon hiilen talteenottoon perustuvat ratkaisut. Kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla sekä muilla sektoreilla.

Valtioneuvosto antoi joulukuussa 2025 eduskunnalle ilmastolain (423/2022) mukaisen selonteon [keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta](#) (KAISU3), joka sisältää poikkileikkaavia ja sektorikohtaisia toimia taakanjakosektorin päästövähennysten vauhdittamiseksi. Nämä kohdistuisivat esimerkiksi liikenteeseen, maatalouteen, rakennusten erillislämmitykseen ja työkoneisiin.

EU:n jäsenmaat, Euroopan parlamentti ja komissio saavuttivat joulukuussa 2025 alustavan sovun eurooppalaisen ilmastolain muuttamisesta. Sopuun sisältyy uusi, sitova ilmastotavoite vuodelle 2040: EU:n nettopäästöjä vähennetään 90 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2040 mennessä. Tavoite vahvistaa EU:n ilmastotoimien ennakoitavuutta ja investointivarmuutta puhtaaseen teknologiaan.

Hallitus antoi joulukuussa 2025 esityksen (HE195/2025 vp), jossa ehdotettiin muutettaviksi ympäristönsuojelulakia ja rikoslakia. Muutoksilla säädettäisiin rangaistuksista, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston fluorattuja kasvihuonekaasuja, otsonikerrosta heikentäviä aineita sekä teollisuuslaitosten ympäristötietojen ilmoittamista ja teollisuuspäästöportaalin perustamista koskevien asetusten rikkomista.

Ympäristönsuojelulakiin on valmisteltu muutoksia EU:n teollisuuspäästädirektiivin muutoksista johtuen, ja ne tulisi täytäntöönpanna 1.7.2026 mennessä. Lain teollisuuslaitoksia koskevaan soveltamisalaan lisättäisiin muun muassa metallimineraalien kaivostoiminta. Lisäksi eläinsuojia koskevaa soveltamisalaa laajennettaisiin. Laissa edellytettäisiin lisäksi, että teollisuuslaitosten päästöille olisi ympäristöluvassa määrättävä tiukimmat mahdolliset päästöraja-arvot. Lakiin sisällytettäisiin teollisuuslaitoksia koskevat säännökset asetettavista lupamääräyksistä päätelmissä määritellyille ympäristötehokkuuden vaihteluväleille sekä veden käyttöä ja kulutusta koskeville raja-arvoille. Lakiin lisättäisiin vaatimus siitä, että direktiivilaitosten on otettava käyttöön ympäristöjärjestelmä. Lakiin lisättäisiin useita joustavuutta lisääviä poikkeamismahdollisuuksia, joilla mahdollistetaan nykyistä paremmin uusien tekniikoiden käyttöönotto ja tuetaan tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Valtioneuvoston asetus kiinteään betoniaseman ja betonituotetehtaan ympäristön-suojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1061/2025) annettiin marraskuussa 2025. Asetusmuutoksen myötä betoniaseman ja betonituotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaus on tietyin edellytyksin mahdollista osana laitoksen toimintaa muutoin koskevaa rekisteröintiä.

Valtioneuvoston asetus moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1196/2025) annettiin joulukuussa 2025. Asetuksen muutoksella päivitettiin polttoaineiden, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatua koskevat säännökset ja velvoitteet.

Pilaantuneiden maiden selvittämistä ja puhdistamista edistettiin vuoden 2025 aikana [Maaperä kuntoon](#) -ohjelmassa. Hakemuksia käsiteltiin 39 kappaletta, joista myönteiseen rahoituspäätökseen päätyi 18 hakemusta. Puolet myönteisistä päätöksistä koski selvityshankkeita ja puolet pilaantuneiden maiden puhdistushankkeita.

Vuonna 2024 julkaistun Suomen merialueen [tila-arvion](#) mukaan Itämeren tila on edelleen pääosin heikko. Vuonna 2025 päivitettiin pinta- ja pohjavesien (mukaan lukien rannikkovedet) tilan luokittelua. Luokittelutulokset valmistuvat ja niistä tiedotetaan keväällä 2026.

Ravinteiden kierrätystä ja huoltovarmuutta edistettiin muun muassa tukemalla investointeja ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita, joissa hyödynnettiin yhdyskuntien biohajoavia jätejakeita ja vesien biomassoja. Vuonna 2025 käynnistyi 20 ravinteiden kierrätyksen hanketta. Peltojen fosforihuuhtoumien vähentäminen kipsikäsittelyillä jatkui. Vuodesta 2020 lähtien on torjuttu 117 fosforitonin joutuminen Itämereen. Vuoden 2025 osuus tästä on noin 26,8 tonnia. Suomen vuotuinen fosforin vähentämistavoite on 360 tonnia. Työtä maanparannusaineiden käytön laajentamiseksi muihin aiheisiin (rakennekalkki ja kuitu) jatkettiin.

[Saaristomeri-ohjelman](#) toimenpiteitä toteutettiin 2025 vuosien 2024–2027 [työsuunnitelman](#) mukaisesti ja toimenpiteitä kohdennettiin erityisesti sen kolmelle pilottialueelle Aurajoen ja Paimionjoen valuma-alueille sekä Kemiönsaaren merialueelle. Saaristomeren alueella toteutettuja toimenpiteitä olivat lisäksi Saaristomeren seurannan parantaminen, yritys yhteistyön tiivistäminen sitouttamalla ruokaketjun toimijoita vesivastuullisuusustyöhön sekä vaikutusperusteisen rahoituksen kokeilun valmistelutyö. Suurta osaa toimenpiteistä toteutettiin Ahti-ohjelman kautta. Saaristomeren maatalouden kuormituksen poistomahdollisuuksista HELCOM:in (Itämeren suojelukomissio) suurimpien kuormittajien hot spot -listalta

tehtiin [tilanearviointi](#). Vuonna 2025 käynnistettiin tulevien vuosia 2028–2033 koskevien vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmien valmistelu. Toimenpiteiden suunnittelua yhteensovitetttiin kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelun kanssa. Vesien ja meren tilan Ahti-ohjelmasta tuettiin avustuksin vesien ja meren tilaa parantavia hankkeita eri puolilla Suomea, painottaen toimia etenkin Saaristomeren valuma-alueelle.

Vesienhoidon ympäristötavoitteita koskevaa sääntelyä tarkennettiin vesienhoitoasetuksen muutoksilla, jotka tulivat voimaan 2.1.2026. Muutoksilla tarkennettiin erityisesti vesien ekologisen tilan luokittelua koskevia säännöksiä. Suomi [vastasi](#) komission viralliseen huomautuksen koskien vesipuitedirektiivin 11 artiklan täytäntöönpanoa.

Ympäristöministeriön laatiman Rannikkostrategian toteutus on käynnissä, ja sen tavoitteena on edistää rannikon kestävää käyttöä sekä vastata luontokadon, ilmastonmuutoksen ja saastumisen uhkiin. Strategia auttaa maakuntia ja kuntia, valtion viranomaisia ja muita sidosryhmiä suunnittelemaan ja toteuttamaan toimia, jotka parantavat rannikon elinympäristöä ja edistävät kestävää kehitystä. Merialuesuunnittelulla on tuettu muun muassa talousvyöhykkeen merituulivoiman kehittämistä.

Uudistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi tuli voimaan 1.1.2025 ja se tulee täytäntöönpanna kansallisesti 31.7.2027 mennessä. Direktiivillä pyritään vesiensuojelun ohella muun muassa hillitsemään ilmastonmuutosta, tehostamaan laitosten energiatehokkuutta sekä edistämään ravinteiden kierrätystä. Lääke- ja kosmetiikkateollisuuden tuotteille otetaan käyttöön laajennettu tuottajavastuujärjestelmä, joka vastaa tietyn edellytyksin mikroepäpuhtauksien jätevesistä poistamisen kustannuksista.

Vuonna 2025 Suomi hyväksyi ja saattoi voimaan YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden suojelusta ja kestävästä käytöstä (niin kutsuttu BBNJ-sopimus, HE 9/2025 vp). Sopimus on merkittävä edistysaskel merien suojelussa.

EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoa varten laadittavaa kansallista ennallistamissuunnitelmaa on valmisteltu laajassa yhteistyössä. Ympäristöministeriö järjesti touko-kesäkuussa 2025 kansalaispaneelin päätöksenteon tueksi. YK:n biodiversiteettisopimuksen (CBD) osalta vuoden 2025 aikana laadittiin ympäristöministeriön johdolla 7. maaraporttia, jossa Suomi raportoi edistymistään suhteessa Kunming-Montrealin kansainvälisen luonnon monimuotoisuuskehityksen tavoitteisiin.

Ympäristöministeriössä on ollut käynnissä hanke luonnonarvomarkkinoiden edistämiseksi (Marketta). Hankkeen osana valmistui muun ohella selvitys luonnonarvomarkkinoiden organisoitumisesta. Selvitys osoitti, että markkinat ovat alkuvaiheessa ja keskeisiä kehittämiskohteita ovat kysynnän vahvistaminen erilaisin politiikkatoimin sekä toimivat välittäjä- ja markkinapaikkaratkaisut. Lisäksi hankkeessa valmisteltiin luonnos hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain muuttamiseksi. Lain muutoksella mahdollistettaisiin voimassa olevien säännösten mukaisesti tuotettavien luonnonarvojen eli luonnonarvohehtaareiden käyttäminen myös muuhun kuin heikennyksen hyvittämiseen (ekologiseen kompensatioon) eli esimerkiksi yritysten ympäristövastuullisuuteen sekä yhteisöjen ja kansalaisten vapaaehtoisin luontotekoihin

Luonnon monimuotoisuutta vahvistava Helmi-elinympäristöohjelma eteni suunnitelmallisesti. Vuoteen 2030 ulottuvan ohjelman toimenpiteiden kokonaistavoitteesta on vuoden 2025 loppuun mennessä ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteiden osalta saavutettu keskimäärin 47,6 prosenttia. Muun muassa suojelualueiden purokunnostukset, arvokkaiden lintuvesien kunnostukset ja niiden edellyttämät lupaprosessit edistyivät resurssihin suhteutettuna hyvin. Kattava ojitettujen soiden ennallistamisopas valmistui. Urakoitsijoiden ja muiden ennallistamistoimia toteuttavien yritysten osaamista vahvistava koulutushanke alkoi.

Metsiensuojelua edistettiin sekä lakisääteisen että vapaaehtoisen luonnonsuojelun keinoin. Vapaaehtoisen metsiensuojelun METSO-ohjelma päättyi vuonna 2025, ja ohjelma ylitti sille asetetut pysyvän suojelun tavoitteet. Ohjelmakaudella 2008–2025 suojeltiin pysyvästi lopulta lähes 100 000 hehtaaria suomalaista metsäluontoa. Vuonna 2025 metsänomistajat suojelivat pysyvästi noin 3 200 hehtaaria. METSO-ohjelman [loppuarviointi](#) julkaistiin 5.2.2025. Arvioinnissa todettiin, että ohjelman vaikutus metsäluonnon monimuotoisuuteen on ollut positiivinen, ohjelma on saavuttanut laajan hyväksyttävyyden ja toteuttajien sitoutuminen on ollut vahvaa. Ohjelman rahoitus ja resurssit eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä pysäyttämään metsäisten luontotyyppien ja -lajien taantumista. Loppuarviointi tuotti myös suosituksia ja kehitysehdotuksia ohjelman jatkokauden 2026–2040 valmisteluun. Valtioneuvoston [periaatepäätös](#) vanhojen metsien kriteereistä tehtiin 20.3.2025. Kriteerejä ja niiden raja-arvoja voidaan soveltaa Suomessa kaikkien maanomistajaryhmien metsissä.

Vaikuttavuustavoite 2: Vihreä siirtymä on kasvun perusta

Vaikuttavuustavoitteella on mittareina talousarviossa osaltaan materiaalien kiertotalousaste sekä ympäristöliiketoiminnan liikevaihto. Kotimainen materiaalikulutus henkeä kohden on Euroopan suurinta ja Suomi on luonnonvarojen käytön ja materiaalien kiertotalousasteen osalta monia EU-maita jäljessä. Materiaalien kiertotalousaste oli Suomessa 4 prosenttia vuonna 2019, kun koko EU:n keskiarvo oli 11 prosenttia. Ympäristöliiketoiminnan tuotos on laskenut hieman vuonna 2024 edellisvuodesta tasolle 47 miljardia euroa. Merkittävin sektori on rakentaminen ja toiseksi merkittävin teollisuus. Kiertotaloustoimialojen liikevaihto on vuodesta 2013 vuoteen 2021 kasvanut jopa noin 37 prosenttia. Viime vuosina kiertotaloustoimialojen henkilöstön ja toimipaikkojen määrä on puolestaan hieman vähentynyt.

Yhden luukun lainsäädäntöhankkeessa valmisteltiin hallituksen esitys ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 41/2025 vp). Lait tulivat voimaan 1.1.2026. Hanke kytkeytyi valtion aluehallinnon uudistukseen. Hankkeessa laadittiin lainsäädäntöön muutoksia, joilla edistettiin ympäristöllisten menettelyiden yhdenmukaisuutta ja sujuvuutta uudessa valtioneuvoston Lupa- ja valvontavirastossa. Myös esitykset nettonollateollisuutta (HE 211/2024 vp) sekä kriittisiä raaka-aineita (HE 196/2024 vp) koskevien asetusten mukaisesta yhteyspisteviranomaisesta valmisteltiin. Nettonollateollisuuden edistämistä koskeva laki tuli voimaan 1.4.2025 ja kriittisiä raaka-aineita koskeva laki tuli voimaan 24.2.2025. Ympäristöministeriössä valmisteltiin myös yhden luukun palvelujen mallin toimeenpanon ja toimintamallien kehittämistä ympäristötehtävissä.

Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelman (KIRAilmasto) aktiivinen toiminta päättyi 31.12.2025. Ympäristöministeriö rahoitti 61 vähähiilistä rakentamista ja rakennettua ympäristöä edistävää avustushanketta ja yhdeksän teemaan liittyvää asiantuntijahankintaa. Ohjelmassa kehitettiin erilaisia ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen rakennetussa ympäristössä.

Öljy- ja maakaasulämmityksestä luopumiseen kannustavien avustuksien myöntämisen jatkaminen vuodelle 2025 mahdollisti yli 3 000 lisäremontin toteutuksen. Kotitalouksien lisäksi avustusta myönnettiin myös kunnille. Yhteensä näillä toimilla vuonna 2025 yli 3 500 pientalossa on vaihdettu öljy- tai maakaasulämmitys muuhun lämmitysmuotoon, muun muassa ilmavesilämpö- tai maalämpöpumppuun. Lisäksi öljylämmityksestä on luovuttu 15 kuntaomisteisessa kohteessa.

Kiertotalouden strategisen ohjelman puitteissa laadittu skenaariotyö ennakoii, että kiertotalous vahvistaisi Suomen talouskasvua, vähentäisi päästöjä ja pienentäisi raaka-aineiden kulutusta. Keskeinen ohjelmaa toteuttava toimenpide on syksyllä 2024 julkistettu kiertotalouden green deal -sitoumus, joka on yritysten, kuntien,

maakuntien, järjestöjen ja valtion yhteinen vapaaehtoisuuteen perustuva strateginen sitoumus luonnonvarojen käytön vähentämiseksi ja kiertotalouden ratkaisujen leviämiseksi. Kiertotalouden green dealin ensimmäisen toimintavuoden aikana vuoden 2025 syyskuuhun mennessä mukaan oli liittynyt 27 toimijaa.

Euroopan komissio on vauhdittanut vuosina 2020–2025 siirtymistä kiertotalouteen useilla lainsäädäntöehdotuksilla, joista osa on hyväksytty ja kansallisessa täytäntöönpanossa. Kertomusvuonna kansallisesti täytäntöön pantavana ovat olleet muun muassa akkuasetus, jätteesiirtoasetus ja sähkö- ja elektroniikkaromudirektiivin (SER-direktiivin) muutos sekä pakkaus- ja pakkausjäteasetus. Lisäksi kertomusvuoden aikana neuvoteltiin useasta kiertotaloutta koskevasta lainsäädäntöehdotuksesta.

Lokakuussa 2025 hyväksyttiin Euroopan unionin jätepuitedirektiivin muutos, jossa asetettiin sitovat tavoitteet elintarvikejätteen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä ja vahvistettiin, että jäsenmaiden tulee huhtikuuhun 2028 mennessä luoda tekstiilien tuottajavastuujärjestelmä. Muovipellettihävikin ehkäisemistä mikro-muovisaasteen vähentämiseksi koskeva EU:n asetus tuli voimaan 16.12.2025. Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että kaikki pellettejä EU:ssa käsittelevät toimijat koko toimitusketjussa noudattavat tarvittavia varotoimenpiteitä.

Joulukuussa 2025 saavutettiin alustava sopimus ajoneuvojen kiertotalousasetuksesta. Asetus on tarkoitus hyväksyä muodollisesti vuonna 2026. Asetuksessa säädetään ajoneuvojen suunnittelun ja valmistuksen kiertotalousvaatimuksista, ajoneuvojen valmistajien velvollisuuksista, romuajoneuvojen jätehuollosta sekä käytettyjen ajoneuvojen omistajanvaihdoksista ja viennistä EU:n ulkopuolelle.

EU-lainsäädäntö asettaa jätelaji- ja tuotekohtaisia kierrätysvelvoitteita, joiden täyttäminen vaatii lisätoimenpiteitä. Suomi on yhdessä usean muun EU-jäsenvaltion kanssa rikkomusmenettelyssä yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen ja sähkö- ja elektroniikkajätteen (SER-jäte) keräystavoitteen osalta. Suomi on saanut myös EU:n varhaisvaroituksia tulevien kierrätystavoitteiden saavuttamatta jäämisestä.

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2024 yhdyskuntajätteiden kokonaismäärä oli noin 2,57 miljoonaa tonnia (jätetilasto 2024, 30.1.2026). Jättemäärä on jatkanut laskuaan kolmatta vuotta peräkkäin. Kaikesta yhdyskuntajätteestä hyödynnettiin kierrättämällä tai uudelleen käytön valmistelun avulla yhteensä enemmän kuin aikaisemmin, noin 48 prosenttia. Tämän niin sanotun kierrätysasteen tulisi olla jäte-direktiivin vaatimusten mukaisesti 55 prosenttia vuonna 2025. Merkittävää parannusta tapahtui kompostoidun ja mädätetyn yhdyskuntajätteen määrässä, noin 12 prosentin kasvu edelliseen vuoteen verrattuna, mikä selittynee vuoden 2024 aikana tiukentuneilla biojätteen erilliskeräysvaatimuksilla.

Hallitusohjelman mukaisen jätelain vaiheittaisen uudistamisen keskiössä oli kertomusvuonna jätelain kilpailuneutraaliteettia koskeva muutos (niin sanottu Jätelaki-2) sekä kiertotalouslain valmistelu eli jätelain kokonaisuudistus (niin sanottu Jätelaki-3). Jätelaki-2:n osalta selvitettiin muun muassa vaihtoehtoisia tapoja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi sekä arvioitiin näiden vaikutuksia.

Kertomusvuonna on myös sujuvoitettu uusiomateriaalien tuotteistamista. Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2025 hallituksen esityksen (HE 160/2025 vp) jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksen mukaan jätelaissa säädettäisiin uudesta nopeutetusta menettelystä, jossa jätteestä tai tuotannon sivuvirrasta valmistettu uusiotuote voidaan sulkea jätelainsäädännön soveltamisen ulkopuolelle. Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä jätteistä ja sivutuotteista valmistettävien uusiomateriaalien tuotteistamista ja tähän liittyvää liiketoimintaa.

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle marraskuussa 2025 eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemistä koskevan jätelain muutosesityksen (HE 166/2025 vp). Vuoden 2026 alusta alkaen tuottajat maksavat kunnille korvauksia tuotteiden aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemisestä ja siivoamisesta pääsääntöisesti kiinteämääräisen vuosikustannuksen ja kunnan asukasluvun perusteella.

Eduskunnan toimeksiannosta on vuoden 2025 loppuun mennessä valmistunut 714/2021 jätelakimuutoksen vaikutuksia koskeva [jälkiarviointi](#). Arviointi keskittyi muutamiin pääteemoihin, kuten kierrätysasteen kehittymiseen, ekomoduloituihin maksuihin tuottajavastuussa sekä muutosten vaikutuksiin jätehuoltoalan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Ympäristöministeriön johdolla toteutetun jäte- ja tuotetietojärjestelmän (JTT) kehittämishanke (2023–2025) vastaa EU:n uusiin jätteiden raportointi- ja seuranta-velvoitteisiin sekä tilastoinnin, ympäristönsuojelun valvonnan ja muiden tiedon tarvisijoiden tarpeisiin.

Ympäristöministeriö vaikutti aktiivisesti siihen, että vuonna 2025 EU:ssa sovitettiin EU:n ilmastolain uudistuksesta, jossa määritellään EU:n 2040 -ilmastotavoite ja suuntaviivat 2030-jälkeisen ilmastolainsäädännön päivittämiseksi vuonna 2026. Ympäristöministeriö vaikutti EU:n kiertotalouslain valmisteluun aktiivisella yhteydenpidolla komission ehdotusta valmistelemaan yksikköön. Lisäksi ennallistamisasetuksen rahoitusta pidettiin esillä rahoituskehysneuvottelujen yhteydessä ja Suomi on toimittanut komissiolle sekä muille jäsenmaille vaikuttamispaperin, jossa ehdotetaan useita keinoja ennallistamisasetuksen toimeenpanon kustannusten alentamiseksi. Ympäristöministeriö osallistui aktiivisesti myös keskusteluun luonnonarvomarkkinoiden kehittämiseksi EU:ssa tuoden esiin Suomessa tehtyä työtä.

Kansainvälisessä yhteistyössä ympäristöministeriö vaikutti aktiivisesti osana EU:ta tärkeimmissä kansainvälisissä, noin 12 sopimus- ja neuvotteluprosessissa. Kansainvälispoliittisen haastavan tilanteen vuoksi kaikkia kokouksia ei saatu päätökseen, muun muassa kansainvälisen muovisopimuksen neuvotteluja jatketaan vuonna 2026. Ympäristöministeriö hoiti Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston (PMN) puheenjohtajuutta ympäristösektorilla edistäen muun muassa teollisen hiilenhallinnan pohjoismaista yhteistyötä sekä nostaan esille verkkokaupan haitallisia vaikutuksia. Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö Nefco vahvisti rooliaan Ukrainan vihreässä jälleenrakennuksessa. Suomi jatkoi tukeaan Ukrainalle ympäristösektorilla erityisesti jälleenrakennuksessa ja sodan ympäristötuhojen arvioinnissa.

Vaikuttavuustavoite 3: Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa

Luonnos uudeksi alueidenkäyttölaki oli lausuntokierroksella kesällä 2025 ja siitä saatiin yli 450 lausuntoa. Lakiesitys sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusjärjestelmää sekä merialuesuunnittelua koskevat säännökset. Uudistuksen tavoitteena on edistää kaavoituksen sujuvuutta, hyvää elinympäristöä, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätuntokaudella 2026.

Kaavojen toteuttamisen ja maapolitiikan sekä katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon säädösten uudistamiseksi on valmisteltu yhdyskuntakehittämislakia ja yhdyskuntarakentamislakia. Lakeja koskevat hallituksen esitykset on tarkoitus antaa vuonna 2026.

Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupunki-seutujen maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) 2024–2035 sopimuksissa sovitun mukaisesti seudut ovat ohjanneet uusien asuntojen sijoittumista hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Vaikka asuntomarkkinatilanne on asettanut kunnille haasteita saavuttaa sopimuksissa esitetyt asuntotuotannon tavoitetasot, asuntoja valmistui vuonna 2024 esimerkiksi Helsingin ja Tampereen seuduilla lähes MAL-sopimuksissa määritellyn vuosittaisen tavoitteen verran. Helsingin seudulla Vantaan ratikan rakentaminen aloitettiin vuoden 2025 aikana. Valtio rahoittaa rakentamiskustannuksista enintään 30 prosenttia MAL-sopimuksen mukaisesti. Ympäristöministeriö julkaisi elokuussa 2025 MAL-sopimusten valtakunnallisen [seurantakatsauksen](#). Katsaus osoittaa, että MAL-kaupunkiseudut ovat onnistuneet sopimusten avulla vahvistamaan elinvoimaansa ja kehittymään kestävään suuntaan. Yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän tasolla muutokset ovat hitaita.

Vuonna 2025 valmistui valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajantasaisuutta koskeva [selvitys](#), jossa arvioitiin valtioneuvoston vuonna 2017 hyväksymien tavoitteiden toimivuutta ja merkitystä muuttuneessa toimintaympäristössä. Selvitys osoitti, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat edelleen tarpeellinen ja toimiva väline valtakunnallisesti merkittävien alueidenkäytön kysymysten ohjaamisessa ja eri hallinnonalojen alueidenkäyttöön liittyvien tarpeiden yhteensovittamisessa ja edistämisessä.

Ympäristöministeriö laati osana alueidenkäytön kehityskuvaa [selvityksen](#) valtakunnallisesta alueiden eriytymisestä, joka tarkensi tilannekuvaa väestö- ja työpaikka-kehityksen keskittymisestä suurimmille kaupunkiseuduille sekä samanaikaisesta väestön vähenemisestä ja ikääntymisestä suuressa osassa maata. Selvitys toi esiin eriytyksen vaikutuksia alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä asuntomarkkinoiden toimintaan, erityisesti väestötappioalueiden asuntokannan vajaakäyttöön ja korjausinvestointien edellytyksiin.

Vuonna 2025 päätettiin monivuotinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmähanke (Ryhti-hanke). Hankkeessa toteutettiin valtakunnallinen tietojärjestelmä Suomen ympäristökeskukseen. Järjestelmä kokoaa yhteen alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot, joihin alueidenkäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit tukeutuvat. Ympäristöministeriön asetusta maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta (Katja-asetus) päivitettiin. Päivittämisellä edistettiin kaavatiedon valtakunnallista yhteentoimivuutta. Ympäristöministeriö myönsi valtionavustusta yhteensä 3,6 miljoonaa euroa 61 kunnalle ja viidelle maakuntien liitolle rakennetun ympäristön digivelvoitteiden aiheuttamien muutosten kustannuksiin.

Hallitusohjelman mukaiset muutokset rakentamislakiin tulivat pääosin voimaan 1.1.2025. Eduskunta hyväksyi rakentamislain aiemmin, mutta lakiin tehtiin muutoksia, jotka keventävät hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa sekä selkeyttävät valitusoikeutta ja sujuvoittavat rakentamislupien käsittelyä uuden käsittelyaikatakuun kautta. Rakentamislaila torjutaan ilmastonmuutosta, edistetään kiertotaloutta, sujuvoitetaan rakentamista ja tuetaan rakennetun ympäristön digitalisaatiokehitystä.

Rakentamislain säännöksiä täsmentämään annettiin ympäristöministeriön asetus purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksen sisältövaatimuksista. Suomen ympäristökeskuksen tietojärjestelmä selvityksen ilmoittamiseen otettiin käyttöön vuoden alussa. Vuoden loppuun mennessä aloitettuja selvityksiä oli järjestelmässä lähes 2 000. Lisäksi annettiin ministeriön asetus rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä. Asetus tuli voimaan 1.1.2026 yhdessä tietomallimuotoisen

rakentamislupaprosessin kanssa. Vuoden 2025 alussa voimaan tuli ympäristöministeriön asetus asuin-, majoitus- ja työtiloista. Asetuksessa joustavoitetaan majoitustilojen, vapaa-ajan asuntojen sekä opiskelija-asuntojen rakentamista. Ympäristöministeriössä valmisteltiin valtioneuvoston asetusta uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvosta (YM/2025/83) vuoden 2025 aikana. Tarkoituksena on säättää tietyille uudisrakennuksille hiilijalanjäljen raja-arvo, jota rakennus ei saa ylittää.

Laki rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden osoittamisesta (HE 249/2022 vp) tuli voimaan 1.1.2025. Laissa säädetään vaatimuksesta toimielimelle, toimielimeksi hakeutumisesta, pätevyystodistuksista ja niitä koskevasta rekisterinpidosta, sekä ammattipätevyyden tunnustamisesta. Vuoden 2025 alusta tuli voimaan myös valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelu- tehtävien ja työnjohtotehtävien vaatimusluokkien määräytymisestä sekä tehtävissä edellytettävistä koulutuksista. Rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävät ovat nyt Suomessa säänneltyjä ammatteja.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano tapahtuu kansallisilla säädöksillä, joiden tavoitteena on, että vaatimustasoihin on mahdollista päästä kustannustehokkailla keinoilla, jotka pienentävät rakennusten energiantarvetta sekä käytöstä aiheutuvia päästöjä. Direktiivin vaatimusten mukainen kansallisen rakennusten perusparannussuunnitelman ensimmäinen luonnos valmistui ja toimitettiin Euroopan komissiolle arvioitavaksi 31.12.2025 direktiivin aikataulun mukaisesti. Suunnitelman tavoitteena on direktiivin mukaisesti päästötön rakennuskanta vuoteen 2050 mennessä.

Valtion tukeman asuntotuotannon määrä säilyi korkeana rakennusalan vaikeassa suhdannetilanteessa asuntorakentamisen laskiessa voimakkaasti. Asumisneuvontaa tarjottiin useammalla paikkakunnalla ja laajemmalle asiakaskunnalle kuin aikaisemmin. Tavoitteena on vuokravelkojen, asumisen häiriöiden ja häätöjen vähentäminen sekä asumisen jatkumisen turvaaminen. Esteettömyyttä lisääviin korjauksiin myönnettiin avustuksia. Opiskelija-asuntojen rakentamiseen, hankintaan ja perusparantamiseen hyväksyttävän korkotukilainan enimmäismäärää päätettiin korottaa. Tavoitteena on turvata opiskelija-asuntoja koskevien hankkeiden toteutuminen.

Metsähallituksen Luontopalvelujen ylläpitämille valtion luonto- ja retkikohteille tehtiin vuonna 2025 yhteensä 7,6 miljoonaa käyntiä, joista kansallispuistoihin noin 3,5 miljoonaa käyntiä. Kokonaiskäyntimäärä kohteilla kasvoi kaksi prosenttia, ja kansallispuistojen käyntimäärä väheni kaksi prosenttia edellisvuosien tasosta. Kansallispuistojen paikallistaloudelliset vaikutukset olivat vuonna 2025 yhteensä 277,9 miljoonaa euroa, mikä on 2,8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024 (Metsähallituksen [tiedote](#) 22.1.2026).

Ympäristöministeriö myönsi valtionavustusta 31 ympäristö- ja asuntoalan järjestölle niiden perustoimintaan, yhteensä 1,2 miljoonaa euroa. Ympäristönhoitoon (mukaan lukien saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoon sekä ympäristövahinkojen torjuntaan) osoitettiin yhteensä 0,65 miljoonaa euroa ja ympäristökasvatus- ja valistus-hankkeisiin 0,3 miljoonaa euroa.

Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen

Ympäristöministeriö pyrkii toiminnallaan turvaamaan paremman elinympäristön tuleville sukupolville ja tuomaan ekologisen ympäristön reunaehdot ja sosiaalisen hyvinvoinnin yhteiskunnallisen päätöksenteon keskiöön. Kestävän kehityksen toteutuneiden toimien vaikutuksia kuvataan edellä toiminnan tuloksellisuuden kehittymisen kuvauksessa.

Erityisesti luontokadon pysäyttämiseksi ja vesien ja Itämeren suojelemiseksi tehtyä työtä on kuvattu tarkemmin vaikuttavuustavoitteessa Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen. Esimerkkejä kokonaisvaltaisesta, eri kestävyden näkökulmat yhdistävästä toiminnasta ovat myös kestävän kaupunkikehityksen indikaattorityö ja vaikuttavuustavoitteessa Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa esitellyt MAL-sopimukset vuosille 2024–2035. Monet kiertotalouden edistämisen toimet kuten kiertotalouden green deal -sitoumus, komission lainsäädäntöaloitteista pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen toimeenpano, yhdyskuntajätteen hyödyntäminen ja jätelain kolmivaiheinen uudistaminen, joita on kuvattu vaikuttavuustavoitteessa Vihreä siirtymä on kasvun perusta, ovat kestävän kehityksen toimia.

Sukupuolten tasa-arvon tavoitteiden toteuttaminen

Ympäristövaikutusten huomioimisen lisäksi ministeriössä tarkastellaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta niin Suomen lainsäädännön asettamien velvollisuuksien kuin kestävän kehityksenkin näkökulmista. Ympäristöministeriön politiikka-alan keskeiset haasteet liittyvät enemmän yhdenvertaisuuteen laajassa merkityksessä kuin suoraan kysymyksiin koskien sukupuolten tasa-arvoa.

12.2.2 Arvio hallinnonalan taloudellisuuden ja tuottavuuden kehityksestä

Ympäristöministeriön hallinnonalan menot vuonna 2025 olivat 315,8 miljoonaa euroa (312,6 miljoonaa euroa vuonna 2024). Tästä 84,9 miljoonaa euroa (79,5 miljoonaa euroa vuonna 2024) kohdistui ympäristöhallinnon toimintamenoihin, 186,5 miljoonaa euroa (175,8 miljoonaa euroa vuonna 2024) ympäristön- ja luonnonsuojeluun ja 44,4 miljoonaa euroa (57,3 miljoonaa euroa vuonna 2024) yhdyskuntiin, asumiseen ja rakentamiseen.

Pääluokan menoista 59 prosenttia kohdistui ympäristön- ja luonnonsuojeluun. Määrärahoja suunnattiin etenkin METSO- ja Helmi-ohjelmien toteutukseen sekä Ahti-ohjelman vesien ja meren tilaa parantaviin toimiin, ravinteiden kierrätyksen investointi- sekä tutkimus- ja kehityshankkeisiin ja Saaristomeri-ohjelmaan. Toimintamenojen osuus kasvoi ja yhdyskuntien, asumisen ja rakentamisen osuus väheni vastaavasti, kun Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (Ara) lakkautettiin ja toiminnot sekä määrärahat siirrettiin ympäristöministeriön yhteydessä toimivaan Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke). Kokonaisuudessaan ympäristöministeriön hallinnonalan taloudellisuus ja tuottavuus oli edellisvuoden tasolla.

Hallinnonalan tuottavuusohjelman eteneminen

Valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa toteutettiin ympäristöministeriön hallinnonalalla 2025 yhteensä 4,9 miljoonalla eurolla. Säästöjä kohdennettiin ympäristöministeriölle 0,56 miljoonaa euroa, Suomen ympäristökeskukselle 0,33 miljoonaa euroa, Metsähallitukselle 0,2 miljoonaa euroa ja 0,4 miljoonaa euroa järjestävustuksiin sekä 3,41 miljoonaa euroa muiden momenttien kautta jaettuun valtion sisäiseen hankerahoitukseen.

Säästöjä toteutettiin rakenteellisilla muutoksilla (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) lakkauttaminen ja Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke) perustaminen). Muutos tehosti resurssien käyttöä ilman, että Aralta Varkelle siirtyneitä tehtäviä vähennettiin. Lisäksi hallinnonalalla tehostettiin tilankäyttöä niin ministeriössä kuin Suomen ympäristökeskuksessa (Syke), karsittin Metsähallituksen hallinnoimaa valtion kiinteistöomaisuutta ja vähennettiin erityisesti asiantuntijapalvelujen hankintoja. Tuottavuussäästöjen kohdentaminen valtion sisäiseen hankerahoitukseen ja asiantuntijapalveluihin vähensi yleisesti toiminnan kehittämiseen ohjattuja resursseja.

Vuonna 2025 hallinnonalan henkilötyövuodet vähenivät kolmella prosentilla. Muutokseen vaikuttivat aiemmat sopeuttamistoimenpiteet sekä määräaikaisten tehtävien karsiminen.

Taulukko 39. Ympäristöhallinnon henkilötyövuodet 2023–2025

Toimintayksikkö	2023	2024	2025	Muutos 2024–2025, %
Ympäristöministeriö (sis. Valtion tukeman asunto- rakentamisen keskus 1.3.2025 alkaen)	278	273	303	-9 %*
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (28.2.2025 saakka)	95	69	8	-9 %*
Suomen ympäristökeskus	682	671	672	0 %
Metsähallitus, julkiset hallintotehtävät	422	421	415	-1 %
Yhteensä	1 477	1 434	1 398	-3 %

*) Ilmoittaa muutoksen Ympäristöministeriön ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen henkilötyövuosien yhteenlasketuissa määrissä vuodesta 2024 vuoteen 2025.

Lisätietoa tuloksellisuudesta

- Ympäristöministeriön tilinpäätös 2025
- Suomen ympäristökeskuksen toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat vuodelta 2025
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tilinpäätös 1.1.–28.2.2025

13 Valtion liikelaitokset ja talousarvion ulkopuoliset rahastot

13.1 Valtion liikelaitokset

Metsähallitus

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jolla on valtion maa- ja vesialueisiin liittyvää liiketoimintaa ja julkisia hallintotehtäviä.

Hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriö

Tehtävä

Käyttää, hoitaa ja suojella kestävästi hallinnassaan olevia valtion omistamia maa- ja vesialueita siten, että ne hyödyttävät suomalaista yhteiskuntaa mahdollisimman hyvin.

Hallitus 2025

Jukka Palokangas (pj), Sanna Paanukoski (vpj), Tanja Joona, Eija-Riitta Korhola-Dunderfelt, Satu Saarelainen, Ismo Tiainen, Roope Uusitalo, Juha Vidgren

Toimitusjohtaja

Juha S. Niemelä

Liikelaitoksen taloudelliset tunnusluvut		2024	2025
Liikevaihto	M€	138,8	158,2
Liikevaihdon muutos	%	2,9	14,5
Liikevoitto/-tappio	M€	120,8	133,4
Tilikauden tulos	M€	134,7	181,3
Tuloutus valtion talousarvioon	M€	110,0	125
Sijoitetun pääoman tuotto	%	5,4	7,3
Omavaraisuusaste	%	98,0	98,7
Taseen loppusumma	M€	4 211,6	4 367,7
Vastuositoumukset	M€	16,3	13,6
Henkilöstö	htv	603	600

Metsähallituksen hallinnassa on yli 12 miljoonaa hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita. Metsähallitus maksaa liiketoiminnastaan vuosittain voiton tuloutusta valtiolle valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Vuonna 2025 valtion talousarvioon tuloutettiin 125 miljoonaa euroa. Julkisia hallintotehtäviä rahoitetaan budjettivaroin ja lupamyyntituloilla.

Metsähallitus-konserni sisältää liikelaitos Metsähallituksen liiketoiminnan ja julkiset hallintotehtävät sekä näiden tytäryhtiöt, joita ovat Metsähallitus Metsätalous Oy, MH-Kivi Oy, Siemen Forelia Oy ja Nuuksiokeskus Oy.

Konsernin taloudelliset tunnusluvut		2024	2025
Liikevaihto	M€	485,2	530,7
Liikevaihdon muutos	%	11,5	9,4
Liikevoitto/-tappio	M€	203,8	231,5
Tilikauden tulos	M€	179,8	208,1
Tuloutus valtion talousarvioon	M€	110	125
Sijoitetun pääoman tuotto	%	5,4	7,3
Omavaraisuusaste	%	96,9	98,0
Taseen loppusumma	M€	4 354,2	4 461,0
Vastuositoumukset	M€	19,8	17,2
Henkilöstö	htv	1 015	1 026

Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset vuosille 2024–2027 perustuvat toimintaympäristön muutosten ennakointiin sekä hallitusohjelman keskeisiin tavoitteisiin hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä, uusiutuvan energiantuotannon edistämisestä valtion alueilla ja monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämistä kestävä metsätalouden harjoittamisen rinnalla. Linjauksissa sovitetaan yhteen maankäytön eri muodot sekä kestävä metsätalouden, puun saatavuuden, luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja ilmastopolitiikan tavoitteet.

Liiketoiminta

Metsätaloudessa puun kysyntä pysyi hyvänä ja hintataso säilyi korkealla loppuvuoteen asti. Vuonna 2025 valtion metsistä korjattiin 6,7 miljoonaa kuutiometriä ainespuuta. Aktiiviseen luonnonhoitoon talousmetsissä panostettiin yli 3 miljoonaa euroa.

Vuonna 2023 valtioneuvosto hyväksyi viisi läntisillä aluevesillä sijaitsevaa merituulivoima-aluetta, jotka Metsähallitus voi kilpailuttaa oman toimintamallinsa mukaisesti. Kertomusvuonna valmistettiin kahden ensimmäisen alueen uutta kilpailutusta.

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä ovat muun muassa luonnon-suojelualueiden (mukaan lukien kansallispuistot) hankinta, hoito ja käyttö, luontotyyppien ja lajien

suojeluun liittyvät tehtävät, luonnon virkistyskäyttöön liittyvien luonto- ja retkeilypalveluiden tuottaminen sekä kulttuuriomaisuuden vaaliminen, metsästyksen ja kalastukseen liittyvien lupien myöntäminen ja erävalvonta valtion alueilla.

Vuonna 2025 kävijämäärät kansallispuistoissa ja muilla virkistysalueilla laskevat hieman edellisestä vuodesta. Metsästys- ja kalastuslupia myytiin kumpiakin yli 80 000 kappaletta. Käyntimäärien paikallistaloudelliset vaikutukset olivat edelleen merkittäviä ja asiakastyytyväisyys säilyi hyvänä.

Julkisten hallintotehtävien bruttomenot tehtävittäin		2024	2025
Yhteiset tehtävät	M€	16,6	21,1
Luonnon ja kulttuuriperinnön suojelu	M€	16,7	19,4
Luonnon matkailu- ja virkistyskäyttö	M€	25,8	25,5
Alueiden hallinta	M€	2,7	¹⁾
Eräasiat	M€	11,9	10,7
Siemenhuolto	M€	0,2	0,3
Yhteensä	M€	73,9	77,0

1) Sisältyvät yhteisiin tehtäviin

Julkisten hallintotehtävien keskeisiä tunnuslukuja		2024	2025
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset, historiakohteet ym. (1 000 hlöä)		8 600	8 400
Asiakastyytyväisyys eränkäyntimahdollisuuksiin ja lupapalveluihin (1–5)		3,68	3,66
Metsästyslupat	kpl	79 401	83 193
Kalastuslupat	kpl	82 490	80 959
Erätarkastajien ja -valvojen asiakaskontaktit	kpl	6 794	9 158

Senaatti-kiinteistöt

Senaatti-kiinteistöt (Senaatti) on liikelaitos, jonka tehtävänä on toimia valtion työympäristö- ja toimitila-asiantuntijana.

Hallinnonala	
Valtiovarainministeriö	
Tehtävä	
Tuottaa valtionhallinnolle kustannus- tehokkaasti hallinnon toimintaa tukevat ja tehokkaat työympäristöt huomioiden valtion kokonaisuus ja noudattaen kestävän kehityksen toimintaperiaatteita	
Hallitus 2025	
Anita Lehikoinen (pj), Jukka Aalto (varapj), Matti Kuittinen, Heikki Pesu, Tanja Rantanen, Satu Koskela (henkilöstön edustaja, henkilövarajäsenenään Emilia Rainetoja)	
Toimitusjohtaja	
Tuomas Pusa	

Tunnusluvut		2024	2025
Liikevaihto	M€	645,5	651
Liikevaihdon muutos	%	5,6	0,9
Liikevoitto/-tappio	M€	106	55
Tilikauden tulos	M€	95	32
Tuloutus valtion talousarvioon	M€	36	36
Sijoitetun pääoman tuotto	%	2,4	1,3
Omavaraisuusaste	%	52	47
Taseen loppusumma	M€	5 958	6 165
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	–	–
Henkilöstö	htv	571	585

Senaatin omaisuus on Suomen valtion omistuksessa ja osoitettu liikelaitoksen omistajahallintaan. Senaatti-konserni muodostuu emoliikelaitoksesta toimivasta Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustus-kiinteistöt-tytärliikelaitoksesta, jotka toimivat valtiovarainministeriön hallinnonalalla ja joiden yleinen

ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle. Puolustusministeriö ohjaa Puolustus-kiinteistöjä sen tuottaessa palveluita Puolustusvoimille ja Puolustusvoimien määrittelemille kumppaneille. Liikelaitos-konserniin kuuluu lisäksi kuusi tytärosakeyhtiötä.

Senaatti-konsernin tunnuslukuja, M€		2024	2025
Liikelaitos-konserni yhteensä	liikevaihto	997,4	1 021,5
	tilikauden tulos	106,1	42,1
Senaatti-kiinteistöt	liikevaihto	645,5	651
	tulos	95	32
Puolustus-kiinteistöt	liikevaihto	370,5	387,4
	tulos	6,5	14,6
Senaatin Asema-alueet Oy	liikevaihto	3,8	4,5
	tulos	-1,1	-5,2
Muut yhteensä ja eliminoinnit	liikevaihto	-22,4	-21,4
	tulos	5,6	0,3

Konserni toimii liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Liikelaitoksilla ei ole julkisen hallinnon tehtäviä eikä viranomaistehtäviä. Senaatti-konserni noudattaa toiminnassaan julkisista hankinnoista annettua lakia (1397/2016) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Senaatti-konsernin liikelaitosten ja niiden liikelaitoslain mukaisten asiakkaiden välisiin palvelusopimuksiin sovelletaan hallintosopimusta.

Konsernin vuoden tulos oli 42,1 miljoonaa euroa. Tulos ylitti tavoitteet, mikä johtui erityisesti kiinteistö- ja rahoituskulujen alittumisesta. Kiinteistömarkkinatilanne pysyi heikkona ja konsernin kiinteistömyynnit alittivat tavoitteet. Kiinteistökauppojen arvo oli 46 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 toteutui muun

muassa Puolustuskiinteistöjen asuntosalkkukauppa Kruunuasunnoille. Konsernin tuloksesta valtion vuokrauksen osuus oli 23,5 miljoonaa euroa.

Eduskunta päätti vuoden 2025 talousarvion yhteydessä Senaatti-konsernin investointivaltuudeksi yhteensä 850 miljoonaa euroa. Investointivaltuuteen laskettavien investointien määrä vuonna 2025 oli 756 miljoonaa euroa, josta Senaatti-kiinteistöjen osuus oli 400 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena konsernin investoinnit olivat ennätyskellisen suuret. Puolustuskiinteistöjen investoinnit ovat tehtyjen turvallisuuden liittyvien päätösten kautta voimakkaassa nousussa. Senaatti-kiinteistöjen investoinnit puolestaan kääntyivät laskuun.

Senaatti-kiinteistöt saavutti pääosin valtiovarainministeriön asettamat tulos- ja palvelutavoitteet lukuun ottamatta kiinteistömyyntiä. Vuokrauksen tulos, noin 30 miljoonaa euroa, ylitti tavoitteena olleen 19 miljoonaa euroa selvästi.

Toiminnassa saavutettujen, muun muassa energiankulutukseen ja hankintoihin liittyvien säästöjen johdosta virastojen ja laitosten vuokria alennettiin 19 miljoonalla eurolla vuoden 2025 alusta. Vuoden aikana Senaatti-kiinteistöt sopi yhdessä asiakkaiden kanssa 20 miljoonan euron vuotuisista säästöistä virastojen tilakustannuksiin.

Senaatti-konsernissa otettiin vuonna 2025 käyttöön hankeohjausmalli, jonka tavoitteena on parantaa toimitalahankkeiden kustannustehokkuutta

ja pienentää investointien määrää. Senaatti-kiinteistöissä saavutettiin tätä kautta investointikustannusten säästöjä 30 miljoonaa euroa. Säästöt syntyivät hankkeiden mitoituksen tarkentamisesta, ratkaisuvaihtoehtojen uudelleen arvioinnista sekä kustannustehokkaimpien toteutusratkaisujen valinnasta.

Yhteiset työympäristöt ovat keskeisin toimitilasäästöjen aikaansaaja. Vuoden 2025 lopussa yhteisissä työympäristöissä työskenteli yli 14 000 henkilötyövuotta tavoitteen ollessa noin 19 000 henkilöä vuoteen 2030 mennessä. Yhteisten työympäristöjen (YTY) verkosto tulee kattamaan 18 maakuntien keskuskaupunkia. Pasilan virastokeskukseen toteutetaan Suomen suurin valtion yhteinen työympäristö, joka valmistuu vaiheittain vuosien 2025 ja 2026 aikana.

Senaatti-kiinteistöt on jatkanut virastovarautumisen investointihankkeita yhteistyössä virastojen ja laitosten kanssa. Vuoden 2025 aikana valmistui kymmenen hanketta.

Senaatti-konsernin vastuullisuus perustuu sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristönsuojelullisten näkökulmien tasapainoiseen huomioimiseen. Vastuullisuuden toteutumista seurataan konsernin yhteisen vastuullisuusohjelman tavoitteiden ja mittareiden kautta.

Senaatin vuoden 2025 vuosikertomus sisältää ensimmäistä kertaa tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja sen osana EU:n kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukaisen kestävyysraportin.

Ilmastotavoitteista pääosa saavutettiin vuoden 2025 aikana. Konsernin kokonaispäästöt laskivat 7 prosenttia. Rakennuttamisessa saavutettiin uudisrakentamishankkeissa 20 prosentin ja peruskorjauksissa 18 prosentin vähennys keskimääräiseen hiilijalanjälkeen verrattuna. Vuoden 2025 lopulla konsernissa asetettiin uudet rakennuttamisen vastuullisuutta ohjaavat sisäiset hiilijalanjäljen raja-arvot sekä vähähiilisyyttä tukevat vakiotoimenpiteet.

Konsernin liikelaitokset liittyivät syksyllä 2025 julkisten alojen energiatehokkuussopimukseen (JETS). Energiatehokkuussopimuksen kautta koordinoidaan EU:n energiatehokkuusdirektiivin mukaisia toimenpiteitä ja raportointia.

Konsernin liikelaitosten uudet strategiat vuosille 2026–2029 valmistuivat vuonna 2025. Strategioiden valmisteluun osallistui laaja joukko konsernin henkilöstöä, ja niiden toimeenpano käynnistettiin.

Puolustuskiinteistöt

Puolustuskiinteistöt-liikelaitos toimii Senaatti-kiinteistöjen tytärliikelaitoksena ja tuottaa kiinteistö- ja tilapalveluita Puolustusvoimille ja sen kumppaneille normaali- ja poikkeusoloissa.

Hallinnonala

Valtiovarainministeriö

Tehtävä

Vastata Puolustusvoimien ja Puolustusvoimien määrittelemien kumppanien kiinteistöistä, niiden ylläpidosta ja palveluiden järjestämisestä kaikissa turvallisuustilanteissa

Hallitus 2025

Teemu Penttilä (pj), Tomi Hytönen (varapj), Virpi Holm-qvist, Sanna Sianoja, Juha Tiuraniemi, Tero Ylitalo, Jaakko Perhovaara (henkilöstön edustaja)

Toimitusjohtaja

Matias Warsta

Tunnusluvut		2024	2025
Liikevaihto	M€	370,5	387,4
Liikevaihdon muutos	%	2,8	4,6
Liikevoitto/-tappio	M€	11,5	22,7
Tilikauden tulos	M€	6,5	14,6
Tuloutus	M€	3	3
Sijoitetun pääoman tuotto	%	0,8	1,4
Omavaraisuusaste	%	53,3	50,1
Taseen loppusumma	M€	1 533,4	1 860,0
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	75,5	105,6
Henkilöstö	htv	693	671

Liikelaitos toimii Senaatti-kiinteistöjen tytärliikelaitoksena liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Toiminta ja asema perustuu Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annettuun lakiin (1018/2020). Liikelaitoksella ei ole julkisen hallinnon tehtäviä eikä

viranomaistehtäviä. Puolustuskiinteistöjen omaisuus on Suomen valtion omistuksessa ja osoitettu liikelaitoksen omistajahallintaan.

Valtiovarainministeriö asettaa liikelaitokselle vuosittain taloudelliset ja puolustusministeriö toiminnalliset tavoitteet. Valtiovarainministeriö päättää Senaatti-konsernin tulostavoitteesta ja tuloutustavoitteesta. Puolustusministeriö ohjaa liikelaitosta sen tuottaessa palveluita Puolustusvoimille ja Puolustusvoimien määrittelemille kumppaneille. Vuonna 2025 liikelaitos saavutti Puolustusministeriön asettamat tulos- ja palvelutavoitteet. Henkilöstön tyytyväisyys on vuonna 2025 toteutetun kyselyn perusteella parantunut edellisvuodesta. Asiakastyytyväisyys on pääosin sama tai hiukan parempi kuin edellisvuonna ja on yleisesti ottaen hyvällä tasolla.

Strategisen kehittämisen painopisteitä olivat edelleen suojatilojen modernisointiohjelman edistäminen, valmiuslähtöisen palvelumallin toimeenpano ja suorituskykyhankkeiden edellyttämä rakentaminen sekä oman toiminnan ja työnteon tapojen uudistaminen. Olennaisia kehittämisen lähtökohtia olivat erikoiskiinteistöjen tehokas käyttö, uudet työnteon tavat ja muuttuvat tilatarpeet sekä sisäilmaolosuhteiden parantaminen. Vuonna 2025 Puolustuskiinteistöt laati uuden strategian vuosille 2026–2029. Uusi strategia painottaa liikelaitoksen erityistehtävää, joka on puolustusjärjestelmän tilojen turvaaminen poikkeusoloissa ja vakavissa

häiriötilanteissa. Lisäksi uuden strategian painopisteitä ovat kumppanuus, kustannustehokkuus, vastuullisuus ja vastuunkanto.

Puolustuskiinteistöt jatkoi palvelutuotannon kehittämistä vahvistamalla yhteistyön ohjausta kohti Puolustusvoimien strategista kumppanuutta sekä ottamalla käyttöön valmiuslähtöisen palvelumallin. Lisäksi Puolustuskiinteistöt kehitti liittouman yhteiseen puolustukseen ja yhteistoimintaan liittyvää tilapalvelumallia.

Puolustuskiinteistöjen osuus Senaattikonsernin investointivaltuuteen laskettavien investointien määrästä vuonna 2025 oli 356 miljoonaa euroa. Puolustuskiinteistöjen investoinnit ylittivät vuoden 2024 tason 49 prosentilla. Kunnossapitoon käytettiin 36 miljoonaa euroa vuonna 2025. Suurimmat rakennusinvestoinnit kohdistuivat suojatilojen kehittämiseen ja F-35 hävittäjähankeen edellyttämään infrastruktuuriin. Hankkeet etenivät aikataulun ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Rakennushankkeissa jatkettiin uuden hankeohjausmallin käyttöä hankkeiden koon ja kustannusten optimoimiseksi sekä toimitilakustannusten kasvun hillitsemiseksi. Vuonna 2025 hankeohjausmallilla saavutettiin noin 18 miljoonan euron kustannussäästöt.

13.2 Valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot

Huoltovarmuusrahasto

Huoltovarmuusrahaston tarkoituksena on varmistaa kansallisen huoltovarmuuden rahoitus.

Hallinnonala		
Työ- ja elinkeinoministeriö		
Säädösperusta		
Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (1390/1992)		
Varojen muodostuminen		
Huoltovarmuusmaksut		
Varojen käyttö		
Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusneuvoston toiminnasta aiheutuvat menot (muun muassa valtion varmuusvarastointi ja kriittisen infrastruktuurin varmistaminen)		
Hallitus 31.12.2025		
Riku Huttunen (pj), Tero Kiviniemi (vpj), Mervi Airaksinen, Kirsi Heinonen, Terhi Järvikare, Taneli Puimalainen, Olli-Pekka Rantala, Olli Ruutu, Ilkka Tykkyläinen ja Antti Viitanen		
Tunnusluvut	2024	2025
Tuotot	M€ 317	260
Kulut	M€ 321	405
Taseen loppusumma	M€ 2 135	1 970
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€ 9,5	8,7
Talousarviosiirrot	M€ 0	

+ siirrot talousarviosta rahastoon
– siirrot rahastosta talousarvioon

Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa ohjelmapohjaisella työskentelyllä vastataan toimintaympäristön nopeaan muuttumiseen. Ohjelmakokonaisuuksilla (Energia 2030, Digitaalinen turvallisuus 2030, Alue 2030, Logistiikka 2030) on pantu osaltaan täytäntöön valtioneuvoston päätöstä huoltovarmuuden

tavoitteista (568/2024). Ohjelmiin kohdentuu noin puolet huoltovarmuusrahastoon tuloutuvista tuotoista.

Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatyötä on jouduttu kiihdyttämään niin, että sillä kyetään toteuttamaan erilaisiin vaikeutuneeseen turvallisuustilanteeseen liittyviä hankkeita.

Tilinpäätöskirjausten jälkeen kokonaistulos oli 155,4 miljoonaa euroa tappiollinen.

Huoltovarmuusmaksun tuotto oli 36,3 miljoonaa euroa. Maksun määräytymisperuste on pysynyt muuttumattomana vuodesta 1997 ja sen reaaliarvo on alentunut. Huoltovarmuusmaksun kertymä pienenee ennen kaikkea energiatehokkuuden parantuessa sekä kulutuksen siirtyessä matalamman huoltovarmuusmaksun ja huoltovarmuusmaksuttoman kulutuksen piiriin. Rahaston muut tulolähteet, joista tärkeimmät ovat osuudet Fingrid Oyj:ssä ja strategisessa öljy-laivastossa, ovat välttämättömiä rahaston taloudelle.

Turvavarastolainojen takausvastuita oli 8,7 miljoonaa euroa ja pitkäaikaisten sopimusten tuottamia vastuita noin 121,3 miljoonaa euroa.

Huoltovarmuusmaksun laskennallinen hinta on noin 6,4 euroa kansalaista kohden vuodessa. Sitä voidaan pitää kansalaisen vakuutusmaksuna

huoltovarmuudesta. Huoltovarmuusmaksun vaikutukset ovat laajan yritysyhteistyön kautta merkittäviä. Hallinnonalat on organisoitu ylläpitämään huoltovarmuutta toimialallaan. Kokonaisuutena järjestelmä voidaan arvioida kansainvälisesti kustannustehokkaaksi. Osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta huoltovarmuus pitää yllä yhteiskunnan vakautta.

Maatalouden interventiorahasto (Mira)

Maatalouden interventiorahasto on EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisesta interventiotoiminnasta aiheutuvien menojen maksamista varten perustettu maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto.

Maatalouden interventiorahastosta maksetaan EU:n markkinoiden vakautusjärjestelmään kuuluvasta interventiovarastoinnista, -ostoista ja -myynneistä aiheutuvat menot. Vastavasti EU:n maksamat korvaukset näiden toimien aiheuttamista kustannuksista tuloutetaan rahastoon.

Interventiovarastoinnin piiriin kuuluvien maataloustuotteiden interventio-ostoja ei ole tehty vuosina 2020–2025, koska niiden markkinahinnat ovat pysyneet yleisesti interventiohinnan yläpuolella.

Hallinnonala
Maa- ja metsätalousministeriö
Säädösperusta
Laki maatalouden interventiorahastosta (1206/1994)
Varojen muodostuminen
Määrärahasiirto valtion talousarviosta, lainat
Varojen käyttö
Interventio-ostot ja -varastointi
Johtokunta 1.1.2025–31.12.2027
Juha Karjalainen (pj), Anna-Leena Miettinen, Jyri Inha, Tommi Isosomppi, Mika Tasa

Tunnusluvut	2024	2025
Interventio-ostot	M€ 0,00	0,00
Interventiomyynnit	M€ 0,00	0,00
Interventiovarastoinnin kokonaiskustannukset	M€ 0,00	0,00
Interventiovarastoinnin EU-korvaus (-)	M€ 0,00	0,00
Tuotot	M€ 0,00	0,00
Kulut	M€ 0,01	0,02
Rahaston vastattavaksi jääneet kustannukset yhteensä	M€ 0,01	0,02
Rahavarat 31.12.	M€ 4,69	5,07
Lainapääoma 31.12.	M€ 0,00	0,00
Oma pääoma 31.12.	M€ 4,68	5,07
Taseen loppusumma	M€ 4,69	5,07
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€ 0,00	0,00
Siirto valtion talousarviosta	M€ 0,40	0,40
Keskimääräinen lainapääoma	M€ 0,00	0,00
Lainan keskiporkko	% 0,00	0,00

Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera)

Maatilatalouden kehittämisrahaston tarkoituksena on parantaa maatilatalouden rakennetta, edistää maaseutuelinkeinoja, parantaa maaseudun elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia.

Hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriö

Säädösperusta

Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta (657/1966)

Varojen muodostuminen

Määrärahasiirto valtion talousarviosta, lainojen korot ja lyhennykset

Varojen käyttö

Investointi- ja muut avustukset, valtiontakaukset

Johtokunta 26.1.2023–25.1.2026

Minna-Mari Kaila (pj), Jani Lehto (varapj), Jyri Inha, Sanna Koivumäki, Marjatta Koskinen, Joonas Huhtakangas, Juha Lappalainen, Jonas Laxåback, Esko Leinonen

Tunnusluvut		2024	2025
Tuotot	M€	4,6	3,3
Kulut	M€	51,8	20,3
Varoja käytettävissä	M€	121,3	111,1
– lainojen korot ja lyhennykset	M€	2,6	2,4
– siirto talousarviosta	M€	0	0
– edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat	M€	114,2	105,5
– muut tulot	M€	1,3	1,3
Taseen loppusumma	M€	319,2	304,3
– josta pitkäaik. lainsaamiset	M€	7,7	6,0
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	88,5	77,9
Menoja sidottiin	M€	15,8	19,4
– josta avustuksia	M€	13,5	10,7
Investointiavustus-päätöksiä	Kpl	293	377

Pääosalta rakennetukilain mukaiset kokonaan kansallisesti Makerasta rahoitetut avustukset siirrettiin rahoitettavaksi Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 (CAP-suunnitelma) rahoituskehyksestä vuodesta 2023 alkaen. Makerasta on rahoitettu kansallisesti osana CAP-suunnitelmaa maatilojen energiatuotantoon ja -käyttöön sekä huoltovarmuuteen liittyviä investointeja 28,0 miljoonalla eurolla. Porotalouden tukea sen sijaan myönnetään edelleen kokonaan kansallisena Makerasta erillään CAP-suunnitelmasta muun muassa elinkeinonharjoittajan investointitukena ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukena.

Makeran vuoden 2025 käyttösuunnitelmassa osoitettiin maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007 jäljempänä, rakennetukilaki) mukaisesti maatilojen energiantuotantoon liittyviin investointeihin yhteensä 9,6 miljoonaa euroa (10 miljoonaa euroa vuonna 2024). Kyseisestä rahoituksesta maatalouden energiainvestointeihin myönnettiin 8,3 miljoonaa euroa (3,3 miljoonaa euroa vuonna 2024). Vuosina 2023–2025 ELY-keskuksille osoitetusta 28,0 miljoonaa euron rahoituksesta myönnettiin maatalouden energiainvestointeihin yhteensä 20 miljoonaa euroa.

Rakennetukilain mukaisia valtion takauksia myönnettiin noin 10,4 miljoonaa euroa. Makeran varoja sidottiin kertomusvuonna yhteensä 19,4 miljoonaa euroa.

Makeran käytettävissä olevat varat ovat vähentyneet, eikä pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisälly linjauksia Makeran pääomittamisesta. Rahaston tulonlähteinä ovat enää lähinnä lainasaamisten lyhennykset ja korot, jotka ovat vähentyneet lainapääomien pienentyessä.

Palosuojelurahasto

Palosuojelurahaston tarkoituksena on tulipalojen ehkäisy ja pelastustoiminnan edistäminen.

Hallinnonala		
Sisäministeriö		
Säädösperusta		
Palosuojelurahastolaki (306/2003)		
Varojen muodostuminen		
Palosuojelumaksu, joka peritään Suomessa olevasta palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta		
Varojen käyttö		
Yleis- ja erityisavustukset pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille, erityisavustukset kunnille, hyvinvointialueille ja sopimuspalokunnille, erityisavustukset muille tahoille palosuojelurahastolain 14 §:n 3 momentissa säädettyihin tarkoituksiin		
Hallitus 1.1.2025–31.12.2025		
Päivi Nerg (pj.), Annika Parsons, Petteri Jokelainen, Petri Mero, Eveliina Heinäluoma, Petri Huru, Jyrki Landstedt, Mika Kontio		
Tunnusluvut		
	2024	2025
Tuotot	M€ 13,6	14,7
Kulut	M€ 13,8	15,0
Taseen loppusumma	M€ 27,6	27,8
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€ –	–
Talousarviosiirrot	M€ -0,7	-1,4

+ siirrot talousarviosta rahastoon
– siirrot rahastosta talousarvioon

Palosuojelurahaston talous on vakaa ja maksuvalmius hyvä. Rahasto toimi kertomusvuonna taloudellisesti ja tuottavasti, ja palosuojelumaksukertymä on jatkanut nousuaan viime vuosina.

Rahaston avustustoiminnan keskeiset kohteet säilyivät pitkälti ennallaan. Avustuksilla tuetaan pelastusalan järjestöjen koulutustoimintaa ja

turvallisuusviestintää, alan tutkimus- ja kehittämishankkeita sekä kaluston hankintaa ja paloasemien rakentamista. Rahasto tavoittelee edelleen parasta mahdollista vaikuttavuutta jokaiselle myönnetylle avustuseurolle. Avustuksia kohdennettaessa huomioidaan pelastustoimen palvelujen saatavuus sekä henkilöstön työkyvyn ja toiminta- valmiuden turvaaminen koko maassa. Tutkimus- ja kehittämishankkeiden avustuksilla rahasto edistää pelastustoimea koskevan tutkimustiedon lisääntymistä, onnettomuuksien ehkäisemistä sekä hyvien käytäntöjen juurtumista pelastustoimintaan.

Sopimuspalokuntajärjestelmän tukeminen on jatkunut rahaston pitkäaikaisena painopisteenä. Pienavustuksilla vahvistetaan sopimuspalokuntien hälytysvalmiutta sekä tuetaan työturvallisuutta parantavia kalustohankintoja. Avustukset edistävät osaltaan sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta ja toimintamahdollisuuksia valtakunnallisesti. Lisäksi sopimuspalokuntien nuorisotoiminnan tukeminen on vahvistunut viime vuosina merkittävästi, mikä on lisännyt pienavustusten vaikuttavuutta paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Vuonna 2025 Palosuojelurahastosta myönnettiin yleisavustuksia 4,4 miljoonaa euroa, erityisavustuksia rakennushankkeisiin 1,3 miljoonaa euroa, kalustohankintoihin 1,3 miljoonaa euroa ja pienavustuksiin 1,4 miljoonaa euroa. Pelastusalan tutkimus- ja kehittämishankkeisiin myönnettiin avustuksia 6,4 miljoonaa euroa.

Kokonaisuutena rahaston toiminta vuonna 2025 oli sekä taloudellisesti että toiminnallisesti tuloksellista. Avustus-toiminnan hyvä volyymi, hakemusten sujuva käsittely ja vaikuttavuuteen perustuva kohdentaminen tukivat tulipalojen ehkäisyä ja pelastustoiminnan edistämistä valtakunnallisesti.

Rahoitusvakausrahasto

Rahoitusvakausrahasto muodostuu talletussuojarahastosta ja kriisinratkaisurahastosta. Talletussuojarahaston tehtävänä on turvata talletuspankkien tallettajien saamia. Kriisinratkaisurahaston tarkoituksena on kattaa kotimaisten sijoituspalveluyritysten ja ETA-alueen ulkopuolisten luottolaitosten Suomessa sijaitsevien sivuliikkeiden mahdollisten kriisinratkaisutoimien kustannuksia.

Hallinnonala

Valtiovarainministeriö

Säädösperusta

Laki rahoitusvakausviranomaisesta (1195/2014)

Varojen muodostuminen

Talletussuojamaksut (talletussuojarahasto) ja vakauserä (kriisinratkaisurahasto)

Varojen käyttö

Talletussuojarahasto: korvausten maksaminen tallettajille, talletuspankin kriisinratkaisun rahoittaminen, talletuksien siirtoon liittyvän järjestelyn rahoittaminen, talletussuojarahaston sijoitustoiminnasta aiheutuvat kulut

Kriisinratkaisurahasto: kotimaisten sijoituspalveluyritysten ja ETA-alueen ulkopuolisten luottolaitosten Suomessa sijaitsevien sivuliikkeiden kriisinratkaisutoimien kustannusten kattaminen

Hallitus 2025

Markku Puumalainen (pj), Anu Ranta, Satu Vartiainen, Markku Pehkonen, Marko Synkkänen

Tunnusluvut		2024	2025
Tuotot	M€	167	49,3
Kulut	M€	1	0,8
Taseen loppusumma	M€	1 238	1 287
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	0	0
Talousarviosiirrot	M€	0	0

+ siirrot talousarviosta rahastoon

– siirrot rahastosta talousarvioon

Talletussuojarahastoon talletuspankeilta kerättävät talletussuojamaksut määräytyvät kunkin pankin korvattavien talletusten määrän ja riskitason perusteella. Kotimaista kriisinratkaisurahastoa kartutetaan kotimaisten sijoituspalveluyritysten ja ETA-alueen ulkopuolisten luottolaitosten Suomessa sijaitsevien sivuliikkeiden maksamalla vakauserällä. Kotimaisilta luottolaitoksilta kerättävät vakauserät puolestaan siirretään vuosittain pankkiunionin alueen yhteiseen kriisinratkaisurahastoon.

Rahaston hyvällä hallinnoinnilla sekä erityisesti talletussuojarahaston sijoituskohteiden huolellisella valinnalla tuetaan rahoitusvakausviraston toimintavarmuutta minkä tahansa laitoksen kriisitilanteessa minimoiden mahdollisen julkisen tuen tarve sekä varmistetaan talletussuojan toimivuutta.

Vuonna 2025 talletussuojarahastoon kerättiin talletussuojamaksuja noin 19,9 miljoonaa euroa, mikä oli merkittävästi edellisvuotta vähemmän. Kansalliseen kriisinratkaisurahastoon ei vuonna 2025 kerätty maksuja, koska rahasto on saavuttanut sille lainsäädännössä asetetun tavoitetason. Kumpaakaan rahastoa ei ollut tarve käyttää kriisinhoitoon tai tallettajien suojaamiseen, eikä rahastoille ollut tarpeen hankkia lisärahoitusta. Maaliskuussa 2024 käynnistynyt sijoitus-toiminta jatkui suunnitellusti vuonna 2025. Rahoitusvakausrahaston hallitus on nimennyt talletussuojarahastolle sijoitusvaliokunnan.

Talletussuojarahaston tavoitetaso on laissa säädetysti sidottu Suomessa toimivien pankkien korvattavien talletusten yhteismäärään. Rahaston tavoitetaso on 0,8 prosenttia sen piiriin kuuluvien korvattavien talletusten määrästä. Vuoden 2025 lopussa rahaston koko ylitti tavoitetasonsa ja oli noin 1 286 miljoonaa euroa.

Kriisinratkaisurahaston tavoitetaso lasketaan osuutena sijoituspalveluyrityksille ja luottolaitoksille yhteensä määritetystä tavoitetasosta, joka on yksi prosentti korvattavista talletuksista. Vuoden 2025 lopussa rahaston koko ylitti tavoitetason ja oli 908 567 euroa.

Valtion asuntorahasto

Valtion asuntorahaston tarkoituksena on tukea asuntotuotantoa ja korjausrakentamista sekä parantaa asuntotuotannon edellytyksiä.

Hallinnonala			
Ympäristöministeriö			
Säädösperusta			
Laki valtion asuntorahastosta (1144/1989)			
Varojen muodostuminen			
Rahaston varoista myönnettyjen lainojen lyhennykset ja korkotulot			
Varojen käyttö			
Lainojen myöntäminen, korkotuet ja muu asuntorahoituksen tukeminen, siirto valtion talousarvioon			
Johtokunta 1.11.2022–31.10.2026			
Sanna Pälsi (pj), Mira Riipinen, Markku Hedman, Eveliina Pöyhönen, Timo Aro, Seppo Junnila, Lauri Lehtoruusu, Anni Kyröläinen, Anne Viita			
Tunnusluvut			
		2024	2025
Rahoitustuotot	M€	20,4	31,3
Rahoituskulut	M€	2,5	2,0
Taseen loppusumma	M€	4 331	3 890
Takaukset yhteensä	M€	21 349	23 304
Talousarviosiirrot	M€	502,7	210,2

+ siirrot talousarviosta rahastoon
– siirrot rahastosta talousarvioon

Valtion asuntorahastosta tuettiin asuntotuotantoa ja korjausrakentamista sekä parannettiin asuntotuotannon edellytyksiä. Valtion talousarviossa 2025 ja annetuissa lisätalousarvioissa oikeutettiin vuonna 2025 myöntämään rahaston varoista erilaisia avustuksia ja lainojen anteeksiantoja yhteensä 30,6 miljoonaa euroa (79,3 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Vuonna 2025 valtion asuntorahasto oli velaton. Rahaston yhdytilisaatava oli vuoden 2025 lopussa 2 367 miljoonaa euroa. Rahaston tulovirta muodostui pääosin vanhoista aravalainasaatavista. Tämä tulovirta laskee tasaisesti ja päättyy lainojen tullessa maksetuksi 5–10 vuoden aikajänteellä. Valtion vastuut yhteisölainoihin liittyvien täytäkautusten muodossa ovat kasvaneet, kun asuntotuotannon tukemisessa on siirrytty suoran lainoituksen sijaan korkotukeen.

Valtion asuntorahaston toiminta valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona lakkautettiin, ja rahasto sulautettiin osaksi valtion talousarviota 1.1.2026. Valtion tukeman asuntotuotannon rahoitus toteutetaan jatkossa suoraan talousarviosta asuntorahoituksen momenteilta.

Valtion eläkerahasto

Valtion eläkerahastolla varaudutaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) piiriin kuuluvaan valtion palvelukseen ja muuhun valtion eläketurvan rahoituksen piiriin kuuluvaan palvelukseen perustuvien tulevien eläkkeiden ja niihin verrattavissa olevien muiden etujen maksamiseen ja tasataan näistä valtiolle aiheutuvia menoja ajallisesti.

Hallinnonala

Valtiovarainministeriö

Säädösperusta

Laki valtion eläkerahastosta (1297/2006)

Varojen muodostuminen

Valtion virastojen ja laitosten, liikelaitosten ja muiden yhteisöjen eläkemaksut, työntekijäin eläkemaksut ja rahaston varoille saadut tuotot

Varojen käyttö

Valtion talousarviosta maksettavien eläkemenojen ajallinen tasaaminen. Rahastosta talousarvioon siirretään vuosittain määrä, joka vastaa valtion eläkerahastosta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaista prosenttia vuotuisesta eläkemenosta.

Hallitus 2025

Vesa Vihriälä (pj), Annika Klimenko, Ritva Laukkanen, Erik Valtonen, Jonne Rinne, Anne Karjalainen, Jani Salenius

Tunnusluvut		2024	2025
Tuotot	M€	3 068	4 786
Kulut	M€	310	250
Taseen loppusumma	M€	17 683	19 902
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	1 785	1 590
Talousarviosiirrot	M€	-2 274,1	-2 350,1

+ siirrot talousarviosta rahastoon

- siirrot rahastosta talousarvioon

Eläkemaksuja maksavat valtion eläkejärjestelmään kuuluvat työnantajat ja työntekijät. Vastuu eläkkeistä on

valtiolla, ja ne maksetaan valtion talousarvioon otetuista määrärahoista. Rahastolla ei ole eläketurvan toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Koska rahastolla ei ole eläkevastuuta, sillä ei myöskään ole vakavaraisuutta koskevia määräyksiä. Rahaston pääasiallisena tehtävänä on sijoittaa haltuunsa uskotut varat tuottavasti ja turvaavasti. Rahastosta siirretään valtion talousarvion yleiskatteeksi vuosittain määrä, joka oli vuonna 2025 suuruudeltaan 42 prosenttia valtion vuotuisesta eläkemenosta. Vuoden 2025 budjettiriihen linjauksen mukaisesti talousarviosiirto tulee kasvamaan 1,2 prosenttiyksiköllä vuosittain ja vuodesta 2028 alkaen siirrettävä määrä on 46,2 prosenttia eläkemenosta. Vuonna 2026 talousarviosiirto on 44,2 prosenttia. Lisäksi vuonna 2027 tehdään kertaluonteinen 18,7 prosenttiyksikön lisäsiirto, jonka johdosta siirrettävä määrä nousee kyseisenä vuonna 63,9 prosenttiin eläkemenosta.

Valtion eläkerahastosta annetun lain (1297/2006) mukaan Valtion eläkerahasto on karttunut täyteen määräänsä, kun rahastoidut varat ovat 25 prosenttia valtion eläkevastuusta. Rahasto saavutti tämän tavoitteen vuoden 2021 lopussa. Vuonna 2022 voimaan tulleen lakiuudistuksen myötä talousarviosiirtoa kasvatetaan kolmen prosenttiyksikön lisäsiirrolla, mikäli rahastointiaste ylittää laissa säädetyn 25 prosenttia kahtena peräkkäisenä kalenterivuonna. Vuoden 2025 lopussa rahastointiaste oli 26,5 prosenttia.

Rahaston sijoitusten tuotto vuonna 2025 käyvin arvo oli 9,3 prosenttia. Sijoitusten tuotto oli hyvä ja kaikki omaisuusluokat tuottivat positiivisen tuloksen sijoitusmarkkinoilla valitsevista epävarmuuksista huolimatta. Erityisesti markkinoiden liikkeitä ajoi vuoden aikana Yhdysvaltojen tullipolitiikka sekä globaalit geopoliittiset haasteet. Osakemarkkinoiden tuotot olivat erinomaisia ja erityisesti rahaston pohjoismaisten osakemarkkinoiden sijoitusten tuotot olivat korkealla tasolla. Lisäksi tekoälyosakkeiden kehitys jatkui myönteisenä. Euroopassa inflaatiolukemat ovat palanneet lähelle tavoitetasoaan ja ohjauksen laskut vuoden aikana nähdään talouskasvua mahdollistavina.

Rahaston keskimääräinen tuotto viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden ajalta on ollut nimellisesti 5,9 prosenttia. Rahaston sijoitusomaisuuden markkina-arvo oli vuoden 2025 lopussa 25,8 miljardia euroa. Sijoituksista oli korkosijoituksia 39,2 prosenttia, osakesijoituksia 55,6 prosenttia ja muita sijoituksia 7,9 prosenttia. Johdannaisten allokaatiovaikutus oli -2,8 prosenttia.

Valtiovarainministeriön asettaman tuottotavoitteen mukaan rahaston sijoitusten tulee pitkällä aikavälillä tuottaa enemmän kuin valtion näkökulmasta riskittömän sijoitusvaihtoehdon eli valtion velan vähentämisen. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana rahaston sijoitusten markkina-arvoinen tuotto on ollut keskimäärin 4,7 prosenttiyksikköä suurempi kuin valtionvelan keskikustannus.

Avainluvut		2024	2025
Sijoitukset yhteensä	M€	24 240	25 760
Sijoitusten tuotto	%	9,0	9,3
Toiminnan kulut	%	0,04	0,04
Eläkevastuu	M€	101 000	97 800
Rahastointiaste	%	24,2	26,5

Valtion televisio- ja radiorahasto

Valtion televisio- ja radiorahaston tarkoituksena on järjestää Yleisradio Oy:n toiminnan rahoitus ja edistää televisio- ja radiotoimintaa.

Hallinnonala			
Liikenne- ja viestintäministeriö			
Säädösperusta			
Laki valtion televisio- ja radiorahastosta (745/1998)			
Varojen muodostuminen			
Määrärahasiirto valtion talousarviosta			
Varojen käyttö			
Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattaminen, lain 6 §:n mukaisten ennakkoarvioiden kustannusten kattaminen sekä muu televisio- ja radiotoiminnan edistäminen			
Johtokunta tai hallitus			
Ei johtokuntaa tai hallitusta			
Tunnusluvut		2024	2025
Tuotot	M€	0,00	0,00
Kulut	M€	594,3	594,1
Taseen loppusumma	M€	6,7	6,2
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	0,00	0,00
Talousarviosiirrot	M€	593,7	593,7

Valtion televisio- ja radiorahaston kautta järjestetään Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoitus. Rahastolla ei ole omaa organisaatiota, vaan sen hallinnoinnista vastaa Liikenne- ja viestintävirasto.

Valtion televisio- ja radiorahastoon siirrettiin valtion talousarviosta Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseen noin 593,7 miljoonaa euroa, mikä tuloutettiin kokonaisuudessaan Yleisradio Oy:lle vuoden 2025 aikana. Rahaston käyttösuunnitelman

mukaisia muita kuluja oli noin 0,4 miljoonaa euroa. Rahaston yhdystilin saldo vuoden lopussa oli noin 6,2 miljoonaa euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole asettanut valtion televisio- ja radio-rahastolle toiminnallisia tulostavoitteita. Rahaston euromääräiset tavoitteet sisältyvät valtioneuvoston vahvistamaan rahaston käyttösuunnitelmaan, jota ei ylitetty.

Valtiontakuurahasto

Valtiontakuurahaston tarkoituksena on kattaa vienninrahoituksesta aiheutuvat Finnvera Oyj:n ja Suomen Vientiluotto Oy:n sellaiset tappiot, joihin niiden vienninrahoituksen omat varat eivät riitä.

Hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriö

Säädösperusta

Laki valtiontakuurahastosta (444/1998), laki on kumottu ja korvattu 1.1.2026 lailla valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä (1458/2025)

Varojen muodostuminen

Määrärahasiirto valtion talousarviosta, erityisrahoitusyhtiön rahastoon siirtämät varat ja rahastolainasta suoritettavat maksut sekä vastuusitoumuksiin liittyvät takuumaksut ja takaisinperintäsaavat

Varojen käyttö

Vienninrahoituksen erillistuloksen ollessa tappiollinen se katetaan ensisijaisesti Finnvera Oyj:n ja Suomen Vientiluotto Oy:n taseen vienninrahoituksen vapaista omista pääomista ja toissijaisesti valtiontakuurahaston varoista ja viime kädessä käytetään valtion talousarvion momenttia 32.40.60.

Johtokunta 1.1.2025–31.12.2025

Jaana Avolahti (pj.), Antti Makkonen, Jussi Tuulisaari, Mia Jacobsson

Tunnusluvut		2024	2025
Tuotot	M€	5,2	23,4
Kulut	M€	0,1	0,1
Taseen loppusumma	M€	1 129,2	1 150,1
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	0	0
Talousarviosiirrot	M€	0	0

+ siirrot talousarviosta rahastoon
– siirrot rahastosta talousarvioon

Valtiontakuurahastossa oli vuoden 2025 lopussa kassavaroja noin 1,117 miljardia euroa (1,115 miljardia euroa

31.12.2024). Lisäys on aiheutunut vakautussopimusten perusteella saaduista suorituksista.

Valtiontakuurahaston vuoden 2025 tulos oli 23,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen, edellisen vuoden tulos oli 5,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Finnveran vientitakuu- ja erityisrahoitustoiminnan tulos vuonna 2025 oli -66 miljoonaa euroa. Tulokseen vaikutti 349 miljoonan euron rahastomaksupalautus valtiontakuurahastoon. Palautus kirjaataan valtiontakuurahaston 2026 tilinpäätökseen. Rahaston yhdyttiin varojen riittävyys ei aiheuttanut toimenpiteitä vuoden 2025 aikana.

Valtiontakuurahaston saamiset muodostuvat Finnvera Oyj:n edeltäjän Valtiontakukeskuksen maksamien takuukorvausten perusteella syntyneistä takaisinperintäsaamisista. Takaisinperintäsaamisista vakautettujen saamisten maksusopimukset ulottuvat pisimmillään vuoteen 2039. Muut saamiset ovat pääsääntöisesti järjestämättömiä.

Rahaston takaisinperintäsaamisten* kehitys		2024	2025
Takaisinperintäsaamiset	M€	182	161
– vakautetut saamiset	M€	131	114
– muut poliittisen riskin saamiset	M€	51	47
– kaupallisen riskin saamiset	M€	0	0

* Rahastoon 1.1.1999 Finnvera Oyj:n perustamisen yhteydessä siirretyt Valtiontakukeskuksen takaisinperintäsaamiset.

Ydinjätehuoltorahasto

Ydinjätehuoltorahaston tehtävänä on säilyttää ja turvaavasti sijoittaa ne jätehuoltovelvollisilta keräämänsä varat, jotka tulevaisuudessa tarvittaisiin ydinjätteistä huolehtimiseksi, mikäli jätehuoltovelvolliset eivät täyttäisi ydinjätehuoltoon liittyviä velvollisuuksiaan.

Hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriö

Säädösperusta

Ydinenergialaki (990/1987)

Varojen muodostuminen

Maksut ydinjätehuoltovelvollisilta ja rahaston tuotot

Varojen käyttö

Ydinjätteistä huolehtimisen kustannusten kattaminen, jos jätehuoltovelvolliset eivät täyttäisi ydinjätehuollon velvollisuuksiaan

Johtokunta 1.9.2024–31.8.2027

Jarkko Heikkilä (pj), Mika Niemelä, Anu Sammallahti, Tiina Ingman ja Peter Nyberg

Tunnusluvut		2024	2025
Tuotot	M€	200	141
Kulut	M€	2	42
Taseen loppusumma	M€	3 062	3 015
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€		
Talousarviosiirrot	M€		

+ siirrot talousarviosta rahastoon
– siirrot rahastosta talousarvioon

Ydinjätehuollon taloudelliseen varautumiseen käytettävän päärahaston lisäksi ydinjätehuoltorahastoon kuuluu erillisvarallisuutena niin sanottu tutkimusrahasto. Sen tehtävänä on kerätä vuosittain varoja ydinlaitosten haltijoilta jaettavaksi ydinturvallisuuden ja ydinjätehuollon tutkimustoimintaan.

Jätehuoltovelvollisilla on ydinenergia-lain nojalla oikeus lainata vakuuksia vastaan 60 prosenttia ydinjäterahastossa olevasta varallisuudestaan. Vähintään 20 prosenttia voidaan sijoittaa Suomen valtion liikkeelle laskemiin sitoumuksiin. Tämän lisäksi vähintään 20 prosenttia rahaston varallisuudesta voidaan sijoittaa muuhun sijoitustoimintaan korko- ja osakemarkkinoille. Tällöin on huolehdittava sijoitusten turvaavuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta hajauttamisesta. Rahaston luonteen vuoksi sen ensisijaisena päämääränä ei ole tuottaa taloudellista voittoa, vaan varmistaa varallisuuden säilyminen.

Ydinjäterahaston laskennallinen voitto oli 99 miljoonaa euroa (vuonna 2024 197,0 miljoonaa euroa) ja tase vuoden lopussa noin 3,015 miljardia euroa (vuonna 2024 noin 3,062 miljardia euroa). Rahasto jakoi tutkimusvaroja yhteensä noin 8,2 miljoonaa euroa. Rahaston varat kattavat arvioidut ydinjätehuollon kustannukset. Rahaston riskit liittyvät edellä mainittuun lainantotoimintaan kuuluvien vakuuksien arviointiin ja sijoitustoimintaan. Suoria vaikutuksia valtion ja rahaston talouteen ei ole.

Ympäristövahinkorahasto

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta, kun korvausta ei saada perittyä varsinaiselta vastuutaholta. Lisäksi rahastosta myönnetään harkinnanvaraisia avustuksia pelastustoimen järjestämisestä vastaaville tahoille ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin.

Ympäristövahinkorahasto on korvanut Öljysuojarahaston ja pakollisen ympäristövahinkovakuutusjärjestelmän. Ympäristövahinkorahasto ei ole vertailukelpoinen edeltäjänsä Öljysuojarahaston kanssa, sillä rahastoilla on eri käyttötarkoitus ja maksajajoukko.

Hallinnonala

Ympäristöministeriö

Säädösperusta

Laki ympäristövahinkorahastosta (1262/2022)

Varojen muodostuminen

Ympäristövahinkomaksut ja määrärahasiirto valtion talousarviosta

Varojen käyttö

Ympäristövahinkojen ja niiden torjuntakustannusten korvaaminen, ympäristövahinkojen torjunnan kalustohankintojen kustannusten korvaaminen

Hallitus 1.11.2025–31.12.2027

Anna-Maija Pajukallio (pj), Armi Liinamaa, Pasi Rynnänen, Marko Nurmikolu, Hannu Klemola, Mia Nores ja Minna Ojanperä

Tunnusluvut

2025

Tuotot	M€	0,0
Kulut	M€	1,5
Taseen loppusumma	M€	8,5
Taseen ulkopuoliset vastuut	M€	0,0
Talousarviosiirrot	M€	3,0

+ siirrot talousarviosta rahastoon
– siirrot rahastosta talousarvioon

Ympäristövahinkorahaston varat kerätään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajilta vuosittaisilla tai kertaluonteisilla ympäristövahinkomaksuilla. Vuonna 2025 rahastoon kannettiin kertaluonteisia ympäristövahinkomaksuja. Maksuja kertyi vuoden aikana yhteensä 2,3 miljoonaa euroa. Vuosittaisten ympäristövahinkomaksujen kantaminen toteutetaan ensimmäisen kerran vuonna 2026. Maksuunkanto kohdistuu aina edellisen vuoden toimintaan.

Vuoden 2025 aikana ympäristövahinkorahastosta maksettiin kunnille, kaupungeille ja hyvinvointialueiden pelastustoimille yhteensä 1,3 miljoonaa euroa korvauksia öljyvahinkojen aiheuttamista torjuntakustannuksista tapauksissa, joissa aiheuttaja jäi tuntemattomaksi.

Ympäristövahinkorahasto myönsi ensimmäisenä toimintavuonnaan avustuksia ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin yhteensä 3,0 miljoonaa euroa. Kyse on valtionavustuksesta, jota voidaan myöntää valtion talousarviosta siirrettävän määrärahan mukaisesti hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle ja Ahvenanmaan kunnille. Avustukset maksetaan hakijoille aina hankinnan toteuttamisen jälkeen, joten käytännössä kyse oli ennakoivista myöntöpäätöksistä.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
valtioneuvosto.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN pdf: 978-952-383-505-4
ISBN painettu: 978-952-287-841-0
ISSN pdf: 2490-0966
ISSN painettu: 2490-0613